

62

Viața noastră

Revistă cu apariție variabilă de cultură și viață a Asociației Casa de Ajutor Reciproc
a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad • Nr. 62 • Martie 2024

**FEMEIA,
ETERNA
PRIMĂVARĂ**

Revista „Viața noastră”

Revistă de cultură și viață a Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad

CUPRINS

Alexandrina PASCAL 3 <i>Primăvara: „Un cântec, o floare și-o rază de soare!...”</i>	Alexandrina PASCAL 36 <i>O filă de album – Medalion Martha Bibescu</i>	Mihaela NICULESCU 87 <i>Moștenirea ultimului fotograf al Bârladului de odinioară</i>	Petruș ANDREI 135 <i>Carmen Bulzan – Douăzeci de poeți pentru o antologie</i>
Nicolaie MIHAI 5 <i>Primăvara, anotimpul speranței...!</i>	Lăcrămioara-Iolandina IVAN 39 <i>Să povestim de Dragobete</i>	Vasile CHELARU 90 <i>Îndemnul divin</i>	Roxana GALAN 138 <i>Furcile caudine ale debutului, sau „arta” de a încerca</i>
Mesaje cu ocazia sărbătorilor de primăvară 6 <i>Consiliul Director al Asociației C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad, Giorgică Bădăraș, Dumitru Boroș</i>	Lăcrămioara-Iolandina IVAN 41 <i>2024, an bisect</i>	Ionel DORIN 95 <i>Un colț de Rai în Bârlad</i>	Nicolae IONESCU 140 <i>Costin Clit, „Episcopia Hușilor - studii, articole și documente”, eveniment editorial în istoriografia ecleziastică</i>
Livia ANDREI 8 <i>Mulțumesc, Doamne, pentru încă o primăvară!</i>	RAPORTUL 43 <i>Asociației C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad</i>	Nicolae IONESCU 97 <i>Unirea de la 24 ianuarie 1859 și Cuza Vodă – ctitorul României moderne</i>	Vicu MERLAN 143 <i>Vulcanii noroioși din județul Botoșani</i>
Ioan IDRICEANU 9 <i>Fascinanta primăvară</i>	Zâna TĂMĂȘANU 53 <i>Ion Creangă – povestitorul și dascălul de excepție</i>	Lăcrămioara-Iolandina IVAN 101 <i>165 de ani</i>	Luca MIHAI 146 <i>Jurnal de bord la Antipozi</i>
Neculai ROTARU 12 <i>Primăvara, aliatul stării de bine</i>	Ghiță CRISTIAN 57 <i>Dovezi de patriotism național românesc, la Voinești-Covasna, în inima așa-zisului Ținut Secuiesc</i>	Constantin CHIPER 103 <i>Mareșalii întregirii României</i>	Gheorghe ENĂCHESCU 149 <i>Căprioara</i>
Vasile FÎNARU 15 <i>Tradiții, obiceiuri și superstiții în ziua de mucenici</i>	Andreia-Elena BRICIU 59 <i>Dor de Eminescu</i>	Neculai URSU 108 <i>Pe urmele Eroilor Români în Republica Moldova</i>	Neculai GHEȚĂU 150 <i>Întâlnirile de promoție, balsam pentru suflet!</i>
Silviu MAN 17 <i>Chiar este... primăvară?</i>	Maria și Mihai BOCANCEA 62 <i>Mihail Eminovici și frații Vasile și Ioniță Bumbac</i>	Lucia MUNTEANU 112 <i>Minutul de cugetare. Patrie și patriotism</i>	Răzvan-Andrei ACOSTIOAEI 154 <i>Implicații terapeutice și pastorale la Taina Sfântului Maslu</i>
Nicoleta Alina MAXIM 19 <i>Primăvara și nuanțele ei....</i>	Alexandrina PASCAL 66 <i>Raftul din bibliotecă</i>	Ana-Mihaela CROITORU 113 <i>Scrisoarea unui „om mic, dar cu suflet mare”</i>	Daniela Tudorița TEODORU 158 <i>Să facem trecerea mai ușoară de la sezonul rece la sezonul cald</i>
Ion DOBRIN 21 <i>Când vine primăvara...</i>	Lucia MUNTEANU 70 <i>GRIGORE ALEXANDRESCU – întru neuitare</i>	Victoria RUDI 115 <i>Un jurnal de bord ca destin</i>	Gheorghe LEU 159 <i>PRE-texte</i>
Andreea NANU 23 <i>8 Martie - Semnificație și tradiții</i>	Ecaterina TELETIN 73 <i>Academicianul Emil Racoviță</i>	Mihai BATOG-BUJENIȚĂ 118 <i>Omul, marea enigmă a istoriei</i>	Nelu VASILE 160 <i>Selecție de epigrame: Femeia-n ipostaze varii</i>
Ionuț CRIVĂȚ 25 <i>Necuprins, numele tău e femeie!</i>	Maria BUDESCU 75 <i>Amintiri! Amintiri!...</i>	Ioan PETRU 120 <i>Învățămintul românesc în Târgul Fălciu</i>	Gheorghe ENĂCHESCU 161 <i>Eterna EA (epigrame)</i>
Gabriela Elena AIONIȚOAI 26 <i>Doar mama</i>	Maria Budescu 77 <i>Selecție citate despre amintiri</i>	Niculina Liliana ARTENI 124 <i>Altruismul - o latură a personalității elevului cultivată de cadrele didactice</i>	Maximilian OPAIȚ 162 <i>Umor de primăvară (epigrame)</i>
Jenică RUSU 27 <i>Profesoara Doinița Mihai - un exemplu viu de dragoste și dăruire</i>	Andrei-Nicolaie MIHAI 78 <i>Lucruri care-au fost și nu mai sunt... (Partea I)</i>	Cleopatra RAVARU 127 <i>Vreau să știu</i>	Gheorghe NICULESCU 163 <i>Să râdem cu...</i>
Mariana ANGHELUȚĂ 29 <i>Confesiunea unei fiice</i>	Florentina Loredana DALIAN 81 <i>Destăinuiri</i>	Virgiliu GHEORGHE 130 <i>Bucuria reîntâlnirii</i>	Aristotel PILIPĂUȚEANU 164 <i>Zoo rebus</i>
Simona VOICU 32 <i>Învățătoarea din Vaslui care a intrat în istorie drept prima femeie primar din România</i>	Pavel PAVELESCU 83 <i>Armata altfel</i>	Mihai BATOG-BUJENIȚĂ 132 <i>Traduceri de poezie în formă fixă, în limba spaniolă, de Mario Castro Navarrete</i>	Serghei COLOȘENCO 164 <i>Rebus</i>
Ion TODOR 34 <i>Iulia Hasdeu</i>	Gheorghe MAVRICHI 84 <i>Calul și subteranul</i>	Lăcrămioara-Iolandina IVAN 133 <i>Eu, restul lumii și catrenele...</i>	Nelu VASILE 170 <i>Rebus</i>
	Ecaterina VIERU 85 <i>Biblia, sursă de inspirație artistică</i>		

Responsabilitatea pentru conținutul textelor aparține autorilor.

EDITORIAL

Prof. Alexandrina PASCAL

Când zicem zâmbete, soare și flori, deja am descris PRIMĂVARA. Dar cine este această suflare magică care trezește speranța și bucuria? Legenda spune – și se știe că legendele se nasc dintr-un sâmbure de adevăr – că MAMA NATURĂ are patru fiice care nu se aseamănă deloc între ele și că ea hotărăște când vine vremea de a trimite pe fiecare pentru a binecuvânta pământul și pentru a-i ajuta pe oameni.

Cea mai tânără dintre ele, PRIMĂVARA, este cea mai frumoasă și mai veselă, peste tot locul pe unde trece seamănă semințe din care va rodi speranța și bucuria, fiindcă are o baghetă magică cu care atinge și trezește la viață tot ce a fost adormit și înghețat de sora sa cea mai mare – Iarna.

„MAMA NATURĂ” nu este doar o asociere de cuvinte care fac o comunicare, ea este însăși esența vieții. Natura Celestă este leagănul omenirii, ea și-a împărțit existența pe anotimpuri, la fel ca viața pe etape de vârstă și anul renaște prin regenerarea regnului vegetal în natură și a speranțelor în sufletul omului. O regenerare spirituală, așa cum spunea George Bacovia: „O nouă primăvară/ Pe vechile dureri.”

Inocența copilăriei și apoi tumultul vieții care ne copleșește cu probleme majore nu mai lasă timp și pentru meditații existențiale și numai după ce am traversat prin viață și am trăit experiențe care ne-au

marcat, dobândim înțelepciunea de a înțelege că viața însăși este un miracol – MIRACOLUL CREAȚIEI DIVINE.

Primăvara este anotimpul care consemnează în calendar cele mai importante sărbători creștine și sociale. În primul rând este aceea așteptată de tot creștinul cu smerenie, este Învierea Domnului (Sfintele Paște) și apoi Înălțarea la Ceruri a Fiului lui Dumnezeu (Ispasul), sărbători cinstite după ce ne-am purificat sufletul în Postul Mare, ne-am bucurat de „Floriile cu soare” și ne-am închinat la prăznuirea Sfântului Mare Mucenic Gheorghe, simbol al sacrificiului în lupta

pentru creștinism. În așteptarea acestor bucurii de suflet pe care ni le aduce primăvara, și iarna ne-a răsfățat sufletul, fiindcă Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad, prin grija Consiliului Director, condus de președintele magistrat pensionar Nicolaie Mihai, ne-a oferit bucuria de a participa la două evenimente de excepție, memorabile: un spectacol cu datini și obiceiuri din străbuni și un spectacol aniversar susținut de îndrăgitul artist Paul Surugiu – Fuego.

Anul la români începe cu o sărbătoare națională (15 ianuarie 1850), nașterea LUCEAFĂRULUI care ne-a înscris în universalitate: Mihai Eminescu.

Urmează MĂRȚIȘORUL, simbol de dragoste și bucurie, apoi o sărbătoare de răsunet mondial – ZIUA

**PRIMĂVARA:
„UN CÂNTEC,
O FLOARE
ȘI-O RAZĂ
DE SOARE!...”**

INTERNAȚIONALĂ A FEMEII. Fiecare dintre noi are o mamă biologică care ne-a purtat în propriul său trup, ne-a hrănit cu laptele matern, ne-a ocrotit și ne-a povățuit. Dar toți, deopotrivă, suntem copii ocroțiți de MAMA NATURĂ, care permanent ne dă lecții de viață, dar din nefericire oamenii le ignoră, sau nu le pătrund înțelesul. Străbunii noștri, chiar dacă nu aveau prea multă învățătură, își organizau bine viața, școliți fiind, din generație în generație, după semnele naturii.

Calendarul muncilor agricole, îngrijirea animalelor, bolile, semnele care avertizau nenorociri, totul era știut după semnele „citite” în natură. Păsările care migrau la date fixe, vântul care bate dintr-o anumită direcție, culoarea cerului la anumite date, mugetul animalelor sau troienile cât casa (erau odată), fiecare avea o semnificație. Era cartea naturii pe care omul știa s-o citească, mai ales pentru faptul că, pentru fiecare boală, natura avea câte o iarbă de leac.

În lirica norvegiană există un grupaj de versuri, un adevărat *IMN* închinat naturii, sfaturi cu un conținut moralizator, în care fiecare vers începe cu cea mai înțeleaptă dintre povești: învăță!

„Învăță de la **apă** să ai statornic drum,
Învăță de la **flăcări**, că toate-s numai scrum.

Învăță de la **umbră** să taci și să veghezi,
Învăță de la **stâncă**, cum neclintit să crezi.

Învăță de la **pietre** cât trebuie să spui,
Învăță de la **soare**, cum trebuie s-apui.

Învăță de la **vântul** ce-adie pe poteci,
Cum trebuie prin lume de liniștit să treci.

Învăță de la **floare** să fii gingaș ca ea,
Învăță de la **oaie** să ai blândețea sa.

Învăță de la **greieri**, când umerii ți-s grei,
Și du-te la **furnică** să vezi povara ei.”

Și îndemnurile continuă, fiindcă natura îl pune pe om să se confrunte la tot pasul cu „dascălii” care îl pot călăuzi în viață: „**flăcărilor**”, „**nufărul**”, „**vulturul**”, iar în final concluzia:

„Învăță de la **păsări** să fii mai mult în zbor,
Învăță de la toate, că totu-i trecător”.

Este adevărat că evoluția științei și a tehnicii oferă omului avantaje la care nu s-ar fi gândit, dar să nu uităm că în înfruntarea omului cu viața natura este o forță a binelui care mereu l-a protejat, dar se pare că tocmai acestui prieten omul i-a declarat război.

Deci: „Vine, vine primăvara!” Natura regenerează, se trezește și este din nou gata să fie – așa cum a fost întotdeauna – cel mai bun prieten și sprijin al omului. Ar

fi cazul ca și poporul român, națiune atât de încercată în lunga sa existență, să se trezească, așa cum îl îndeamnă Imnul Național: „Deșteaptă-te, Române!” și să încerce a găsi răspuns la următoarele întrebări:

1. De ce am tăiat, fără nici o rațiune, pădurile, „plămâni planetei”, care stabilesc echilibrul ecologic, am uitat oare zicala: „Codru-i frate cu românul”?

2. De ce am abătut, nejustificat, cursurile râurilor, asasinăm Delta – o bogăție de patrimoniu și facem lucrări nejustificate care au ca efect secarea izvoarelor și poluarea apelor?

3. De ce prin experimente, nu totdeauna justificate, a fost distrus stratul de ozon din atmosferă și acum căutăm cauza perturbărilor atmosferice și a răsturnării anotimpurilor?

4. De ce nu avem înțelepciunea de a apela la medicamente naturiste?

Dar primăvara este anotimpul speranțelor și speranța moare ultima. Suntem în primăvara unui nou an de la care avem multe așteptări și cu speranța în suflete să ne bucurăm de viață, să cinstim MAMA NATURĂ care este izvorul bunăstării noastre și s-o vizualizăm într-o imagine poetică realizată de George Coșbuc:

„Cât de frumoasă te-ai gătit,
Naturo, tu! Ca o virgină
Cu umblet drag, cu chip iubit!
Aș vrea să plâng de fericit,
Că simt suflarea ta divină!”
„Vara”

Primăvara, anotimpul speranței...!

magistrat (pens.) **Nicolaie MIHAI**,
Președintele Asociației C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad

Primăvara este o perioadă de reînnoire și trezire, simbolizând Învierea cea de obște de care toți vom avea parte în veșnicie. Primăvara este anotimpul speranței!

Pe măsură ce florile înfloresc din copacii amorțiți de iarnă, minunatele păsări se întorc din peregrinările lor, iar aerul se umple de mireasma dulce a florilor proaspete. Sosirea primăverii este întâmpinată cu un sentiment de încântare și anticipare. Prin Duhul lui Dumnezeu, pământul, cândva învăluit în tonuri sumbre sau în imensități mângâietoare de zăpadă, se transformă treptat într-o tapiserie vibrantă de culoare. Forfota oamenilor crește, într-o izbucnire de bucurie a reluării vieții: la țară încep lucrările agricole și curățenia de primăvară, orașele se umplu de flori și măștișoare! Peste tot, copiii strălucesc de bucurie, așa cum au făcut-o nu demult, la vederea primilor fulgi de nea.

Odată cu sosirea primăverii celebrăm, de 8 martie și Ziua Femeii – adică ziua soțiilor, mamelor, bunicilor, prietenelor, colegelor – și, într-un cuvânt, a tuturor femeilor din viața noastră, și nu numai... ci a tuturor femeilor.

Într-o lume adesea ocupată și solicitantă, în care jonglăm constant cu diferite roluri și responsabilități, este important să ne acordăm un moment pentru a aduce un omagiu eroilor necunoscuți din viața noastră – soțiile noastre. Ele sunt partenerele noastre, alesele sufletului nostru, susținătoarele noastre la greu sau când toată lumea ne stă împotriva. Ele sunt pilonii iubirii și ai puterii în viața noastră, oferindu-ne sprijin și încurajare neclintită, chiar și atunci când ne îndoim de noi înșine. Credința lor în noi ne împinge să luptăm spre măreție și să ne atingem obiectivele. Când ne împiedicăm, ele sunt mereu acolo pentru a ne ridica, ștergându-ne lacrimile și amintindu-ne de valoarea și potențialul nostru. Dragostea lor este o sursă constantă de inspirație, amintindu-ne că nu suntem singuri în această călătorie numită viață. Soțiile noastre sunt mamele copiilor noștri, iar pentru noi ca o mamă după altă mamă.

Tocmai de aceea nu putem a nu aduce un omagiu sincer și mamelor și

bunicilor noastre. 8 Martie reprezintă o ocazie spre a ne exprima sincera recunoștință și o șansă de a recunoaște sacrificiile pe care mamele le fac pentru a ne asigura fericirea și bunăstarea. Este timpul să reflectăm asupra nenumăratelor acte de abnegație, iubire și devotament care definesc maternitatea. Asemenea, bunicile ocupă un loc special în inimile noastre, oferind dragoste necondiționată, căldură sufletească, o rafinată înțelepciune și o mulțime de experiențe de viață. Dănsese au fost la rândul lor nu doar mame dedicate, ci și gardieni înțelepți și stâlpi de putere pentru familiile noastre. Ziua de 8 Martie ne oferă prilejul de a onora și a sărbători dragostea neînduplecată, sprijinul și îndrumarea pe care mamele și bunicile, alături – bineînțeles – de părinții și bunicii noștri, ni le-au oferit de-a lungul anilor. Această zi ne amintește să prețuim și să recunoaștem contribuțiile incomensurabile pe care aceste femei extraordinare le-au avut în modelarea vieților noastre.

Desigur, nu vom uita colegele, prietenele și colaboratoarele noastre, care doar prin prezența și feminitatea lor ne-au înfrumusețat și mângâiat zilele – uneori mohorâte ale acestei vieți.

Le mulțumim, urând tuturor femeilor din viața noastră zile îndelungate, pline de înțelepciune, pace și bucurie – având tot timpul ca protectoare pe Maica Domnului nostru Iisus Hristos, cea care le poate oferi cea mai desăvârșită mângâiere și îndrumare. Dragele noastre, Dumnezeu să vă binecuvânteze!

Mai presus de toate, tocmai Lui îi vom mulțumi pentru tot: Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, a cărui Înviere o vom prăznui curând. Această sărbătoare reprezintă credința, nădejdea și certitudinea noastră: asemenea Lui, cu toții vom învia în Ziua Judecării celei de obște, întru viața veșnică, pentru a culege ce am semănat. Acest lucru nu ne înfricoșează, ci ne oferă bucuria veșniciei – pe care deja o avem întru noi – responsabilizându-ne a duce o viață după poruncile Domnului,

care este singurul care nu ne-a lăsat și nu ne-a părăsit. Nu trebuie să uităm că înainte de Înviere a fost Răstignirea – Celui fără de păcat pentru păcatele noastre. Noi toți vom trăi veșnic, dar fără Răstignire nu există Înviere!

În anume fel, sărbătoarea Învierii Domnului este cea mai semnificativă, dar și cea mai fericită sărbătoare din creștinism. Ea ne oferă garanția că mântuirea este posibilă celor care urmează pe Mântuitorul lor: „Nu oricine Îmi zice: Doamne, Doamne, va intra în împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu Celui din ceruri.”^{”Matei 7, 21}

Așteptăm cu bucurie și emoție această sărbătoare sfântă, când creștinii drept credincioși se adună la slujba de toată noaptea în biserici, cu lumânări în mână, cântând plini de recunoștință și speranță „Hristos a înviat”.

Închei mesajul meu, nu înainte de a-mi exprima recunoștința față de toți angajații, membrii, susținătorii și binefăcătorii Asociației noastre. Într-o lume în care abnegația și compasiunea sunt din ce mai rare, Asociațiile de tip „case de ajutor reciproc” stau ca niște faruri de speranță și bunătate. Aceste unități incredibile sunt alimentate de dăruirea neclintită, munca grea și generozitatea angajaților, membrilor, susținătorilor și binefăcătorilor lor. Cu cea mai mare recunoștință le transmit din inimă mulțumirile mele și ale Consiliului Director acestor persoane remarcabile pentru contribuțiile neprețuite pe care le aduc la bunăstarea comunităților noastre.

Dragi români: **Hristos a înviat! Adevărat a înviat!**

Dragi membri, colaboratori, voluntari, simpatizanți ai ASOCIAȚIEI CASA DE AJUTOR RECIPROC A PENSIONARILOR „ELENA CUZA” BÂRLAD

Primăvara, cu semnificația ei legată de trezirea naturii la viață, reprezintă simbolul speranței, prosperității și iubirii față de semenii.

Primăvara aduce tuturor un spirit înnoitor.

Primăvara este caracterizată de adierea vântului blând, de trul de păsări și roua dimineților calde.

Păstrând o frumoasă tradiție, cu ocazia zilei mărțișorului – 1 martie și zilei femeii – 8 martie, în prag de primăvară îndemnăm pe toți membrii Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad, precum și pe toți bârlădenii, să ne păstrăm optimismul și credința în bine.

Vă dorim ca primăvara să vă aducă în case căldură din partea celor dragi, fericire și iubire, cu care să vă umpleți sufletele de bucurie!

Să ajute Bunul Dumnezeu ca armonia și rațiunea să dăinuie, pentru a ne bucura de sentimentul de liniște și pace!

Membrilor Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad și concetățenilor noștri, le oferim un mărțișor plin de speranță și le dorim o primăvară îmbelșugată.

La mulți ani!

CONSILIUL DIRECTOR AL ASOCIAȚIEI CASA DE AJUTOR RECIPROC A PENSIONARILOR „ELENA CUZA” BÂRLAD

O PRIMĂVARĂ FRUMOASĂ ȘI SENINĂ!

Dragi seniori, bine ne-am regăsit în anul 2024, cu speranță, încredere și forțe proaspete pentru noile provocări care ne așteaptă la nivel de federație și la nivel de societate în general.

Criza socio-politică dar și economică din anul precedent tinde să se acutizeze pe fondul unor chestiuni trăgănate și nefinalizate la timpul potrivit. Conflictul din Ucraina, de la granița României, majorarea prețului la utilități și la bunurile de larg consum, mocnitele revolte ale furnizorilor de servicii și ale întreprinzătorilor, criza din Orientul Mijlociu, toate acestea nu fac decât să sporească îngrijorarea și neîncrederea populației într-un viitor și un trai decent.

Noi, Federația Națională „OMENIA” a C.A.R.P.-urilor din România suntem parte a acestei societăți, deci suntem implicați direct pentru că nu ne este indiferentă soarta sutelor de mii de seniori care depind de noi. De aceea, anul 2024 trebuie să fie un an al unității caselor de ajutor reciproc ale pensionarilor membre ale federației noastre. Mai precis un an al inovației și al fuziunilor asociațiilor C.A.R.P. Noile cerințe în materie de legislație și tehnologie vor face ca asociații C.A.R.P. mici să nu mai poată face față cerințelor, punându-se astfel, problema supraviețuirii și continuității lor. În acest sens, un exemplu de bune practici pentru salvarea acestora este fuziunea prin absorbție de către C.A.R.P.-uri mai mari din județ sau zonele limitrofe. Cred că această este cea mai bună soluție pentru viitor și pentru asigurarea continuității organizațiilor noastre care, parcă, acum mai mult ca niciodată, sunt indispensabile pentru persoanele de vârstă a treia, atât pentru suportul financiar rambursabil pe care îl oferim, cât și prin serviciile socio-medicale și culturale pe care casele de ajutor reciproc ale pensionarilor le-au dezvoltat de-a lungul anilor și pe care încearcă acum să le mențină operative. Anii de pandemie au lăsat urme adânci în comportamentul, reacția și subconștientul oamenilor încât temerea pentru siguranța zilei de mâine este perfect justificată. Trebuie să recâștigăm încrederea oamenilor pentru că ajutându-i pe ei, ne ajutam pe noi să ducem mai departe acest fenomen și această instituție, până la urmă profund umanitară, cum este organizația de tip C.A.R.P. Să fim, așadar, optimiști și încrezători în forțele noastre proprii, deschiși la inovații tehnologice, pentru că ele nu vor face decât să ne îmbunătățească activitatea și performanța.

Dragi seniori, în numele meu și al doamnelor și domnilor președinți, membri ai Comitetului Director al Federației Naționale OMENIA a CARP-urilor din România, vă dorim o primăvară frumoasă, senină și un început de drum promițător.

Este totuși primăvară, să ne bucurăm de ea și de frumusețile ei, și vorba versurilor poetului Mircea Micu, atât de frumos cântate de maestrul Tudor Gheorghe:

„Și când amenință zăpadă
Să o întâmpini cu o floare-n dinți.”

ec. Giorgică BĂDĂRĂU,
președintele Federației Naționale
„OMENIA” a C.A.R.P.-urilor din România

GÂNDURI DE PRIMĂVARĂ

1 Martie

Cu inima deschisă și stăpânit numai de gânduri curate, bărlădenilor le doresc să aibă parte numai de liniște și pace, să se înconjoare doar de oameni frumoși și dragi lor iar iubirea să îi călăuzească peste tot pe unde ajung!

O primăvară minunată, tuturor!

8 Martie

Primăvara semnifică renaștere, frumusețe, femeie, viață. Dar, cu toate că viața pare că ne încearcă tot mai des, femeia rămâne mereu cea care ne învață că trebuie să rămânem optimiști și încrezători în zilele cu soare, liniștite și vesele.

Tuturor femeilor din viața noastră, în prag de primăvară, le transmit doar gânduri de bine, sănătate și bună-înțelegere!

O primăvară plină de speranță în mai bine, stimați bărlădeni!

Sfintele Sărbători de Paște

Paștele este sărbătoarea triumfului luminii asupra întunericului, a izbânzii binelui în fața răului.

Doresc să vă transmit toate gândurile mele de bine, speranță și încredere! Vreau să petreceți Sfintele Sărbători Pascale împreună cu cei dragi dumneavoastră și să vă bucurați de fiecare clipă!

În același timp, vă asigur că voi continua să fiu în slujba dumneavoastră, a bărlădenilor, a oamenilor de bine care fac parte din comunitatea noastră.

Sărbători Pascale Fericite!

Hristos a înviat!

Primarul Municipiului Bârlad,
av. Dumitru BOROȘ

Mulțumesc, Doamne, pentru încă o primăvară!

Livia ANDREI

Gheorghe Zamfir ne încântă cu „Anotimpurile” lui Vivaldi, iar despre primăvară ne transmite acest mesaj plin de sensibilitate și adevăr:

Primăvara este pilda care ne reamintește, în fiecare an, ce poate face Dumnezeu din nimic! Primăvara este o stare de spirit, iar noi ar trebui să renaștem, mai buni și mai frumoși, odată cu natura. Dacă am învăța din asta, am putea crea o lume ideală!

Iarna aceasta și-a făcut de cap. Viscole, ninsori, geruri, așa cum îi stă bine unei ierni. Și atunci cum să nu așteptăm primăvara?

Fiecare om își poartă în suflet primăvara lui, adică speranța, bucuria razelor de soare, reînvierea visurilor sale odată cu reînvierea naturii, adică trezirea la viață cu bunătatea din prea plinul inimii sale.

Să ne bucurăm, așadar, că Bunul Dumnezeu ne-a mai binecuvântat cu încă o primăvară, chiar dacă e „aceeași primăvară pe vechile dureri”, cum spune Bacovia.

Natura ne îmbie să trăim din plin zilele însorite, cu adieri domoale, cu razele de soare din ce în ce mai calde, cu pomii ce înmuguresc și „auzim cum crește iarba.” (Eminescu)

Are dreptate Gheorghe Zamfir, că primăvara e o stare de spirit, care, din păcate, nu ne face pe toți mai buni și mai frumoși.

Și dacă toți oamenii planetei ar fi mai buni, mai generoși, mai creativi, atunci și Mapamondul s-ar transforma într-o lume ideală. Ori așa ceva nu există.

Ne rămâne, așadar, să trăim din plin zilele frumoase ale primăverii acestui an, să trecem cu bine „Zilele

Babei Dochia”, să împărțim măștișoare, ghiociei, vioarele, toporași care să ne umple sufletul de frumusețe și parfum.

Ne rămâne, așadar, să sperăm că anul acesta va fi mai bun, mai generos și, mai ales, mai sănătos.

Ne rămâne, așadar, să mulțumim Proniei Cerești că ne-a mai dăruit o primăvară, apoi o vară, o toamnă și o iarnă, adică încă un an de viață.

Ne rămâne, așadar, să reînviem odată cu natura, de aceea trebuie să fim mai buni și mai frumoși, pentru că vine încă un 1 Martie, încă un 8 Martie, zile care ne-or prilejui destule motive de bucurii și speranțe.

Cât de banal sună: „S-aveți o PRIMĂVARĂ FRUMOASĂ!”, dar cât de mult ne dorim acest lucru și cui să mulțumim? Ne spune poetul Petruș Andrei:

Mulțumescu-Ți Ție, Doamne

Mulțumescu-Ți
Ție, Doamne,
Pentru veri
și pentru toamne;
pentru ierni
și primăveri,
pentru azi
și pentru ieri,
pentru morți
și învieri;
pentru soare,
pentru lună,

pentru greierul
din strună;

pentru pasărea
de foc
și fărâma
de noroc;
pentru zi
și pentru noapte
și-a mea viață
după moarte.

Ioan IDRICEANU

Fascinanta primăvară

„Pământul râde prin flori.”

Ralph Waldo Emerson

În acest anotimp, după ce s-au ascuns adânc de frigul iernii, florile își etalează întregul arsenal de culori și arome fermecătoare pentru noi toți. Este demonstrată corelarea dintre flori și starea de bine pe care acestea reușesc să o transmită. Ele împrăștiază stărea de spirit pentru zile întregi, reușind să ne motiveze pentru a regăsi bucuria de a trăi fiecare zi la intensitate maximă!

Primăvara este un simbol al renașterii, al începutului. Natura reînvie, își ia straie proaspete, pline de flori, copacii înmuguresc, plantele înfloresc. Este un anotimp al tranziției, de la gerul iernii către canicula verii. Este un simbol al speranței, prin faptul că după trei luni de iarnă, totul revine la normal, într-o atmosferă aproape de sărbătoare. Cântecul păsărilor învăluie din nou atmosfera, iar oamenii ies cu plăcere din case, gata pentru orice provocare nouă. Totul e mai simplu primăvara!

Acel sentiment de nou, curat, pur, al primăverii, pe care îl adorăm, ne dă un imbold și ne face să trăim acea stare de nemurire ce o transmite anotimpul cel mult așteptat. Luna mărtisorului este prima lună a primăverii, când toată natura renaște și razele soarelui încep să mângâie pământul, făcându-l să rodească. Forța primăverii este o forță ce nu se întâlnește în celelalte anotimpuri. Totul reînvie în jurul tău și parcă spiritul ți-e mai ușor, e și el la început de drum, nemuritor, plin de speranță și mai viu ca oricând! Totul prinde viață și natura se reîmpătează cu o paletă largă de culori. Ce poate fi mai frumos? Doar primăvara ne cuprind emoții de sensibilitate nemărginită, de unicitate și căldură sufletească. Poate pentru că, în așteptarea primei flori, a primelor raze călduroase, a primelor triluri de păsări, ne simțim mai bine ca oricând.

Fiecare primăvară aduce cu ea începutul tuturor începuturilor, a renașterii, a culorilor, a vieții. Parcă ziua e mai plină, privirile mai jucăușe, oamenii mai calzi iar sufletele mai încărcate cu pozitivism. A sosit momentul în care ne bucurăm tot mai mult de ținutele ușoare și colorate de primăvară. Temperaturile adună zumzete,

ciripiri și zâmbete într-un tot întreg, iar viața devine mai interesantă și mai consistentă. Martie este luna în care anotimpul de iarnă își ia rămas bun și lasă loc primăverii să își facă simțită prezența, este o lună plină de speranță și optimism, în care visele noastre încep să prindă contur și să devină realitate. Parcă toată viața din jurul nostru ar fi un simbol al speranței și al renunțării la trecut, pentru a face loc unui viitor mai luminos. Simți nevoia de a porni la drum pe noi căi, fără frică și fără îndoială.

Vestitorul primăverii este ghiocelul, atât de firav și gingaș, ce amintește că sezonul de iarnă este pe terminate. Denumirea sa științifică tradusă din latină semnifică „flori albe”, „asemenea zăpezii”.

Acești ghioceli cresc în condiții grele de ger sau frig și înfloresc în ciuda temperaturilor negative. De aceea, reprezintă un semn al curajului și al rezistenței.

Consider florile primăverii niște învingătoare care rezistă frigului năprasnic și de aceea le cred cele mai sensibile și superbe creații ale naturii. Calendaristic, primăvara începe pe data de 1 martie.

Cu toate acestea, primăvara astronomică începe odată cu echinocțiul de primăvară, aproximativ pe 21 martie. Echinocțiul de primăvară are loc atunci când ziua este egală cu noaptea. Semnele primăverii abia de atunci încep să își facă simțită prezența cu adevărat. Ziua de 1 martie este sărbătorită de poporul român prin mărtisoare. Mărtisorul este un obiect decorativ, de care se atașează un șnur împletit cu două fire: alb și roșu. Se oferă persoanelor dragi, începând cu prima zi a lunii martie și este considerat a fi un vestitor al primăverii.

Acesta se poartă în piept sau agățat de încheietura mâinii, pe toată durata lunii martie. Se consideră că atât românii, cât și vecinii bulgari au această tradiție de a dăruii mărtisoare. Acest lucru s-ar datora moștenirii dacice, ulterior completată de alte legende populare. Mărtisorul se poartă cu admirație și dragoste. El reprezintă împletirea dintre viață și înțelepciune în culorile alb, roșu. Semnificația mărtisorului rămâne

asociată cu bucuria venirii primăverii, cu sentimentul de prețuire și prietenie sinceră al celui care-l dăruiește unei persoane pe care o iubește.

De asemenea, mărtișorul este considerat un simbol al primăverii, al revenirii la viață a naturii și a tot ce o înconjoară. Mărtișorul este purtat la vedere în luna martie pentru că aduce optimism și speranță.

Fascinantul anotimp al primăverii ne oferă ocazia să fim și noi, odată cu el, optimiști și liberi în tot ce facem. Primăvara este anotimpul în care avem impresia că orice problema are rezolvare. Oamenii se aranjează mai mult înainte să iasă din casă, zâmbesc mai des și sunt din ce în ce mai binedispuși. O energie aparte ne transmite primăvara.

Anotimpul primăverii vine cu bonusuri: terapia prin culoare și miros! Mirosurile și culorile sunt folosite de mii de ani pentru a îmbunătăți starea psihică. Acest anotimp este un dar minunat pe care natura ni-l oferă în fiecare an. Este momentul în care putem să ne bucurăm de frumusețea lumii din jurul nostru și să ne simțim reconectați cu natura și cu noi înșine. În concluzie, luna martie este una dintre cele mai frumoase luni ale anului, plină de promisiuni și speranțe pentru începutul primăverii.

Deci, bun venit, dragă primăvară!

Primăvara vine cu alaiul ei de flori și cu sărbători dedicate iubirii, renașterii naturii și, nu în ultimul rând, femeii. De la sărbătorirea zilei femeii la începutul oficial al primăverii, luna martie este plină de semnificații și evenimente importante care ne inspiră să fim mai buni și mai încrezători în viitor. Pentru fiecare dintre noi este clară asocierea iubirii și a primăverii cu persoana care dă viață, cu cea care iubește într-un mod aparte, mereu frumoasă și delicată, gata să se sacrifice pentru ceea ce prețuiește. După mărtișor sărbătorim Ziua Femeii, care este un prilej de bucurie și apreciere față de femeile din viața noastră. Femeia, prin însăși natura sa, constituie simbolul nașterii, este cea care dă viață și sens vieții.

Femeia a fost cântată în ode și poeme, a fost admirată pentru felul ei de a fi sau, dimpotrivă, invidiată și subapreciată. Ca să își facă loc în societate, femeia a trebuit să lupte la propriu împotriva multor prejudecăți. Pe 8 martie fiecare femeie trebuie să se simtă deosebită. Indiferent că e mamă, soție, iubită, bunică, mătușă, femeia trebuie să fie apreciată pentru ceea ce aduce frumos în viața fiecăruia. Având în vedere că femeia însăși este o floare a primăverii, gândurile sincere și urările noastre trebuie să fie însoțite de flori și cadouri pentru ființele noastre dragi.

Ziua Internațională a Femeii a devenit un moment de mulțumire, apreciere și recunoaștere a eforturilor mamelor, soțiilor, colegelor, tuturor femeilor ce

ne înconjoară, cele care ne oferă bucuria vieții și motivația de a trăi. În societatea modernă femeia s-a impus, astăzi ajungând să reprezinte un pilon puternic al comunității din care face parte. Femeile au demonstrat că sunt capabile să facă performanță în toate domeniile de activitate, fiind perseverente, dând dovadă de profesionalism și dăruire în ceea ce fac. În acest anotimp femeia se confundă cu roz, cu dragoste, cu soare, cu spectacol, cu frumos. Principala trăsătură a femeii este sensibilitatea și iubirea, iar odată cu venirea primăverii, sufletul femeii gingaș se deschide precum o floare, pentru a transmite și în sufletele celor care o iubesc multă căldură, iubire și afecțiune.

Femeia este plină de mistere și este capabilă să meargă enorm de departe pentru sentimentele ei. Are mereu acel zâmbet fermecător pe care îl împarte tuturor și dorește să fie iubită necondiționat, uneori surprinzătoare și chiar imprevizibilă, alteori emotivă, uimește la propriu cum poate fi atât de complexă, dar totuși ea este cea care dă farmec și parfum vieții.

Luna martie ne oferă ocazia să ne bucurăm și pe plan spiritual, aceasta fiind plasată totdeauna în timpul Triodului, deține un număr impresionant de comemorări și celebrări care o fac să ocupe un loc deosebit în cursul anului calendaristic. Astfel, pe data de 9 martie, sunt sărbătoriți, de credincioșii creștini, cei 40 de Mucenici din Sevastia, martirizați în Capadochia în timpul împăratului roman Licinius, iar sărbătoarea Bunei Vestiri, pe data de 25 ale lunii.

De Buna Vestire, iubitorul de oameni și milostivul Dumnezeu, care pururea poartă grijă neamului omenesc, ca un părinte iubitor de fii, văzând făptura mâinilor Sale înrobite de diavolul, atrasă spre patimi și supusă slujirii idolești, a binevoit să trimită pe Unul-Născut Fiul Său în lume, spre mântuirea noastră. El a încredințat această taină numai unuia din slujitorii Săi, slăvitului Arhanghel Gavriil. Această sărbătoare este în amintirea zilei în care Sfântul Arhanghel Gavriil a vestit Sfintei Fecioare că va naște pe Fiul lui Dumnezeu.

Și intrând îngerul la ea, a zis: Bucură-te, ceea ce ești plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei. (Luca 1, 28). Iar ea, văzându-l, s-a tulburat de cuvântul lui și cugeta în sine: Ce fel de închinăciune poate să fie aceasta? Și îngerul i-a zis: Nu te teme, Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu. Și iată vei lua în pântec și vei naște fiu și vei chema numele lui Iisus. (Luca 1, 30-33). Și a zis Maria către înger: Cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu știu de bărbat? Și răspunzând, îngerul i-a zis: Duhul Sfânt Se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea și Sfântul care Se va naște din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema. (Luca 1, 34-37).

La auzul acestor încredințări, Fecioara Maria primește să răspundă chemării lui Dumnezeu și suspinelor lumii, zicând: „Iată, roaba Domnului. Fie mie după cuvântul tău”. (Luca 1, 38). Și, zicând acestea Fecioara, Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu S-a zămislit, ca prunc omenesc, prin venirea Duhului Sfânt, în pântecul Preacuratei, iar îngerul s-a făcut nevăzut. Astfel s-a împlinit ceea ce a fost prorocit cu mult timp înainte și a izbăvit Bunul Dumnezeu neamul omenesc din păcatul strămoșesc. Așa a început să se îplinească taina mântuirii noastre: Fiul lui Dumnezeu a devenit Fiu al omului, Dumnezeu S-a făcut om, ca pe om să-l mântuiască, prin vrerea și rânduiala Lui, din nespuse dragoste pentru făptura Sa.

Buna Vestire este prima sărbătoare confirmată în documente, dintre sărbătorile Maicii Domnului. Aceasta a început să fie sărbătorită încă din prima jumătate a sec. al V-lea. Buna Vestire este sărbătorită în fiecare an în perioada Postului Mare, fiind una dintre sărbătorile pentru care Biserica acordă dezlegare la pește, indiferent în ce zi ar cădea aceasta.

În cinstea Praznicului Bunei Vestiri s-au scris alese

cântări, printre care cea mai de seamă este Acatistul Bunei Vestiri, alcătuit în secolele V-VI la Constantinopol de către un autor care a rămas necunoscut. Biserica a primit acest imn de mare adâncime duhovnicească, slăvind prin el Întruparea lui Hristos și cinstind pe Fecioara Maria.

Așadar, și anul acesta începutul primăverii ne fascinează cu sărbătorile mult așteptate, cu superbii ghiocei și toporași care ne indică faptul că natura se trezește din somnul adânc al iernii. Cu mantia plină de lumină, primăvara împarte din pocalul ei tinerețe, voioșie și culoare. Primăvara nu înseamnă doar

renașterea naturii, ci și a sufletelor noastre și aduce cu sine o mulțime de schimbări și transformări care aduc bucurie în inimile noastre. Să ne bucurăm toți de acest minunat mărtisor primit în dar de la blânda primăvară, acest anotimp plin de magie și culoare care ne umple inimile de căldură și optimism.

Anotimpul acesta este un dar minunat pe care natura ni-l oferă, este timpul când oamenii își regăsesc energia și motivația. Este momentul ideal pentru a face schimbări în viața noastră, să ne punem noi obiective și să ne concentrăm pe regenerarea noastră interioară. Fie ca primăvara aceasta să ne fie o adiere caldă de fericire, prosperitate, sănătate, un zâmbet pe chip, lumină în suflet, credință în inimă și împliniri pe toate planurile. Cu acest prilej, doresc tuturor, și în special femeilor, ca această primăvară să poposească cât mai mult în sufletele lor, iar minunatele culori ale acestui fascinant anotimp să le facă să radieze de fericire! Să aveți parte de o primăvară frumoasă și fascinantă cu tot ce vă doriți!

Iris alb

Iris, floare delicată
În a timpului grădină
Lângă prispa de la poartă
Răspândești a ta lumină.

Te-a lăsat maica se pare,
Când în grabă a plecat
Floare fără asemănare,
Cu vâl alb, înmiresmat.
Astfel, când mă uit la tine
Și parfumul tău îl simt
Maica parcă-i lângă mine,
Chipul pot să i-l ating.

Plăpând ești precum iubirea,
Nobil în tăcerea ta
Tu ți-ai împlinit menirea,
Ascultându-mi inima.

Irina NECHIFOR

Gl.bg.(rtr) **Neculai ROTARU**

Primăvara, aliatul stării de bine

Primăvara, anotimpul îndrăgit de toată lumea, este cea care marchează tranziția de la iarnă la vară iar din punct de vedere astronomic, începutul primăverii este legat de echivalența dintre durata temporală a zilei și a nopții. Dacă iarna ne-a oferit o natură dezgolită de frumusețea culorii multiple și temperaturi care ne-au obligat să îmbrăcăm haine mai groase, primăvara face ca natura să se transforme, ea ne încântă ochiul cu culorile ei deosebite, căpătând o altă aură. Totul în jurul nostru se modifică zilnic, viața în natură fiind din ce în ce mai prezentă iar soarele devine un prieten drag care încălzește din ce în ce mai mult. Primul vestitor al sosirii primăverii este viteazul ghiocel, cel care este capabil să străpungă pământul înghețat și crusta de zăpadă pentru a-și arăta gingășia și frumusețea parfumului și culorilor sale. Încet, încet, pretutindeni, răsar alte și alte flori care, în adierea vântului de primăvară, răspâdesc parfumuri dintre cele mai alese, ce creează în sufletele noastre atâta bucurie și fericire. În dezmiardarea soarelui mugurii copacilor încep să se umfle de bucurie îmbrăcând copacii cu un veșmânt înmugurit și înflorit iar în final se vor transforma în acea haină verde care înfrumusețează pădurile și livezile de pomi fructiferi. La munte și ei, brazil, oboșiți de atâta frig și de greutatea zăpezii, se scutură de neaua albă și ridicându-și acele spre soare se bucură de cădura acestuia. În pădure, din ce în ce mai des și mai mult, păsările acesteia cântă de zor creând un adevărat spectacol muzical care încântă auzul și creează o adevărată bucurie pentru cei care le ascultă. Pe măsură ce tufișurile înverzesc și iarba verde crește, peste tot încep să se audă cântecele cele mai

alese ale ciocârliei, privighetorii, cucului sau ale mierlei. Muncitoarele albine, alergând din floare în floare, creează și ele o muzică aparte în zborul lor pentru a culege polenul cu care prepară în stupuri delicioasa miere. Peste tot vezi fluturi, în culori multiple, care prin zborul lor geometric vor să ne dovedească faptul că primăvara a sosit. Pe solul încălzit și acoperit de iarba verde gândacii și buburuzele, revenindu-și greu din somnul profund de iarnă, dorm la soare dezmoțindu-și piciorușele și aripioarele, pentru că apoi au de muncă, luptându-se cu crearea unei sfere de pământ într-un fir de iarbă. Apar imediat și alergătoarele furnici care, în căutarea unui duminic, ies din ascunzișul mușuroiului și pe drumuri doar de ele știute că tot ce le este necesar pentru a-și construi mușuroaie rezistente. Câmpul cu iarbă verde este completat cu culoarea galbenă a păpădiei creând senzația unor zâmbete alese și vesele pe câmpia înverzită. Încet, încet totul prinde contur și culoare, dovedind că primăvara se așterne peste tot, mirosul de iarbă verde și parfumul și culorile florilor creând în sufletele noastre o adevărată stare de bine, bucurie și iubire, ceea ce face din anotimpul primăvară perioada unei adevărate armonii de culoare și sunete în natură.

În livezi, alături de alte categorii de pomi fructiferi, sub razele soarelui care se strecoară vesele printre crengile sale, cireșul se împodobește cu minunatele lui flori albe iar coroana acestuia este cucerită de mii de albine care îi culeg polenul. Peste puțin timp, petalele florilor de cireș se vor desprinde ușor de la locul lor și vor acoperi solul cu un minunat covor alb, fiecare floare

având povestea ei, de când apare și până dispare. În locul florilor se vor forma gustoasele cireșe pe care copiii le vor transforma și în cereluși la ureche. Totul este o bucurie, o plăcere și o dorință mare de viață. În curând vor sosi și rândunele care ne vor încânta cu zborul lor ca de săgeată, căutându-și paie și lut pe care le poartă până sub streșinile caselor pentru a-și construi fiecare câte un cuib cât mai rezistent.

Dacă există o primăvară a naturii există, fără doar și poate, și o primăvară a sufletului omului. Odată cu renașterea naturii renaște și omul. Lumina și căldura soarelui creează adevărate minuni în sufletele oamenilor, iar verdele puternic care acoperă câmpul provoacă liniștea de care are nevoie orice ființă care renaște. Frumosele peisaje ale naturii cu care se înconjoară omul în anotimpul de primăvară deschid acestuia un nou orizont, un nou mod de viață, bazată pe liniște, mângâiere și fericire. Atât timp cât ochiul nostru se bucură de verdele crud al câmpului, de albul ghiocelului, de multiplele culori ale florilor, de cântecele deosebite ale păsărilor, în sufletul său bucuria renaște și crește, se multiplică sentimentele plăcute care aduc bucurii, iar omul devine mai vesel, mai energic și cu poftă de muncă. Pretutindeni oamenii se bucură de renașterea naturii și contribuie din plin la completarea frumosului natural cu ceea ce depinde de activitatea sa. Vom vedea demarată munca la câmp, plantarea de pomi în livez și toaletarea pomilor, ornarea curților cu tot feluri de plante și flori sau înfrumusețarea zonelor din interiorul și exteriorul curților. Alături de bucuriile pe care natura i le creează omului în anotimpul de primăvară, acesta trăiește și alte bucurii care fac parte din modul său de viață alături de semenii săi și care se manifestă prin adevărate sărbători. Unul dintre simbolurile primăverii este ziua de 1 Martie, un frumos obicei de primăvară, numit și ziua mărtișorului. Acel micuț obiect legat cu două fire împletite, unul alb și unul roșu, semnifică de fapt lupta binelui împotriva răului, a sănătății împotriva bolii, a vieții împotriva morții. În același timp, mărtișorul mai este considerat și un talisman al norocului, al bunăstării și prețuirii persoanei căruia i-l dai, sperând că acesta îi va aduce mult optimism, multă credință și speranță de mai bine. Legende de mărtișorului circulă și astăzi în spațiul public iar dintre acestea două sunt mai interesante și semnificative. Prima legendă se referă la faptul că după ce Dumnezeu a pus Soarele să lumineze și să încălzească Pământul, un zmeu a furat soarele și timp de trei anotimpuri, până iarna, l-a ținut ascuns. Atunci un viteaz a avut curajul să îl înfrunte pe zmeu eliberând Soarele, dar viteazul nostru a fost rănit în luptă, sângele acestuia s-a scurs pe zăpada albă, iar după ce zăpada s-a topit, în acel loc au răsărit ghioceli, vestitorii primăverii. O altă legendă spune că Primăvara, aflată în plimbare pe marginea unei păduri, a zărit un ghiocel pe care a dorit să îl ajute să crească, îndepărtând zăpada din jurul său. Văzând aceasta, iarna cea necruțătoare a

hotărât să pedepsească Primăvara, trimițând un ger puternic și o zăpadă mare, care au făcut ca ghiocelul să înghețe. Atunci Primăvara, dorind să salveze ghiocelul de la îngheț, cu propriile mâini, a căutat să îl încălzească și, rănindu-se la un deget, sângele acesteia s-a scurs peste ghiocel și zăpada albă. Astfel, ghiocelul a revenit la viață, iar Primăvara a învins iarna.

În anotimpul de primăvară sunt și alte sărbători care aduc bucurie în sufletul oamenilor, ele devenind obiceiuri tradiționale, în funcție de diferite zone ale țării. Obiceiurile și tradițiile strămoșești reprezintă o exprimare sufletească față de simțurile lăuntrice, față de trăirile și sentimentele pe care le provoacă anotimpul de primăvară în sufletele noastre.

Cunoașterea obiceiurilor și a tradițiilor populare are o importanță deosebită datorită conținutului de idei și de sentimente, a faptelor care oglindesc trecutul bogat și valorile poporului nostru. Acestea exprimă legătura strânsă a omului cu natura care renaște, precum și legătura cu trecutul istoric, aparținând înaintașilor noștri, ele devenind o componentă perenă a culturii tradiționale. Anotimpul de primăvară, ca anotimp al renașterii, este bogat în obiceiuri populare străvechi pe care înaintașii noștri le credeau și le respectau cu sfințenie

Astfel, perioada 1-9 martie este cunoscută în popor sub denumirea de „Zilele Babei Dochia” sau „Zilele Babelor” și este legată de venirea primăverii și de Mărțișor. În această perioadă, fiecare femeie poate să își aleagă o zi, adică o “babă”, iar în funcție de vreme, va afla cum va fi anul respectiv pentru ea. Apoi vin Moșii, când bărbații pot să își aleagă câte o zi.

Urmează Ziua internațională a femeii (denumită generic Ziua femeii), care este sărbătorită în data de 8 Martie, ca o recunoaștere a contribuției aduse de reprezentantele sexului frumos în toate domeniile vieții economico-sociale, și ea a fost adoptată în 1977, printr-o rezoluție a Adunării Generale a ONU. Este ziua în care putem și trebuie să facem cele mai frumoase gesturi de stimă, respect și considerație pentru mamele, soțiile, surorile și prietenele noastre, oferindu-le, pe lângă un mărtișor diferite suveniruri care să le bucure.

Ziua de 9 martie este cunoscută popular ca sărbătoarea Mucenicilor, a cărei însemnătate derivă din sacrificiul celor 40 de martiri, de pe vremea Imperiului Roman. Printre obiceiurile și tradițiile care au ajuns până la noi se numără prepararea „sfințișorilor” și consumarea a 40 de pahare de vin. Se spune că, la începuturile creștinătății, 40 de soldați din armata romană s-au hotărât să treacă la religia lui Hristos. Cum aceasta nu era încă acceptată de Imperiu, ei au fost pedepsiți cu moartea, fiind aruncați într-un lac. Astfel, ei au devenit martiri și sunt cinstiți prin diferite ritualuri pe data de 9 martie

Ziua de 20 martie este considerată Ziua Internațională a Fericirii, ea fiind decisă de Organizația Națiunilor Unite (ONU), marcată pentru prima dată

în 2013, ocazie cu care la ONU s-a afirmat următorul deziderat: „Căutarea fericirii este unul dintre obiceiurile fundamentale ale ființei umane”.

Ziua de 21 martie este considerată Ziua Internațională a Pădurilor și a fost decisă prin rezoluția ONU din 2013, pentru a crește gradul de conștientizare asupra gestionării, conservării și dezvoltării durabile a tuturor tipurilor de păduri, în beneficiul generațiilor prezente și viitoare. Prin aceasta, Ziua Internațională a Pădurilor include plantarea de arbori, dar și alte evenimente, precum expoziții de artă, fotografie, vizionarea de filme și diverse reuniuni ce tratează teme legate de gestionarea pădurilor.

Ziua de 22 martie este considerată Ziua Mondială a Apei. Cum apa este un element esențial în construcția vieții, este vitală pentru crearea de locuri de muncă și sprijinirea dezvoltării economice, sociale și umane, alegerea de a sărbători Ziua Mondială a Apei vine, evident, în sprijinul asigurării vieții pe această planetă așa cum în rezoluția ONU este recunoscut că „dreptul la apă potabilă și la salubritate în condiții de siguranță și curățenie este un drept uman”.

Sărbătorile de primăvară sunt încununate de sărbătoarea Sfintelor Paști sau Sărbătoarea Învierii Domnului Nostri Iisus Hristos. Învierea Domnului este cea mai mare sărbătoare a Bisericii, ea venind ca o arvună a bucuriei veșnice și a luminii. De aceea, în biserică, de Sfintele Paști, toate veșmintele sunt luminoase. Așa cum se știe din moși strămoși, în această zi iadul a fost golit și raiul s-a deschis, iar îngerii cântă împreună cu oamenii biruința vieții asupra morții.

Da, anotimpul de primăvară este un aliat al stării de bine și pentru a argumenta această afirmație, putem considera ca minime argumente următoarele:

1. „După atâta frig și ceață”, vorba poetului, soarele blând al primăverii ne scoate din amorțeală, ne dezbracă de haine și jachete groase, devenind mai confortabili în ținute mai subțiri.
2. După echinocliul de primăvară (20 martie), care marchează începutul primăverii astronomice, soarele rămâne tot mai mult pe cer, deci ziua se mărește, ceea ce înseamnă că omul devine mai activ.
3. Natura renaște, culorile pastelate ale acestora ne încântă ochiul, totul înverzește, toate viețuitoarele pământului ies din amorțeală, păsările migratoare se întorc din depărtări, ceea ce îmbunătățește starea de spirit a oamenilor.
4. Dragostea de aer a omului și a tuturor animalelor crește, capacitatea de concentrare a omului crește și corpul acestuia se revigorează, omul devine mai sentimental odată cu apariția primilor muguri, pornirile violente fiind anulate sau mult înmuiate.
5. Conform unor concluzii ale Universității Michigan, rezultate în urma unui studiu aprofundat, pe lângă toate celelalte beneficii, anotimpul de

primăvară îl ajută pe om să aibă o viziune mai largă asupra lumii, deoarece activitățile de primăvară, desfășurate în aer liber la o temperatură plăcută corpului, contribuie decisiv la stimularea capacității și dorinței omului de a învăța, de a acumula noi informații, stimulând totodată creativitatea și originalitatea.

6. Primăvara are puterea de a readuce la viață întreaga suflare a plantelor care, deșteptate din lunga hibernare, fac ca crengile, frunzele, florile și ierburile să colonizeze zonele aflate sub zăpadă și să coloreze din nou peisajul înconjurător, imagine care dă omului o stare de bine și de bună dispoziție.
7. Plantele pe care primăvara le aduce la viață, fac oamenilor niște servicii demne de cele mai active organizații de protecția mediului. Ca adevărați ecologiști, copacii și rudele lor absorb dioxidul de carbon din aer, transformându-l cu ajutorul luminii în hrană și eliberând oxigenul atât de necesar omului și celorlalte viețuitoare.
8. Primăvara ne ajută să punem stop mâncărilor congelate, fructelor și legumilor de seră și să consumăm salate proaspete, căpșuni sau cireșe care dau o aromă plăcută gusturilor omului.
9. După suportarea frigului iernii, odată ce florile își etalează în fața omului întregul arsenal de culori și arome fermecătoare, ele dau omului și șansa de a trăi din plin și sentimentul fericirii, deoarece între flori și fericirea individului este o strânsă corelare.
10. Primăvara ne creează condiții pentru a ne relua activitatea sportivă și a varia tipurile de sport practicate. Frigul și vântul nu ne mai deranjează, iar mișcarea în aer liber devine mai facilă. Astfel, avem șansa să ardem mai multe calorii, să eliberăm tensiuni acumulate și să practicăm zilnic mai multe ore de mișcare în aer liber.

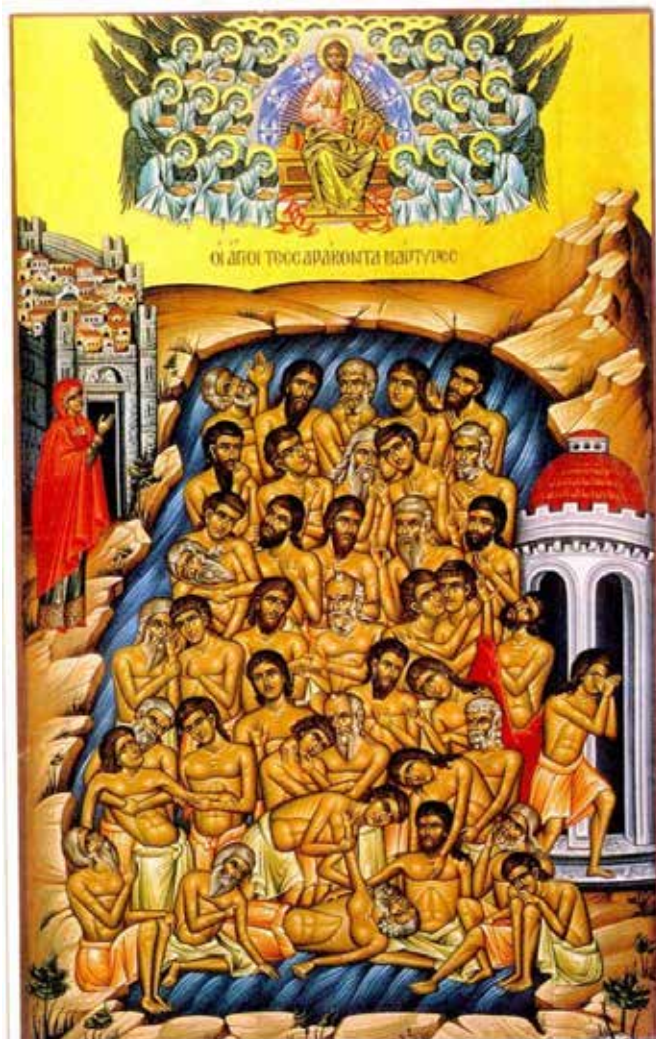
Vasile FÎNARU

TRADIȚII, OBICEIURI ȘI SUPERSTIȚII ÎN ZIUA DE MUCENICI

Se povestește că, în dimineața aceea, patruzeci de sfinți au bătut cu ciomegele în pământ ca să intre gerul, iar alți patruzeci au făcut același lucru ca să scoată afară căldura și să răsără iarba verde. Marcată în calendarul ortodox cu o cruce neagră, ziua de 9 martie aduce în casele românilor sărbătoarea creștină a Sfinților 40 de mucenici din Sevastia, laolaltă cu străvechi practici de pomenire a moșilor de neam și de provocare a primăverii. Cărțile sfinte spun că pe vremea împăratului Lichinie, în Sevastia, cetatea Armeniei, trăia un voievod cumplit pe nume Agricolae și că acesta avea o armată din 40 de soldați, toți creștini. Prinzând de veste, voievodul i-a silit să se lepede de dreapta credință pentru a se închina idolilor. Refuzând să o facă și încălcând astfel porunca, soldații au fost supuși unor torturi de neimaginat. Au fost ținuți o noapte într-un râu înghețat, le-au fost zdrobite fluierile picioarelor, iar după ce și-au luat cununa muceniei de la Hristos, trupurile lor au fost arse pe rug și aruncate într-un râu.

În calendarul popular, sărbătoarea poartă numele de Mucenicii, Măcinicii, Moșii de Mărțișor, Sfințișorii sau Sâmbra plugului, ultima denumire evocând începutul noului an agricol. În unele locuri se crede că Babele, capricioase și imprevizibile, mai zăbovesc încă trei zile pe la noi însă, în majoritatea zonelor, începând de 9 martie, zilele Babelor lasă locul Zilelor Moșilor. Despre acestea se spune că ar fi mai bune, mai călduroase și mai senine precum sufletul Moșilor. Mucenicii sunt spiritele acestor strămoși mitici, cărora femeile le pregătesc și le aduc ofrandă preparate rituale ce urmează a fi consumate în context ceremonial sau împărțite de pomană la biserică. Poartă numele de mucenici, măcinici, brânduși, brândușei, brodoși, sfinți și sfințișori, și au forma de 8, de albină, de porumbel sau chiar de om, ecou prin veacuri al sacrificiilor rituale umane, atestate în ceremoniile Anului Nou, celebrat în vechime la echinocliul de primăvară.

În fiecare an, la 9 martie, se aprinde focul echinocliului de Mucenici, numit și Focul Sfinților. Proiecție simbolică a soarelui pe pământ, focul arde anotimpul cel vechi și îmbătrânit, pentru a-l face să renască pe cel nou, aducător de vigoare și viață. Totodată, are un rol apotropaic, fertilizator și magic. Copii sar peste focurile aprinse în fiecare ogradă, pentru a fi feriți de boli, femeile presară cenușa de jur-împrejurul gospodăriei,

formând un cerc protector împotriva șerpilor, bărbății întrețin flăcările cât mai mult timp, cu credința că, astfel, îi încălzesc pe cei 40 de Mucenici...

În această zi are loc și „retezatul stupilor”, adică se scot stupii afară, se curăță fagurii și se recoltează mierea, folosită acum în scop ceremonial. Din ea se prepară fel de fel de leacuri băbești și tot cu ea se îndulcește rachiul, consumat în beția rituală îngăduită de Mucenici. Apoi se ung stupii cu rachiul pentru ca să se înmulțească roiul și se împart de pomană mucenici (în formă de albină) și miere. Dacă tot am pomenit de beția rituală, trebuie să amintim faptul că astăzi tradiția cere să bem 40 de pahare sau – dacă nu ne țin puterile – să gustăm de 40 de ori din licoarea magică aducătoare de sânge nou, sănătate și vigoare.

Un alt obicei este pornirea simbolică a plugului. Sărbătoare consacrată agricultorilor, scoaterea plugului în fața casei în mod festiv reprezintă deschiderea

ciclului sărbătorilor de primăvară și totodată a muncilor câmpului specifice anotimpului. Era momentul în care plugarii, până la mijlocul veacului trecut, încheiau înțelegerile pentru întovărire, pecetluite întotdeauna de o petrecere de pomină. Aceasta se organiza de bucurie că ritualul a fost împlinit în ciuda faptului că „una din grijile strigoilor este să împiedice pe oameni la pornitul plugului”.

Nu trebuie să uităm că toți oamenii care nu au nume de sfinți își serbează astăzi onomastica, iar tot ce semănăm azi va rodi de 40 de ori mai mult, că, dacă nu respectăm sărbătoarea, vom boli 40 de zile, că așa cum va fi vremea, o vom avea și în următoarele 40 de zile.

În ziua de 15 martie, în calendarul roman era venerată Anna Perenna, zeiță a fertilității pământului, „zână nutritoare și fructuătoare de primăvară și Anul Nou”, imaginată asemenea divinităților de sfârșit și început de an „acuși ca și o babă bătrână, acuși ca și o fată tânără și mândră”. Oamenii ieșeau să petreacă la iarbă verde, mergeau „în pădurița zânei, lângă Tiber”, unde se ospătau, dansau și cântau despre povestea ei de dragoste cu zeul Marte. Tot acest ritual avea loc în antichitatea romană, în fiecare an la 15 martie, înainte de primul arat.

În majoritatea mitologiilor, plugul este simbolul fertilității și al fecundității, fiind folosit inițial în context ceremonial. Fierul plugului, imaginea masculinității virile, penetrează brazda – simbol al feminității generative, răscolind pământul și unind bărbatul cu femeia, cerul cu lumea noastră, durerea cu viața. Dimensiunea sacră a acestei unelte agricole este confirmată atât de scrierile lui Herodot despre sciții din Dacia și „inițierea muncii sacre a pământului cu plugul de aur căzut din cer”, precum și de poveștile populare ale românilor, în care Dumnezeu ia plugul de pe deal și îl mută pe cer, unde îl vedem și astăzi în nopțile senine de vară. Nu trebuie să uităm de obiceiul închiderii satului într-un cerc magic, protector, prin tragerea unei brazde apotropaice în caz de epidemii sau invazii de lăcuste.

Plimbat ceremonial pe ulițele satului la cumpăna dintre ani, scos de sub streșină în luna lui Făurar pentru a fi curățat și ascuțit, apoi adus în fața casei în mod festiv de Mucenici pentru a anunța deschiderea ciclului sărbătorilor de primăvară, plugul patronează începutul anului nou agrar. „Pornirea plugului” reprezenta una dintre cele mai importante sărbători ale satului românesc de odinioară. În comunitățile agricole, la fel ca în cele pastorale, exist și un repertoriu impresionant de cântece specifice, la loc de cinste aflându-se „cântecele de plug”.

În satele transilvane, primul fecior care ieșea cu plugul la arat era numit Crai și avea dreptul să judece și chiar să-i pedepsească pe cei leneși sau pe cei care au încălcat regulile comunității, ignorând rânduiala satului. Totodată, existau nenumărate obiceiuri, superstiții și practici magice, legate de primul arat, unele dintre ele adevărate relice ale unui cult arhaic agricol, de purificare și fertilizare. Solemnitatea gesturilor rituale din această zi impresionează și obligă. Etnologul sibian Gherasim Rusu Togan consemna în lucrarea „Viziuni Străvechi”: „Țăranul, când bagă plugul în brazdă, udă plugul ca să-i meargă bine, apoi, în noaptea de dinaintea muncii, nu se culcă laolaltă cu femeia, nu dă nimic din casă, iar dimineața se spală și se îngrijește de el femeia ca să se îmbrace curat”.

Ce se întâmplă în Bucovina la pornirea plugului aflăm de la Simion Florea Marian: „După ce l-au tras în mijlocul ogrăzii, iese stăpâna casei cu o cofă în care se află apă și un struț de busuioc cu un topor, cu tămâie aprinsă, o bucată de pâine și puțină sare, se apropie de plugul cu boi și de plugari, îi afumă cu tămâie și îi stropește cu aghiazmă zicând: «Cât de curată/E tămâia/ Și aghiazma,/ Așa de curăț/ Și voi să umblați,/ Nici când să nu dați/ Peste vreun moroi/Sau vreun strigoii,/ Să vă facă rău». După ce a înconjurat, a tămâiat și a stropit de trei ori boii, plugul și carul, precum și pe plugari, apa rămasă este vărsată pe picioarele boilor, pâinea și o parte din sare sunt date plugarilor și boilor pentru a le mânca, iar tămâia și toporul sunt puse jos, dinaintea boilor, pentru ca aceștia, înainte de plecare, să treacă peste ele”.

Bibliografie

Atanasie Marian Marinescu – „Cultul păgân și creștin. Sărbătorile și datinile romane vechi”, 1884.

Antoneta Olteanu – Calendarul Poporului român p. 37, 55, 88, 95.

Simeon Florea Marian – „Sărbătorile la Români”, 1. Cârniligile 1898.

Tudor Pamfile – „Sărbătorile la români”.

Silviu MAN

Chiar este... primăvară?

Că de venit, vine sigur! Nu te pui cu Universul, ăsta nu se oprește. Se rotește, se sucește, explodează, radiază dar, de oprit nu se oprește. Soarele se ridică tot mai sus pe cer și începe să răsară fix în fereastra mea. Într-un ochi de sticlă pe unde razele pătrund și se agață fix de pleoapele mele. Noroc de jaluzele, că mai fur și eu un sfert de ceas de moțăială.

Mai este puțin și înfloresc copacii. Unii vor zice "Stai, bre! Că până acolo mai e!" Normal, măsurând timpul în ritmul nostru, mai e o lună-două! Dar vă scriam mai sus: Universul are alte măsuri. Și, pentru el, o lună-două sunt câteva fracțiuni de fracțiuni de fracțiuni de secundă! Așa că, chiar nu mai e mult și încep și eu, ca mulți alții, să admir florile albe de cireș și să mă ascund de albine, că sunt alergici și ele nu cred că știu asta.

Da! Este timpul să ieșim la plimbare. Să ne plimbăm prin parc, pe alei, chiar și pe străzi, în căldura plăcută a aerului de primăvară. Ceea ce chiar fac, împreună cu Draga mea! E frumos, e liniștitor... parcă timpul trece altfel când ne numărăm pașii, mergând încet, ținându-ne de mână ca acu'... ehee, acu' multe primăveri.

Cel mai mult ne place să privim oamenii din jur. Unii mai grăbiți, cu treburile, alții plimbându-se și ei. Mergem pe străzi sau pe bulevard și vedem mulți oameni, multe chipuri. Și ne imaginăm că, iată, a venit primăvara pentru toți.

Dar, nu este așa. La început, nu înțelegeam ce mă neliniștește. Era ceva ce vedeam, simțeam că nu este bine, dar nu înțelegeam. Însă am înțeles curând. Mulți

oameni triști! Mulți oameni cu haine ponosite pe ei, cu privirea coborâtă în pământ, gârboviți de griji numai de ei știute. Oameni care își cară în sacose vechi, de nenumărate ori spălate și cârpite, puținele cumpărături făcute cu rația zilnică de bani. Acei bani rămași după ce au stat la rând să-și plătească dărilor. O grijă dată „la spate” pentru a putea să-și calculeze rația de „Cash” până la următoarea factură.

Mulți! Prea mulți! I-am văzut într-o zi frumoasă de primăvară, într-o plimbare pe străzile și ulițele întortocheate din Cartier! Foarte puțini zâmbind sau mergând cu capul sus. Unii se opresc și vorbesc. Se cunosc. Sunt vecini, prieteni. Despre ce vorbesc? Prind ici și colo câte o frântură din conversații. Unii sunt bolnavi. Și-au luat medicamentele. Da, dar numai jumătate. Că nu toate sunt compensate. Iar în mână, țin o sacoșă plină cu cutii și pachetele. Dacă aceea e o jumătate, cât ar fi să aibă acolo tot?

Destul de mulți încă au puterea să glumească pe seama „măririi de pensii” sau a prețurilor crescute, din piață. Râd și de neputința lor, de buzunarele goale sau de facturile plafonate! Lasă, madam Pârlog, că ne revenim noi. Nu se poate, am mai dat noi de greu. Râd și fac glume. Acolo, în stradă, când se întâlnesc.

Apoi, se despart, își urează sănătate și ajung acasă. Unde gluma se termină și zâmbetele dispar. Măine vor ieși din nou, dar numai ca să se mai întâlnească cu unii, cu alții, să mai glumească puțin pe seama pensiei. La cumpărături vor merge din nou peste două zile. Dacă rezistă până atunci și nu se termină uleiul pentru

candelă.

Merg mai departe și de la chipurile oamenilor îmi mut privirea la case. Unele frumoase, mari, îngrijite. Alături de ele, case bătrâne, aproape ruinate. Părăsite! Pe o singură stradă, în câteva zeci de minute am numărat trei-patru. Le recunoști ușor, după ferestrele pe care atârnă perdele vechi și prăfuite. Sau peste care nu atârnă nimic. Case părăsite și la fel de triste precum chipurile unor oameni care trec anonimi pe lângă ele.

Alte case, alte priveliști! Curți sărace, năpădite de buruieni. Oameni privind peste scândura din gard sau ieșind în drum, fără nici un scop. Doar așa, să fie acolo. În urma lor sunt de cele mai multe ori una sau doua camere care sunt folosite pentru... de toate! Pentru ei e mai bine afară, în curte sau în pragul porții. Mai uită puțin de aragazul sau televizorul stricat. Păi când le repară? Mai încolo, peste vreo câteva pensii. Sau salarii minime. Sau alocații. Casa... e doar un adăpost, un refugiu.

În timp, am avut ocazia să intru în multe astfel de curți. Și în multe case. Să cunosc astfel de oameni. Cel mai greu de suportat sunt privirile copiilor. Sau ale bătrânilor. Și vederea picioarelor goale, pe cimentul rece. Eu îi privesc și ei zâmbesc! Dar nu e un zâmbet în soare. Zâmbesc, dar numai printr-un exercițiu anatomic al musculaturii fețelor. Ochii... spun altceva.

Apoi sunt brațele încrucișate la piept ale părinților. Poate gestul cel mai răspândit al neputinței și umilinței. Îl vezi peste tot în astfel de situații. Probabil este un reflex al suferinței, să își strângă brațele la piept, ca și când ar vrea să se apere, să se scuze. Sau să își potolească zbaterea aceea din piept. Apoi se lasă când pe un picior, când pe altul. Un alt semn că sunt într-un

moment stânjenitor. Un alt semn al neputinței.

Undeva, într-un colț de cameră, pe un ochi de aragaz vechi, fierbe o oală cu ciorbă. O oala mare în care clocotește ceva. Trebuie să fie bună, le spun. Da! La prânz. Numai că a lor e bună și dimineața, și la prânz și, de cele mai multe ori, și seara. Mai au și altceva? Da! Pâine! Și o bucată de brânză, de la vecina din colț de stradă. Televizorul merge? Da, dar când se încălzește prea tare trebuie oprit. Așa ca îl pornesc numai pentru copii. În rest se aude un radio difuzând știri despre alte nenorociri, alți oameni cu destine tragice. Soba? Da, una mică! Dar măcar dă căldură. Când au ce arde în ea.

Am fost și eu sărac. Mi-am numărat și eu bănuții de la o chenzină la alta. Am avut și eu momente de disperare. Dar am avut ceva ce m-a ajutat să trec peste unele nevoi. Ceva ce se numește ... perspectivă! Știam că e greu atunci dar apoi îmi voi reveni. Știam că sunt probleme dar că le voi rezolva. Însă acei oameni, cei de pe stradă, cu sacoșe pe jumătate goale, încercând să își păstreze un rest de demnitate, sau cei înghesuiți în camerele unor case fără fundație, lor le lipsește exact ceea ce ar putea să-i ajute: speranța că va fi mai bine. O perspectivă, un orizont de timp până la soarele care te trezește dimineața devreme, pentru că răsare fix în acel ochi de fereastră, prin care razele ajung pe pleoapele noastre.

Da! Vine primăvara. Natura renaște, curând vom admira florile albe de cireș. Și vom auzi zumzetul albinelor, cel mai liniștitor sunet după cel al stropilor de ploaie care cântă pe frunze, pe copaci și pe acoperișul casei. Universul s-a mai răsucit o dată și ne oferă un nou început. Pentru noi. Pentru unii. Nu pentru toți!

Nicoleta Alina MAXIM

Primăvara și nuanțele ei....

Într-un colț uitat al pământului, acolo unde zăpezile păreau să fi înghețat timpul, iarna își întindea ultimele rădăcini. Copacii bătrâni, își păstrau ramurile îmbrăcate în straturi groase de zăpadă, iar râurile înghețate așteptau cu nerăbdare clipa în care soarele călduros își va face simțită prezența. Odată cu trecerea timpului, temperaturile începeau să se îmblânzească, iar fulgii de zăpadă, își pierdeau puțin câte puțin consistența.

Pe măsură ce vânturile reci ale iernii se retrăgeau, natura începea să se dezmoștească. În lumina palidă a soarelui, bobocii începeau să își deschidă petalele înfloritoare, iar iarba își recapăta încet culoarea. Cu fiecare rază de soare ce străpungea cerul, pământul începea să se trezească la viață, iar bucuriile primăverii erau anunțate de cântecul păsărilor, care reveneau cu zboruri vesele, ținând un adevărat concert al naturii. Copacii, încă goi și timizi, își pregăteau mugurii pentru a-și deschide frunzele, ca niște petale delicate, ce dansau în bătaia vântului. Apele râurilor, eliberate de lanțurile gheții, curgeau cu un murmur lin și vesel, iar florile începeau să-și deschidă corolele, aducând cu ele paleta lor bogată de culori. Pământul emana un miros dulce și proaspăt, de amintire a vitalității, ce revenea în fiecare colț al naturii.

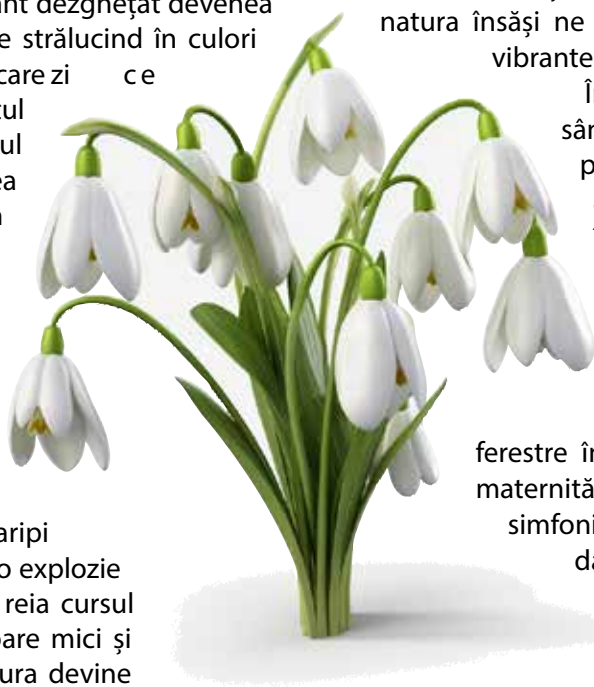
Treptat, orice strat de pământ dezghețat devenea un teatru al renașterii, cu florile strălucind în culori vibrante, ca niște bijuterii. Cu fiecare zi ce trecea, aerul se umplea de ciripitul vesel al păsărilor și de mirosul proaspăt al florilor, iar iarna, părea doar o amintire îndepărtată, în timp ce primăvara, deschidea poarta către o lume plină de promisiuni și de noi începuturi.

An de an, natura își deschide brațele către primăvară, ca o sărbătoare a renașterii. Odată cu topirea zăpezilor reci și dispariția gheții, primăvara sosește pe aripi blânde de vânt, purtând cu ea, o explozie de culori și arome, iar viața își reia cursul într-un dans armonios. Viețuitoare mici și mari se trezesc la viață, iar natura devine

un teatru, în care fiecare ființă își joacă rolul, într-un spectacol grandios al regenerării. Lumina blândă a soarelui încălzește pământul ca o binecuvântare, înviorând sufletele și aducând o rază de speranță, în inimile celor ce au așteptat cu nerăbdare venirea acestui anotimp plin de farmec. Astfel, primăvara sosește nu doar cu o schimbare a peisajului, ci și ca o promisiune a unor noi începuturi, a frumuseții ce reînnoiește lumea în fiecare an. Ea, aduce cu sine bucuria renașterii și speranța că, în ciuda iernii grele și a frigului aspru, viața triumfă mereu, ca un ciclu etern al regenerării și al frumuseții.

1 Martie este ziua care marchează intrarea oficială în acest anotimp, fiind primită cu bucurie și entuziasm în multe culturi. În această zi, oamenii își oferă mărțișoare, mici simboluri tradiționale ale primăverii, care aduc noroc și bucurie. Cu fiecare fir de mărțișor prins la piept, sau încheiat la mână, oamenii celebrează reînvierea naturii și începerea unei noi etape pline de culoare și vitalitate. Tot în prima lună a primăverii, pe 8 Martie, sărbătorim feminitatea, chipul maternității și al ființei celei mai iubite, mama. Această zi nu este doar o ocazie de a onora femeile din întreaga lume, ci și de a recunoaște contribuțiile lor semnificative în toate domeniile vieții. În această perioadă a anului, natura însăși ne dăruiește flori delicate, culori vibrante și o aură de frumusețe.

În căldura inconfundabilă a sânelui matern, se conturează poezia vieții. Mama, această arhitectă subtilă a iubirii, împletește armonie într-un covor magic de afecțiune și devotament. Cu fiecare suflare, devine regina primelor învățăminte, iar cu fiecare privire, deschide ferestre în sufletul copilului ei. În zorii maternității, liniștea nopților devine simfonie, iar fiecare gest o lecție de dăruire necondiționată. Ochii mamei reflectă stelele, ghidând călătoria copilului într-un univers de iubire și înțelegere. În palmele

ei, nevoile devin răspunsuri, iar temerile se topesc în alinare. Cu răbdare, ca un meșter iscusit, mama croiește amintiri, din firele clipelor de iubire, ce ne încălzesc în nopțile reci ale vieții. În zâmbetul ei, descoperim esența fericirii, iar în tăcerea ei, găsim răspunsuri la întrebările noastre tănuite. În vârtoarea vieții, mama este ancoră, siguranță în mijlocul furtunilor. În străfundurile inimii ei, găsim înțelegere fără cuvinte, iar în brațele ei, se nasc amintiri veșnice.

Maternitatea devine un dans între generații, în care iubirea se transmite prin ștăfeta vieții. Prin lacrimile sale, mama ne învață puterea vulnerabilității și ne dă curajul de a ne așterne sufletele în fața lumii. În răsăritul ochilor ei, descoperim speranța nesfârșită, iar în apusul serii, găsim alinare și odihnă. Nu ne putem exprima altfel mulțumirea și admirația, mai frumos decât prin versuri...

Mama...

*De când nu știam să merg,
Ai făcut tot pentru mine,
Lucruri care nu se șterg,
Dar azi, e doar pentru tine.*

*Te iubesc, orice ți-aș spune.
Mulțumesc fiindcă m-accepti!
Cu ale mele, rele, bune,
Chiar de uneori mă cerți.*

*Ești mereu în piept, să știi.
Dragostea rămâne vie
Tot ce sunt, ce-am fost, sau ce voi fi,
Ți se datorează ție.*

*Oriunde m-ar duce viața
Te rog să nu-ți fie teamă
Tot la tine mă aduce,
La mulți ani, iubită mamă!*

În inima fiecărui copil, mama devine un etern izvor de iubire și înțelepciune, o prezență veșnică, chiar și atunci când cuvintele încetează să mai aibă sunet. În această lume plină de nuanțe și contrast, mama este rădăcina și floarea vieții noastre, melodia ce nu încetează să ne îmbrace inimile cu armonia iubirii sale nesfârșite. Frumusețea primăverii nu se regăsește doar în aspectul exterior al naturii, ci și în sentimentele de revigorare și speranță pe care le aduce cu ea. Oamenii simt bucuria și optimismul în aer, iar fiecare floare înflorită este o expresie a vitalității.

În acest anotimp, relațiile devin mai vibrante, iar oamenii se bucură de reînnoirea spiritului și a energiilor pozitive. Primăvara este un prilej de a celebra frumusețea vieții, de a aprecia armonia din jur și de a onora toate gesturile minunate pe care femeile le săvârșesc pe pământ. Este perioada în care natura și sentimentele noastre, se împletesc într-un dans al culorilor și al iubirii, marcând totodată un început plin de speranță.

Femeia

Femeia este o frumusețe
Iubită și cântată de poeți!
Există-n file de poveste
Și-are un zâmbet fără preț!
Ea are multă bunătate,
În lumea asta de cinism!
Nu este-n pildele uitate
Și-are-un sincer altruism.
Dragoste-n ea există,
Din infinitul rece univers!
În inima ei persistă,
Dând vieții un adevărat sens.

Costică Zbârciog

Prof. Ion DOBRIN

CÂND VINE PRIMĂVARA...

Întotdeauna am fost emoționat de venirea primăverii. Când eram copil, mergeam la grădiniță și la școală și, îmi aduc aminte că, pe lângă trotuarul paralel cu șoseaua, pe lângă brazi, era o puzderie de flori, în special narcise și iriși. Dimineața, aerul era proaspăt, pe iarba de lângă garduri se vedea roua, pomii erau înfrunziți și înfloriți, lumea trebuia prin curți, din toate părțile satului se auzeau diferite glasuri de oameni mari care se pregăteau să înceapă ziua de lucru. Lumea era veselă, pacea domnea în jurul nostru, copiii, părinții și bunicii trăiau într-o armonie desăvârșită.

Șoseaua aceasta, de care îmi amintesc cu plăcere, străbate satul, prin mijlocul său, dintr-un capăt în altul. La marginea satului, spre Bârlad, era, și mai este și astăzi, o troiță, dar atunci era simplă și toată lumea știa de acel loc și îl numea „La troiță”. De la troiță, se făcea un drum la stânga, care ducea până la dispensar, unde se înfunda ulița și se termina satul. Cum treceai de troiță, pe partea dreaptă era o căsuță mică, cu o singură cameră și o tindă, în curtea cimitirului, în colț, unde locuia o bătrână, baba Paraschiva, ce avea grijă de curățenie și de tot ce era nevoie la biserică și în cimitir. Cimitirul era ca o livadă, cu mulți pomi, cu iarbă verde și cruci de lemn. Simplitatea aceasta te ducea cu gândul la veșnicie, la întoarcerea țăranei în țărână. Această bătrână era, parcă, desprinsă din poveștile populare, mie mi se părea un fel de Sfânta Duminică din basme, fiindcă trebuie să fii tare de fire să locuiești alături de morminte și cruci, atât de aproape de lumea de dincolo, despre care auzisem de la bunica niște povești de-a dreptul înspăimântătoare.

După cimitir și biserică, era dispensarul. De multe ori, am ajuns aici, adus de mama, de fiecare dată când mă îmbolnăveam sau mă loveam, pentru că eram destul de energic, ca să nu zic din cale-afară de obraznic. Lângă dispensar, era o casă frumoasă, cu o gospodărie mare, cu animale multe în curte și unde locuiau nanul și nana mea și, în același timp, nașii părinților mei. Nanul era om de serviciu la dispensar, dar și om de bază la biserică, unde trăgea

clopotul și era mâna dreaptă a preotului. Avea o șaretă cu un cal foarte frumos și ducea doctorița sau asistenta la pacienții care aveau nevoie, în special la copiii mici, cu vaccinul. Mie mi se părea condusul calului cu șareta cu doamna doctor alături un fel de realizare absolută, un ideal atins, căci el părea a deține secretul succesului.

Îmi aduc aminte că, primăvara, în special de Paște, mă ducea mama în vizită la nănuța, iar eu eram entuziasmat, pentru că îmi dădea bani și îmi puneă pe masă numai bunătăți. Era o femeie pe chipul căreia vedeam mereu bucuria, ochii ei râdeau, gura vorbea chiar dacă era închisă, gesturile și mișcările ei erau pentru mine mai mult decât un alint...erau o încântare.

Vremea a trecut, eu am devenit adolescent, vremurile se schimbau odată cu noi, și, țin minte că, de fiecare dată, când se apropiau sărbătorile de iarnă, organizam ceata de haiduci sau Vălărețul, împreună cu flăcăii satului, și o porneam întotdeauna din capătul satului, de la nana, pentru că știam că ne dă bani și ne cinstește ca să ne meargă bine în tot satul. Întotdeauna, pe mine mă trăgea într-o parte și îmi dădea aparte un bacșiș. Când am crescut mai mare, în fiecare an compuneam o urătură satirică, în care ironizam cam toate întâmplările din sat ce s-au petrecut de-a lungul anului. Și erau destule, fiindcă era C.A.P-ul sursă inepuizabilă de inspirație. Lumea aștepta nerăbdătoare să vadă ce versuri glumețe am mai născocit. Când ne adunam să plecăm cu uratul, de foarte multe ori era și Viorel, băiatul nanei mele și, bineînțeles, ne lua acasă la el, ca să începem „cu dreptul” plecarea prin sat. După urătură, veselie era nespusă, textul avea „priză”, banii, paharele de vin și friptura curgeau, iar noi eram fericiți că, și de data aceasta, urătura era una reușită.

Cum am spus, vremea și vremurile s-au schimbat. Am plecat în armată în septembrie 1989, iar în timpul revoluției am trăit cele mai mari emoții, dar totul a fost bine și m-am întors acasă sănătos, am terminat școala și m-am angajat în învățământ, unde am parcurs toate etapele, am obținut toate gradele didactice la

timp, apoi, încet-încet, am ajuns directorul școlii, în care, cu ani în urmă, făcusem primii pași cu mama de mână. La o festivitate, cu ocazia Zilei Eroilor, ce s-a desfășurat în curtea bisericii, nana mea, care era nelipsită de la ceremoniile bisericești, a spus femeilor de lângă ea, cu glas tare, ca să audă toată lumea că, „directorul școlii e finul meu”. Eu am salutat-o, apoi m-am dus și i-am sărutat mâna, iar ea m-a pupat pe ambii obraji, și-mi vorbea cu „dumneavoastră”. I-am privit chipul luminos și-am înțeles că acea privire mă obligă să n-o dezamăgesc.

Azi, nana mea nu mai este. A plecat în călătoria fără întoarcere, puțin după Anul Nou, acum în 2024, la 85 de ani. A plecat senină, împăcată și curată, așa cum a trăit toată viața. Dumnezeu s-o aibă în ocrotirea Sa!

Când vine primăvara... când narcisele și irișii mă copleșesc cu mireasma lor, când briza dimineții îmi clătește spiritul, când brazii de lângă trotuar oftează adânc, când troița luminează în crepuscul, când toaca răsună melancolic, îmi aduc aminte de nănuța mea, de Lucreția Topală sau tanti Lucreția lui Lău, așa cum o cunoșteau oamenii satului.

Ai trăit în liniște, cu sufletul curat,
Dar azi, de sus a mai căzut o stea,
Și-n lumea celor drepti, senină ai plecat.
Drum lin spre ceruri, nănuța mea!

Răsună toaca...

de Octavian Goga

Răsună toaca de utrină
În pacea unei nopți târzii
Și, rând pe rând, câte-un opaiț
S-aprinde-n mutele chilii...

De glasul ei tresai pe pernă,
Măicuță, tu, cu chip frumos,
Și-alergi în grabă la altarul
Mântuitorului Hristos...

Te văd în colțul vechi de strană
Cum stai supusă de răstriști,
Și-atâta jale pare scrisă
În ochii tăi curați și triști...

Și cum te-nchini în rugăciune,
Eu mă gândesc înduioșat:
Nemilostiva toacă-a nopții
Ce vis frumos ți-a tulburat?...

Prof. **Andreea NANU**

8 MARTIE - SEMNIFICAȚIE ȘI TRADIȚII

Ziua mamei își are originile în festivalurile dedicate mamelor zeilor din antichitate. În Grecia Antică, zeița Rhea era considerată mama tuturor zeilor din Olimp, dedicându-i-se un festival, iar la romani zeița Cybele, mama zeilor, a fost sărbătorită încă din anul 250 î.Hr. Sărbătoarea purta numele de Ilaria și ținea trei zile de pe 15 până pe 18 martie.

Astăzi, ziua de 8 Martie este cunoscută în întreaga lume ca sărbătoarea internațională a femeii. Luna martie este prima lună de primăvară, lună în care natura renaște și razele soarelui încep să ne încălzească sufletele. Dacă evenimentul coincide, ca perioadă din an, cu un nou început, semnificațiile acestuia sunt legate și de lupta femeilor pentru dobândirea unor drepturi, confundându-se ulterior cu o sărbătoare a mamelor în țările din fostul bloc sovietic.

În 1908, 15.000 de femei au mărșăluit în New York cerând un program de lucru mai scurt, salarii mai bune și dreptul la vot, iar în 1909, conform unei declarații a Partidului Socialist din America, Ziua Internațională a Femeii a fost stabilită pe 28 februarie.

Un an mai târziu, în 1910, în urma unei Conferințe a Muncitoarelor de la Copenhaga, unde au participat peste 100 de femei din 17 țări, s-a hotărât ca Ziua Femeii să fie sărbătorită în aceeași zi peste tot în lume, data de 8 martie fiind aleasă însă abia în 1913.

Femeile au continuat să demonstreze pentru drepturi egale și, în principal, pentru drept de vot. Următoarea etapă în instituirea unei zile dedicate femeii l-a constituit proclamarea, în 1975, de către ONU, a Anului Internațional al Femeilor și declararea perioadei 1976–1985 ca Deceniul ONU pentru condiția femeii.

În anul 1977, Adunarea Generală a ONU a proclamat printr-o rezoluție Ziua Națiunilor Unite pentru Drepturile Femeilor și Pace Internațională. După Primul Război Mondial s-a fixat data de 8 martie ca Ziua Internațională a Femeii, dar procesul de emancipare a femeii nu a fost încheiat.

Ziua femeii a fost recunoscută ca sărbătoare internațională în 1977, devenind o tradiție în majoritatea țărilor din Europa și în SUA, fiecare sărbătorind-o așa cum o simte. Ziua de 8 Martie este, pe plan internațional, Ziua Femeilor Militante, a celor datorită cărora femeile au drept de vot, dreptul la proprietate, dreptul la educație, la divorț, la asistență medicală, la contracepție.

În Anglia, pe 8 Martie au loc marșuri și întruniri în memoria acestor Femei. În România, în ziua de 8 Martie se sărbătorește Femeia, bucuria vieții și motivația de a trăi. Până în decembrie 1989 se vorbea de ziua mamei, prilej cu care se organizau spectacole dedicate mamelor.

După Revoluția din 1989 noțiunea de ziua mamei este înlocuită cu ziua femeii. Orice femeie așteaptă cu nerăbdare ziua femeii, zi în care își dorește să fie răsfățată atât de iubit, soț, cât și de copii, rude și chiar colegi. Este ziua în care femeia este sau ar trebui să fie ridicată pe pedestalul unei regine, să primească flori, în semn de respect și mulțumire.

Trecerea timpului a făcut ca pretențiile să crească. De la flori s-a ajuns la cadouri cât mai costisitoare și mai extravagante: bijuterii, parfumuri, excursii și sejururi în străinătate.

8 martie este sărbătoare oficială în țări precum: Afganistan, Angola, Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Burkina Faso, Cambodgia, Camerun, China, Croația, Cuba, Georgia, Guinea, Eritrea, Kazakhstan, Kirgîzstan, Laos, Macedonia, Madagascar, Moldova, Mongolia, Muntenegru, Nepal, Rusia, Tajikistan, Turkmenistan, Uganda, Ucraina, Uzbekistan, Vietnam și Zambia, însă este sărbătorită și în alte state, precum Chile, Serbia sau Bulgaria.

Ziua Internațională a Femeilor în Vest, simbolizează emanciparea femeii, fiind instituită pentru a promova drepturile acestora și egalitatea cu bărbații. Pe de altă parte, sărbătoarea este percepută ca o moștenire comunistă, în estul Europei.

În țările baltice, de 8 martie se pune mai mult accent pe Ziua mamei, sărbătoare marcată prin oferirea de daruri și flori acestora.

Conotația politică din Rusia a dispărut, iar felicitările de 8 martie sunt oferite femeilor din întreaga țară.

În Italia, de 8 martie sunt organizate reuniuni despre afirmarea drepturilor femeilor, a siguranței acestora la locul de muncă, a sănătății.

Bărbații din Italia, oferă de 8 martie femeilor mimoze galbene. Mimozele galbene și ciocolata sunt daruri oferite frecvent și femeilor din Rusia și Albania, în ziua de 8 martie.

În Portugalia și nu numai, femeile sărbătoresc seara zilei de 8 martie în oraș, în grupuri formate numai din femei.

Femeile din Pakistan celebrează în fiecare an, pe data de 8 martie, luptele acestora pentru drepturile femeii și încercările de natură culturală sau religioasă, prin care au trecut acestea.

În această zi se obișnuiește ca bărbații să dăruiască flori și mici cadouri femeilor din viața lor. În România și Bulgaria, se păstrează obiceiurile de dinainte de căderea comunismului, când de 8 martie, de Ziua Mamei, copiii făceau cadouri mamelor, bunicilor,

învățătoarelor și profesoarelor.

În România, Ziua Mamei a fost declarată sărbătoare publică începând din 2010 și este sărbătorită în prima duminică a lunii mai, dar indiferent sub ce formă sărbătorim această zi, ea rămâne un prilej de bucurie în întreaga lume.

„Femeile sunt adevăratele arhitecte ale societății.” Harriet Beecher Stowe

Referințe:

Berna Maria-Beatrice, *Drepturile femeii în dreptul internațional-Conținut juridic și influențe culturale*, Ed. Universul Juridic, 2020.

Costache Alina, *8 MARTIE. ZIUA INTERNATIONALĂ A Mamei: Care sunt țările care sărbătoresc ZIUA MAMEI*, publicat: 7 martie 2015.

Enciclopedia, *Mitologia. Orientul Apropiat, Egiptul, Grecia*, tradusă de Cătălin Simion, ed. Litera, București, 2010.

Enciclopedia, *Mitologia. Roma, Scandinavii, Celții, Americile*, tradusă de Cătălin Simion, ed. Litera, București, 2010.

<https://citate.ro/>

El și Ea

Au trăit multe abuzuri...

Amintirile se-adună.

Înfruntând multe necazuri,

Ei se țin și-acum de mână!

Doi bătrâni frumoși la suflet...

Calmi și plini de bunătate,

Sprijiniți, trec, încet, încet,

Emanând seninătate.

Mâna lui, trecu o clipă

Pe obrazul ei ridat;

Încă vede acea tipă

Cu chipul de altădat.

Două umbre umblătoare...

Două trupuri-ncovoiate

El o soarbe din privire...

Ea își dă ochii pe spate

Nu mai folosesc cuvinte!

Ei se știu... de când Pământul;

Amintiri și simțăminte...

Își respectă jurământul.

Nicidecum nu recunoaște...

La fel, ca în tinerețe,

Că prin dânsa el trăiește...

C-o adoră... c-o iubește...

Ea îl știe, îl cunoaște...

Și-are mintea liniștită!

Se preface! Nu recunoaște,

Ca atunci când era-ndrăgostită.

Doi bătrâni... cu suflet mare ...

Și-n spate atâtea ani...

Însăși Lilit îi iubește...

Nu gândește că-s sărmani!

De ziua ta...

Când a creat pe lume

Femeia-ntâia oară,

Vestind parcă anume

Întâia primăvară.

A modelat Pământul

Și Soarele pe cer.

A sunat clopoței în trilul

De aripi și mister.

Cu aur pe cosițe,

A adus zorile-n casă.

În piept i-a pus fundițe.

I-atât de luminoasă!

Din bolțile de stele,

Doi ochi i-a dat de vis,

Și-n câmpuri viorele

Pe ie, paradis.

Din razele de lună,

A pus pe ram culoare.

Și din a lui fântână,

Șuvoaie lucitoare.

I-a împletit cuvinte,

În vers ca niciodat`

În jurul ei, fierbinte,

Iubire-a presărat.

Ea Evă, Mărioară,

Sau orișicare este,

Că-n prima primăvară,

Înveci ea ne trăiește!

E-o stea-n Galaxie,

Sau floare pe ogor,

Fecioară, sau femeie,

E mama tuturor!

Costică ZBÂRCIOG

Viața noastră

Necuprins, numele tău e femeie!

Ionuț CRIVĂȚ

Redactor Șef, Revista „OMENIA”,
publicație a Federației Naționale „OMENIA” a
C.A.R.P.-urilor din România

Recunosc, pentru redactarea acestui articol, am căutat prin bibliotecă, am încercat să-mi aduc aminte citate memorabile despre femeie, despre ceea ce reprezintă ea în viața noastră, a bărbaților, ca mamă, soție, fiică, bunică ori soră. Și am luat-o din antichitate, credeți-mă.

Am făcut o selecție riguroasă, subiectivă, evident, pentru că nu poți gândi obiectiv despre cel mai frumos dar pe care Dumnezeu l-a dat lumii, ca să-l citez pe Schiller. Uite că, tocmai v-am dezvăluit o maximă a unui mare poet german. De la anticele statui greco-romane, care încă mai împodobesc ruinele unor civilizații extraordinare, la picturile artiștilor Renașterii, rubensiana femeie barocă, mergând spre perioada romantică a umanității, în poezie, pictură, literatură, muzică, culminând în secolele XIX și al XX-lea cu arta modernă, femeia a fost sculptată, cântată, zugrăvită, descrisă și interpretată în felurite moduri.

De la clasic la abstract, de la Michelangelo la Picasso este o cale lungă fără îndoială. Apăruse, la un moment dat, pe la începutul secolului trecut și o anecdotă. Dacă aveai ciudă pe vreo damă care te-a trădat în amor, ori nu a răspuns la avansurile tale, sau damă fiind și aveai unele păcate, aruncau urâta urare: pictate-ar Picasso! Adică, nasul în locul urechii, gura în locul ochilor, picioare în loc de mâini etc. Ce să-i faci, așa vedea marele artist femeia. În literatură cuvântul femeie este probabil cel mai des întâlnit, muza muzelor, de la geniile condeielor și până la cei mai obscuri și netaleantați poeți, tot femeia a fost. Cea de-a 7 artă, cinematografia, i-a închinat milioane și milioane de kilometri de peliculă, regizori, scenariști și actori s-au născut fie și pentru simplul motiv de a da viață pe ecran acestui simbol excepțional, care este femeia. Marile religii, cea creștină și islamică onorează femeia și o așează la loc de cinste. În cartea sfântă a islamului, Coranul, Fecioara Maria este singura femeie pomenită cu numele, prețuită și iubită pentru caracterul ei divin. Bineînțeles, odată cu civilizația contemporană a scăzut și cultul pentru femeie, exemplul cel mai grăitor reprezentându-l frivolitatea, prost gustul și obscenitatea, intrate în firescul omului de azi, care prezintă femeia mai mult ca pe un obiect... nu de cult, ci, casnic!

De-a lungul timpului, femeia a fost iubită sau urâtă, în numele ei s-au pornit războaie și tot în numele ei s-au încheiat tratate de pace, a ridicat și a dăruit imperii

și, să nu uităm, că unii dintre cei mai puternici bărbați din istorie au avut în spate o femeie, mult mai puternică decât ei.

Revin, tot căutând prin istorie un citat despre femeie, m-am oprit la două. Cei care au rostit aceste cuvinte nu sunt artiști, ci, într-o mare măsură politicieni și lideri spirituali, mai mult spus lideri ai popoarelor pe care le reprezentau la vremea respectivă. Din păcate, aceste două personaje au sfârșit asasinat, culmea, nu mi-am dat seama când am făcut această alăturare, că au murit pentru convingerile lor. „Mama este umbra lui Dumnezeu în casa noastră”, spunea președintele american Abraham Lincoln, iar liderul indian Mahatma Gandhi considera că femeia nu este sexul slab, ea este „cel mai nobil dintre cele două sexe, prin puterea sa de sacrificiu, de suferință în tăcere, de umilință, credință și cunoaștere.” Și pentru mine tot asta reprezintă femeia și va reprezenta mereu!

DOAR MAMA

Gabriela Elena AIONIȚOAI

Mama este cea care ne-a adus pe lume și tot ea este cea care ne-a ghidat pașii în viață și care a avut grijă să nu ne lipsească nimic. Ea ne-a protejat, ea ne-a certat, ea ne-a îmbrățișat și ea chiar a visat împreună cu noi!

Doar mama ne-a încurajat mereu, doar mama ne-a spus întotdeauna că putem face ceea ce noi credeam că nu suntem în stare, doar mama a plâns cu noi atunci când noi plângeam și doar mama a râs cu noi, atunci când noi am fost bucușori.

Frumos a spus cineva că mama; „Când ești copil merge înaintea ta, ca să îți fie exemplu. Când mai crești și devii adolescent merge în spatele tău, ca să fie acolo dacă ai nevoie de ea. Iar când ești adult merge alături de tine, ca să treceți împreună prin viață.”

Mama este cea care ne-a învățat cum să dăruim necondiționat, cum să avem încredere în noi, cum să trecem peste greutăți și cum să iubim.

Ea ne iubește fără să ceară nimic în schimb și ne oferă sprijin și încurajări care să ne dea putere să mergem mereu înainte spre visurile noastre.

De multe ori cerem foarte multe de la ea, iar ea ne dăruiește și mai multe. O supărăm de atâtea ori, însă ea ne dăruiește înțelepciune și iertare.

De-a lungul vieții, mama face multe sacrificii pentru ca noi să devenim oameni care urmează să devenim și uneori nici nu ne dăm seama de asta.

De aceea „mama” nu este doar un cuvânt sau o persoană, ci este întregul nostru punct de echilibru, iar fericirea mamei supraviețuiește întotdeauna prin însăși simpla noastră existență.

Despre mamă au scris poeții mereu și au spus că „Mama” înseamnă dragoste, iubire necondiționată, ajutor, sacrificiu, călăuză, prietenie, sfetnic, sinceritate, sprijin...

Mama este - pentru noi toți - ființa căreia îi suntem datori cu un respect profund, căreia îi mulțumim pentru faptul că ne-a adus pe lume, dăruindu-ne cel mai frumos cadou pe care-l putem primi - viața.

Primul nostru zâmbet, primul pas, primul cuvânt, prima carte cu povești, copilăria cu toate tainele ei, toate sunt legate de mamă, iar sentimentele noastre pentru ea îmbină recunoștința, încrederea, venerația, duiosia și iubirea.

Sunt remarcabile versurile lui Nichita Stănescu din poezia „Cea mai scumpă de pe lume”:

„Spune-mi care mamă-anume
cea mai scumpă e pe lume?

Puii toți au zis de păsări,
zarzării au zis de zarzări,
peștișorii de peștoaică,
ursuleții de ursoaică,
șerpișorii de șerpoaică,
tigrișorii de tigroaică,

mânjii toți au zis de iepe,
firul cepii-a zis de cepe,
nucii toți au zis de nucă,
cucii toți au zis de cucă,
toți pisoii, de pisică,
iară eu, de-a mea mămică.

Orice mamă e anume
cea mai scumpă de pe lume!”

CÂND ERAM COPIL MAMA MI-A SPUS:

„DACĂ TE FACI SOLDAT, VEI DEVENI GENERAL.

DACĂ TE FACI CĂLUGĂR, VEI AJUNGE PAPĂ.”

EU M-AM FĂCUT PICTOR ȘI AM DEVENIT PICASSO.”

- PABLO PICASSO -

Pablo Picasso, Maternitate

Jenică RUSU

Profesoara Doinița Mihai - un exemplu viu de dragoste și dăruire

Moto: „Femeia jertfitoare este mâna lui Dumnezeu pe pământ!”*

În orice timp și orice loc au existat și există persoane care sunt un veritabil exemplu pentru societate. Una dintre femeile cu valori autentice de jertfire de sine, educație creștină, credință și dragoste pentru Dumnezeu care locuiește în județul Vaslui, în micul oraș Negrești, este doamna profesoară Mihai Doinița, un nume care strălucește și lasă amintiri frumoase în sufletele celor pe care i-a întâlnit și ajutat, dumnezei dedicându-și viața aducerii speranței și iubirii în viețile celor aflați în nevoie.

Cu o carieră pedagogică bogată, doamna Doinița Mihai nu este doar o fostă profesoară de matematică și religie, ce a ocupat, la un moment dat, inclusiv funcția de director de liceu, care să aleagă să se retragă din viața comunității în liniștea pensionării, ci dimpotrivă, odată cu ieșirea la pensie a amplificat eforturile pentru a sprijini copiii proveniți din familii defavorizate, fiind un exemplu viu de credință și generozitate.

Într-o lume agitată și adesea lipsită de compasiune, dumnezei a ales să-și dedice timpul și resursele, cu multă înțelepciune, pentru a ajuta copii și familii aflate în nevoie. Astfel, chiar dacă doamna profesoară Mihai Doinița s-a pensionat de ani buni, inima dumnezei a rămas plină de dragoste față de copii și adolescenți, fiecare zi fiind dedicată unui scop nobil, aducerea speranței și iubirii în viețile celor nevoiași, avându-L pe Domnul și Mântuitorul Iisus Hristos ca ghid și izvor de inspirație, împlinind prin viața dumnezei cuvintele Mântuitorului: „...Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău. Aceasta este marea și întâia poruncă. Iar a doua, la fel ca aceasta: Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși” (Matei 22, 37-39)

Motivată de credința profundă în Dumnezeu și iubirea pentru aproapele, ea a dezvoltat o serie de proiecte caritabile menite să acopere nevoi esențiale și să inspire schimbarea pozitivă în comunitate, proiecte pe care cu rugăciuni arzătoare le-a adus înaintea lui Dumnezeu, apoi, în conformitate cu credința ei, s-a adresat celor care doreau să se implice în proiectele umanitare de ajutorare a copiilor săraci din județul Vaslui, din zona orașului Negrești, astfel că prin intermediul unei game variate de proiecte și inițiative caritabile, profesoara Doinița Mihai a reușit să ofere sprijin cuprinzător pentru copiii defavorizați din comunitate; într-un demers de credință autentică ea a susținut copiii din familii defavorizate în obținerea resurselor esențiale pentru o viață decentă: hrană, încălțăminte, îmbrăcăminte, medicamente, rechizite școlare, tablete, laptopuri, și chiar pregătire la

materiile unde aveau probleme de înțelegere și asimilare ori acolo unde doreau să facă un progres.

Un aspect remarcabil în activitățile dumnezei filantropice este accentul pus atât pe asigurarea nevoilor de bază, hrană și îmbrăcăminte, dar mai presus de acestea pe educația din care nu lipsește cultivarea valorilor creștine, în orice loc și vreme. Este adevărat că doamna profesoară Doinița Mihai se bucură de fiecare dată când poate veni în întâmpinarea nevoilor materiale, dar nu se mulțumește doar cu a oferi bunuri materiale. Dumnezei aduce speranța în inimile copiilor prin cultivarea spiritualității în sufletele tuturor copiilor incluși în program, copii pe care îi învață despre Dumnezeu, atât în întâlnirile personale, cu ocazia vizitelor filantropice ori la Biserică, dar și în orice alt loc, chiar și în excursiile anuale, la obiective turistice istorice și religioase din țară.

În asemenea locuri cu un trecut mare al poporului nostru, le transmite cu pasiune istoria și valorile poporului român, subliniind curajul înaintașilor de vrednică amintire, formarea identității naționale, creștinarea poporului român, cunoașterea vieții sfinților, credința în Dumnezeu. Excursiile și vacanțele de vară au scopul atât de recompensă binemeritată și mult așteptată pentru copiii care au înțeles că pentru un viitor mai bun trebuie să meargă la școală și să obțină note bune, de socializare, de a se cunoaște, accepta și susține între ei, întrucât de fiecare dată în aceste vacanțe merg copii ai căror părinți fac parte din toate mediile sociale și profesionale, tocmai pentru a se cunoaște și a deveni mai buni unii cu alții, dar

au și scopul de a se apropia de Dumnezeu, întrucât toate activitățile unei zile de vacanță, de la deplasare, cazare, masă, odihnă, petrecerea timpului, încep cu rugăciuni de ocrotire și mulțumire către Dumnezeu, continuă cu cântece, povești, pilde creștine ale viețuirii cu Dumnezeu, prin care doamna Mihai se asigură că acești copii primesc nu doar ajutorul financiar și încurajarea necesară pentru a-și construi un viitor mai bun, precum și învățăturile credinței în Dumnezeu, care înțelese și aplicate corect în viață vor face din fiecare copil un adult responsabil în familie și societate.

Cu o inimă generoasă, doamna Doinița Mihai, în colaborare cu un grup de voluntari, identifică constant familiile aflate în sărăcie și care au copii cu risc de abandon școlar. Trebuie să recunoaștem că încă mai există astfel de familii sărace, care au copii care își doresc să învețe, astfel că prin intermediul programului „Burse pentru copiii săraci din Moldova” doamna profesoară Mihai Doinița oferă susținere sufletească și materială acestor familii, aducând raze de lumină în viețile celor aflați în nevoie, iar prin toate celelalte activități din sărbătorile sfinte din an, cultivă continuu virtuțile creștine în sufletul copiilor, care, la rândul lor, sunt implicați în a aduce bucurii în viețile altor familii, atât în anii copilăriei, cât și atunci când ajung adulți, așa cum, cu trecerea anilor, cei care au terminat un liceu, o facultate ori sunt la casa și familia lor sprijină în prezent acțiunile caritabile desfășurate de dumneaei.

În spiritul comunitar și al implicării continue, doamna Doinița Mihai și voluntarii săi ajung în satele din împrejurimi pentru a oferi susținere celor aflați în nevoie. Acordă tichete valorice, oferă hrană caldă și îmbrăcăminte, medicamente și orice mai este necesar.

Dumneaei îl recunoaște pe Dumnezeu în toate, ca fiind Cel care dă ajutorul de fiecare dată, recunoscând cu aceeași smerenie și sprijinul celor cu suflet bun, pe care îi amintește în rugăciunile de mulțumire către Dumnezeu și binecuvântare a familiilor acestora pentru binele pe care îl fac, întrucât toate aceste fapte de binefacere nu ar fi posibile fără susținerea comunității și binecuvântarea Înaltpreasfințitului Mitropolit Serafim al Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord, un ierarh care nu este legat cu nimic de județul Vaslui, în afară doar de dorința de a face bine

necondiționat, cu binecuvântarea Preasfințitului Părinte Ignatie, prin sprijinul preotului paroh din cadrul Episcopiei Hușilor, Protopopiatul Negrești, părintele Ioan Cucu de la Biserica „Pogorârea Sfântului Duh” din Negrești, județul Vaslui, căci doamna profesoară Mihai Doinița ține foarte mult la a respecta ascultarea de învățătura Bisericii, precum și a oamenilor sufletești de pretutindeni care se alătură eforturilor de a aduce binele în viața oamenilor, ca răspuns la rugăciunile înălțate către Dumnezeu.

Doamna profesoară Doinița Mihai reprezintă un exemplu de viață dedicată iubirii necondiționate a semenilor și de manifestare a credinței în acțiune, care îl mărturisește pe Dumnezeu prin tot ceea ce face. Prin faptele dumneaei a adus speranță în inimile celor defavorizați și a transformat comunitatea într-un loc mai luminos, sub îndrumarea divină a dragostei lui Dumnezeu, reușind să răspândească speranța în inimile copiilor și familiilor defavorizate, construind astfel un viitor mai luminos pentru întreaga comunitate, dovedind că sfințenia este indubitabil un dar de la Dumnezeu, dar care se dobândește și prin acceptarea voinței lui Dumnezeu în viața omului, prin apropiere de Dumnezeu și punere constantă în practică a învățăturilor creștine, de la prezența nelipsită la Biserică în fiecare zi de sărbătoare și până la slujirea necondiționată a tuturor semenilor fără deosebire.

Pentru toate aceste lucruri frumoase mai sus menționate cu privire la viața și activitatea doamnei profesoare Mihai Doinița și constatate personal de mine în zeci de ocazii, de ani de zile, în Biserici, vizite la copii și bătrâni în lipsuri, activități filantropice, excursii, vacanțe, mese sociale și multe altele, fapte frumoase pe care le înfăptuiește prin credința și cu ajutorul lui Dumnezeu, cu ocazia venirii primăverii, în luna laică a prețuirii internaționale a femeilor pentru contribuția în societate, căci orice lucru bun, chiar inițiat și de oameni mai puțin sau mai mult credincioși, poate avea sursă de inspirație tot pe Dumnezeu, din suflet îi urăm „La mulți ani binecuvântați!” și din partea Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad, reprezentată de domnul președinte magistrat pensionar Nicolaie Mihai, cel care promovează în paginile revistei „Viața Noastră” oameni de valoare, exemple de viață demne de urmat, pentru mărirea și slava Bunului Dumnezeu, căci, poate, chiar dacă „profeții” uneori nu sunt prețuiți deplin „în patria lor”, Dumnezeu are grijă ca numele lor să rămână scrise în Cartea cea din Ceruri și în sufletele celor care îi prețuiesc ca oameni, amintind și aici pe pământ despre faptele lor bune făcute prin harul Mântuitorului.

Dumnezeu să ne ajute să prețuim toate „mâinile” lui Dumnezeu!

* Motoul **„Femeia jertfitoare este mâna lui Dumnezeu pe pământ!”** este preluat din articolul „Cine au fost femeile mironosițe?”, publicat de părintele Vasile Ioana pe site-ul doxologia - <https://doxologia.ro/cine-au-fost-femeile-mironosite>.

Confesiunea unei fiice

Mariana ANGHELUȚĂ

Dumnezeu este iubire. El ne iubește pe noi, oamenii, creația Sa, necondiționat. Dar, alege să-și reverse toată bunătatea Lui asupra fiecăruia dintre noi, în mod diferit.

Astfel, pe mama mea, **MAGHIȚA ANDRONIC**, din comuna Vinderei, județul Vaslui, a binecuvântat-o cu sănătate și putere, de a trece peste greutățile vieții, încât se apropie de venerabila vârstă de **100 de ani**.

Cine este mama mea?

Mama mea a văzut lumina zilei la data de **23 ianuarie 1924**, în satul Vinderei, din părinții Măriuca și Ghiță Zapis. A fost prin naștere, și este și în prezent, o femeie simplă de la țară. S-a născut într-o familie cu mai mulți copii și cu venituri mai mult decât modeste. Pentru că le era foarte greu, la doar 10 ani a fost trimisă ca slujnică în familia unui unchi. În familie a crescut alături de cei cinci frați supraviețuitori, contribuind după puterile vârstei la activitățile din gospodărie. A absolvit cursurile a șapte clase la școala din localitate, și neputând continua studiile, după cum și-a dorit, a învățat meseria de croitoreasă, pe care a practicat-o ani îndelungați, cu multă măiestrie, fiind căutată pentru confecționarea de îmbrăcăminte, de persoane nu doar din Vinderei, ci și din localitățile învecinate.

La vârsta de 21 de ani s-a căsătorit cu tatăl meu, **COSTACHE ANDRONIC**, din același sat. Din acel moment, au pornit împreună să înfrunte vitregiile vieții, în anul 1945, când urmele războiului se vedeau peste tot, dar mai ales în sufletele traumatizate ale oamenilor. Tatăl meu, orfan de mamă de mic copil, nici de sprijinul tatălui său nu a avut parte. Așa că părinții mei s-au străduit, din răspuțeri, să facă față greutăților, prin muncă, prin eforturi susținute de la o etapă la alta a vieții lor.

După ce au locuit o perioadă pe la rude, după nașterea mea, au reușit să cumpere o casuță modestă, de care îmi amintesc bine și acum. Avea două camere și era învelită cu stuf. Ca să ajungă în prima încăpere, trebuia să urci pe niște trepte înalte de piatră, iar

când ploua era mai multă apă în casă decât afară. Aici locuiam și când s-a născut sora mea, Jana. Dacă nu au fost cu adevărat fericiți, în această casuță, au fost, cel puțin mai liniștiți, nefiind nevoiți să mai suporte jignirile și umilințele gazdelor. În această casuță au pierdut și primul băiat, care a murit bebeluș. A fost durere foarte mare, mai cu seamă că eram deja două fete, eu și sora mea, iar tatăl nostru își dorea foarte mult un băiat. Dorința lui i-a fost îndeplinită, căci următorii doi copii au fost băieți: Nicușor (Ion) și Titi (Constantin).

Dar ambițioși și foarte muncitori, părinții mei au început construirea unei case spațioase și trainice, în același perimetru. Această construcție a durat foarte mulți ani, fiind definitivată abia în 1968, la nunta surorii. Pe parcursul vieții, părinții mei au mai locuit în alte două case, ultima lor locuință fiind vândută după moartea tatei.

Trebuie să recunosc că atât sora mea, cât și frații mei și-au adus contribuția la activitățile din gospodăria familiei, fiecare după puterile lui și specific vârstei. Spun acest lucru pentru că din cei patru copii, eu m-am dedicat studiilor, iar ei s-au oprit mai devreme, în urma diferite școli.

Frații mei au îndrăgit mult ocupația tatălui nostru, care între timp se ocupă de creșterea oilor. De fapt, aceasta a fost ocupația lor de bază pentru restul vieții. Este o muncă foarte grea, pe care am cunoscut-o destul de bine. Ei nu au abandonat-o, dar așa au putut să-și crească copiii, alături de soțiile lor. Mai mult, și sora mea s-a căsătorit cu un tânăr care a avut aceeași ocupație.

Pentru a arăta cât de mult au muncit frații mei, dar și ce au reușit să agonisească în timp, menționez că la un moment dat ajunseseră să dețină o turmă de aproximativ 300 de oi. Dar cum legile vremii erau împotriva proprietății private, chiar dacă bunurile erau obținute prin muncă cinstită, li s-au confiscat de către conducerea C.A.P. (Cooperativa Agricolă de Producție), de atunci, 106 oi, fără ca după schimbarea regimului să fie despăgubiți.

MAGHIȚA ANDRONIC
la centenar - 23 ian. 2024

Tot în perioada comunismului, în perioada anilor '50, când era în plin proces de aplicare a legii care prevedea naționalizarea mijloacelor de producție, tatăl meu, necunoscând mersul vremurilor din punct de vedere politic, s-a asociat la cumpărarea unei mori în satul Docani, ca mai pe urmă să piardă întreaga sumă, căci nu se întocmiseră acte legale, iar asociatul s-a dovedit de rea credință.

Din dorința de a-și depăși condiția și de a arăta că poate realiza ceva mai mult în viață, nu după mult timp, fără să urmărească cursul evenimentelor politice, a achitat integral prețul unei mori în satul Vișoara de astăzi (Băsești, pe atunci), județul Vaslui. Doar că, uneori, se întâmplă să fii victima invidiei și răutății semenilor. Așa că tatăl meu a fost arestat, de această dată i s-a confiscat o pereche de boi și o căruță, pe motiv de speculă, care era interzisă de lege. Este adevărat că acest lucru îl făcuse mai înainte; astfel strânsese o parte din banii care se adăugau la cei adunați de mama prin practicarea croitoriei. Întâmplarea menționată, când a ajuns la închisoare, s-a datorat unei conjuncturi nefavorabile.

Și atunci, mama și noi, cei patru copii, ne-am trezit într-o adevărată dramă. A urmat o perioadă foarte grea a vieții noastre. Ne aflam într-o localitate unde nu cunoșteam mai pe nimeni, dar eram „înstăriți”, dețineam o moară de care nu avea nimeni cunoștință cum trebuie organizată.

În cele din urmă, mama s-a descurcat cumva și ne-am întors la căsuța noastră în construcție din Vinderei. Moara a trecut în posesia statului foarte rapid, căci puțini oameni cinstiți vin în ajutor când ești la pământ. Iar pentru mama a început o luptă foarte grea pentru supraviețuire, care a durat 3 ani, timp în care tata a rămas închis. Stătea zi și noapte aplecată asupra mașinii de cusut, puneă bănuț peste bănuț ca să poată cumpăra alimente pentru când mergea la vorbitor, la tata, dar și pentru a ne pune ceva pe masă nouă, copiilor.

Absolvirea, de către mine, a școlii elementare de 7 clase, a concis cu acești ani grei, și doar datorită doamnei învățătoare din sat, Mândița Vănaga, mama mea a fost de acord să dau examen la liceu. Știu cât de greu îi era să adune bănuții pentru toate nevoile. De fiecare dată, pentru casă rămânea cea mai mică sumă. De aceea, notez aici cuvintele lui Nicolae Grigorescu: *„Cu acul ne-a crescut biata mamă. Și o dată n-am auzit-o plângându-se sau blestemând, ori spunând vreo vorbă rea.”*

Le spune și acum nepoților, cunoscuților, cum dormea câteva minute cu capul pe mașina de cusut, ca să fie cât mai aproape pentru a reîncepe lucrul. Iar dacă nu putea totuși lucra, fiind foarte obosită, se ridica și ne spăla rufe.

Dar printre aceste greutăți, au fost și momente frumoase care mi s-au întipărit în memorie ca amintiri dragi. Mai ales în nopțile lungi de iarnă, când se apropiau sărbătorile, noi, copiii, ne trezeam și o

ascultam cum ne împărtășea din cunoștințele ei de la orele de religie. Noi, chiar dacă eram școlari, nu făceam Religie. Pe frații mei îi pregătea pentru sărbătoarea Crăciunului, învățându-i colinde foarte frumoase, care, la fel, erau interzise. Sau ne recita din George Coșbuc, poetul ei preferat. Poezia „Tre, Doamne, și toți trei” o recită și astăzi.

De-a lungul anilor, a trecut prin multe momente de cumpănă. Ne povestea despre cum era pe vremea războiului, cum treceau prin sat convoaiele de refugiați din Basarabia, despre comportamentul hidos, al soldaților ruși care le luau oamenilor tot ce aveau, până și animalele din grajd și batjocoreau femeile. Ani grei au urmat războiului – 1946 (an de secetă cumplită, 1947 (an de foamete), când s-au pierdut multe vieți, mai ales copii.

Dar credința pe care mărturisește că a avut-o în Maica Domnului și de la care simte că a primit mereu sprijin, nu a doborât-o pe mama mea niciodată.

Îmi amintesc bine și acum, de vremea când grupuri de 5-6 bărbați umblau din casă în casă să-o oblige pe oameni să se înscrie la întovărire. Întovărirea a fost o formă de asociere, ceva mai simplă, de dinaintea colectivizării, când oamenii își pierdeau parțial dreptul de proprietate. Nu știu cum aflau părinții că aceste grupuri porneau prin sat, că pe noi ne încuiau în casă și plecau și se ascundeau pe câmp, prin râpi și livezi. La fel făceau și vecinii noștri. Îmi amintesc doar că ne era foarte frică, când băteau la ușă, iar noi îi priveam îngroziți de la geam.

M-am referit doar la momentele grele ale copilăriei mele în familie. Dar părinții mei au avut și momente de bucurie. Participau cu plăcere la nunți, botezuri ori familiile prietenilor și trebuie știut de toți că tatăl meu a iubit viața, a iubit distracțiile și a fost un foarte bun dansator, având și un viciu care l-a tras foarte mult în jos, dar rămâne tatăl meu.

Anii au trecut și fiecare din cei 4 copii a pornit pe un drum propriu, întemeindu-și câte o familie. Dar în toate momentele frumoase și chiar în cele mai grele, mama ne-a fost aproape „ca o stâncă”, ajutând de fiecare dată, după puterile ei. S-a bucurat foarte mult de venirea pe lume a fiecărui nepot și strănepot, și se bucură și acum când o vizitează sau se interesează de starea ei.

Mai mult de atât, l-a îngrijit ani îndelungați pe tata, care a fost bolnav la pat. Eu îmi recunosc vina și îmi cer iertare că am ajutat-o foarte puțin în acei ani, din lipsă de timp, deoarece m-am dedicat foarte mult profesiei și vieții mele de familie.

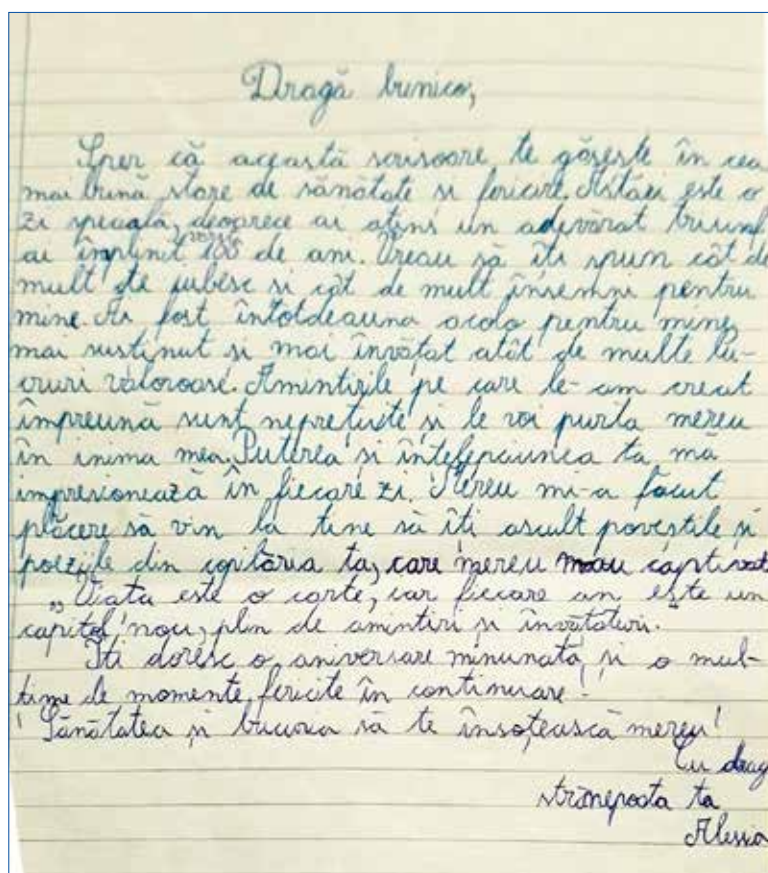
La mama mea am văzut devotament, dus la extrem, toleranță, inteligență nativă și multă bunătate. De fapt și chipul ei luminos emană blândețe, iar vorbele ei, atunci când apar disensiuni, sunt „să fie bine.”

Întotdeauna s-a bucurat de respectul oamenilor care au doar vorbe frumoase despre ea. De aproape 20 de ani, după moartea tatălui meu, locuiește la mine, în altă localitate decât cea de domiciliu. Și împărtășesc cu

mândrie faptul că se bucură de același respect și în satul meu, unde oamenii au început să o cunoască bine.

Toate acestea îmi întăresc credința că nu sunt subiectivă când mă refer la felul ei de a fi, o femeie foarte harnică, care nu-și irosește energia.

Acum, la ceas aniversar: „Îți sărut mâinile bătătorite de muncă, mama mea dragă, îți sărut chipul luminos care emană bunătate sufletească, și te rog să mă ierți pentru toate greșelile, asigurându-te de întreaga mea recunoștință, pentru tot ceea ce ai făcut pentru mine de-a lungul vieții. Îți doresc sănătate, zile senine și frumoase și mă rog Maicii Domnului să te binecuvânteze! La mulți ani!”

În aceeași perioadă, Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad le-a sărbătorit la centenar și pe doamnele Maria Bănescu și Elena Bădărău. Le dorim mulți ani sănătoși și binecuvâțați!

Învățătoarea din Vaslui care a intrat în istorie drept PRIMA FEMEIE PRIMAR din România

În urmă cu 94 de ani, o învățătoare din Vaslui avea să doboare barierele din administrația locală românească și balcanică, devenind prima femeie primar din țară. Mamă a șapte copii, învățătoarea Luiza Zavloschi, din localitatea Buda, a fost aleasă primar în perioada istorică în care drepturile femeilor erau mult limitate, evenimentul stârnind interes în întreg mapamondul.

Născută pe 20 iulie 1883, într-o familie simplă de țărani, Luiza Marinciu a urmat cursurile școlii din satul natal, ulterior urmând cursurile Școlii Normale de Învățătoare „Mihai Sturza” de la Iași. După finalizarea studiilor, a revenit în satul Buda iar în anul 1906 s-a căsătorit cu învățătorul Constantin Zavloschi. Cei doi dascăli au avut împreună șapte copii. Dragostea cu care îi învăța carte pe copiii țăranilor din Buda, i-a adus multă simpatie în micuțul sat vasluian.

Pe când avea 47 de ani, în 1930, Luiza Zavloschi a fost îndemnată de țăranii din Buda să preia frâiele comunei. Ideea părea însă o utopie în acea perioadă, având în vedere că femeile aveau drepturile extrem de limitate. Nu aveau drept de vot decât cele licențiate și văduvele de război. Oamenii din sat erau nemulțumiți de primarul în funcție, un reprezentant al partidului de guvernământ, și erau convinși că o femeie știutoare de carte, „aprigă” și cu „mâna de fier”, cum avea să fie descrisă de istorici, ar fi fost o soluție mai bună.

Dar cum să răzbată o femeie într-o societate în care bărbații aveau cele mai multe drepturi? Agerimea a fost, în cazul Luizei Zavloschi, arma. Profitând că în legea privind administrația locală din perioada interbelică nu interzicea femeilor să fie alese în funcții publice, învățătoarea din Buda a intrat în bătălia electorală, candidând ca independent, stârnind rumoare în rândul contracandidaților. Învățătoarea a câștigat cu un scor zdrobitor ajungând astfel prima femeie primar din România și din Balcani.

Evenimentul este descris de istoricul Paul Zahariuc în monografia satului. Susținerea cea mai mare în alegerea învățătoarei în funcția de primar a venit din rândul femeilor, chiar dacă acestea nu puteau să-și exercite dreptul la vot.

„Momentul 1930, anul alegerii ei în funcția de primar, a fost unul interesant. Datorită firii ei energice și temperamentului vulcanic, s-a făcut repede remarcată de către săteni ca fiind un posibil edil. De fapt, ideea a venit femeilor din Buda și Rafaila care i-au tot bătut la cap pe bărbații lor până ce i-au convins s-o voteze. Luiza Zavloschi a candidat ca independent și de altfel nici n-avea cum să reprezinte un partid oarecare, deoarece, după cum știm, femeile n-aveau voie să facă politică. La Vaslui i-a fost acceptată candidatura și din cauza faptului că tatăl ei fusese declarat 'erou al Războiului Mondial' și decorat pentru fapte de arme deosebite. În ziua votării, ca să fie mai sigure, femeile din cele două sate au făcut 'de strajă' la poarta și la ușa secției de votare, dându-le bărbaților lor ultimele sfaturi și amenințări cu 'mămăligă rece de-a pururi', dacă n-o votează pe 'doamna învățătoare'. Ori din convingere, ori de teama făcălețelor numai bune de altoit pe șale, majoritatea voturilor s-au îndreptat spre Luiza Zavloschi care, spre uluirea unei țări întregi, dar și a mapamondului, a devenit prima femeie primar din istoria României interbelice, dar și din zona ultra-conservatoare a Balcanilor”, consemnează, în lucrarea sa, Paul Zahariuc.

Fenomenul Zavloschi

Alegerea Luizei Zavloschi a fost considerată de presa vremii drept un fenomen. Potrivit Enciclopediei României, în ediția din 3 martie a ziarului "Dimineața", o pagină întreagă a fost dedicată evenimentului care a devenit o premieră pentru România: „Și aici, în ținutul ăsta așa de vitregit, un sat de oameni simpli, izolați de frământările care macină zilnic baloturi întregi de hârtie

și răgușesc mii de glasuri, a biruit cea mai cumplită prejudecată. A fost aleasă prima femeie primar".

Și în acele vremuri, ca și în prezent, de altfel, au fost și voci critice împotriva vasluienilor, nemulțumite că aceștia au oferit o asemenea premieră.

„Din toată România tocmai în fundul județului Vaslui s-au găsit niște țărani luminați care să își atribuie un rol atât de progresist cum a însemnat alegerea unei femei în fruntea comunității", scria, după alegerea Luizei Zavloschi, ziarul Universul.

Extrem de ambițioasă și cu viziuni moderniste, Luiza Zavloschi a schimbat radical imaginea comunei dintr-un colț al României de care nimeni nu auzise până atunci. Nu a făcut politică și nici nu a susținut vreun curent feminist, dedicându-se întru-totul dezvoltării comunității. A pus în aplicare un plan de măsuri pentru ameliorarea situației grele în care se afla comuna, a amenajat toate drumurile comunale, a refăcut clădirile publice, a organizat pentru prima dată evidențele stării civile și a instalat un post telefonic în sat, o premieră pentru mediul rural din zonă.

Pentru buna administrare a comunei, sătenii au ales-o și la al doilea mandat, după care învățătoarea s-a retras din administrație din cauza problemelor de sănătate.

A murit în anul 1967 și a fost înmormântată în cimitirul din localitate. Pe crucea sa stă scris: „Prima femeie primar din România Mare”. Un an mai târziu s-a stins și soțul acesteia.

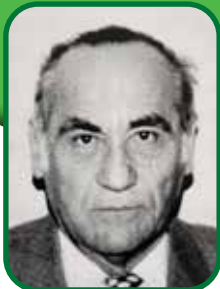
Redescoperirea

Deși intrată în istorie drept un fenomen Luiza Zavloschi, a intrat într-un con de umbră nemeritat în perioada comunistă. Abia la începutul anilor 2000 autoritățile vasluiene aveau să o redescopere.

Cu ocazia unei activități care a avut loc în comuna Oșești, câteva persoane care lucrau în instituții de cultură din Vaslui, printre care Gelu Bichineț, directorul Bibliotecii Județene Vaslui, și regretatul etnograf Dan Ravaru, au remarcat crucea din cimitir cu inscripția respectivă și au început să răscolească prin arhive. Considerând că este nedrept ca o astfel de personalitate nu fie cunoscută și cinstită, aceștia au reușit să descopere câteva lucruri de care să se folosească în demersul lor și au inițiat un simpozion dedicat personalității Luizei Zavloschi. Învățătoarea-primar a devenit și patronul spiritual al școlii din comună pentru a rămâne în memoria comunității. Unul dintre cei șapte copii ai Luizei Zavloschi s-a stins din viață în octombrie 2017. Gheorghe Zavloschi a rămas și el în istorie ca ministru al Minelor din România, funcție pe care a deținut-o în anii '70. Numele acestuia este legat și de prima mină de exploatare a uraniului din țară, a cărei bază a pus-o alături de cumnatul său, inginerul Viorel Verescu.

Text de **Simona VOICU**

Ion TODOR

IULIA HASDEU

Se naște în 2/14 noiembrie 1869 ca unica fiică a ilustrului savant (filolog, istoric, poet, prozator și dramaturg) B.P. Hasdeu și a Iuliei, născută Faliciu, în orășelul Abrud, care în tinerețe luptase în oastea lui Avram Iancu. Părinții locuiau pe atunci în str. Dionisie Lupu nr. 9 din București pentru ca mai apoi, în 1876, să se mute în incinta Arhivelor Statului al căror director fusese numit tatăl copilei. Fetița este botezată Iulia, după numele mamei, de către însuși Ion Brătianu, șeful Partidului Liberal și viitor prim-ministru, între anii 1876-1888. În familie i se spunea Lili sau Lilica.

Precocitatea intelectuală a Iuliei se vedește încă de la început, astfel că la 2 ani și jumătate învață alfabetul, iar la 8 ani, cu dispensă de vârstă, trece examenele pentru primele 4 clase primare. Totodată citea și vorbea suficient de bine franceza, engleza și germana urmând în particular lecții de pian, canto și desen cu cei mai renumiți profesori din epocă. La opt ani și jumătate absolvă clasa I la Liceul Sf. Sava iar în scurt timp și examenele de clasa a II-a și a III-a. Odată cu absolvirea clasei a IV-a, când primește premiul I cu cunună, susține și examenele de admitere la Conservator.

Crescută într-un mediu intelectual, citește și adnotează majoritatea cărților din biblioteca tatălui și participă la discuțiile pe care acesta le avea cu personalitățile literare și culturale contemporane.

O infidelitate a soțului o face pe mamă să grăbească plecarea fiicei la studii la Paris, astfel că în toamna lui 1888 cele două Iulii ajung acolo. Mama și fiica închiriază un apartament în strada Tournon 9, cu 2000 de franci anual, plătiți, conform înțelegerii, de către soțul infidel, iar fetița este înscrisă la Colegiul Sévigné, în clasa a III-a, echivalentul clasei a V-a la liceele din România.

Banii trimiși de B.P. Hasdeu sunt chivernisiți cu multă cumpătate astfel că mama și fiica sunt mereu în căutarea unei locuințe mai ieftine, mutându-se în strada St. Sulpice, apoi pe str. Condé (unde era și școala) și în cele din urmă pe str. St. Père. După primele examene se face remarcată de către profesori, clasându-se pe primul loc între cele 12 eleve, toate mai în vârstă decât ea, și obținând astfel o bursă lunară de 300 de franci, care le îmbunătățește simțitor situația financiară. Corespundează regulat cu tatăl ei care, mândru de succesele ei, o îndeamnă „să

le dovedești că românele, prin inteligența și silința lor, sunt superioare francezelor. Sunt sigur că vei fi singura româncă în acel liceu și cu atât mai sacră este datoria de a susține bine numele națiunii noastre.” Iulia își urmează cu tenacitate studiile, uimindu-și profesorii, nu numai prin vastitatea cunoștințelor, ci și prin faptul în care stăpânea limba franceză, astfel că unul dintre profesori va exclama: „*Comment? Mademoiselle n'est pas Française? Je ne l'aurais pas cru; elle parle le français comme une parisienne.*”

În martie 1884, datorită unor intrigă de culise, pierde locul I în favoarea unei colege a cărei mamă era prietenă cu mai mulți profesori din liceu. Mama Iuliei va reacționa hotărât retrăgându-și fiica de la școală, pentru a se pregăti în particular pentru examenul de bacalaureat.

Aceeași demnitate se regăsește și în răspunsul pe care-l va da profesorului de matematică, Simonet, care, încercând s-o încurajeze să nu părăsească școala, i-l dă ca exemplu pe Napoleon Bonaparte, care, în ciuda opreliștilor de tot felul, și-a continuat destinul: „*Monsieur, lui dis-je, je ne suis pas Napoleon I-er.*”

Se pregătește în particular cu profesori renumiți de la Liceul „Henri IV” sau Școala de Mine, la literatură engleză, latină sau greacă. La nici 16 ani împliniți este gata să-și susțină bacalaureatul, sesiunea 15-20 august 1885, dar avea nevoie de dispensă de vârstă, așa că optează pentru sesiunea din noiembrie a aceluiași an. Examenul era foarte sever. Din cele 24 de candidate doar 8 au luat examenul scris și abia 6 pe cel oral, Iulia având cea mai bună teză la compoziția franceză și la proba de engleză.

În sistemul de învățământ francez cea de a doua parte a bacalaureatului, probele științifice (matematică, istoria naturală și filozofia), se susțineau într-o altă sesiune, în cazul de față, în vara anului 1886. Și acum își uimește profesorii examinatori, în special la filozofie („*Non! Ce n'est pas possible! Faire de la Philosophie a seize ans!*”) și matematică („*Esprit précoce! Vous serez une de nos grandes mathématiciennes*”) luându-și bacalaureatul alături de o altă colegă – singurele prezențe feminine – care avea însă 26 de ani.

Toate aceste eforturi asumate conștient și nu prin forța părinților i-au șubrezit cu siguranță sănătatea, și

așa destul de precară, cu puseuri manifestate destul de devreme: mai întâi miopia și durerile de cap, apoi acea tuse rebelă ce o țintuia adeseori în pat.

B.P. Hasdeu îi scrie soției la Paris: „*În genere însă, dragă Iulie, n-o forța la muncă, lasă-i destul timp de recreațiune și chiar de neastâmpăr copilăresc.*”

Poate că în acele zile de boală și neliniște a scris versurile:

„Aș vrea să intru-n moarte și sub pământ s-adorm
În veșnica tăcere, și-n taine vechi să dorm
În raclă să mă-mpac cu noaptea din mormânt;
Și lacrima din urmă, când în mister voi trece,
Doar Moartea s-o usuce, cu mâna ei cea rece,
Să stingă orice cânt!”

(Zile de neliniște)

Cu toate acestea, în toamna anului 1886, Iulia începe să frecventeze cursurile Facultății de Litere de la Sorbona, optând pentru secția de filozofie și adâncindu-și în particular cunoștințele de latină și greacă cu profesori notorii ca Jules Martha sau Lavigne, iar pentru destindere lucrând în atelierul de pictură a lui Diogène Maillart, cel care îi va face un remarcabil portret aflat azi în castelul „Iulia Hasdeu” de la Câmpina. Relațiile cu tatăl continuă prin scrisori lungi, săptămânale, sau prin vizite ale acestuia ori de câte ori avea prilejul să se abată pe la Paris în desele sale participări la conferințele internaționale din Italia sau Franța.

Boala care debutase în 1883 capătă accente din ce în ce mai grave spre sfârșitul anului 1886, alertând nu numai pe părinți ci și pe profesori, care văd în Iulia o persoană cu înzestrări intelectuale excepționale. Sunt consultați profesori de medicină francezi sau români (în 1887 vine în vacanță în țară unde e sărbătorită cu fast la împlinirea vârstei de 18 ani) indicându-i-se diferite tratamente care, deși respectate cu strictețe, nu îi îmbunătățesc situația.

În primăvara lui 1888 are simptome clare ale tuberculozei și cu toate eforturile medicilor care îi aplică cele mai noi tratamente și ale curei de aer din vara anului 1888, la mănăstirea Agapia, este nevoită să se întoarcă acasă, unde mai are puterea, morală mai mult decât fizică, pentru a-și revedea manuscrisele și proiectele literare – multe rămase în acest stadiu – iar în 29 septembrie, la amiază, în urma unei puternice hemoptizii, se stinge din viață vegheată fiind de ambii părinți.

Moartea Iuliei aproape îi înnebunește de durere pe părinți și stârnește regrete justificate în lumea literară din țară dar și din străinătate. Printre cei care transmit condoleanțe familiei se află personalități științifice importante ca profesorii francezi: Maurice Albert, Michél Breal, Louis Léger, Gaston Paris, orientalistul italian Angelo de Gubernatis sau savanții germani Hugo Schuchardt, Gustav Weigend sau cehul Jan Járnik, profesor la universitățile din Viena și Praga.

În România i se dedică articole și poezii în aproape toate revistele. Reproducem poezia lui Al. Vlahuță scrisă cu ocazia acestui nefericit eveniment:

„Pe catafalcul întinsă, de flori împresurată
Stă albă și frumoasă. La cap îi ard făclii
În jurul ei s-adună mulțimea-nfiorată

*Ce-n plâns fără de lacrimi durerea și-o arată,
Căci gurile sunt multe și mințile-s pustii
Ea doarme, și pe chipu-i de sfântă, luminează
Misteriosul zâmbet al liniștii de veci.
Pe lustrul frunții joacă a geniului rază,
Și-n maiestatea morții ea pare că visează,
La piept ținându-și crucea sub degetele-i reci.
Așa o iau în brațe în haina-i de mireasă
Și-n cântece de preoți o culcă în sicriu.
Cu tălpile-nainte încet o scot din casă.
Plângând, ai săi o cheamă. În urma ei se lasă
Pe toate-nghețul morții, muțenie, pustiu.
Cu ochii plini de lacrimi, duiosul ei părinte
Pe migălite rânduri stă nopți întregi plecat
Sunt gândurile morții, sunt urmele ei sfinte...
Și-acum el înțelege:
„Să poarte atâta minte
Un cap așa de tânăr, a fost de neiertat.”*

Dacă zborul spre înalt nu i s-ar fi frânt așa de devreme, Iulia Hasdeu ar fi fost prima româncă cu un doctorat la Paris, întrucât profesorii Sorbonei, cunoscându-i erudiția și pregătirea filozofică, i-au aprobat reducerea perioadei de susținere a doctoratului la numai doi ani. Teza de doctorat, pe care din păcate n-a mai putut-o susține din cauza bolii, se intitula „*Filozofia populară a românilor: logica, psihologia, metafizica, etica și teodiceea*” și presupunea vaste cunoștințe din mai multe domenii ale cunoașterii umane.

Preocupările literare ale Iuliei (poezie, proză, dramaturgie) deși bănuite, au fost cunoscute de către tatăl său abia în august 1887 când acceptă să-i fie citite câteva poezii. Temele abordate de tânăra poetă, care-și alesese pseudonimul Camille Armand, erau fie anacreontice fie cavalierești, dar mai ales romantice. De altfel, aflată la vârsta copilăriei și adolescenței, necunoscând încă iubirea, iubea oamenii de onoare, pe cei care dovedeau curaj sau cei care erau meniți să rămână în istorie. În jurnalul intim mărturisește că iubește trei oameni: Napoleon Bonaparte, Ferdinand de Lesseps și Victor Hugo.

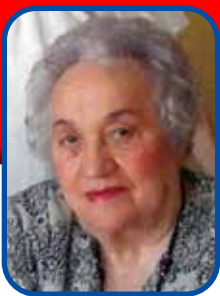
Moartea lui V.Hugo (22 mai 1885) o tulbură profund, astfel că își convinge mama s-o conducă la catafalcul marelui poet unde plânge ca după o rudă apropiată, iar în registrul deschis pentru condoleanțe scrie: „*D-ra Hasdeu din colonia română, celui mai mare dintre poeți, celui mai mare cetățean.*”

Iulia Hasdeu a lăsat în urmă o moștenire literară, prioritar în limba franceză, nespus de bogată pentru vârsta fragedă la care s-a stins. Deși avea finalizat un singur volum „*Bourgeois d'Avril* (Muguri de aprilie – 1887) opera sa literară a fost editată postum (în 1889) într-o ediție de 3 volume, sub supravegherea tatălui său, printr-o înțelegere între marile edituri Hachette (Paris) și Socec (București) sub titlul „*Oeuvres posthumes*” cuprinzând următoarele cărți:

Fantaisies et rêves (1889), 237 p.

Chevalerie Confidences et Canevas (1890), 287 p.

Théâtre. Légendes et contes (1890), 382p.

O filă de album – Medalion MARTHA BIBESCU –

Prof. Alexandrina PASCAL

„Pentru mine, dumneavoastră
sunteți personificarea Europei.”

Charles de Gaulle

Un album este întotdeauna o colecție de amintiri, catalogat în funcție de natura pieselor pe care le conține. Poate fi album de artă, album istoric, album cultural, de familie și încă multe alte varietăți, dar indiferent de natura lui, piesele unui album sunt amintiri, fiindcă ele fixează imagini din trecut și privite peste timp au parfum de epocă.

Foaia de album pe care vreau s-o prezint este una foarte valoroasă, vom face arc peste timp evocând memoria unui personaj feminin pentru a cinsti feminitatea, misterul, farmecul și toate valorile vieții care doar femeii i-au fost dăruite. Este o filă din albumul vieții social-culturale a României în secolul al XIX-lea: MARTHA LAHOVARY - PRINȚESA BIBESCU.

Se știe că femeia a fost întotdeauna o prezență benefică (și cât de necesară!) atât în viața de familie, cât și pe scena vieții sociale. Maniera în care s-a manifestat politica față de prețuirea, drepturile, dar mai ales recunoașterea meritelor care i se cuveneau femeii, a fost subordonată intereselor de clasă, politice sau de altă natură. Istoria ne oferă exemple de femei în fața cărora, dacă ne-am exprima în limbajul tinerilor de azi, ar trebui să zicem „jos pălăria”, adică cu respect și considerație.

Istoria neamului românesc nu duce lipsă de asemenea exemplare, numai că „uitarea e scrisă-n legile-omenești” și praful timpului le estompează strălucirea celor care au fost odată admirate și strălucite, devenind astăzi doar o filă din albumul amintirilor. Sunt valori care ar trebui dezgropate și, în semn de omagiu, să medităm asupra valorii lor.

Deci: Cine a fost Martha Bibescu?

Răspunsul se finalizează cu multe semne de mirare, fiindcă cartea ei de vizită ne-o prezintă: romancieră, poetă, eseistă și memorialistă de expresie română și franceză, om politic, diplomat, consilier al președintelui francez Charles de Gaulle, premiată de Academia Franceză cu Marele Premiu de Literatură și implicată în probleme politice, ceea ce i-a adus titlul de „Mata Hari a României”.

A răspândit în jur mister și admirație

În 1962, statul francez i-a conferit Legiunea de Onoare, iar colonelul Christopher Thomson, atașatul

Marii Britanii la București, unul din apropiații prințesei, a găsit formula care sublinia esența despre excelența acestui personaj: **„Frumoasă, cultă, bogată – toate la un loc pentru o singură ființă sunt un păcat de neiertat.”**

Viața i-a fost un adevărat roman de aventuri, iar ea o adevărată fiică a Evei, ceea ce numim „misterul feminin”, iar destinul pe care l-a trăit a lăsat posterității oglinda unui destin absolut spectaculos, dar și informații de epocă, cu valoare de document.

Este ramura unui arbore genealogic impunător, provine din părinți a căror familii ilustre își aveau rădăcinile în dinastii princiare. Mama sa, Smaranda (Ema) Mavrocordat, provine din ramura domnitorului Mavrocordat, iar tatăl, Ion Lahovary, avocat, avea descendență grecească și a fost ministrul României la Paris, ministru de externe și Președintele Senatului.

Căsătoria Marthei cu prințul George Valentin Bibescu a introdus-o într-o familie princiară cu rude *Brâncoveni* și *Văcărești* și cu cele de origine franceză în genealogie directă cu familia Împăratului *Napoleon Bonaparte*.

Soarta i-a hărăzit totul pentru a fi fericită. Dar, oare a fost?

Legenda vieții trăită de prințesa Martha Bibescu este de fapt o „lecție de viață” care ne conduce la o concluzie plină de înțelepciune, aceea că nimic nu poate influența destinul care ne este dat să-l trăim. De obicei, necazurile vieții vin din lipsa mijloacelor materiale, dar eroina noastră s-a născut într-un palat și a avut acces la educație aleasă, în schimb a fost lipsită din fragedă copilărie de afecțiunea familială.

A fost al treilea copil, alături de surorile Madelaine și Marguerite, născută la 28 ianuarie 1886 (exactitatea anului este încă discutabilă) și nu s-a bucurat de tot ce îți poate da copilăria. A fost educată de guvernante și profesori particulari, iar apoi și-a continuat pregătirea la o mănăstire în Belgia.

Relația cu mama sa nu a însemnat și afecțiune maternă, motivul fiind pierderea timpurie a fratelui mai mare, George, tragedie în urma căreia mama sa a rămas afectată toată viața. Rămânem absolut uimiți dacă cităm pe biograful și eseistul francez Ghislain de Diesbach, care a surprins această stare de fapt, motivând: „Prea creștină pentru a-l ataca pe Dumnezeu, a păstrat o ranchiună tainică fetelor ei pentru faptul de a trăi și a deveni frumoase, atunci când fratele lor nu mai era decât o umbră în regatul morților.” Ba chiar îmbrăca fetele într-o ținută sobră, doar în culori de alb și negru, ceea ce ar fi fost un simbol de doliu.

Nici de adolescență nu s-a bucurat. După toate uzanțele vremii, căsătoriile se încheiau foarte timpuriu și nu pe baza sentimentelor, ci pe rațiuni sociale sau politice.

Așa că, la doar 14 ani, Martha Lahovary s-a logodit cu prințul George Valentin Bibescu care avea 16 ani. Apoi, la nici 16 ani s-a căsătorit cu dispensă de la Vatican, fiindcă Martha era catolică. Nici soțul nu avea vârsta care să-l ajute să conștientizeze importanța vieții de familie, era interesat mai mult de motoare și mașini. Mai târziu, va deveni președintele Clubului Aeronautic din România.

Viața a făcut din prințesa Bibescu una din cele mai fascinante personalități ale aristocrației din secolul trecut, dar în viața personală a avut un șir de eșecuri amoroase. Dezamăgită, a ajuns la concluzia că: „nu merită să cauți fericirea în căsătorie, nu o vei găsi.”

Orice femeie care visează afecțiune și tandrețe va fi șocată de mărturia prințesei, traumatizată de o experiență prea timpurie: „*A da o virgină pe mâna unui bărbat este ca și cum ai da un Stradivarius pe mâna unei maimuțe.*”

A devenit mamă la 17 ani, dar ceea ce ar fi trebuit să fie o bucurie a fost tot o experiență șocantă, fiindcă medicii, în urma nașterii, i-au recomandat repaus sexual timp de 2 ani, iar soțul, prințul George Valentin Bibescu, și-a găsit consolarea într-un șir de

infidelități, un adevărat izvor de bârfe în epocă.

În ciuda problemelor matrimoniale, cei doi soți au rămas împreună toată viața. Prințesa spunea despre soțul ei că el „a crezut toată viața că e suficient să existe pentru a fi iubit, nu i-a trecut niciodată prin minte să ofere și el ceva în schimb.”

Iar ea, ce n-a găsit în căsnicie a căutat în viață, așa că a fost mereu prințesa fermecătoare care i-a vrăjit pe toți. Viața ei a pendulat între literatură și aventură. Experiența vieții și avantajul de a frecventa locuri la care alții nici n-ar fi visat, i-au stimulat talentul. A vizitat Egiptul împreună cu soțul său, apoi o perioadă au locuit în Persia, unde prințul avea însărcinare diplomatică. În urma acestor călătorii, a scris „Cele opt raiuri”, în 1908, lucrare care va fi premiată de Academia Franceză. Apoi fiecare an, până în 1960, va fi marcat de apariția unei cărți, o varietate de specii literare cu o multitudine tematică. Prezentăm câteva reprezentative pentru exemplificare, prezentarea întregii opere literare impune un spațiu foarte larg. Titlurile spun mai mult decât orice comentariu: „Izvor în țara sălcilor” (România), „Destinul Lordului Thomson”, „La bal cu Marcel Proust”, „O fiică necunoscută a lui Napoleon”, „Noblețea robei”, „Un sacrificiu regal. Ferdinand al României” și altele la care se adaugă traduceri, versuri și meritul de a fi gazda unor întâlniri literare care au avut locație saloanele conacului său.

Mărturiile sale și amintirile personalităților care au cunoscut-o, conturează, după mai mult de un secol și jumătate, un personaj misterios care te surprinde, așa cum i-a surprins și pe contemporani, personaje emblematice. Au apreciat-o membri din familia regală a României și a Marii Britanii până la Romanovi, Proust, Hitler, Churchill și Charlie Chaplin.

Dar în afara titlului de prințesă și pe lângă talentul de scriitoare, Martha Bibescu era ceea ce a făcut-o Creatorul: o femeie.

Și o femeie, în focul ei interior (dorințe și aspirații), rămâne tot o femeie, indiferent de rangul social în care i-a fost dat să trăiască. Și dacă Mama Natură a fost generoasă cu ea și a înzestrat-o cu forță de seducție, atunci este clar că va deveni subiect de păreri pro și contra.

Vorbind despre femei, femei de când e lumea și pământul, s-a vorbit de fapt despre intrigi de alcov, despre femei care au manipulat imperii, despre regine, ba chiar în ultimul timp au ieșit în spațiu public și asemenea situații în care s-a aflat „tovarășa” (Elena Ceaușescu).

Și nu toate au avut educația, inteligența și frumusețea prințesei Bibescu, așa că ne putem imagina cât au fost de „gustate” aventurile Marthei Bibescu, de unii tolerate, de alții condamnate. Și se zice că n-au fost puține... dar mai ales că nu cu

oricine! Copila, deja mamă la 19 ani, tânără cu vise neîmplinite și neglijată de soț, a făcut o pasiune pentru *Emanuel Bibescu*, vărul soțului său, care-i fusese prezentat de Marcel Proust. Prima pasiune a fost și prima deziluzie fiindcă el a respins-o și a sfătuit-o să-și păstreze statutul de soție și să-și vadă de viața de familie. Sfaturi înțelepte, numai că ea era doar o copilă. Și totuși această experiență extraconjugală neîmplinită a făcut-o să înțeleagă (așa cum a notat în jurnal) că decât să caute în permanență un bărbat care să-i merite dragostea, e mai bine să se facă iubită.

Și au început aventurile... **Prințul Wilhelm**, moștenitorul tronului Germaniei, era vrăjit de ea, o considera „cea mai frumoasă și mai inteligentă femeie din România”. Dar ea nu s-a îndrăgostit de el cu adevărat. Era flăcău de înflăcărare a lui și, tot în jurnal, nota: „Domnind peste el, domnesc peste un imperiu.”

Cei doi soți au căutat fiecare fericirea în afara familiei conjugale și așa a apărut în viața prințesei francezul **Charles Louis de Beauvau Craon**. Relația a fost furtunoasă, francezul i-a cerut Marthei să divorțeze, amenințând cu sinuciderea, așa că s-au antrenat în rezolvarea problemei atât mama francezului, cât și soacra prințesei. Povestea de dragoste a luat sfârșit în primăvara anului 1915, fără un final fericit.

Apoi în viața prințesei Bibescu apare colonelul **Christopher Thomson**, un britanic șarmant, militar de succes, inteligent și fermecător. Dragostea a fost reciprocă! Prințesa scria, în jurnal, că el a fost „bărbatul care i-a oferit iubirea vindecătoare”. Palatul Mogoșoaia a fost cuibul pasiunii lor, relația a fost de durată, a continuat și după plecarea lui, dar nici de această dată finalul n-a fost fericit. Colonelul a murit în 1930, într-un accident de zeppelin. Dar renumitul palat nu a fost numai locul unde și-a trăit viața și aventurile ilustrul personaj. Aici au sosit în vizită personalități marcante: August von Mackensen, Charles de Gaulle, Marcel Proust, Nicolae Iorga, Regele Alfonso al Spaniei, Regele Carol al României, Regele Ferdinand al României, Winston Churchill și alte notabilități.

La celelalte reședințe ale sale, din București și din Paris, a organizat saloane literare.

Istoria își învârtă roata, evenimentele se precipită și în 1945 prințesa pleacă definitiv din țară, întâi în Anglia, apoi în Franța. Palatul l-a lăsat fiicei sale, Valentina, și soțului ei, Dimitrie Ghika, dar în 1949 este naționalizat, iar ei sunt arestați.

În străinătate prințesa Martha Bibescu este un personaj care încă mai strălucește și publică câteva volume. Casa Dior, a cărei reclamă vie fusese timp de

10 ani, încă mai realizează pentru ea haine speciale în timp ce în țară Palatul Mogoșoaia a fost devastat și colecțiile de artă au fost furate.

Istoria se află la un moment de răscruce și începe să se scrie după alte principii, fiindcă evenimentele au instaurat o altă ordine socială.

Cei care au trecut prin viață și au trăit „pe viu” experiențe în urma cărora pot trage concluzii, înțeleg că valorile adevărate rămân pe soclul unde s-au înălțat, pentru posteritate.

Și prințesa *Martha Bibescu - Basaraba de Brâncovan*, numită așa după arborele genealogic, rămâne pentru posteritate ceea ce a fost: o personalitate puternică și independentă, care și-a urmat în viață propria sa cale, scriitoare a cărei operă se caracterizează prin autenticitate și originalitate, femeia care s-a impus într-o lume dominată de bărbați.

A fost într-adevăr **o femeie înaintea vremurilor sale**.

A trecut în lumea umbrelor la 27 noiembrie 1973, la Paris și este înhumată în cavoul familiei Bibescu, în cimitirul Père-Lachaise.

SĂ POVESTIM DE DRAGOBETE

Lăcrămioara-Iolandina IVAN

Conform calendarului creștin ortodox, **Dragobetele** se sărbătorește pe 24 februarie, de „Întâia și a doua aflare a Capului Sfântului Ioan Botezătorul”. Istoria Dragobetelui începe în mitologia tracică, atunci când era o divinitate, fiind asociat cu Eros în mitologia greacă și Cupidon, considerat zeul dragostei în mitologia romană. Din punct de vedere etimologic, numele provine de la două cuvinte slave vechi: „dragu”, ce înseamnă drag și „biti”, ce înseamnă a fi. Astfel „Dragubiti” se traduce prin „a fi drag”. Vor fi dragi și poeziile mele închinete acestei sărbători românești, acestui flăcău veșnic îndrăgostit, **Dragobete** ce le sărută pe fete?

Am sosit!

Am sosit! S-avem pardon,
Eu sunt **Marele Patron**
Cel ce port **Dragostea** sfântă
Și îl fac pe om de cântă!

Baba Dochia mi-e mamă
Și cumnat, de bună seamă,
Vi-l prezint, la o adică,
E eroul Lăzărică.

Chiar de știți, eu tot vă spun:
Sunt voinic, frumos și bun,
Tânăr fără de pereche
C-o Brândușă la ureche!

Ați ghicit? Sunt **Dragobete**
Cel ce la băieți și fete
Pun în minunate flori
Dragostile până mori!

Din bătrâni...

Bunii noștri ne-au lăsat
Un obicei ce-a păstrat
O tradiție frumoasă
Ca la mama ei acasă!

Tinerii se adunau
Și cu fetele plecau
Să culeagă pentru ei
Din pădure ghiociei.

Adunau și viorele,
Le puneau în buchețele
Și cu drag le ofereau
Unei fete ce-o plăceau!

Căutau și tămâioară
Veneau, fluierând spre seară,
În sat, ca să lase-acasă
Fata ce-o voia mireasă!

Acest obicei, copile,
Va fi cât vom avea zile.
Ține-l minte și iubește:
Dragobete se numește!

De Dragobete

24(douășpatru) ne-amintește
Dragostea pe românește,
Fiindcă-această sărbătoare
E de când suntem sub soare!

De pe vremea dacilor
Și cea a romanilor,
Februarie ne spune
Să ne pregătim anume
Pentru-o viață cu iubire,
Dragoste și împlinire!

Astăzi orice vietate
Scoate capul din cetate
Și își caută perechea
Fără să plece urechea...

Inima ce bate-n piept
Îți alege drumul drept
Către ce îți e sortit,
Spre dragoste și iubit!

Dragobetele

Tot aud de **Dragobete**,
Ce-o fi asta, măi băiete?
Este-o zi, e-o sărbătoare
Cu multă dragoste mare.

Băieții și fetele
Frumoși cum sunt florile,
Vise, planuri ei împart
Și-n veci nu se mai despart!

Dragostea mare-i unește,
Iubirea nu-i părăsește,
Își fac casă împreună
Trăind tot cu voie bună!

Darul Lui Dumnezeu

Dumnezeu din cer, anume
A lăsat pe-această lume,
Un dar ca să-l prețuim:
Pe aproape să-l iubim!

Noi voința-am respectat
Cu toate ne-am împăcat;
De e zi sau de e noapte
Cu iubire treci prin toate!

Tatăl, atât ne-a iubit,
Că nouă ne-a dăruit
Pe Fiul, Domnul Hristos,
Să ne fie de folos!

Și Iisus ne-a învățat
Să iubim cu-adevărat-
În inimă să nu fie
Nici un pic de dușmănie!

Toată viața deci iubește-
Nu numai de **Dragobete**-
Amintește-ți, zi mereu:
„Sunt darul Lui Dumnezeu”!

Dragobetele Iovan

De sunteți la șezătoare
Ascultați și mic, și mare
Poate nu știți fiecare
Că viața mi-i o poveste
Care-a fost și care este
Și râzând vă dau de veste.

Vin cu **Drag**, vin an de an,
Sunt un june năzdrăvan
Numele îmi e Iovan;
Am prenume, **Dragobete**
M-așteaptă feciori și fete
Să le leg **Dragostea**-n bete.

Fiindcă-s zeu nemuritor
Umplu oamenii cu dor,
Al **Iubirii** protector.
Sunt o parte omenească
Și o parte îngerească,
Doar florile mă privească.

Pe mine dacă m-ar prinde
Tot în ocne m-ar închide
Și **Iubirea** mi-ar ucide...
Când lumea-i așa de rea
Cum să mă puteți vedea?!
Dușmănia-i lege grea...

Dragomir

Sunt ciobanul **Dragomir**
Și de **Drag** pun dor și mir
În sân tânăr și pe frunte,
Răutatea s-o înfrunte!
Fluierul eu mi-am luat
Și la munte am plecat
Cu-a mea turmă de miori
Să mă urc până la nori
Că-s păstor de când mă știu
Duc **Iubirea** și-n pustiu.
Baba Dochia mă scoate
În tot anul din cetate
Eu, tânăr, s-o însoțesc
Primăvara s-o vestesc.
Baba dacă e bătrână
Toarce un caier de lână
Și tot lasă la cojoace
Pe iarnă ca să o joace.
Grija ei de n-aș avea
Ar fi vai și-amar de ea
Pe munte, de ger și zloată,
Aș găsi-o înghețată.
Eu firea o înnoiesc
Dragostea o împărțesc!

Urare femeilor

Din clepsidra timpului disloc
În forme diafane de feline
Și-n farmecu-ți divin eu mă înec,
Și mă cufund în vise apropiat de tine.
Îmi place să aspir la orizont
Și să susțin cu gingășie mâna ta,
Să ți-o sărut, iubito, mamă ori soție,
Prietenă sau ce-mi ești dumneata.
Azi îți doresc din suflet și simțiri
Să fii iubită, fericire, bucurii,
Tu mamă, îți doresc să ai copii,
Să fii mereu frumoasă precum ai fost dintâi.
Și dac-o lacrimă ușor mai cade
Pe obrazul tău brăzdat de soare,
Sau poate o mână te mai doare
De munca ta istovitoare,
Te rog, doamnă, mamă, iubită ori soție,
Lasă-mă să te sărut,
Să-ți mulțumesc azi pentru toate
Ce-ai îndurat și ai făcut.
Azi, doamnă înălțătoare și distinsă,
E ziua ta frumoasă hărăzită.
E-un răsărit de soare, e o floare,
E-un zâmbet de copil, e o candoare,
E-o muzică ce place auzită!
Măreției tale, mă-nchin,

Tu mamă născătoare a luminii,
A frumuseților din lume,
A bucuriilor făcute anume,
A răsăritului de soare,
A simțământului omenesc,
O, tu, femeie, doamnă, te iubesc!

Ionel DORIN

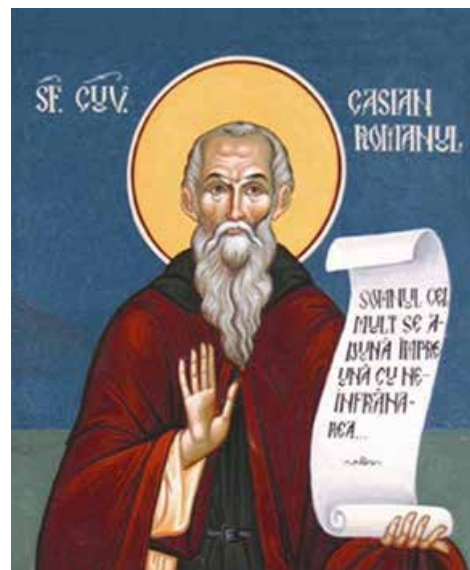

Mama și mătușa,
Georgeta Dorin și Ilinca
Ciobanu, surori gemene,
la 89 ani.

2024, an bisect

Avem în acest an un motiv în plus să ne bucurăm. Avem de trăit o zi în plus. Alții își doresc să mai primească o clipă... Iar noi de cele mai multe ori facem risipă de clipe, de zile și chiar de ani. Avem un an bisect. Acei ani care au o zi în plus față de cei obișnuiți, adăugată pentru a păstra anul calendaristic sincronizat cu anul astronomic sau cu cel sezonier. Hai, să fim clari și preciși, este un an din 366 zile. Este firesc ca în calendarul creștin ortodox să avem pe 29 februarie unul sau mai mulți sfinți pe care să-i sărbătorim. Da, îi avem pe Sfinții Cuvioși Ioan Casian și Gherman. Și acum să vedem care-i povestea unuia dintre acești doi sfinți dobrogeni, **Ioan Casian Romanul**, care s-a născut cu aproximație prin 360 și a decedat în 435 la Marsilia în Imperiul Roman.

A fost unul dintre reprezentanții cei mai de seamă ai literaturii și monahismului creștin din secolele al IV-lea și al V-lea, fiind cinstit ca sfânt părinte al Bisericii. Este canonizat de Biserica Catolică în secolul al V-lea, iar la data de 20 iunie 1992 și Sinodul Bisericii Ortodoxe Române, hotărâște canonizarea Sfinților Cuvioși Ioan Casian și Gherman, aceștia fiind prăznuiți în ziua de 29 februarie (în anii bisecți), sau 28 februarie. Povestea Sfântului Gherman încă nu am găsit-o spre studiere dar, am versificat povestea celuilalt sfânt. Să luăm aminte!

Lăcrămioara-Iolandina IVAN

Un Ierarh și-un Cuvios

Într-o zi cu cer senin, cu miere dar și pelin
Dumnezeu Cel Bun și Mare face iute o chemare
La doi sfinți la El să vină în a raiului grădină.
Vrea să afle aman-aman de la Sfântul Casian
Și-apoi de la Nicolae, vești și fapte, de-s războaie,
Oamenii cum mai gândesc și pe sfinți de-i mai slăvesc.
Mai înjură și mai beau, de preoți dacă se iau
Se iartă și se iubesc sau se bat și dușmănesc?
Cobora El pe pământ alături de Petru Sfânt
Și vedea cu ochii Lui care-i starea omului,
Dar și-a zis că e mai bine să afle ce se cuvine
De la sfinții Lui cei care locuiesc cu mic și mare.
Cei doi când au auzit, au stat și s-au sfătuit
Au tocmit planuri de bine, nu se facă de rușine,
Că-n fața lui Dumnezeu nu te duci un... derbedeul!
Se mirau de bună seamă de ce doar pe ei îi cheamă
Și au stat noaptea întreagă, talmăcind cum să o dreagă
Să n-o dea cumva în bară, să se facă de ocară!
Dimineața cea zorită, matinală și grăbită,
I-a trezit la rugăciune și pe ei încep a pune
Doar haine strălucitoare ca lumina de la soare
Și așa înveșmântați cei doi sfinți, precum doi frați,
Se îndreaptă cu grabire spre locul de întâlnire.
Dar pe drum, c-așa-i la noi, un țaran plin de nevoi

Cu durerea pe obraz era într-un greu necaz:
Căruța lui moștenită e adânc înțepenită
Într-o groapă ce-are glod, veșnicul pe-acest norod
Și-ndemna caii s-o scoată punând umărul la roată.
Sfântul Casian gătit și spre Dumnezeu grăbit
Nici o clipă n-a gândit c-ar fi foarte potrivit
Să acorde ajutor și-a trecut nepăsător.
–Nicolae, nu se poate să întârziem, măi frate,
Ia vino-ți un pic în fire, noi mergem la o-ntâlnire
Cum știi tu o știi și eu, cu Măritul Dumnezeu.
Vrei să ne înfățișăm și-nainte să îi stăm
Mânjiți bine, vai de noi, cu haine ce au noroi
Sau mai grav ce-s sfâșiate și nu mai pot fi purtate?
–Casiane, așa este, cum să-l las și să trec peste?
Pe acest năpăstuit, amărât și necăjit
Nu pot să-l las la-ntâmplare înglodat în drumul mare.

Și-atunci Sfântul Nicolae, nici că-i laie, nici bălaie,
Poalele își sumecă, mânecile suflecă,
Și nu așa într-o doară lâng-acel țaran coboară
Punând umăr voinicește, se zbate, se opintește,
Asudă, din greu răsuflă, mîzga sare, sfântul suflă,
Sub codărlă iar se pune, în gând tot o rugă spune,
Veșmintele-s harcea-parcea, sfântul nu își află pacea

Pân' nu scoate-n drum căruța ca apoi s-o ia fuga
Așa strașnic murdărit la Domnul Cel mult slăvit!
Căruțașu-acum voios, cruci făcându-și bucuros:
– *Binefăcătorul meu să-ți ajute Dumnezeu
Și blagoslovit să fii tu și cu ai tăi copii.
Doamne Cel al tuturor slavă pentru ajutor;
Acum îmi pot urma calea că soră mi-e numai jalea...*

Estimp Sfântul Casian ocolindu-l pe țăran
Privind cele ce se-ntâmplă șterge fruntea pe la tâmplă
Din umeri nedumerit dă călcând tot mai zorit
Cu teamă și cu grăbire ajunge la întâlnire
Și adastă multă vreme, se foiește și se teme
Pe jărătic parcă este; Doamne-Doamne ce poveste!
În sfârșit, uite c-apare gâfâind nevoie mare,
Într-un hal de murdărie, de, intrase-n glodărie,
Și-ntr-o neorânduială ca după o răfuială
Abia trăgând sufletul și mai ales umbletul,
Nicolae ce îi pasă, om de-l roagă, el nu-l lasă...
Casian este uimit, clar, vădit nemulțumit
Și nițel scandalizat; e un sfânt civilizat
Și nu intră în mocirlă pentru cine cere milă!
Dumnezeu atunci ce face? În liniște și în pace
Îi primește cu grăbire pe sfinți după a lor fire
Glacial, politicos e cu Căsi serios,
Iar pe Nicu îl primește uite-așa prietenește.
Îi privește părintește, măsurându-i le grăiește:
– *Casiane, al tău nume nu va fi purtat de lume
Doar de unu-n zece mii; nu-și vor boteza copii
Căci ziua din calendar nu va fi răsfăț și dar
Ci o sărbătoare dată doar la patru ani odată...
Tu ești un imaculat, respectuos, ne'ntârziat,
Ești sfânt mult protocolar, ești unic și singular
Deci, în luna Făurar, zic că-i bine așadar
Să fii tu pe douășnouă. Încă ninge, nu te plouă
Ca să ai parte de glod, dar nici nume în norod...
Iar tu, Nicolae dragă, să te știe-o lume-ntreagă
Ai ajuns tu mult mângjit, sfâșiat și murdărit,
Ești neparolist, vezi bine, te-ai făcut azi de rușine,
Gâfâii și nepunctual, dar ești Excepțional
Fiindcă ai dat ajutor ești un vrednic iubitor
De aproapele tău care era pus la grea-ncercare.
Sufletul îți e curat, ucenic adevărat
Al iubitului Meu Fiu, Dumnezeului Cel Viu.
Numele tău va fi mare, printre cele populare
Este de-astăzi înainte, te va iubi lumea, sfinte!*

Tâlcul e cu totul altul; dacă înțelegem saltul...
Sfântul n-a întârziat ba din contră a intrat
În fața Lui Dumnezeu când l-a ajutat la greu
Pe țăranul necăjit. În cea clipă a sosit
Când și-a suflecat degrabă mânecile pentru treabă,
Când hlamida și-a sumes și-a lăsat drumul din șes.
El cu vrednicie-a stat unde Dumnezeu dă sfat.
De Domnul ne-apropiem și în față îi ședem
Când facem doar binele; ne-aude suspinele
Și ne-acordă audiență când dăm binelui prezență.

Pe acest stingher pământ lăsat de Domnul Cel Sfânt
Modul fără greș în care intri în comunicare
Cu Atotputernicul este sigur mijlocul
Când binele săvârșești pe aproape îi iubești.
Fapta ta o ia-nainte; și acuma ține minte
Că distanțele străbate iute ca un gând, drag frate!

Tu ești liman

Dorina STOICA

Scotocind prin gânduri
Tot de Tine dau.
Căutând un sprijin
Tu ești primul Dar.
Îndrăznesc timid, cu teamă,
Să te aflui tot pe Tine
Și privind în jur la semeni
Văd icoana Ta în ei.
Gândurile sunt epave
Ce din larg, la maluri trag,
Tu ești Pâinea și Vinul
Pentru noi, lisuse drag.
Peste ochi cad pleoape grele,
Se închid. Tu ești liman.
Obosită și flămândă
Cu zdrențele de vise
Fluturând, cer ajutor,
Iar și iar mă-ntorc la Tine
Ducând Crucea Ta să mor.

„Nu vin în biserica Ta cu fală,
Ci vin ca bolnavul lepros,
Mă iartă Doamne, mă spală
Și fă-mă din nou sănătos!”

Dorina Stoica

PRIMĂVARA - ASOCIAȚIA C.A.R. PENSIONARI „ELENA CUZA” BÂRLAD - LA BILANȚ

ASOCIAȚIA CASA DE AJUTOR RECIPROC A PENSIONARILOR „ELENA CUZA” BÂRLAD

Împreună suntem mai puternici !

RAPORTUL

PRIVIND

- ACTIVITATEA ASOCIAȚIEI ÎN ANUL 2023;
- EXECUȚIA BUGETARĂ LA 31 DECEMBRIE 2023;
- BILANȚUL PE ANUL 2023;
- PROIECTUL DE BUGET PE ANUL 2024;
- STRATEGIA DE DEZVOLTARE PE ANII 2024 - 2029

2023

Aniversări personalități bârlădene - 2024

- 204 ani** de la nașterea lui Alexandru Ioan Cuza, primul domnitor al Principatelor Unite;
- 219 ani** de la nașterea Gheorghe Roșca Codreanu, boier filantrop
- 201 ani** de la nașterea lui Manolache Costache Epureanu, politician, prim-ministru al României
- 165 de ani** de la nașterea lui Alexandru Philippide, bibliotecar, profesor universitar;
- 155 de ani** de la nașterea lui Constantin Hamangiu, jurist, membru de onoare al Academiei Române;
- 154 de ani** de la nașterea lui Ernest Juvara, chirurg, profesor universitar
- 152 de ani** de la nașterea lui George Tutoveanu, poet;
- 138 de ani** de la nașterea lui Nicolae Tonitza, pictor și grafician;
- 134 de ani** de la nașterea lui Ștefan Procopiu, fizician, profesor universitar;
- 129 de ani** de la nașterea lui Victor Ion Popa, om de teatru și litere;
- 102 ani** de la nașterea lui Marcel Guguianu, sculptor;
- 83 de ani** de la nașterea lui Dan Ravaru (1941–2020), etnograf;
- 106 ani** de la nașterea lui Ion Chiricuță (1918–1988), medic oncolog, profesor universitar;
- 123 de ani** de la nașterea Gheorghe Gheorghiu-Dej, om politic, lider comunist al României.

Anul 2024 - An omagial al pastorației și îngrijirii bolnavilor;
- An comemorativ al tuturor Sfinților tămăduitori
fără de arginți luni în Catedrala Patriarhală;
- 200 de ani de la nașterea lui Avram Iancu

**Adunarea Generală Ordinară a Reprezentanților Membrilor
Asociației C.A.R. Pensionari "Elena Cuza" Bârlad
16 martie 2024 - Bârlad**

ADUNAREA GENERALĂ ORDINARĂ A REPREZENTANȚILOR (DELEGAȚILOR) MEMBRILOR ASOCIAȚIEI C.A.R. A PENSIONARILOR "ELENA CUZA" BÂRLAD

*Locul desfășurării: **Bârlad***

*Data: **16 martie 2024***

1. a) Raportul Consiliului Director privind activitatea Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor "Elena Cuza" Bârlad pe anul 2023;

b) Execuția bugetară și bilanțul pe anul 2023;

c) Descărcarea de gestiune;

d) Raportul Comisiei de Cenzori;

e) Proiect de buget pe anul 2024;

2. Strategia și obiectivele Asociației pentru anul 2024-2029.

3. Luări de cuvânt;

4. Supunerea la vot a materialelor prezentate și emiterea Hotărârii Adunării Generale Ordinare a reprezentanților membrilor Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „ Elena Cuza” Bârlad;

5. Concluzii și mulțumiri.

Hotărârea Consiliului Director nr. 1/25.01.2024

Prin implicare și dăruire am reușit împreună ca numărul membrilor
Asociației C.A.R. Pensionari "Elena Cuza" Bârlad
la finele anului **2023** să fie **25.606** membri

Bârlad
12.982 membri

Sucursale (28)
12.624 membri

SITUAȚIA MEMBRILOR ASOCIAȚIEI

La 31 decembrie 2023

SUCURSALE ȘI MUNICIPIUL BÂRLAD, JUDEȚUL VASLUI

Nr. Crt.	Sucursala	Nr. total membri	Nr. Crt.	Sucursala	Nr. total membri	Nr. Crt.	Sucursala	Nr. total membri
1	Al. Vlahuță	261	11	Grivița	581	21	Roșiești	241
2	Băcani	333	12	Hălărești	351	22	Sl. Moldova	107
3	Banca	976	13	Iana	300	23	Șuletea	410
4	Bârlad	12.982	14	Ivești	882	24	Tutova	593
5	Bogdănești	406	15	Mălușteni	227	25	Vetrișoara	165
6	Ciocani	460	16	Murgeni	642	26	Viișoara	356
7	Coroiești	220	17	Perieni	969	27	Vinderei	351
8	Epureni	396	18	Pogana	585	28	Voinești	169
9	Fălcu	274	19	Popeni	571	29	Zorleni	986
10	Frunțișeni	332	20	Puiști	480			

AJUTOARE RAMBURSABILE acordate în anul 2023

* BÂRLAD

În valoare de **18.858.278** Lei

acordate unui număr de **2.783** membri

* 28 sucursale

În valoare de **22.436.383** Lei

acordate unui număr de **3.117** membri

Nr. Crt.	SUCURSALA	ÎMPRUMUTURI ACORDATE	VALOARE
1	AL. VLAHUȚĂ	55	246,500
2	BĂCANI	99	444,441
3	BANCA	169	619,154
4	BOGDĂNEȘTI	93	841,204
5	CIOCANI	169	1,169,570
6	COROIEȘTI	44	176,971
7	EPURENI	93	562,400
8	FĂLCIU	71	473,800
9	FRUNTIȘENI	77	355,520
10	GRIVIȚA	128	596,962
11	HĂLĂREȘTI	124	1,186,162
12	IANA	67	567,410
13	IVEȘTI	139	988,728
14	MĂLUȘTENI	60	400,116

Nr. Crt.	SUCURSALA	ÎMPRUMUTURI ACORDATE	VALOARE
15	MURGENI	131	993,175
16	PERIENI	238	1,208,005
17	POGANA	189	1,761,484
18	POPENI	102	2,288,490
19	PUIEȘTI	123	571,333
20	ROȘIEȘTI	89	493,350
21	SLĂNIC MOLDOV	22	142,660
22	ȘULETEA	91	631,050
23	TUTOVA	224	2,384,160
24	VETRIȘOAI	66	510,467
25	VIIȘOARA	108	1,045,750
26	VINDEREI	66	510,467
27	VOINEȘTI	31	261,660
28	ZORLENI	247	1,111,616

AJUTOARE NERAMBURSABILE 2023

1.347.618 Lei
12.524 Beneficiari

Ajutoare deces

BENEFICIARI 812 membri

VALOARE 761.191 Lei

Ajutoare acordate cu ocazia sărbătorilor religioase

BENEFICIARI 1.782 membri

VALOARE 178.200 Lei

Ajutoare acordate conform statut art. 15 - membri în dificultate

BENEFICIARI 14 membri

VALOARE 2.950 Lei

Ajutoare oferite persoanelor ce au beneficiat de bilete de tratament în stațiunile balneo-climaterice

BENEFICIARI 118 membri

VALOARE 10.652 Lei

Ajutoare acordate în urma unei achete sociale

BENEFICIARI 11 membri

VALOARE 1.820 Lei

Ajutoare acordate cu ocazia Nunții de aur

BENEFICIARI 87 familii

VALOARE 16.400 Lei

Ajutoare acordate cu 1 octombrie și ziua casei

BENEFICIARI 281 membri

VALOARE 51.550 Lei

Ajutoare acordate membrilor care au împlinit 100 de ani și peste 100 de ani

BENEFICIARI 1 membri

VALOARE 300 Lei

Ajutoare oferite procurare ochelari de vedere

BENEFICIARI 31 membri

VALOARE 1.550 Lei

Ajutoare materiale - reviste

BENEFICIARI 2.200 membri

VALOARE 52.300 Lei

AJUTOARE ACTIVITĂȚI CULTURALE Adunări Generale

BENEFICIARI 167 membri

VALOARE 6.710 Lei

AJUTOARE medicale

CABINETE STOMATOLOGICE (în număr de 2)

BENEFICIARI 237 membri ce au economisit 86.570 Lei

CABINET KINETOTERAPIE

BENEFICIARI 1.644 membri ce au economisit 25.474 Lei

OFICIUL JURIDIC

CABINET JURIDIC

BENEFICIARI 200 membri ce au economisit 40.000 Lei

SALON FRIZERIE (Bârlad, Zorleni, Perieni)

BENEFICIARI 4.420 membri ce au economisit 109.961 Lei

ATELIER CROITORIE

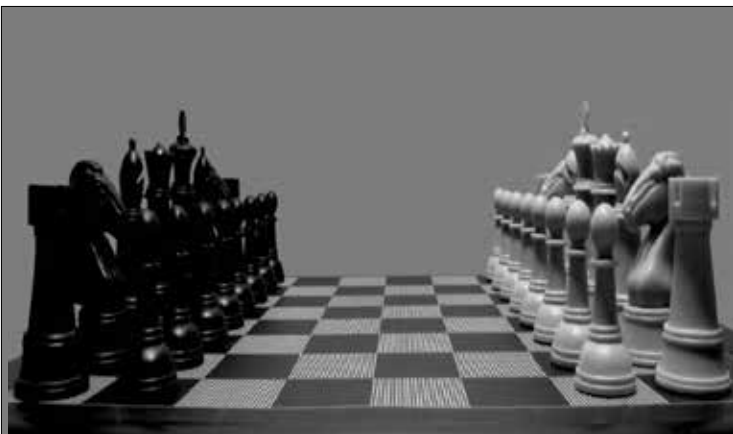
BENEFICIARI 442 membri ce au economisit 1.990 Lei

TOTALUL AJUTOARELOR nerambursabile acordate membrilor Asociației C.A.R. Pensionari „Elena Cuza” Bârlad în perioada 2010 – 2023

2010		2011		2012		2013		2014		2015	
Nr	Valoare	Nr	Valoare	Nr	Valoare	Nr	Valoare	Nr	Valoare	Nr	Valoare
3997	601497	11160	847914	14826	924716	15458	973175	20360	1112951	20769	1245160

2016		2017		2018		2019		2020	
Nr	Valoare	Nr	Valoare	Nr	Valoare	Nr	VALOARE	Nr	VALOARE
28773	1174854	4813	748203	8041	1023789	5782	885572	5810	1077864

2021		2022		2023	
Nr	VALOARE	Nr	VALOARE	Nr	VALOARE
17612	1478571	13866	1305357	12524	1347618

STRATEGIA ȘI OBIECTIVELE Asociației C.A.R. Pensionari „Elena Cuza” Bârlad PENTRU PERIOADA 2024-2029

- 1. Număr minim de membri - 30.000;**
- 2. Perfecționarea activității de acordare a ajutoarelor rambursabile sub formă de împrumut și a ajutoarelor nerambursabile;**
- 3. Acordarea de ajutoare rambursabile la dobânzi avantajoase, precum și de ajutoare nerambursabile în funcție de disponibilitățile bănești ale Asociației;**
- 4. Perfecționarea și adaptarea Programului Informatic conform noilor cerințe și realităților concrete ale Asociației;**
- 5. Dezvoltarea relațiilor instituționale cu organismele legislative ale administrației publice centrale și locale pentru promovarea și susținerea proiectelor legislative care fac referire la drepturile membrilor asociației, persoane de vârstă a treia;**
- 6. Promovarea imaginii asociației și a diverselor activități organizate prin publicarea pe site-ul asociației și pe rețelele de socializare a materialelor foto și video aferente acestor activități;**
- 7. Dezvoltarea și promovarea imaginii Asociației prin editarea revistei „Viața Noastră”;**
- 8. Procurarea de spații pentru sediile sucursalelor la prețuri rezonabile și avantajoase;**
- 9. Diversificarea de către asociație și sucursalele sale a activităților cultural-recreative, de socializare pentru persoanele vârstnice;**
- 10. Încheierea de parteneriate cu școli și grădinițe din Municipiul Bârlad în vederea organizării de simpozioane, conferințe;**
- 11. Organizarea Nunții de Aur la sediu și la sucursalele din teritoriu;**
- 12. Organizarea de excursii pentru membrii asociației, la tarife reduse cu 50% din contravaloarea transportului;**
- 13. Obținerea de donații și sponsorizări;**
- 14. Creșterea aportului organizației de femei „Carul Mare” în activitatea Asociației;**
- 15. Încheierea de contracte culturale cu Teatrul „V.I. Popa”, Muzeul „Vasile Pârvan”, Centrul „Mihai Eminescu”, Biblioteca „Stroe Belloescu”.**

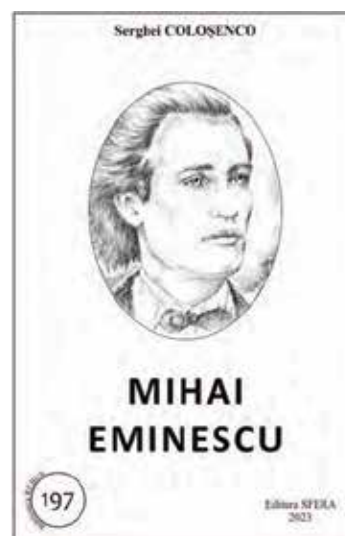
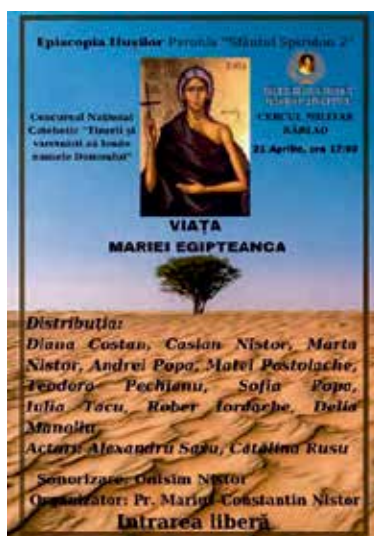
**ACTIVITATEA SOCIALĂ, CULTURAL-ARTISTICĂ
DESFĂȘURATĂ SUB EGIDA
Asociația C.A.R. Pensionari "Elena Cuza" Bârlad
ÎN PERIOADA IANUARIE - DECEMBRIE 2023**

Lansări de publicații

Reviste

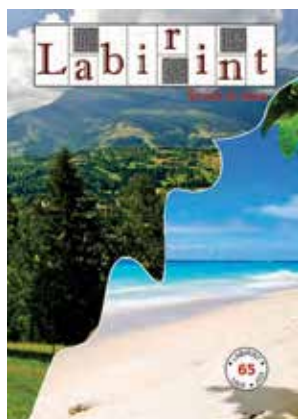
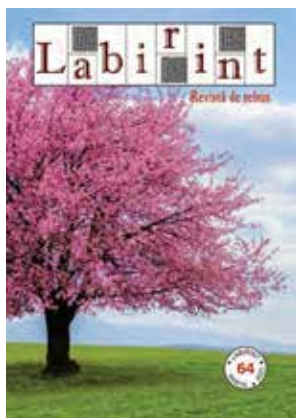

CĂRȚI

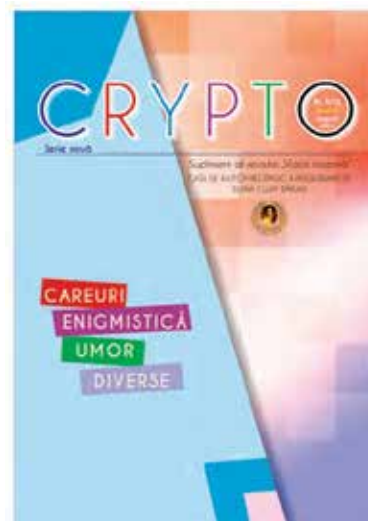
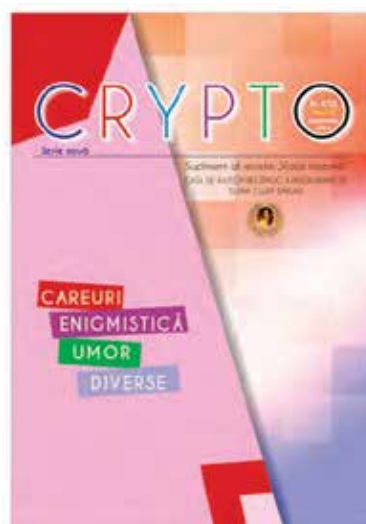
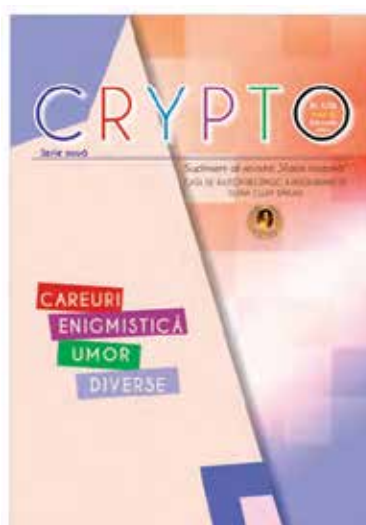
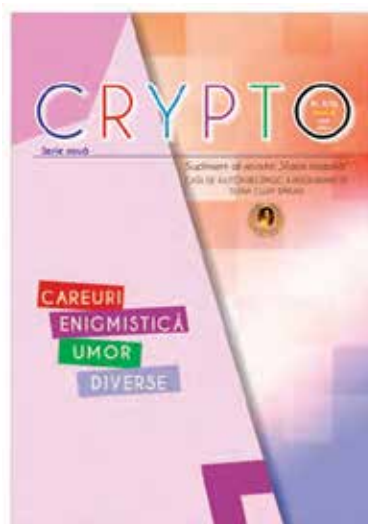

Lansări de publicații

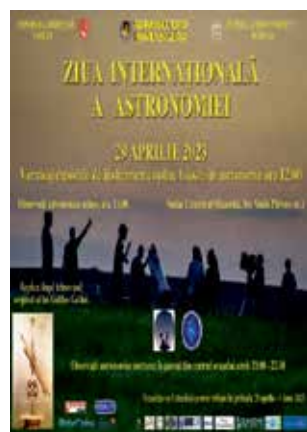
Colecția LABIRINT

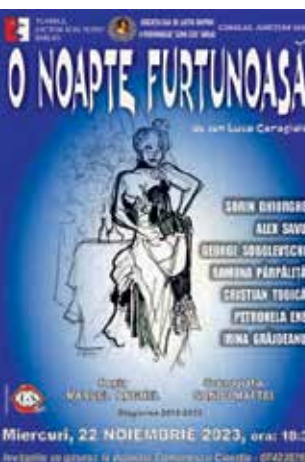
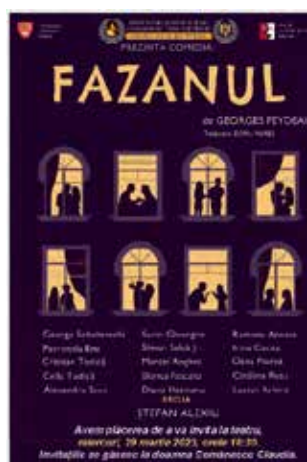
Colecția CRYPTO

simpozioane, conferințe, spectacole,

piese de teatru

Ion Creangă – povestitorul și dascălul de excepție

Prof. Zâna TĂMĂȘANU

Când spune 1 martie, spunem primăvară, dar mai spunem ceva!

Pentru toți aceia care au trecut printr-un gimnaziu și liceu știm că zilele de 1 martie și 31 decembrie sunt legate de numele lui Ion Creangă, așa cum zilele de 15 ianuarie și 15 iunie sunt legate de numele marelui Eminescu.

Apariția lui Creangă în rândul scriitorilor români, în paginile literare, a fost un fenomen inedit. *Scrierile lui Creangă* au fost pentru a noastră literatură cum e primăvara pentru natură.

Au adus viață, au adus proștețime, voieșie, au adus limba vie a poporului cu expresiile ei nemaîntâlnite, uneori, cam „deocheate” pentru urechile „delicate” ale corifeilor „Junimii”, școliți în străinătate și cu multe doctorate luate, dar așteptate de aceștia, cerute și „gustate”, tocmai, pentru ineditul lor.

Anul acesta se împlinesc 187 de ani de la nașterea lui Ion Creangă.

La 1 martie 1837 se naște cel mai mare povestitor al poporului român la Humulești, în apropierea vestitei Cetăți a Neamțului, sat răzeșesc așezat pe malurile Ozanei „cea frumos curgătoare și limpede ca cristalul”.

Urmează cursurile Școlii Primare, abia înființate la Humulești, din inițiativa preotului Ioan. La îndemnul bunicului dinspre mamă, David Creangă, trece la Școala din Broșteni, ajungând apoi la Târgul Neamț și la Școala de Catiheti din Fălticeni. Din dorința aprigă a mamei sale, Smaranda Creangă, de a-l vedea preot, și nu orice fel de preot, „ci ca părintele Isaia Duhu”, Ion Creangă va frecventa Seminarul Preoțesc de la Socola Iași, prima școală superioară de acest gen din România, înființată în 1804 de către Gheorghe Asachi și Veniamin Costachi. Școala avea renumele de a avea „profesorii cei mai învățați din lume”.

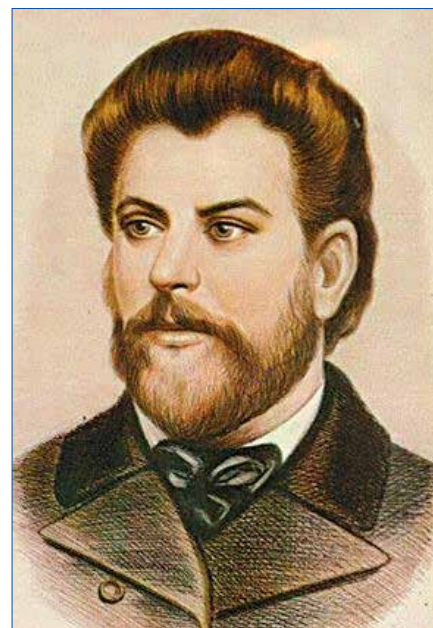
Într-adevăr, corpul didactic era format și din personalități venite din Transilvania, Banat și Bucovina.

Ion Creangă va studia aici materiile teologice cu profesori clerici, dar și materii laice: aritmetica, gramatica română, geografia veche și nouă, istoria patriei, retorica, limba latină și limba elină.

La examenele din iarnă, 1856, este notat la toate materiile cu „bun”, „foarte bun” și „eminent”. La fel se întâmplă și în următorii doi ani. Dorința lui de a învăța nu se oprește aici, ci se va înscrie și la „Școala Preparandală Vasiliană” de la Trei Ierarhi din Iași, în anii 1864-1865. Este strălucit la învățătură și după patru luni, directorul Școlii, Titu Maiorescu” a cerut ministrului ca Ion Creangă să fie numit învățător la Școala Primară de Băieți Trei Ierarhi, iar decretul de numire este semnat chiar de domnitorul Alexandru Ioan Cuza.

Învățător la cea mai pretențioasă Școală Primară, apreciat și pus de Titu Maiorescu, cel care avea licențe și doctorate în străinătate în litere, drept, filosofie, care era rector al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, care ținea celebrele PRELECȚIUNI ALE JUNIMII și era mentorul Societății Culturale Junimea, care va domina și îndruma cu spiritul său cultura și literatura română timp de 50 de ani, era pentru Ioan Creangă **o recunoaștere a talentului său de pedagog de excepție.**

Notele din timpul anului școlar și de la examenele finale ale anilor 1864-1865 sunt eminente, Ion Creangă ocupând locul I iar listele cu premianții sunt

scrise chiar de Titu Maiorescu. Astfel, la 10 iunie 1865 devine învățător cu certificat de absolvire, iar drumul de școlar al lui Creangă se încheie când avea 28 de ani.

În 1858 îi moare tatăl și el va deveni capul familiei pentru ceilalți 7 frați ai lui, pe care i-a luat și i-a ținut la Iași.

În august 1859, Creangă se va căsători cu fiica preotului Ioan Grigoriu de la Biserica „40 de Sfinți” din Iași, iar în 26 decembrie, același an, va fi hirotonit diacon la Biserica „Sfânta Parascheva” din Târgul Frumos, spre mângâierea sufletului și mândria mamei sale, care și-a văzut fiul ajuns preot.

Această căsătorie n-a fost inspirată și nici reușită din cauza greutăților create de socrul său și a faptului că acesta nu și-a ținut promisiunile făcute cu martori în „foaia de zestre”. Până în mai 1860, Ion Creangă va sluji la Biserica „Sfânta Treime” din Iași și abia de la această dată în Biserica „40 de Sfinți”, timp de trei ani. În 19 decembrie 1860 i s naște unicul fiu, Constantin, care va fi dat la școală înainte de a împlini 6 ani. Acasă, Creangă

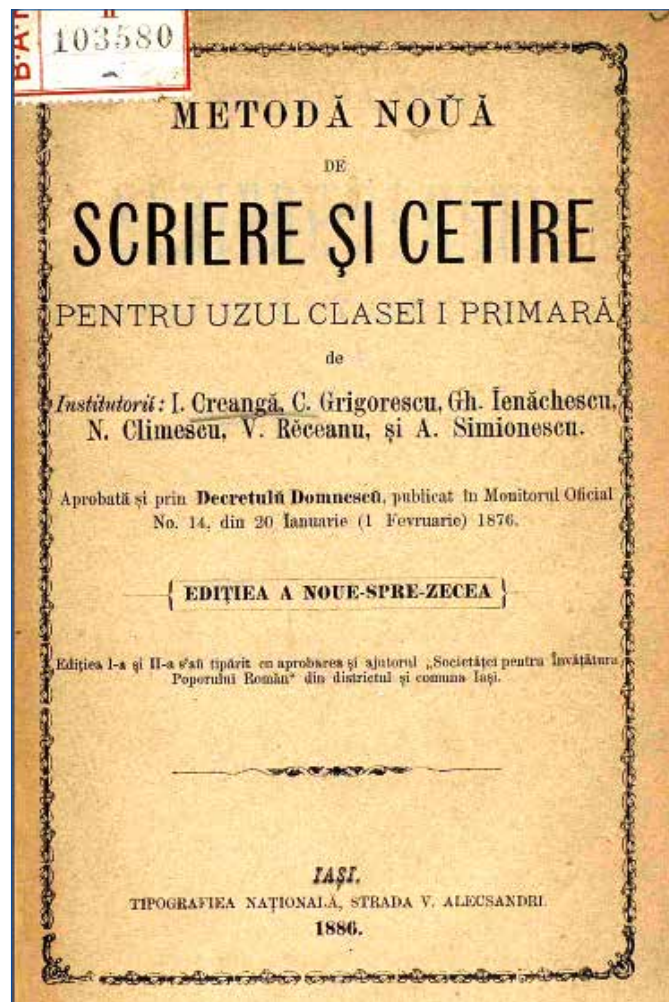
îi împăcase profesor de germană, iar tatăl va învăța această limbă odată cu fiul, precum Smaranda, mama sa, Ceaslovul, când era el elev. Fiul său va urma Școala Militară din București, ajungând ofițer superior.

Ca diacon, a avut multe necazuri, greutăți, nedreptate și trădare, fiind exclus din tagma clericilor în octombrie 1872, pentru că a îndrăznit să meargă la teatru, pentru că și-a scurtat părul, a tras cu arma în ciorile din turnul Mănăstirii Golia; soția îl părăsește, lăsându-l cu un copil de 6-7 anișori, divorț nu putea da, fiind față bisericească.

După 122 de ani, în iunie 1993, la Iași, în Biserica „40 de Sfinți”, unde și-a început cariera ca preot diacon, printr-o *Hotărâre reparatorie*, lui Creangă i s-a ridicat pedeapsa și a fost reprimat în rândul clericului, ca diacon, după un *Memoriu* alcătuit de mai multe Foruri, înaintat poetului Ioan Alexandru și dus în Parlamentul României de către acesta și cu aprobarea unei Comisii alcătuite din mai mulți clerici, în frunte cu P.I. Daniel, atunci Mitropolit al Moldovei și Bucovinei.

Dacă ca slujitor al Bisericii a avut neîmpliniri, **ca învățător, timp de 25 de ani, s-a dovedit un pedagog excepțional.**

Ion Creangă va fi autorul celor mai bune abecedare, fie ca singur autor, fie alături de coautori, din care menționăm: **METODĂ NOUĂ DE SCRIERE ȘI CETIRE, ÎNVĂȚĂTORUL COPIILOR, POVĂȚUITORUL LA CETIRE PRIN SCRIERE DUPĂ SISTEMUL FONETICĂ, GEOGRAFIA**

JUDEȚULUI IAȘI, REGULELE LIMBII ROMÂNE PENTRU ÎNCEPĂTORI (clasa a doua primară), scrisă de Titu Maiorescu și retipărită de Ion Creangă, cu aprobarea acestuia.

Este conștient de valoarea cuvântului rostit și scris, riguros în tot ce face, căutând să găsească forma cea mai corectă, perfectă pentru cele exprimate, asemenea marelui Eminescu, care se întreba... „Unde vei găsi cuvântul/ Ce exprimă adevărul?”

lata o întâmplare care dovedește acest lucru:

Când se ducea cu colegii de la alcătuirea manualelor să citească materialul, Ion Creangă, care era șeful, lua Povățuitorul și citea: „Din în, ca și din cânepă, tot pânză se face... Enăchescule, Grigorescule, vouă cum vă sună?” Aceia ziceau: „Sună bine, domnule...” Dar el nu era mulțumit, pune mâinile la tâmpale și rostea singur, cu voce tare, să simtă ritmul și muzicalitatea frazei. Ceilalți au plecat pe malul Prutului, s-au scăldat, au băut bere, au mâncat mici, au petrecut și după vreo două ore, speriați că o să se supere Creangă că ei plecaseră, s-au întors și l-au găsit tot cu mâinile la tâmpale, în căutarea frazei perfecte, nici nu observase că ei plecaseră.”

Ion Creangă a fost un **învățător model, de excepție**. O spun colegii, contemporanii și foștii săi elevi: N. Bogdan, Jean Bart, Octav Băncilă, Emil Gârleanu, Emil Racoviță, M. Lupescu.

Nicolae Bogdan, cel ce mai târziu va fi autorul monumentalei monografii „Orașul Iași”, relatea:

„Creangă știu în câteva zile să se facă iubit și temut de toți școlarii din felul cum se purta cu ei, când ca un părinte blând, șagalnic, alintător, când serios, amenințător...”

Mihai Lupescu, alt elev, spune:

„Cetire ca în școala lui Creangă și calcul mintal și scrisoare (caligrafie) ca la el, nu era nicăieri în Iași. Creangă nu trecea de la o lecție la alta până cea veche nu era știută de toți școlarii lui.”

Jean Bart spunea:

„... Patima lui era gramatica și punctuația. Ținea la scrisul limbii curate românești.”

Mihail Sadoveanu a evocat și el Abecedarul lui Creangă de pe care a învățat românește.

Ion Creangă a avut o atitudine de părinte față de școlarii lui. Iată ce-i sfătuia pe confracții lui: „Fie-vă dragi copiii, purtați-vă cu ei blând, învățați-i ce e de folos, fiți dreți și-ți vedea că nu-s sălbatici. Schimbați-le des ocupațiile, jucați-vă cu ei, căci între copii trebuie să fii și tu copil. Nu vă vărsați veninul amărăciunii voastre în sufletul copiilor că-i păcat...”

În septembrie 1874, Mihai Eminescu va deveni directorul Bibliotecii Universitare Iași, va fi solicitat pe parcursul acestei perioade să facă parte și dintr-o Comisie de examinare a unor cărți didactice, printre care și ale lui Ion Creangă. Anul următor, când Eminescu este numit revizor școlar pe județele Iași și Vaslui, va organiza în luna august prelegeri cu învățătorii privind deschiderea anului școlar ce va urma. Între cei care au vorbit s-a numărat și Creangă, care l-a impresionat pe Mihai Eminescu și l-a făcut să intuiască în vorbirea lui

geniul, „expresiile vorbirii lui”, observă Eminescu, „erau fără moarte”, încât exclamă în documentele lui **„un învățător genial”**.

Vizitându-l și la clasă pe parcursul anului, îl descoperă pe Creangă demonstrând școlarilor principii morale și sociale, spunându-le povești, istorioare, anecdote. „*Toate sclipitoare, nemaiauzite sau nemaispuse în asemenea fel...*”

Împrietenindu-se, și-au dat seama că aveau aceleași gusturi, aceleași vise pentru tot ce era românesc autentic, pentru țăranul român, pentru istoria națională, pentru creația populară, pentru ce era vechi și nepieritor. Așa începe să-l lămurească pe Creangă să scrie toate *aceste nestemate spuse* doar, iar Creangă s-a gândit că, dacă un poet ca Eminescu este interesat de persoana lui, că-l caută, *că-i place ce spune, cum spune și ce face* și că îl lămurește să scrie ce are în capul și sufletul lui, atunci altă cale nu mai este: **va scrie tot ce-i va trece prin minte**.

În 1875, septembrie, Mihai Eminescu îl ia pe Creangă la o ședință a „*Junimii*”, unde acesta va citi povestea „*Soacra cu trei nurori*”, iar în octombrie, revista „*Convorbiri literare*” îi va publica creația. Astfel își face **debutul** în celebra societate „*Junimea*” și în cea mai prestigioasă revistă literară a tuturor timpurilor din cultura română, intrând în Literatura română „*pe poarta cea mai luminoasă ce-l va consacra definitiv alături de cel mai mare poet al culturii române*.”

Ion Creangă va continua să publice în „*Convorbiri Literare*” poveștile lui una după alta, până în 1878. În perioada 1880-1883 va publica „*Amintiri din copilărie*”, cea mai importantă operă a sa, cu excepția părții a patra.

Va publica, dar nu oricum, nu orice și nici oricând, ci numai după ce le va trece prin mintea și filtrul sufletului său. Când Iacob Negruzzi îi scrie să trimită câte ceva ca să-l publice în „*Convorbiri literare*”, Creangă îi răspunde: „*Poate nu știți drumurile grele pe care le fac eu de la școală până acasă, prin praf de două ori pe zi...*” (școala era dimineața și după-amiaza, iar el preda toate materiile la clasa respectivă) și continuă: „*dar încurajat de dumneavoastră voi cerca a mai scrie câte ceva; însă timpul când vă pot da ceva gata nu vi-l pot hotărî. Căci aceasta e treabă de gust, nu de silință.*” Deci, are o estetică foarte clară.

După ce el citise la „*Junimea*” în 1876, nuvela „*MOȘ NICHIFOR COȚICARIUL*”, una din marile capodopere literare ale geniului, auzise că Titu Maiorescu ceruse s-o vadă și amâna trimiterea ei la „*Convorbiri*”. Îi scrie astfel lui Maiorescu: „*Vă rog să trimiteți povestea lui Moș Nichifor... ca s-o dau la tipar. Dumneavoastră, cred că veți fi râs de mine și de dânsa, și, cu drept cuvânt, pentru că este o copilărie scrisă de un om mai mult bătrân decât tânăr, da bine, da rău, Dumnezeu știe. Eu atâta știu numai, că am scris lung pentru că n-am avut timp să scriu scurt. Dar ce am scris, și cum am scris, am scris!*” Este limpede, adică cu eleganță și ironie a zis că nu schimbă nimic din ce a scris el. *Era conștient de valoarea sa.*

Când Eminescu va rămâne și fără postul de revizor

școlar, în 1876 Creangă îl găzduiește în Bojdeuca lui din Țicău, ei devenind nedespărțiți până la plecarea poetului la București, ceea ce-i va provoca povestitorului mare durere în suflet, scrisorile sale către Eminescu terminându-se cu „*Vino frate, vino, căci fără tine sunt străin.*” Aceeași durere o avea și Veronica Micle. Iată ce îi spune Creangă și despre ea: „*Veronica a fost azi pe la mine și mi-a spus că și cu ea faci la fel. Ce rău ți-am făcut noi de ne-ai dat uitării?*”

Încă un lucru le hărăzește soarta la amândoi: începând cu 1883 se îmbolnăvesc și creația lor de bază se va opri aici. Dacă Mihai Eminescu și-a scris întreaga operă pe parcursul a 17 ani (1866-1883), Ion Creangă și-a scris „*Poveștile și Amintirile*”, precum și celelalte povestiri după ce s-a cunoscut și împrietenit cu Eminescu, pe parcursul a mai puțin de 10 ani (1875 – 1883). Doar partea a IV-a a amintirilor și alte câteva fragmente mai sunt scrise după 1885.

Operele lor erau deja conturate, când la alți creatori abia încep! Atât a fost să fie zborul lor!

Anii ce vor urma până la sfârșitul vieții vor fi ani de grea suferință. Eminescu se stinge la 15 iunie 1889, la București, aducând în sufletul lui Creangă cumplită durere: „*Nu se mai putea sta de vorbă cu el. Plângea ca un copil și-l striga cu glas murmurat pe „Bădia Mihai” Intra în Bojdeucă, ieșea, intra iar fără de știre. Nu mai mânca, nu mai vorbea, citea cu voce tare din cartea de poezii a lui Eminescu, plângea, îl chema. Adormea istovit cu cartea de poezii sub cap. Se trezea, citea din nou și tot așa...*”

Pe 3 august 1889, povestitorul mai primește o lovitură dureroasă: află că Veronica Micle se stinsese din viață la Văratec, unindu-se cu Poetul în moarte. Două laturi ale triumphiului pleaseră spre stele, cea din urmă latură, Creangă se simțea fără sens, fără rost. Simțea că și sfârșitul lui e aproape și așa a fost! Dacă la Eminescu plecarea din viață s-a petrecut când parfumul florilor de tei înmiresmau tot văzduhul, învăluindu-l pe Poetul ce atât le-a cântat, în drumul spre cer, plecarea lui Creangă s-a petrecut în ultima zi a aceluiași fatidic an pentru literatura română, 1889, pe 31 decembrie, când glasul tuturor copiilor făceau văzduhul să răsună cu uretele lor, conducându-l pe Creangă spre ceruri.

Când a fost să părăsească Bojdeuca și să plece la cimitir „*Bojdeuca de căsuță nu-l lăsa. Sicriul mare, locul strâmt, n-aveau cum să iasă. Și-atunci au trebuit să strice zidăria dintre cele două geamuri ale camerei de curat în care era așezat trupul Povestitorului. Doar așa a putut ieși sicriul, dar Duhul stăpânului ei a rămas aici, pe vecie.*”

Nicolae Iorga, pe atunci student la Iași, care a participat la înmormântare, spune: „*Pâlpâiau lumânările la capul lui, iar Creangă zâmbea. Probabil ca acei oameni care au fost acolo cu el să nu plece cu o amintire tristă de la înmormântarea lui.*”

Căsuța a rămas așa, cu peretele stricat, până în anii 1916-1918, când s-a reparat, s-au adunat lucrurile Povestitorului și s-a făcut primul muzeu.

Ion Creangă nu a apucat să-și vadă în volum adunate Scrierile sale, acest lucru petrecându-se între

1890-1892. În timpul vieții, a fost tradus în limba germană, azi în zeci de limbi, introdus în Dicționare de prestigiu din Europa, devenind cunoscut în lume, dar traducătorii au întâmpinat mari dificultăți din cauza expresiilor specifice, unice în scrierile lui. În 1882, Societatea Academică „România Jună” din Viena, societate a studenților, îl declară membru de onoare al ei. Studenții bucovineni, înființând Biblioteca Poporală Bucovineană, îi cer permisiunea să publice ceva din scrierile sale și Creangă le răspunde: „... aveți voie a retipări oricare veți crede-o potrivită în scopul urmărit de dumneavoastră și sunt prea măgulit și mândru de cinstea de a mă număra între scriitorii noștri cei mai renumiți.”

Cea dintâi „Monografie despre viața și opera lui Creangă” a publicat-o francezul Jean Boutière, în 1930, la Paris, care-l așează pe Creangă alături de Christian Andersen, Frații Grimm sau Ch. Perrault. Despre Ion Creangă au scris foarte mulți critici și istorici literari de-a lungul timpului. Titu Maiorescu, Iacob Negruzzi, Ioan Slavici, George Călinescu, ..., Constantin Parascan, contemporanul nostru care i-a dedicat lui Creangă 12 cărți și teza de doctorat „Măștile inocenței” (a doua după a francezului Jean Boutière), despre care Zoe Dumitrescu Bușulenga a spus că „este cea mai importantă contribuție Ion Creangă din România”.

George Călinescu îi dedică spații în mai multe articole dar și în lucrările „Viața lui Ion Creangă” (1938) și „Ion Creangă (Viața și opera)” (1964), afirmând: „... Creangă e poporul român însuși surprins într-un moment de genială expansiune.”

Garabet Ibrăileanu spunea că „... opera lui e epopoea poporului român. Creangă e Homer al nostru”.

Mihai Sadoveanu afirma că operele lui Creangă „sunt însăși limba vie a poporului” iar Titu Maiorescu nota: „Meritul cel mai mare al lui Creangă stă în de plina pasiune și măiestra mână a limbii românești.”

BIBLIOGRAFIE

- Călinescu, George – „Istoria literaturii române de la origini până în prezent”, Ed. Minerva, București, 1982
 Călinescu, George – „Ion Creangă (Viața și opera)”, EPL, București, 1964
 „Lumina”, revistă februarie 2020
 Maiorescu, Titu – „Din critice”, Ed. Tineretului, București, 1867
 Negruzzi, Iacob – „Amintiri de la Junimea”, CR, București, 1939
 Parascan, Constantin – „Povestea vieții lui Creangă”, Ed. Regina, Iași, 1996
 Parascan, Constantin – „Eminescu și Creangă la Junimea”, ziarul Timpul
 Rezuș, Petru – „Pe urmele lui Ion Creangă”, Ed. Eminescu, București 1977
 „Studii despre Ion Creangă”, autor colectiv, Ed. Albatros, București, 1973

Mi-ai fost muză

Poate o să te surprindă
 Că totuși eu ți-am scris,
 Mi-ai fost mereu muză
 În scris și chiar în vis.

Ești ca o floare fină,
 Parfumul tău mă-mbată,
 Ești atât de sublimă,
 Și atât de minunată!

De bate iarăși vântul
 Turbat de genul tău,
 Sensibil e cuvântul
 Tu-l foarfeci, cum e rău.

Te superi și mă doare,
 Iar când vorbești frumos
 Ești raza mea de soare,
 Eu sunt mai drăgăstos.

Tu vrei „totul, sau nimic”,
 Iar eu mă mulțumesc cu tine.
 Sunt bine când ești lângă mine
 Și vreau să mai rămâi un pic.

Și sufăr, sufăr în tăcere,
 Mă-ntreb adesea ce să fac,
 Îți simt a ta durere,
 Dar nu pot să te-mpac.

Mai roagă iar pe Domnul
 Să ai răbdare încă.
 Te va cuprinde somnul,
 Durerea e pe ducă,

Eu încă te ador
 Deși ești cam departe.
 De tine îmi este dor,
 Dar... iar nu am ce face.

Dorin IONEL

DOVEZI DE PATRIOTISM NAȚIONAL ROMÂNESC, LA VOINEȘTI-COVASNA, ÎN INIMA AȘA ZISULUI ȚINUT SECUIESC

Prof. **Ghiță CRISTIAN**

Covasna – oraș situat în depresiunea Târgu Secuiesc, la poalele Munților Brețcu, în curbură Carpaților Orientali, dispune de numeroase izvoare de ape minerale acidulate sau necarbogazoase care sunt valorificate în tratamente ale unicului Spital de Reabilitare Cardiovasculară „Dr. Benedek Geza”.

Acolo unde și pietrele vorbesc, la „Cetatea Zânelor” a dacilor liberi, demnii urmași ai acestora, în ciuda tuturor vicisitudinilor istoriei, locuitorii de astăzi, păstrează neștirbite tradițiile, limba, credința și portul înaintașilor și în plus aduc un omagiu unor mari personalități ale trecutului și neamului românesc, ca dovadă a patriotismului local și național în opoziție cu manifestările alogenilor locali.

„Cetatea Zânelor” datează din secolul II î. Hr. și este una din cele mai mari și mai bine conservate fortificații dacice din afara Munților Orăștiei, și avea rol politico-militar de supraveghere și control al căilor comerciale și de comunicație dinspre sud-estul Transilvaniei spre Moldova și Muntenia.

Cultivarea patriotismului național este aici permanentă și se realizează atât material cât și spiritual prin efortul susținut al unor români autentici, al instituțiilor laice și religioase pe care le reprezintă.

Cu ocazia deschiderii noului an școlar 2015-2016, a fost dezvelit în incinta Școlii generale „Avram Iancu” din Voinești, cartier românesc al orașului Covasna, bustul „Crăișorului munților” la 143 de ani de la moartea acestuia. Concepția și execuția aparține sculptorului local, Nicolae Mihail Bohățel, fost absolvent al Liceului de artă din Cluj-Napoca, un adevărat descendent al dacilor liberi din localitate și care și-a decorat întregul

spațiu locuibil cu sculpturi patriotice.

Lucrarea pe care autorul a realizat-o este rezultatul eforturilor și documentării asidue, așa cum mărturisește el însuși: „Toată vara am lucrat la sculptura aceasta. Nu este vorba numai de sculptură, ci și tot ansamblul a fost realizat după proiectul meu, după ideile mele, și chiar am ținut de la început să le spun să mă lase să îl fac așa cum îl gândesc eu. Și asta a fost o mare realizare pentru că am putut să amplasez și bustul așa cum mi-a plăcut mie”.

Amplasarea în curtea școlii, care ființează din 1858 iar din 1924 poartă numele de „Avram Iancu”, a fost posibilă prin implicarea activă a Asociației Culturale Creștine „Justinian Teculescu”, episcop născut la 1 noiembrie 1865 în Covasna, a doamnei Vasilica Enea, absolventă a Facultății de Drept, secretarul general al orașului Covasna și a soțului acesteia, medicul Nicolae Enea, consilier local.

La inaugurare, în cuvântul său, medicul a declarat: „Ideea construirii unui monument al lui Avram Iancu în curtea școlii am lansat-o public la festivitatea de deschidere a anului școlar 2014. Inițiativa a fost însoțită de Consiliul de Administrație al Școlii „Avram Iancu” și de către domnul director”.

Reprezentanta Asociației „Justinian Teculescu”, profesoara Florentina Teacă a ținut să menționeze că: „Este o victorie, a fost o dorință mai veche a noastră de a realiza acest bust și iată că visul s-a împlinit. La realizarea lui au conlucrat mai mulți factori, începând cu Școala „Avram Iancu” din Voinești-Covasna, Asociația Cultural-Creștină Q”Justinian Teculescu” și Consiliul local care a alocat fonduri, prin urmare și autoritățile locale și societatea civilă și-au unit eforturile în realizarea acestui proiect”.

Profesoara Florentina Teacă este coordonatoarea unui grup de elevi ce aparțin de Asociația „Țara Iancului” din Deva denumit „Crăișorii” și cu care a mers pe urmele lui Avram Iancu, la Baia de Criș, la Vidra de Sus, locul nașterii eroului, la Țebea, panteonul moșilor, unde este înmormântat și venerat anual, la Câmpeni, la Brad, la Blaj, și peste tot, unde mai există un bust sau monument, aducându-i un binemeritat omagiu și oferind copiilor o lecție de istorie autentică.

În județul Covasna, mai există un bust al lui Avram Iancu, în curtea bisericii ortodoxe din comuna Vâlcele, ridicat din inițiativa preotului Ioan Tamaș Delavâlcele,

ceea ce dovedește că flacăra nemuririi neamului românesc este menținută aprinsă în inima Ținutului Secuiesc.

La inițiativa consilierilor Gheorghe Tabalai și Ovidiu Manea, în 24 ianuarie 2019, la 100 de ani de la înfăptuirea Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918, în Parcul Tineretului din Voinești-Covasna a fost amplasat un grup statuar reprezentându-i pe regele Ferdinand, regina Maria, Iuliu Maniu și I. C. Brătianu, însoțit de festivitățile adecvate momentului.

Dând dovadă de adevărați români, patrioți locali și naționali au reușit să obțină aprobările pentru trei busturi, simboluri ale spiritualității românești: Avram Iancu, Mihai Eminescu și regele Decebal. Admirator înflăcărat și susținător al culturii și identității românești, doctorul Nicolae Enea arăta: *„Avram Iancu, Mihai Eminescu și regele Decebal sunt trei simboluri viabile pentru românii covășneni, pentru că ele sunt mereu în actualitate, pentru că ele suscită multiple relaționări spirituale și culturale constructive”*.

Bustul lui Mihai Eminescu este opera sculptorului Ioan Cândea din Sibiu și a fost realizat prin contribuție publică. Este amplasat în Parcul Tineretului, profilându-se pe frumusețea munților iar la dezvelirea lui, pe 30 noiembrie 2022, spre bucuria și satisfacția celor

prezenți, ca un semn astral, de bun augur, frumosul chip, turnat în bronz, a fost aureolat de un minunat curcubeu.

Menit să privească peste timp și să vegheze spiritual această patriotică și minunată comunitate, a fost binecuvântat de medicul Enea, prin însăși cuvintele poetului: *„Suntem români și punctum. Nimeni nu are să ne învețe ce-am fost sau ce ar trebui să fim; voi să să fim ceea ce suntem: ROMÂNI”* și a subliniat că: *„monumentul închinat poetului național întărește dialogul identitar ce se poartă și prin intermediul simbolurilor”*.

Bustul regelui Decebal urmează să fie amplasat pe drumul ce duce spre cetatea dacică din Covasna, cunoscută sub numele de „Cetatea Zânelor”.

Și tot aici, an de an, de Sfântul Ilie, are loc Nedeia Mocanească la care își aduce contribuția întreaga suflare românească a Voineștilor, rememorând prin procesiune religioasă și laică unul din momentele esențiale ale vieții: nunta tradițională cu iertăciunea, cununia, alaiul nuntașilor, al mirilor și nașilor, și la care participă toți locuitorii și turiștii aflați în stațiune sau la tratament.

Exemplul lor ar trebui urmat și de alte comunități de români din țară și din străinătate pentru cultivarea patriotismului și păstrarea ființei naționale.

Prof. **Andreia-Elena BRICIU**

DOR DE EMINESCU

Experiența de viață mi-a dovedit că în biblioteca sufletului nostru trebuie să avem cât mai multe cărți pentru a fi bogați spiritual. Generațiile se succed, iar viața ne oferă zilnic elemente noi, dar numitorul comun al eternității noastre îl reprezintă neprețuitele cărți. Lumină ce alungă întunericul, cartea ne ajută să nu murim spiritual, învățând toată viața. Avem cu toții cărți la care nu renunțăm, cărți în care ne-am regăsit sau în care am descoperit noi modele de viață, dar și exemple ce ne vin în minte în momente de grea cumpănă. Întruchipată din mâinile și mintea omului, cartea preia trăsături ale creatorilor ei, transformându-se în purtător de idei, gânduri și sentimente ale omului pentru oameni.

Există în literatura română cărți inegalabile, esențiale, care fac parte din zestrea noastră națională. Creator al unei opere care străbate timpul trăind într-o perpetuă actualitate, Mihai Eminescu a dat literaturii opere menite să insuflă încredere în viață, în capacitatea omului de a învinge răul și a-și afirma inepuizabilele sale resurse creatoare. Prin profunzimea mesajului, gradul de accesibilitate și nivelul realizării artistice, creațiile sale se dovedesc capabile să intre într-o relație afectivă cu cititorii lor.

Mihai Eminescu poate încă să modeleze, atât de frumos, sensibilitatea tinerei generații valorificând artistic izvoarele fantasticului în literatură. Prin basmul *Făt-Frumos-din-Lacrimă*, oferă un model de prelucrare originală a folclorului. Basmul este o pledoarie pentru valorile etern umane, pentru bine și frumos, de aceea se adresează tuturor vârstelor, dar mai ales copilăriei. Contactul elevilor cu literatura, le asigură acestora accesul la multe exemple și modele de viață. Ei încearcă și de multe ori reușesc să transpună în conduita lor câte ceva din spiritul de înțelegere și răspundere al exemplelor întâlnite, din tactul și delicatețea comportamentului celorlalți. Unele din personajele basmului sunt realizate în dimensiunile realității, altele sunt

înzestrate cu trăsături supranaturale. Deși fiu de împărat, Făt-Frumos este îmbrăcat în port țăranesc, iar veșmintele sale, prin transfigurare poetică, primesc valori simbolice: durerea mamei, țeșută în borangic, dragostea fetelor, prinsă în cordele și mărgelile. Și portretul fetei pare a fi zămislit din penelul unui pictor romantic, razele și umbrele împletindu-se pentru a-l contura. Mihai Eminescu realizează prin această minunată operă o sinteză a motivelor tematice și a elementelor de structură compozițională specifice basmului românesc.

Citind filă după filă opera eminesciană, elevii descoperă încântați frumusețile naturii: munții cu creste înalte sprijinind cerul, câmpii alintate de mângâierea duioasă a vântului, păduri ce tresar bucuroase la cântecul păsărilor, ape repezi ori domoale care sărută țărana străbună. Se simt atunci un pic mai bogați, căci sufletul li s-a umplut de frumusețe. Ei îndrăgesc versurile poeziilor *Somnoroase păsărele*, *Călin* (file din poveste) care surprind lumea prietenilor „care nu cuvântă”. Poeziile generează în sufletele lor o mare bucurie, căci natura îi sensibilizează în fața spectacolului vieții. Copiii caută în poezia eminesciană imagini vizuale și auditive simple, dar pline de dinamism și forță de sugestie, efecte muzicale, realizate prin procedee variate, repetiții și armonii. Ei îndrăgesc poeziile care urmează legile prozodiei clasice: structurarea versurilor în strofe, păstrarea ritmului, a rimei și a măsurii.

Privită ca etapă importantă a vieții, copilăria, cu jocurile și bucuriile ei, a inspirat până la poetul lui, care s-a aplecat, cu înțelegere și dragoste, asupra unui univers cu bogate rezonanțe afective și morale în planul expresiei artistice. De anii copilăriei, fază provizorie, de pregătire în vederea revărsării ei în „delta maturității”, și-a amintit Mihai Eminescu în poemul *Fiind băiet, păduri cutreieram*. Într-o natură de poveste, poetul se lasă cuprins de magia cântecului pădurii, intrând în lumea visului și a basmelor.

Scriitorul a oferit copiilor

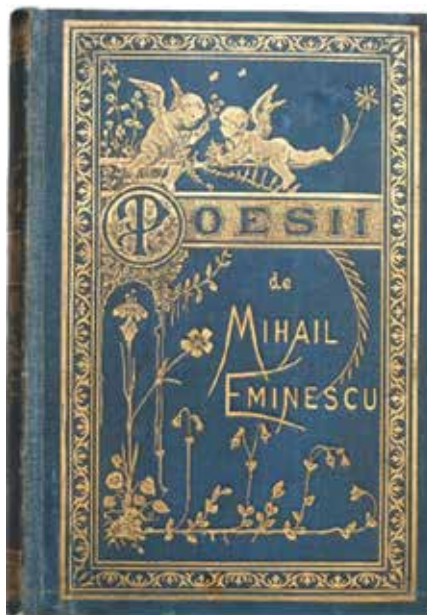

În poeziile sale și imagini semnificative din istoria zbuciumată a poporului român, evocând momente și fapte din trecutul glorios. A reușit astfel să trezească sentimente de admirație pentru figurile de eroi care au săvârșit fapte mărețe pentru apărarea libertății și independenței patriei. Patria aceasta, România, are o istorie întreagă de muncă, de creație, de luptă și eroism pe care copiii sunt datori să o cunoască și să o iubească, cum se iubesc pe sine. Dragostea de țară trebuie să fie aidoma tuturor simțămintelor cu care s-au născut și în care trebuie să crească: adâncă, serioasă, demnă, nobilă. Chiar dacă omul e pieritor, poporul și țara sunt eterne.

Prin varietatea temelor, motivelor, ideilor, prin profunzimea gândirii și perfecțiunea formei, poezia lui Mihai Eminescu se constituie în primul mare model de univers poetic din lirica românească.

Mihai Eminescu reprezintă în literatura română o întruchipare a absolutului, un reper mereu actual pentru creatori. El este marele poet național care a exprimat complet spiritualitatea românească. Prin contribuția lui Eminescu, poezia românească face

trecerea, spre Arghezi și Blaga, dar în același timp descoperă căile de acces spre lirica universală. Sărbătoarea nașterii poetului Mihai Eminescu este o sărbătoare a poeziei, a cugetării poetice, o sărbătoare a iubirii, credinței și culturii române, care aduce în fiecare an lumină și binecuvântare spiritului românesc. Cinstirea marelui poet izvorăște din bătăile inimii noastre, din lacrimile celor care suntem și ale celor care vor veni după noi. **Bădița Mihai**, era tăcut și gânditor, frumos cum rar se află, cu părul negru, bogat, cu ochi mari, adânci și melancolici, cu zâmbet bun, cu glas plăcut, melodios și blând.

NATURA atât de dragă poetului este un spațiu feeric cu elemente magice și pline de mister. Codrul era locul unde se retrăgea când voia să mediteze.

- *Sara pe deal*
- *Freamăt de codru*
- *Somnoroase păsărele*
- *Și dacă...*
- *Ce te legeni*
- *Lacul*
- *Revedere*

COSMOSUL - temă ce tratează nașterea și stingerea universului, are ca motive luceferii, stelele și luna. Este impresionantă proporția gigantică a spațiului și timpului universal.

- *Luceafărul*
- *La steaua*
- *Mai am un singur dor*

ISTORIA zbuciumată a poporului român este și ea prezentă în poezia eminesciană.

- *Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie!*
- *Scrisoarea III*

IUBIREA este mereu prezentă în poezia eminesciană. Această temă are în centru femeia în mai multe ipostaze: femeia-înger, femeia-demon, femeia-misterioasă, o eternă enigmă.

- *Pe lângă plopii fără soț*
- *Crăiasa din povești*
- *De ce nu-mi vii?*
- *De câte ori, iubito*
- *O, mamă...*

Desfășurarea la clasă a unei activități culturale prin care îi aducem un omagiu marelui poet presupune un cadru corespunzător, festiv, expresiv, care accentuează emoția estetică, interesul pentru cunoaștere și comunicare. Copiii le face o deosebită plăcere să aducă diverse materiale informative, să realizeze postere și desene inspirate din poeziile eminesciene, să participe la amenajarea sălii de clasă pe care o transformă într-o adevărată «sală de spectacol». Pentru a spori valoarea educativă a activității, o expoziție de carte ce cuprinde opera lui Eminescu în ediții diferite este oricând binevenită.

Eminescu

Eminescu, te iubesc
Ca Luceafărul cerului!
Măști poezii ai creșt
Și călătorii în our adormit.

Tu merori ne-ai inspirat
Și în inimă noi te-am plămuit.
Povestile tale le învățăm
Și zăce la răsăritul soarelui.

Eminescu, poet mare,
La începutul epocii ca un soare.
Tu codrul i-ai iubit
Și pe mine tu ai învins.

Luceafărul

A fost născut un poet
Cumcând de un glori înțeles.
A scris multe poezii
Și poporul îl îndrăgise.
Luceafărul mai e născut
Și de lume-i mult iubit.

OMAGIU MARELUI POET

Dor de Eminescu

Teji oștii îți iubesc
Vierdă tu cel înțeles.
Așdă te somnădă
Povestile și le recităm.

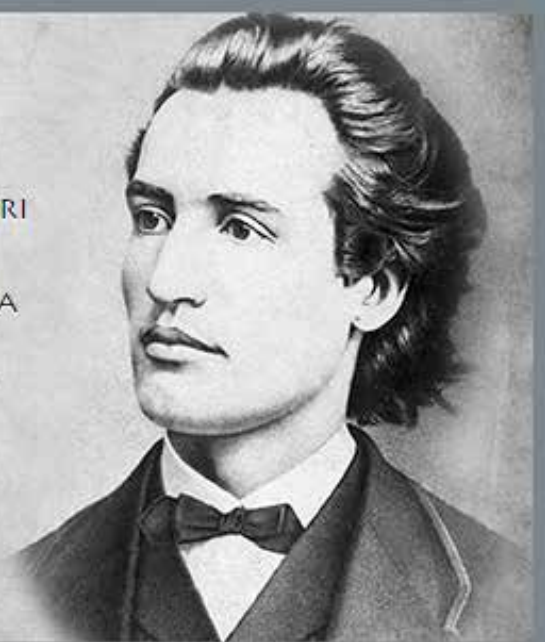
Când Luceafărul pe cer străluc
Nou în tine ne glăsuie.
Teji în vânt te-ai înălăd
Pentru cu-ai lăsat în sermă tu.

Tu departe ai ajuns,
În alți țări te-ai dăd.
Am și eu un singur glăd
Să te cinstim pe-măst glăd!

„Mihai Eminescu a fost cel mai mare poet pe care l-a ivit și-l va ivi vreodată pământul românesc.”

"ÎNAINTEA NEGREI STRĂINĂTĂȚI CARE
ÎMPÂNZEȘTE ȚARA CAD CODRII NOSTRI SECULARI
ȘI, ÎMPREUNĂ CU EI, TOATĂ ISTORIA, TOT
CARACTERUL NOSTRU. MOARTEA, DECREȘTEREA
POPULAȚIEI ÎNDEPLINEȘTE APOI RESTUL:
STĂRPIREA FIZICĂ A NEAMULUI ROMÂNESC."

Mihai Eminescu
1850 - 1889

Mihail Eminovici și frații Vasile și Ioniță Bumbac

Prof. **Maria Bocancea**

Prof. **Mihai Bocancea**

Bucovina (nordul Moldovei sau Țara Fagilor) a făcut parte din Imperiul Habsburgic între anii 1775 – 1918 ca urmare a raptului petrecut în 1774.

În perioada stăpânirii habsburgice în Bucovina au avut loc multe transformări din punct de vedere economic, național, social, militar etc, dar specificul național al românilor nu a putut fi înăbușit. În această perioadă familii importante de români precum cărturarii bucovineni Hurmuzachi și altele împreună cu mari patrioți transilvăneni, ca Aron Pumnul, alături de tineri intelectuali între care și Vasile Bumbac (1837 – 1918) au întărit spiritul patriotic al românilor, dorind unirea Bucovinei cu România, patria mamă, fapt la care s-a ajuns în 1918.

Vasile Bumbac a făcut studiile, mai întâi cu un învățător ambulant la Costâna, satul natal, apoi la Suceava, Cernăuți și la Universitatea din Viena.

La Cernăuți, Vasile Bumbac l-a cunoscut pe cel care va fi „luceafărul poeziei românești, Mihai Eminescu”. La 17 august 1857 Luchian Jurașcu obține de la Iași un pașaport pentru fiul căminarului Gheorghe Eminovici, Mihail, în vârstă de șapte ani, care a fost înscris pentru prima dată la singura școală primară din Cernăuți, care avea și limba română, între alte obiecte de studiu, și care purta nume german: National Hauptschule. A urmat clasa a III-a în anul școlar 1858/1859, promovând apoi și clasa a IV-a. Primele două clase le-a promovat la Botoșani, în anul școlar 1856/1857 clasa I-ii și în anul următor clasa a II-a. După cum amintea și Nicolae Iorga, Mihail Eminovici fiind mai mic ca vârstă, a fost dat în seama fraților Vasile și Ion Bumbac care cu toții locuiau în gazdă la profesorul Aron Pumnul. Cu ei mai locuiau și Șerban, Nicu, Iorgu și Ilie, frați ai lui Mihai.

Profesorii ardeleni aveau

obiceiul să țină elevi în gazdă, în schimbul unor mici servicii. Acest obicei a fost adus și la Cernăuți de profesorul Aron Pumnul care a ajutat în felul acesta mulți fii de țărani săraci oferindu-le masă și casă. Fiind mai mulți copii în gazdă, a fost nevoie de păstrarea ordinei și disciplinei. De aceea profesorul Aron Pumnul a numit frații Vasile și Ion Bumbac ca meditari („Instructoren”). La început rezultatele la învățătură a copilului Mihail Eminovici erau bune și foarte bune, fiind sub stricta supraveghere a fraților Vasile și Ion Bumbac care erau meditari („Instructoren”) în casa lui Aron Pumnul. Din această perioadă Vasile Bumbac își amintește că Mihail i-a recitat, destul de bine o elegie de Vasile Alecsandri și că, la vârsta de opt ani, el „era naiv, veșnic râzând și recitând pe de rost balade populare.

Avea o memorie excelentă și era de toți agreat”. Între Vasile Bumbac, frapat de mulțimea de poezii populare pe care Mihail Eminovici i le recita miraculos și care era un băiețel față de primul, se va lega o trainică prietenie pentru timp îndelungat.

Profesorul Aron Pumnul avea case proprii, mai spre marginea orașului. Într-o curte cu porțiță de lemn, înecată în verdeață, se afla o casă mai mare cu cerdac, pe dreapta, unde locuia Pumnul, și alta mai joasă, unde locuiau școlarii ținuți în gazdă și se adăpostea și așa-zisa „bibliotecă a gimnaziștilor români”, care a început să funcționeze în 1858, înregistrată într-un „cunsemnăciunar” (catalog), al cărui nume complet era „Cumsemnăciunariul venitului, cheltuielilor și al avutului Bibliotecii învățățăceilor, rumâni gimnaziali cernăuțeni”. Biblioteca aceasta era ferită de ochii profesorilor străini, căci după legile școlare,

studenții nu aveau voie să întrețină biblioteci și ar fi fost confiscată și această bibliotecă, dacă în ochii lumii nu ar fi trecut ca proprietate a lui Pumnul. Era alcătuită „din câteva dulapuri cu autori români, broșuri, foi răzlețe, calendare, oricare opuri de istorie națională și printre ele și *Letopisețele* editate de Kogălniceanu, în sfârșit, din câte cărți românești putuse aduna atunci un profesor din cumpărături și daruri, era un mic focar de cultivare a graiului literar”.

Despre această bibliotecă Dragoș Vitencu (1908 -1979, judecător, avocat, scriitor, cu studii la Universitatea din Cernăuți) scria: „În căsuța mărginașă a profesorului Aron Pumnul se adunau și citeau înfrigați, din *clandestina bibliotecă a gimnaziștilor*, puii de român de dincolo și de dincoace de cordun – mulți din ei în albe straie țărănești - și între toți unul cu ochi plini de lacrima visului, înscris în cataloage cu numele de Mihail Eminovici.”

Elevii găzduiți de profesorul Aron Pumnul, au beneficiat de biblioteca pe care acesta o avea. Mai mult, Vasile Bumbac se bucura de frumoase aprecieri din partea gazdei, fapt pentru care a fost solicitat de importante familii din orașul Cernăuți pentru a medita copiii acestora.

Pentru îmbogățirea bibliotecii profesorul Aron Pumnul îndeamnă tinerii studioși, timp de 11 ani, să copieze cele mai importante articole din „Foaia pentru minte, inimă și literatură”, socotită de acesta drept „unul din apostolii evangheliului rănășterii spirituale, religioase și morale române” (apărută între anii 1838-1850). Printre cei mai harnici copişti erau însuși profesorul și soția sa Catinka, precum și Vasile Bumbac (Văsăiu Bumbac, elev în clasa a VI-a, în anul 1862, a copiat numere din revista apărută în 1839), la fel M. Calinovschi, Nicolae Eminoviciu și alții. Anul 1847 al foii este copiat de mai mulți elevi, între care și „Ioan Bumbac, de-n cl. a II-a gim. 1860”, două numere, date și semnate 26/6 și câteva pagini la data de 10/7. Printr-o muncă perseverentă și a bunelor relații pe care le avea cu intelectualii și editorii din Țările Române, Aron Pumnul reușește să adune, doar în câțiva ani, un număr impresionant de peste o mie de volume, prin cumpărare sau donații, care ilustrau toate genurile și speciile literare. Din totalul celor 145 de donatori, înregistrați în *Cunsemnăciunariu* amintim pe Vasile Burlă, Vasile Bumbac (Voeseiu Bumbac, care a donat singur o carte și încă alte trei împreună cu N. Coca), Epaminonda Bucevschi, precum și unii scriitori români cunoscuți din Moldova, Ardeal și Țara Românească.

De la pagina 41 a „Cumsemnăciunariului” începe capitolul „Venitul bibliotecii, 1858”. Între cei ce au donat diferite sume de bani apare și Vasiliu Bumbac cu 2,26 florini.

La 1 septembrie 1860, căminarul Georghe Eminovici îl înscrie pe Mihail Eminovici în clasa întâi la Gimnaziul din Cernăuți unde l-a avut profesor la limba română mai întâi pe Aron Pumnul și după ce acesta

s-a îmbolnăvit, pe I. G. Sbiera, la istorie și geografie a fost profesorul Ernst Rudolf Neubauer care au avut păreri foarte bune despre elevul Mihail Eminovici sau Michael Eminowicz, cum era scris în catalog. A stârnit multă vâlvă faptul că „prea severul” profesor Neubauer l-a clasificat pe Eminovici la istorie cu cea mai bună medie, pe care până atunci, nimeni nu a reușit să o primească. Profesorul Neubauer i-a acordat cele mai bune calificative „totdeauna activ” la atenție, „foarte lăudabil” la sârguință (...). Unul dintre colegii săi, T. V. Stefanelli, și-l amintea, din toamna anului 1860, la intrarea în gimnaziu: „Parcă-l văd și astăzi mic și îndesat, cu părul negru pieptănat de pe frunte spre ceafă, cu fruntea lată, fața lungăreață, umerii obrajilor puțin ridicați, ochii nu mari, dar vii, colorul feței întunecat prin care străbătea însă rumeneala sănătoasă a obrajilor. Era totdeauna curat îmbrăcat”.

Profesorul Aron Pumnul l-a îndrăgit foarte mult. În toamna anului 1865 Mihail Eminovici revine la Cernăuți, fiind găzduit de profesorul Aron Pumnul care i-a dat în răspundere biblioteca. Acesta a fost atât de cunoscător și grijuliu față de bibliotecă, fapt care-l mulțumea în mod deosebit pe profesor. În nici un act oficial nu se menționează prezența lui Mihail Eminovici la cursuri în acel an școlar. Numai în biblioteca particulară a lui Aron Pumnul (în catalogul acesteia) pentru anul școlar 1865/1866 se găsesc câteva însemnări în care sunt trecute cărțile donate de „Mihailu Eminovici, student în clasa a V-a gimnazială” (probabil).

Profesorul se îmbolnăvește, se simte tot mai rău și, la 12/24 ianuarie 1866 se stinge din viață. Cu această ocazie se tipărește broșura *Lăcrămioarele învățăceilor gimnaziști din Cernăuți la mormântul prea-iubitului lor profesor Aron Pumnul*. Aici apare prima poezie tipărită a lui Mihail Eminovici, elev privatist, dedicată distinsului său profesor. Cu toate că Aron Pumnul era un latinist convins Mihail Eminescu cât și Vasile Bumbac nu au adoptat stilul latinist, „rătăcirile lingvistice” al acestuia, cum spunea Victor Morariu.

Tânărul poet își face debutul literar la 25 februarie/9 martie 1866 în revista „Familia”, care apărea la Pesta, scoasă de Iosif Vulcan, cu poezia *De-aș avea*, după unii și la îndemnul lui Vasile Bumbac. În josul paginii în care a apărut poezia, Iosif Vulcan nota „Cu bucurie deschidem coloanele foaiei noastre acestui june numai de 16 ani, care cu primele sale încercări poetice trimise nouă ne-a surprins plăcut”. Cu această ocazie Iosif Vulcan îi propune să poarte în continuare numele de Eminescu. Tânărul poet nu a avut nimic de obiectat cu privire la schimbarea sufixului, ci s-a mulțumit să-și însușească pentru totdeauna noul nume de familie. (...)

La Cernăuți, în anul 1863 Vasile Bumbac se întâlnește cu Mihail Eminovici care a venit aici pentru a-și ridica „Testimoniul” cu situația la învățătură, care i-a fost eliberat, cu semnătura directorului liceului.

Împreună, în același an ajung la Costâna, la casa părintească a lui Vasile Bumbac. Aici stau o zi sau două, poartă discuții variate, dar mai ales despre creațiile folclorice pe care Vasile Bumbac le avea adunate în mai multe caiete și pe care le-a dăruit lui Mihail Eminovici. Apoi cei doi prieteni, pleacă pe jos prin Mihoveni și Șcheia la Suceava. Credem că Mihail Eminovici a dorit să viziteze acest sat și datorită faptului că familia sa, începând cel puțin cu străbunicul dinspre tată, Petrea Eminovici (născut probabil între anii 1732-1736) este de origine bucovineană. Familia Eminovici a trăit fie în satul Călinești, fie pe moșia boierilor Cârstea din Costâna. Cărturarul Ion Drăgușanul spune că acesta a fost administratorul moșiei boierilor Cârstea din Costâna și că împreună cu familia sa s-a închinat mai întâi la biserica din Părhăuți (zidită în 1522), unde s-o fi și cununat cu Agafia, născută în 1736. Pentru serviciile aduse familiei de boieri Cârstea, aceștia l-au împroprietărit cu pământ la marginea moșiei boierești, în Hrețca. Fiul lui Petrea, Vasile Iminovici s-a născut la 1780 și a murit la 20 februarie 1844. Era țăran și avea darul cântării, fapt pentru care boierul l-a numit dascăl la biserică și apoi i-a dat patru fâlci de pământ către sfârșitul veacului. În felul acesta familia Eminovici intră în rândul răzeșilor. Vasile Eminovici a avut patru fete și trei feciori. Cel mai mare era Gheorghe, născut la 10 februarie 1812, la Călinești-Cuparencu, care a fost dat la școala românească (primară) din Suceava, unde studiază trei ani (clase) cu dascălul Ioniță. Gheorghe Eminovici (tatăl lui Mihai Eminescu), care, fiind ager la minte, „de loc doritor să se întoarcă la sapă, boierul Ioan Ienacaki Cârstea de la Costâna îl ia în slujba sa, desigur pentru oarecare treburi cănelărești” (înainte de 1839). Apoi devine logofăt pe moșia boierului velit Balș din Dumbrăveni.

În luna decembrie Mihail Eminovici îi scrie gazdei sale din Costâna o scrisoare de mulțumire: „Stimate bădiță Bazileus, îți mulțumesc din suflet pentru găzduire și cele IV caiete. Acolo e toată Bukovina. Ele sunt hrana mea de toate zilele. Sărbători cu bine și sănătate de la al dumatule supus M. Emi. 8 Dec. 1863”. Împreună cu scrisoarea, îi trimite și două strofe, legate de vizita făcută la Cetatea Sucevei.

Transcriem versurile din manuscrisul lui Eminescu:

Suisem noaptea la Suceava;
Pe ziduri vechi: cetatea unde-i ?
Cum trece-n lume toată slava
Trecu: - „Sic transit gloria mundi”.

Când printre șoaptele încete
Suspină scriptele-nvechite,
Când aud un glas: „Mi-e sete”
Încord simțirile-mi unite.
(cf. Nicolae Cârlan)

Vasile Bumbac, student la Viena, care era președinte interimar la „Societatea literară și științifică” a trimis o comunicare simplă, nu un act oficial, că membrii acestei societăți primesc întocmai propunerea onoratei societăți studențești „România” și decid ca noua societate să se cheme „România Jună”.

În mod oficial „Societatea literară și științifică” înștiințează societatea „România” în data de 3 aprilie 1870 că se învoiește ca societatea ce s-ar îmbina din ambele societăți să poarte numele de „România Jună”. În 19 ianuarie 1871 s-a hotărât în mod definitiv ca noua societate să se numească „România Jună” și să aibă deviza: „Uniți-vă în cuget și simțiri!”. După aprobarea statutelor de către Locotenența Austriei de Jos are loc prima ședință a noii societăți „România Jună” la 8 aprilie 1871 (s.n.). În această ședință a fost ales comitetul noii societăți, format astfel: președinte – Ioan Slavici, vicepreședinte – Emanuil conte de Logotheti, secretar general - Ioniță Bumbac, apoi Ioan Luță, bibliotecar - Mihai Eminescu.

Despre societatea România Jună, istoricul Ion Grămadă spunea că este locul în care se „cristalizează caracterele, se oțelește sentimentul național, se șterge egoismul, se dezvoltă înțelegerea pentru interese comune, se largesc cunoștințele literare, se disciplinează și cresc bărbați cu abnegație; „România Jună” e un institut românesc prin excelență, o adevărată școală a limbii și literaturii naționale unde se vorbește, se scrie și se discută românește, iar viitorii deputați naționali deprind dialectica și verva parlamentară”. Acolo, la Viena, pereții **cabinetului** „României June” (așa se numeau încăperile ce adăposteau sediile societăților studențești) ocroteau în spirit harta României Mari, înainte ca ea să apară în atlase (Dragoș Vitencu).

De cele mai multe ori membrii societății se adunau în cafeneaua Troidl (nu restaurantul) de pe Wollzeile, în două grupuri, „bătrânii” și „tinerii” unde citeau gazetele și se informau cu noutățile din țară și din lumea întreagă. Prezent la aceste întâlniri era de cele mai multe ori și Mihai Eminescu fumător pasionat și mare consumator de cafea, care se alătura bătrânilor, unde se discutau evenimente din Ardeal și celelalte țări române. Din grupul bătrânilor făcea parte și Vasile Bumbac care „chiar de atunci era domol și potolit”. Tinerii își alegeau alte mese unde discutau „de ale lor”. De multe ori banii primiți de Eminescu de la părinți nu-i ajungeau, deoarece cumpăra multe cărți. Ca urmare se împrumuta de la colegi. Într-un carnețel de buzunar se aflau notate cu multă grijă numele creditorilor personali. Sumele datorate și numele creditorilor erau șterse pe măsura achitării lor. La fila 71 la data de 14/11 se află printre alții și „Bumbac V. cu 2 florini”.

În cadrul societății „România Jună” au apărut anumite contradicții. Cea mai însemnată cauză de fricțiune era ortografia și *direcția nouă*, croită prin ideile lui Titu Maiorescu, susținută și propagată prin revista

„Convorbiri literare”. În fruntea grupului ce susținea *direcția nouă* în ortografia românească și lupta pentru ortografia „Convorbirilor literare” stau Eminescu și Slavici. Aderenții lor erau studenții din România și cei din Bucovina, afară de Ioniță Bumbac. Acesta împreună cu cea mai mare parte a studenților din Regatul Ungariei combătea cu cea mai mare înverșunare *direcția nouă* și ortografia societății „Junimea” din Iași, numindu-i pe junimiști și pe aderenții lor cosmopoliti lipsiți de orice patriotism.

Ioan Slavici își amintește, din acea perioadă, că Ioniță Bumbac, care „scuipa” în Junimea, îi era lui Eminescu personal, bun prieten, chiar dacă erau adversari de idei, discutau cu plăcere, Ioniță Bumbac se întindea de multe ori la vorbă, încât devenea chiar plictisitor. Teodor V. Ștefanelli, student bucovinean la Viena, care participa la întrunirile și întâlnirile studenților români nota în amintirile sale despre această neînțelegere în relatarea intitulată *Eminescu și Ioniță Bumbac*: „Cearta lui Eminescu cu Ioniță Bumbac nu ar avea însemnătate pentru a fi menționată, dacă nu ar fi avut urmarea că Ioniță Bumbac, în urma controversei cu Eminescu, a devenit neîmpăcat a lui, pentru toată viața, și dacă această adversitate a lui Bumbac nu s-ar fi manifestat mai târziu și în viața practică când devenise profesor la liceul din Cernăuți.

Bumbac era un român înfocat dar intransigent și nu admitea vederi contrare vederilor sale. Era și adversar declarat al *direcției nouă*, inaugurate de Maiorescu, care prinsese rădăcini între studenții români din Viena, și, fiindcă Eminescu susținea această direcție cu toate puterile argumentației sale, trebuia să se nască adesea controverse între dânsul și Bumbac. Am asistat și eu la astfel de discuțiuni înfierbântate, dar când s-a produs ruptura definitivă între Bumbac și Eminescu, n-am fost de față. Mi-a povestit-o însă Ioan Luță, actualul avocat în Suceava. La o întrunire a studenților se iscase între Eminescu și Bumbac iarăși o discuțiune violentă cu privire la *direcția nouă* și cearta a urmat și după întrunire, pe stradă și, fiindcă Eminescu și Bumbac se îndreptară spre cafeneaua „Troidl”, discuția a urmat în cafenea. Cine l-a cunoscut pe Ioniță Bumbac știe că avea o voce de stentor, vorbea repede și tare și când începea, nu era ușor să ajungă cineva la cuvânt, cu atât mai puțin Eminescu, care avea glas domol și discuta liniștit. La această discuție în cafenea, prinsese Bumbac cuvântul și vorbea repede și așa de tare, că Eminescu nu era în stare să ajungă și el la cuvânt. Cercase Eminescu de mai multe ori să replice, dar glasul său era întrecut de vocea lui Bumbac și numai mișcările buzelor lui Eminescu arătau că vorbește și el. După un timp Eminescu pierdu răbdarea, își scoase căciula sa miștoasă din cap, o trânti cu putere pe masă și-i zise iritat lui Bumbac.

-Na! vorbește-i acu căciulei mele!

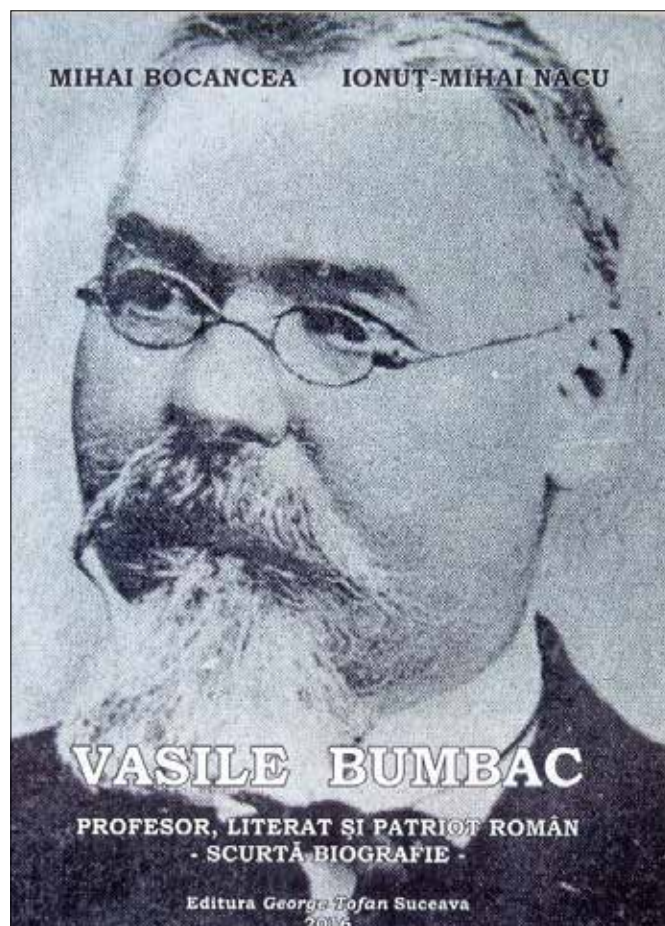
De atunci a rămas Bumbac toată viața mânios

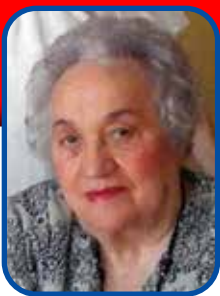
pe Eminescu și a fost poate unicul care a contestat lui Eminescu orice merit literar. Ca profesor la liceul din Cernăuți, predând elevilor literatura română, nu-l număra pe Eminescu între poeți și tipărind o carte de lectură pentru liceu, alcătuită din poezia și proza scriitorilor români, Eminescu nu figurează de fel în această carte.

Astfel elevii lui Bumbac cât timp l-au avut pe dânsul ca profesor, au fost lipsiți de orice cunoștință a frumoaselor scrieri ale lui Eminescu și a însemnătății lui pentru literatura română”. Credem că Ioniță Bumbac avea o personalitate puternică, dominată nu întotdeauna de cele mai raționale sentimente.

Totuși, în cartea *Lectură școlară pentru clasele I și II a școalelor gimnasiale, reale și pedagogice* realizată de Jon J. Bumbacu, în 1894, întâlnim poezia *Ce te legeni, codrule?* de Mihai Eminescu, alături de numele unor mari scriitori și oameni de știință din România, ca: V. Alecsandri (*Ștefan cel Mare și șoimul, Movila lui Burcel*, de asemenea *Miorița, Constantin Brâncoveanu și Toma Alimoș*, creații folclorice culese de poet), B. P. Hasdeu, Petre Ispirescu, N. Gane, D. Bolintineanu, Gr. Tocilescu, A. D. Xenopol și alții. Tot aici întâlnim poezii și lecturi de Jon Bumbac și Vasile Bumbac.

(După volumul *Vasile Bumbac – profesor, literat și patriot român – biografie*, Editura George Tofan, Suceava, 2019, autori Mihai Bocancea și Ionuț-Mihai Nacu)

Prof. Alexandrina PASCAL

RAFTUL DIN BIBLIOTECĂ

Motto:

„Că nu iaște alta și mai frumoasă, și mai de folos în toată viața omului zăbavă, decât cetitul cărților.”

Miron Costin

Lectura, făcută fie din plăcere, fie din nevoia de a ne documenta, este una din cele mai mari bucurii ale vieții, dacă omul vrea să-și lumineze mintea. Dar gustul pentru lectură trebuie cultivat încă din copilărie, iată un motiv pentru care părinții ar trebui să-și facă timp pentru a citi copiilor povești, până când vor putea ei singuri s-o facă.

Lectura aduce vieții multe bucurii: relaxare psihică, îmbogățirea cunoștințelor dar și trăiri intense și emoții. Odată cu vârsta se maturizează și gustul pentru lectură, preferințele literare evoluează și se diversifică, ea în sine devine un „sport al minții” și preferințele sunt selective.

Copilul este fascinat de poveștile cu zâne, adolescentul preferă aventurile și poveștile de dragoste, tânărul devine tot mai interesat de literatura romantică, dar și de alte domenii – știință sau istorie – după preferințe. Apoi vine maturitatea, când experiența vieții face ierarhizarea valorilor și lecturile noastre se vor îndrepta spre subiecte cu profunzime morală și socială care ne implică emoțional.

Agitația vieții și problemele cărora trebuia să le facem față au făcut ca de multe ori să nu fi avut timpul necesar pentru a citi tot ce am fi dorit. Și atunci, puneam pe un raft din bibliotecă cartea care își aștepta rândul pentru „mai târziu”. Mărturisesc că și în biblioteca mea există un astfel de raft, unde multe valori încă își așteaptă rândul pentru a fi citite. Dar acum le-a venit rândul pentru a fi citite și „gustate”.

De data aceasta, am ales o carte, de fapt „o cărticică unică”, despre oameni mari, cunoscuți pentru contribuția lor la îmbogățirea patrimoniului cultural. O mai „frunzărisem” odată, dar acum experiența m-a făcut să-i descopăr adevărata valoare. Întâmplările relatate sunt adunate sub titlul: MICI POVESTIRI DESPRE OAMENI MARI, de GRIGORE BĂJENARU, un volum mic din colecția „Cartea de vacanță”, editată în 1981, în Editura Sport-Turism, când interesul pentru citit era

o prioritate și existau aceste mici „cărți de buzunar”. Oricine era interesat putea avea, în mod permanent, accesul la o sursă de lectură care încăpea într-un buzunar.

Îl cunoaștem pe autor și din „Cișmigiu et comp.” sau din „Bună dimineața, băieți”, un buchet de povestiri pline de umor din viața liceenilor „Iazariști” (Liceul Gheorghe Lazăr), unde se regăsește elevul poznaș de

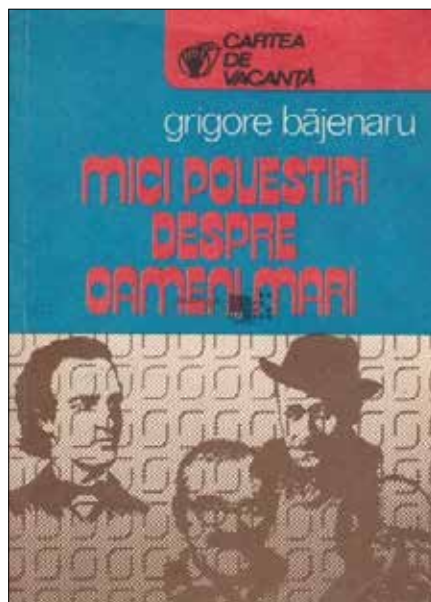
odinioară. Dacă lucrările amintite au tentă autobiografică, „cărticica” cu mici povestiri despre care vreau să vă vorbesc cuprinde întâmplări nostime despre personalități care n-au făcut paradă de măreția, talentul sau geniul lor. Lectura este ușoară, amuzantă și plăcută. La narațiunea autorului am mai adăugat și informații din alte surse pentru a evidenția măreția, omenia și spiritul ales al celor cărora le cinstim memoria, iar pentru dumneavoastră să fie un îndemn de a vă apropia de „raftul din bibliotecă” care, răbdător, așteaptă să-l vizitați.

Cine sunt ei? Să-i readucem în zilele noastre și să le apreciem umorul:

- ȘI-ACEL REGE AL POEZIEI...

Versul duce pe oricine cu gândul la Vasile Alecsandri și te întrebi ce s-ar mai putea spune despre el când de fapt toți îl cunoaștem, cartea sa de vizită este opera literară, tot românul a citit ciclul „Pasteluri”, „Ostașii noștri” și comediile în care râsul spectatorului este mai usturător decât biciul. Este vorba despre Alecsandri „omul”, de noblețea comportamentului reciproc al celor doi titani care vor deveni simbolul nostru național. Vasile Alecsandri, senior, este numit de tânărul care era la început de drum „rege al poeziei”, iar Alecsandri, cu noblețe, declară „La răsăritu-i falnic, senchin-al meu apus.” (Mihai Eminescu)

Dar hai să zămbim... Știți că poetul Vasile Alecsandri era friguros? Splendoarea iernilor de la

Mircești o admira doar de la gura sobei sau de la fereastră. De fapt nici nu iubea anotimpul alb, timp în care nu ieșea deloc din casă. Îmbrăcămintea pentru „cumplita iarnă” era compusă din nouă paltoane, numerotate de la unul subțire, până la o șubă groasă de vizitiu și îmbrăca pe fiecare în funcție de gradele din ziua respectivă. Se zice că la Paris, sau în alte părți din lume, unde îl chemau treburile țării și stătea mai mult, închiria o locuință cu camere vagon (la rând) și le încălzea gradat. Când trebuia să iasă, stătea în fiecare cameră câte puțin, pentru a se acomoda cu frigul de afară.

Dar cele mai frumoase amintiri despre Vasile Alecsandri sunt două situații care spun totul. Este felul în care a acționat „Regele”, când „Luceafărul” a fost lovit de o boală cumplită și de funeraliile bardului de la Mircești. Când Eminescu s-a îmbolnăvit, Alecsandri a ținut o conferință și banii care i se cuveneau au fost trimiși pentru îngrijirea poetului.

Apoi, peste doi ani, Vasile Alecsandri se stinge din viață și ceremonia înhumării poetului, la Mircești, a fost cea mai impresionantă înmormântare a unui scriitor. Fără a fi mobilizați de cineva, sute de oameni din toată țara au venit să-l conducă pe ultimul drum, și-n fața mormântului colonelul regimentului din Vaslui, cu sabia ridicată, a dat comanda:

- „Voi, cei nouă din Vaslui și cu sergentul zece, ridicați sicriul!” și fanfara militară a dat ultimul onor pentru „acel rege al poeziei”.

- PUTEREA DRAGOSTEI

Dramaturgia românească are o „perlă” a genului dramatic, drama istorică

„Vlaicu Vodă”, scrisă de Alexandru Davila. Arborele genealogic al autorului ne conduce la două personaje deosebite, părinții săi, și la o întâmplare autentică petrecută în cel dintâi an al domniei lui Cuza Vodă, în iarna cumplită a anului 1859, în București.

Paradoxal, dar întâmplarea este datată cu mai mult de un secol și jumătate în urmă. Bucureștiul de atunci era „Micul Paris” și nu afișa o imagine deplorabilă cu șobolani și grămezi de gunoaie, ca acum.

Elita din înalta societate participa la un bal select și atenția tuturor se îndrepta spre cea mai distinsă, mai frumoasă și mai educată domnișoară – Ana Racoviță Golescu. Fusesse asaltată de pretendenți, dar nici unul nu a fost acceptat sau încurajat. În cercul admiratorilor era și doctorul Carol Davila, un bărbat de 30 de ani, de o timiditate excesivă, datorită și unui defect la mâna stângă, neplăcere rămasă în urma unei boli.

În seara balului, Ana era de o eleganță rafinată, o rochie de dantelă violetă, cu un buchețel de violete artificiale, prins în corsaj. Admirată pentru felul în care arată, ea și-a exprimat regretul de a nu avea buchețelul, care servea drept accesoriu elegant, din flori naturale, fiindcă în miez de iarnă aceste minunății nu se găsesc

decât la o seră din marginea Bucureștiului, dar nimeni nu s-ar aventura să ajungă acolo pe o așa viforniță îngrozitoare.

Auzindu-i dorința, discret, tânărul doctor și-a îmbrăcat mantaua, a încălecat, a înfruntat vifornița care-l orbea și odată ajuns la vestitele sere de la marginea orașului, a trezit grădinarul și a plătit cât pentru o florărie întreagă pentru un buchețel de violete de Parma. Apoi, a înfruntat gerul năpraznic la întoarcere și a revenit în sala de bal, oferindu-i Anei violetele dorite și închinându-se ceremonios, a spus emoționat:

- „Dați-mi voie să vă ofer, cu o singură mână...” și copleșit de emoție, nu a mai putut continua.

Dar inteligenta domnișoară a înțeles atât valoarea gestului, cât și a omului, așa că răspunsul ei a fost:

- „Iar mie, domnule Davila, dă-mi voie, te rog, să-ți ofer mâna mea!”

Aceștia au fost părinții marelui dramaturg și om de teatru, Alexandru Davila.

- ORIGINAL ÎN POEZIE – DAR ȘI ÎN VIAȚĂ...

Cei care l-au cunoscut pe George Topîrceanu, autorul rapsodiilor, au fost cucerți de delicatețea, originalitatea, subtilitatea și umorul poetului, care te cucereau. Prezența lui era o sursă permanentă de amuzament.

Grigore Băjenaru, scriitorul, pe lângă romanele istorice, legende, proză umoristică și versuri, are și un volum cu povestiri despre „oameni mari”, unde relatează o întâmplare tipică pentru autorul baladelor „vesele și triste”.

Ne spune că era bun prieten cu Mihail Sadoveanu, figură impresionantă, cu o statură masivă, îmbrăcat cu haine nemțești și cu o lavalieră neagră, care-i flutura în bătaia vântului, iar Topîrceanu, mic de statură, purta cunoscuta-i uniformă de școlar – după moda vremii – și văzuți mereu împreună, părea a fi un băiețel de 14 ani, cu tatălul său.

Apreciind dimensiunea talentului său, constatăm că nu înălțimea este cea care dă valoarea. Pe lângă moștenirea literară pe care ne-a lăsat-o George Topîrceanu, mai poate fi menționat și ca director al Teatrului Național din Iași și Chișinău, Inspector al artelor, Director – șef la revista „Viața Românească” și bibliotecar la Biblioteca Universității din Iași, în timp ce rector era profesorul Mârzescu. O funcție onorabilă ce fusese ocupată de nume prestigioase (Mihai Eminescu, St. O. Iosif, Claudiu Isopescu), numai că Topîrceanu nu prea se deranja s-o îndeplinească, își vedea de poezie și se prezenta la slujbă doar în ziua când se încasa salariul.

Era original atât în creații, cât și în comportament, originalitate care condimentată cu ironia și umorul care nu-i lipseau, a condus la întâmplări care au devenit anecdote. Așa că, atunci când rectorul, profesorul

Mârzescu, a fost informat că Topîrceanu nu se prezintă la slujbă decât în „binecuvântata zi a salariului”, acesta a verificat informația, a constatat că este adevărată, și în ziua salariului a fost și el prezent. După ce Topîrceanu a încasat leafa, l-a apostrofat cu seriozitate:

- „Domnule Topîrceanu, mă văd nevoit, cu tot respectul, să-ți spun că nu sunt deloc mulțumit de dumneata!”

Și atunci „bibliotecarul”, senin, a răspuns pe un ton la fel de „serios”:

- „Ba eu, domnule Mârzescu, sunt foarte mulțumit de dumneavoastră. Cine nu e mulțumit, să-și dea demisia!”

Și a plecat, la fel de grăbit precum chiriașul din cunoscuta sa baladă.

- MĂRIA SA, SFINȚIA SA ȘI... BUCĂTARUL

Este o întâmplare hazlie despre două mari personalități de stat și un bucătar. Cine nu l-a iubit pe Cuza Vodă? Răspunsul este fără echivoc, fiindcă Domnia Sa era un om inteligent, carismatic și om de lume în viața personală, dar și patriot fără limite și diplomat a cărui inteligență și conștiință națională a „vibrat puternic” în pieptul său, om al reformelor benefice pentru popor, personalitate cu prestanță în Europa.

Cât privește credința, nu era bigot, dar din motive de sănătate și ținut din scurt de Elena Doamna, respecta posturile sfintelor sărbători. Numai vinul nu avea restricții, acesta nu era de dulce.

Odată, în postul Crăciunului, domnitorul a fost invitat la masă de Mitropolitul Primat al Țării. Bucatele, toate de post, au fost absolut delicioase: pilaf cu mânățarci, tocană sârbească de legume și o ciorbă de linte cu salată de varză acra tăiată fideluțe, alături de sferturi întregi stropite cu ulei de nucă și presărate cu boia de ardei. Acest ultim fel era mâncarea preferată a domnitorului, fapt pentru care au mâncat-o amândoi neprotocolar, sorbind direct din strachină și lăsând-o pe Doamna Elena „amețită și fără cuvânt”. Au urmat baclavale cu nuci și alune năclăite în miere, cu asigurarea că „nu este lucrată cu unt”.

Încântat de meșteșugul bucătarului, Domnul Cuza l-a rugat pe Mitropolit să-i împrumute și lui uneori bucătarul, iar Sfinția Sa s-a arătat bucuros să-i îplinească dorința, ba i-a dat și câteva sticle de tămâioasă. Și așa a ajuns bucătarul Mitropolitului să-i gătească Domnitorului în zilele de post.

Cuza l-a îndrăgit pe bucătar și fiind mulțumit de serviciile sale, popular ca întotdeauna, a trimis după bucătar, să-l aducă și să-i mulțumească pentru osteneală, dar și pentru a ciocni împreună un pahar. Fericit de cinstea cu care-l onora domnitorul, bietul om a cam întrecut măsura și a prins chef de vorbă, așa că la întrebarea despre secretul că mâncărurile lui de post au un gust așa de bun, a mărturisit că „la fiecare

mâncare de post, pun la fiert și o halcă mare de slănină de porc”!...

Domnul a râs sănătos, Doamna s-a indignat, iar bucătarul a respins sfatul de a-i mărturisi Mitropolitului „păcatul” său fiindcă, zice el, „la mâncarea de post, dacă nu-i pui și ceva dulce, n-are nici un gust.”

- ȘI MARI CLASICI FĂCEAU GLUME

Se știe că Eminescu și Caragiale, când erau la masa de lucru, erau poetul și dramaturgul, dar în viață sclipiau de umor, o stare de spirit care de cele mai multe ori se transforma într-o întâmplare nostimă.

EMINESCU – la Viena, în prima tinerețe, era un mare amator de farse. O ducea greu din punct de vedere material, dar asta nu-i influența buna dispoziție. Stătea în gazdă la o bătrână austriacă, împreună cu un băiat român, înstărit și susținut mereu cu bani și pachete din țară. Chiar dacă era sărac, Eminescu era o fire veselă, se bucura de viață, mergea des la teatru, trăia cu intensitate scenele și râdea atât de entuziast, încât îi antrena și pe spectatorii de lângă el. În restul timpului liber studenții români se duceau la restaurant doar pentru a bea un „schwartz” care nu le potolea foamea, mai ales că prin ușa care ducea la bucătărie emanau mirosuri ispititoare de cârnați rumeniți pe varză călită, iar ei priveau cu jind tăvile aduse de chelnerițe – pentru alții – înghițind în sec.

Eminescu, mare amator de farse, într-o seară, când grupul lor trecea printr-o asemenea încercare, i-a întrebat dacă vor un prânz copios, iar ei au fost mai mult decât entuziasmați. I-a rugat să aștepte puțin. S-a dus grabnic la Frau Rose, gazda, și i-a spus cum colegul Grămadă, celălalt chiriaș, a avut un mic accident, adică și-a sfâșiat atât de rău pantalonii într-un cui de la scaun, încât nu mai poate merge așa pe stradă. Așa că a rugat-o să-i dea lui Eminescu cealaltă pereche de pantaloni ai săi, pentru a-i duce să se schimbe. Bătrâna a fost puțin suspicioasă, dar a convins-o arătându-i un bilet care i-l trimisese chiriașul, care fiind scris în românește, nu l-a putut citi. În schimb i-a recunoscut semnătura și i-a dat pantalonii.

Numai că dovada era un bilet trimis lui Eminescu cu câteva zile în urmă de colegul său prin care îi cerea împrumut o carte de filozofie. Și, bineînțeles, era semnat, semnătura cu care Frau Rose a fost păcălită. Imediat pantalonii au fost vânduți la telal (negustor de haine vechi) și s-au transformat, pentru prietenii care așteptau, în porții generoase de cârnați pe varză, chifle, bere, ba le-au mai rămas și pentru cinci schwartzuri.

Peste câteva zile, Grămadă trebuia să facă o vizită simandicoasă și nefericitul proprietar a două perechi de pantaloni află că, grație amicului său, acum are numai una. Pe moment s-a înfuriat, l-a numit „corsar de uscat” și „negustor de piei de cloșcă”, apoi elanul tinereții a triumfat și au făcut haz. Păgubașul s-a grăbit să-și recupereze pantalonii și l-a întrebat de ce nu și-a

vândut pantalonii săi. Atunci, Eminescu a explicat logic: „... fiindcă eu am o singură pereche. Frumos mi-ar fi stat să mă duc la Universitate în izmene?”

- DAR CARAGIALE?

Și „nenea lancu” era cunoscut ca un mare amator de farse. Una a rămas de pomină. Marele dramaturg Ion Luca Caragiale este, mărturisesc, una din preferințele mele literare. Profesia mi-a dat prilejul ca prin materialul lecturat să-mi întregesc imaginea despre omul și scriitorul Caragiale. Am apreciat profunzimea tematică, usturimea satirei, verva povestirii, dar mai presus de toate – valoarea cuvântului. La scriere era și mai pretențios, i se spunea „Moș Virgulă” pentru exigența față de corectitudinea exprimării și a scrierii. Dialogurile cu colegii de breaslă erau un fel de „dansul săbiilor”, cu ironii politicos mascate, trebuia să citești în subtext ca să vezi paradoxul.

La micile agape prietenești se întrecea în glume cu amicii care-i puteau face față. Unul dintre ei este Dumitru Teleor și sunt cunoscute dialogurile lor spontane. Un exemplu este cel care se referă la comanda făcută în versuri, într-o berărie. S-au așezat la o masă și au comandat chelnerului, strigând cu voioșie:

- Caragiale: Chelner, vino iute c-un lichior/ Că plătește Teleor!”

Și replica amicului:

- Teleor: „Băiete, Teleor n-are parale,/ Dar plătește Caragiale!”

Viața i-a fost izvorul de inspirație, prostia și infatuarea pe care o întâlnea zilnic deveneau imediat o perlă literară.

Gluma, destul de costisitoare, despre care voi vorbi, a fost de fapt o întâmplare autentică cu care a amendat doi palavragii care vorbesc fără să gândească și spusele lor sunt doar... vorbărie! Moștenirea, destul de substanțială, care i-a revenit de la o mătușă, i-a permis această fantezie înscenată celor doi „amici” cu care se afla la „Café de la Paix” (Cafeneaua Păcii), aflată vizavi de Capșa, pe Calea Victoriei, numită așa după celebra cafenea pariziană. Unul din amici și-a exprimat marea lui dorință, care, din păcate, este de nerealizat, aceea de a bea o cafea, frappe sau la filtru, la adevărata „Café de la Paix” din Paris și a adăugat: „Atât, să stau și eu la o masă de la „Café de la Paix” din Paris, cât să

beau o cafea și p-ormă să plec, dar să știu c-am făcut treaba asta! N-aș dori nimic altceva. Dar cu ce bani?” Celălalt amic a oftat, manifestându-și aceeași dorință: „o cafea... și atât!”

Mărinimos, nenea lancu le-a promis realizarea acestui vis, pe cheltuiala lui. Și, incredibil, dar i-a dus la Paris la vestita cafenea, au traversat Parisul, extazul era la culme și au savurat mult dorita cafea. Când au terminat-o, Caragiale a făcut plata și i-a poftit la gară, pentru a se întoarce la București.

Stupoare!... Bălbâială. ...„cum, nu vedem Parisul?” Atunci, binefăcătorul le-a amintit ce și-au dorit la București: „să stau la o masă la Café de la Paix în Paris, să beau o cafea și... atât!”

Apoi, pe un ton moralizator: „Trebuie să ne respectăm cuvântul, așa-i frumos. Nu sunteți oameni de cuvânt!” Și... înapoi la București.

ÎNTREBĂRI RETORICE

De multe ori s-a afirmat că marii clasici pot deveni contemporanii noștri, dacă luăm în considerație tematica operelor raportată la realitatea zilelor noastre. Așa că fantezia mă îndeamnă să pun două întrebări, absolut retorice:

1. Nene lancule, dacă ar fi posibilă o călătorie în timp, ai reveni și ai fi contemporanul nostru, ți-ar ajunge oare timpul (24 din 24) pentru a-i „înțepa pe toți cei din jurul tău care îți oferă cu atâta generozitate subiecte de inspirație?”

2. Dacă ai fost în stare să amendezi atât de original doi tineri care „flecăreau” și nu se făceau responsabili de ceea ce spun, dar fără a face rău nimănui, oare cât de ascuțită ți-ar fi penița azi, când ai auzi zilnic „gafele” făcute de valorile sociale, masteranzi și doctoranzi cu funcții guvernamentale, care folosindu-se de acest drept, ne conduc destinele?

Ai avea atât de multe de spus și cred că după tehnica contemporană ai folosi varianta: „Sună un prieten!” Oare pe cine ai suna? Bineînțeles, pe celălalt, la fel de aprig luptător pentru limbă și popor, amicul tău și Luceafărul nostru, pe *Eminescu*.

Întristat, fiindcă din neființă el nu poate fi decât „nemuritor și rece”, i-ar privi cu dispreț pe cei de azi, așa cum a făcut-o în viață cu contemporanii și din nou ar zice:

„Cum nu vii tu, Țepeș Doamne, ca punând mâna pe ei,
Să-i împarți în două cete: în smintiți și în mișei,
Și în două temniți large cu de-a sila să-i aduni,
Să dai foc la pușcărie și la casa de nebuni!”

La vremea lui, indignat, Enescu se revolta de faptul că:

„... fonfii și flecării, găgăuții și gușății,
Bălbâiți cu gura strâmbă sunt stăpânii astei nații!”

Și tot retoric, „Oare, istoria se repetă?”

Prof. Lucia MUNTEANU

GRIGORE ALEXANDRESCU – într-o nouă –

*„Când privesc zilele de-aur a scripturilor române,
Mă cufund ca într-o mare de visări dulci și senine...
Văd poeți ce-au scris o limbă, ca un fagure de miere...”*

Mihai Eminescu – Epigonii

Versurile acestea atât de cunoscute ale Eminescului nostru m-au dus cu gândul la generațiile de poeți, scriitori, care, de-a lungul timpului, au făcut să vibreze sufletul oricărui român, deoarece ei, acești poeți, credeau în scrisul lor, în ideile lor înălțătoare, însuflețite de un înalt patriotism, ei făceau „valul să cânte”, făceau „steaua să zboare”.

Și aflându-ne la un început de an, voi face o incursiune în primele luni în care literatura română s-a îmbogățit cu nume ilustre, ale căror opere au înfruntat timpul, rămânând definitiv în patrimoniul spiritual românesc.

Ianuarie ni i-a dat pe Eminescu, Slavici, Caragiale, Nicolae Iorga, I.H. Rădulescu, Ionel Teodoreanu, Ion Minulescu; februarie este luna în care au văzut lumina zilei Vasile Cârlova, Grigore Vieru, Marin Sorescu, Grigore Alexandrescu, iar martie ni i-a dăruit pe Ion Creangă, George Topârceanu, Elena Farago, Nichita Stănescu, Ana Blandiana.

Dintre aceste nume importante pentru evoluția noastră spirituală, am ales unul mai puțin cunoscut, intrat pe nedrept în uitare, în zilele noastre: Grigore Alexandrescu. De ce despre Grigore Alexandrescu? Deoarece el este numele cel mai reprezentativ pentru fabula românească și nu numai, deoarece tânărul Grigore Alexandrescu poate fi un exemplu pentru adolescenții de astăzi prin felul în care a luptat pentru a înfrunța un destin nedrept.

S-a născut la Târgoviște, în 1810, vechea cetate de scaun, care a fost și leagănul poetului Vasile Cârlova, de care l-a legat o strânsă prietenie, și al eruditului Ion Heliade Rădulescu și al familiei poezilor Văcărești.

O copilărie fericită avea să se sfârșească tragic, deoarece la 15 ani rămâne orfan de ambii părinți, Mihai și Maria Alexandrescu.

Părăsește Târgoviștea și, ajungând la București, va fi „găzduit” „într-un beci sub scară la Mitropolie”, la un unchi al său, părintele Ieremia.

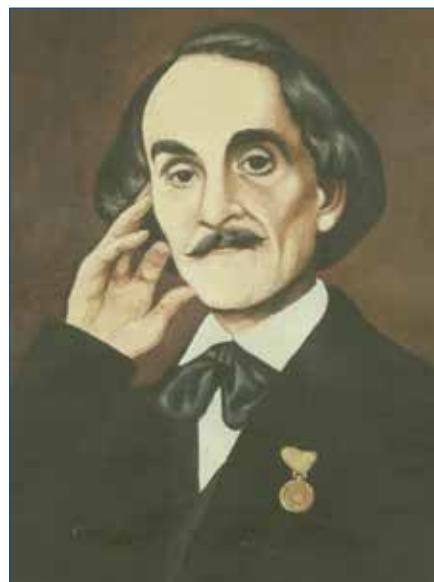
Însetat de lectură, aici are privilegiul să-și îmbogățească lecturile, citind cu nesaț clasicii greci Xenofon, Tucidide, Plutarh.

Înscriș la Școala lui J.A. Vaillant, va cunoaște literatura franceză, din care va memora o bună parte din creația clasicilor, uimindu-și profesorii atât prin pronunția impecabilă, cât și prin numărul mare de versuri învățate.

La școala sus menționată are ocazia să-l cunoască pe Ion Ghica, de care îl va lega o prietenie până la sfârșitul vieții, dar și pe lancu Văcărescu, poet recunoscut al vremii.

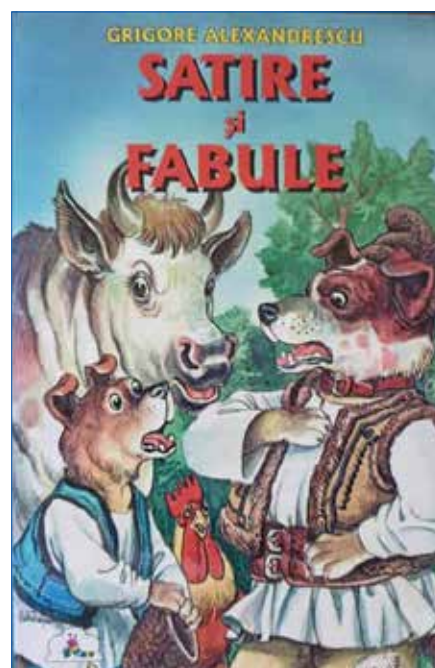
Prin atitudinea sa față de evenimentele epocii, se dovedește a fi un spirit activ, progresist, fiind agreat de personalități ale vremii, între care și I. H. Rădulescu, în revista căruia, „Curierul românesc”, își va face debutul cu poezia „Miezul Noptii”.

Nu voi insista pe aspecte legate de viața lui decât în măsura în care

„ TALENTUL LUI
ALEXANDRESCU E UN
TALENT ÎNALT, SEVER,
CONCENTRAT.”

- NICOLAE IORGA -

faptele sale îi influențează opera.

Patriot convins, va publica între 1838-1842 două din volumele sale cele mai reprezentative. Poezia „Anul 1840”, apărută în revista „Dacia literară”, este expresia optimismului său, degajând o încredere mare în viitorul care se pregătea prin Revoluția de la 1848.

Prin creațiile sale se afirmă ca un luptător pentru ideile binelui și ale dreptății sociale.

Agreat de domnitorul Gheorghe Bibescu, îndeplinește în această vreme diferite funcții administrative.

Viața mondenă și lumea saloanelor îi oferă un spațiu de observație critică, atitudine reflectată în Satire și Epistole. Revelatoare în acest sens este „Satiră. Duhului meu”.

Perioada premergătoare Unirii din 24 Ianuarie 1859 este una revigorantă pentru creația poetului, publicând în 1857 poezia „Unirea Principatelor”:

*„Când citim în vechea carte a istoriei străbune
Virtuți mari, ilustre fapte ale nației române,
Care inimă stă rece? Care suflet nemișcat?
Cine n-are dor să vază țara sa în fericire,
Cu legi bune, cu legi drepte, în tărie și-n unire,
Cultivând artele păcei pe al său pământ bogat?”*

Anul 1860 este anul în care poetul Grigore Alexandrescu începe să-și trăiască cea mai dramatică perioadă din viața sa. Se îmbolnăvește, dând semne de tulburări nervoase, motiv pentru care este înlăturat din toate funcțiile avute. I se acordă pensie, iar în 1864, prin hotărârea Adunării legiuitoare, i se votează „rentă viageră” ca recompensă națională pentru meritele sale în literatură.

În 1885 moare, prilej cu care prietenul său de o viață își exprimă indignarea față de funeraliile modeste, deși fuseseră declarate funeralii naționale, care s-au desfășurat la înhumarea poetului. Tot atunci, Vasile Alecsandri este mâhnit din cauza supărării „generației actuale... și de uitarea în care căzuse numele lui, odinioară strălucit”.

Dacă ne referim la activitatea sa literară, se poate spune că Grigore Alexandrescu a fost deschizător de drumuri, el fiind „cel mai desăvârșit reprezentant al lirismului preeminescian.” O puternică influență asupra liricii sale au avut-o operele clasicismului și romantismului francez, pe care le-a citit cu nesaț.

Lirica erotică se concretizează în titluri ca: „Meditație”, „Așteptarea”, „Când dar o să guști pacea”, „Te mai văzuio dată”, creații ce prevestesc lirismul eminescian: „Când dar o să guști pacea, o, inimă mâhnită?/ Când dar o să înceteze amarul tău suspin?/ Viața ta e luptă, groaznică, neîmplănită,/ Iubirea vecinic chin.”

Lirica patriotică, atât cea din perioada prerevoluționară, cât și cea de inspirație istorică, ocupă un loc important în creația sa. Edificatoare sunt „Anul 1840”, „Unirea Principatelor”, „Umbra lui Mircea. La

Cozia”, „Răsăritul lunei”, „La Tismana” și „Mormintele. La Drăgășani.”

Pentru poetul Grigore Alexandrescu, patria este bunul cel mai de preț, iar jertfa fiilor ei - flacăra patriotismului.

Spuneam la început că fabula este partea cea mai reprezentativă pentru acest scriitor, deoarece în fabulă își dezvoltă poetul „puterea geniului său creator.”

Scriitorul afirmă într-o epistolă: „Socotesc că putem zice, fără să ne îndoim,/ Că e prea bun pentru fabuli veacul în care trăim.” (Epistola D.I.V. „Autorul primăverii amorului”)

În fabulele sale, necuvântătoarele vorbesc și reprezintă tipuri de oameni ale căror vicii sunt satirizate printr-un umor necruțător. „Toporul și pădurea”, „Șoarecele și pisica”, „Privighetoarea și măgarul”, „Câinele și cățelul”, „Lupul moralist”, „Boul și vițelul”, „Vulpea liberală” sunt doar câteva titluri dintre cele mai cunoscute fabule ale lui Grigore Alexandrescu.

Parvenitismul, ipocrizia, trufia, sunt sancționate fără menajamente.

Reproducând una dintre aceste creații, vă ofer un exemplu de parvenitism atât de cunoscut nouă în zilele noastre:

*„Un bou ca toți boii, puțin la simțire,
În zilele noastre de soartă-ajutat,
Și decât toți frații mai cu osebite,
Dobândi-n cireadă un post însemnat.*

*- Un bou în post mare? – Drept, cam ciudat vine,
Dar asta se-ntâmplă în oricare loc:
Decât multă minte, știu că e mai bine
Să ai totdeauna un dram de noroc.*

*Așa d-a vieței veselă schimbare,
Cum și de mândrie boul stăpânit,
Se credea că este decât toți mai mare,
Că cu dânsul nimeni nu e potrivit.*

*Vițelul atuncea, plin de bucurie,
Auzind că unchiul s-a făcut boier,
Că are clăi sumă și livezi o mie:
„Mă duc, zise-ndată, nițel fân să-i cer.”*

*Făr-a pierde vreme, vițelul pornește,
Ajunge la unchiul, cearcă a intra;
Dar pe loc o slugă vine și-l oprește:
„Acum doarme, zice, nu-l poci supăra.”*

*- „Acum doarme? ce fel! pentru-ntâia dată
După-prânz să doarmă! Obiceiu lui
Era să nu șază ziua niciodată;
Ast somn nu prea-mi place, și o să i-o spui.”*

*- „Ba să-ți cauți treaba, că mănânci trântea;
S-a schimbat boierul, nu e cum îl știi;*

*Trebuie-nainte-i să mergi cu sfială,
Priimit în casă dacă vrei să fii."*

*La o mojiție atâta de mare,
Vițelul răspunde că va aștepta;
Dar unchiu se scoală, pleacă la plimbare,
Pe lângă el trece, fără-a se uita.*

*Cu mâhnire toate băiatul le vede,
Însă socotește că unchiu-a orbit;
Căci fără-ndoială nu putea a crede
Că buna lui rudă să-l fi ocolit.*

*A doua zi iarăși, prea de dimineață,
Să-l găsească vreme, la dânsul veni:
O slugă, ce-afară îl vedea că-ngheață,
Ca să-i facă bine, de el pomeni.*

*„Boierule, zise, așteaptă afară
Ruda dumitale, al doamnei vaci fiu.”
– „Cine? a mea rudă? Mergi de-l dă pe scară.
N-am astfel de rude, și nici voi să-l știu.”*

„Boul și vițelul”

Personajele animaliere aduse în fața cititorului evidențiază aspecte negative ale condiției umane, care, din păcate, s-au perpetuat până în zilele noastre. Întâlnim în fabulele sale conducători incompetenți, corupți, despotici, care nu-și asumă răspunderi în momente critice. Astfel, elefantul, din fabula „Elefantul”, este „necioplit”, „tare de cap”, și ajungând în fruntea

împărăției, numește în funcția de „ministru la oi” pe lup. Leul, care ajunge și el într-o funcție înaltă, trebuie să sacrifice, în bătlia cu regele Pardos (Leopardul) pe cel mai puternic. Cel sacrificat este însă iepurele, pentru că cei puternici cu adevărat nu-și asumă răspunderea, declarându-se toți niște neajutorați („Dreptatea leului”).

În „Lupul moralist”, lupul, ajuns împărat, cere supușilor săi respectarea „pravilei” (a legii), dar el însuși poartă o manta din piei de oaie: „Când mantaua domnească este din piei de oaie, / Atunci judecătorii fiți siguri că despoaie.”

Grigore Alexandrescu este creatorul stilului satiric și epistolar în poezia română, multe din satirele și epistolele sale rămânând până astăzi modele ale geniului, anticipând epistola eminesciană.

Fabulele scriitorului au adus în scenă eroi caragialești întruchipând demagogia, îngâmfarea, viclenia, lașitatea.

Voi încheia pledoaria mea pentru unul din poezii importante ai secolului al XIX-lea printr-o apreciere făcută de marele istoric și critic literar, Nicolae Iorga:

„Talentul lui Alexandrescu e un talent înalt, sever, concentrat. E grozav în satiră, minunat în amplificarea unui sentiment puternic. Nimeni ca dânsul n-a cântat gloria strămoșească de care era stăpânit, nimeni n-a osândit cu mai multă energie, răzimat pe această idee a strălucirii noastre în trecut, timpurile umilite în cari fusese osândit să trăiască. Versul palpită, cuvintele sale ard și indignarea acestui temperament vulcanic mișcă cu atâta mai mult cu cât ea e condensată, împluternicită, prin silințele către conciziune ale artistului...”

Ești atâta de frumoasă...

Ești atâta de frumoasă,
Și atât de dragă-mi ești,
Te-aș lua cu mine acasă
Viața... să mi-o veselești.

Te prețuiesc ca pe-o comoară,
Ești unică, ești demnă și distinsă,
Înaltele virtuți te înfășoară,
De soare tu nu ești atinsă.

Ești grațioasă și cu bună cuviință,
Îngerii roiesc în jurul tău,
Tu ai decență, forme și credință,
Binecuvântată fii de Dumnezeu.

Ne-am închinat împreună
Ca ce-am pornit să fie de bun augur,
Domnul să ne binecuvânteze-n cunună,
Să mergem amândoi pe-același drum.

Ochii mamei

Ochii măicuței luminoși
Ce mi-au vegheat copilăria
În anii vieții cei frumoși
M-au învățat ce-i **bucuria**.

Și tot privindu-i cu nesaț
Ca pe un astru sfânt,
Mă-nvăluie cu atâta drag
Și-am învățat **să cânt**.

Și dacă a căzut bolnavă
Eu am simțit cum e **durerea**,
Am început să plâng în grabă
Și-am învățat ce este vrerea.

Și tot rugându-se mereu
S-a refăcut cu bine,
Să ai **Credință-n Dumnezeu**,
Tot ea m-a învățat pe mine.

Când am plecat luându-mi zborul
Cu ochii blajini m-a urmărit,
Am învățat ce este **dorul**...
N-am suportat și-am revenit.

Ochii măicuței îi port mereu în gând,
Și în suflet, zi de zi,
Cât va trăi pe acest pământ
Voi fi cu ea și-i **voi iubi**.

Dorin IONEL

Prof. **Ecaterina TELETIN**

Academicianul Emil Racoviță

Între personalitățile românești care au dus faima cercetătorilor noștri dincolo de fruntariile țării, Emil Racoviță deține prin dimensiunea și rigorile științifice a operei sale un loc binemeritat, considerat unul din marii exploratori și biologi ai lumii.

Locul și data nașterii marelui savant sunt consemnate în unele documente privind datele la Iași, unde locuia familia Racoviță și la Dănești, județul Vaslui, astăzi comuna Emil Racoviță. Conacul în care multe documente argumentează că Emil s-a născut la DĂNEȘTI este Casă Memorială.

În discuțiile avute cu bătrânii comunei, cu ocazia excursiilor organizate la Casa Memorială, reiese că familia Racoviță petrecea verile și unele sărbători la conac, cu oamenii care lucrau pe moșie. Emil era prietenos cu băieții personalului care lucra pe moșie, alerga pe ulițele satului ca orice copil și, mai ales, în poienile din pădurea apropiată de sat, teritoriul din care copilul, savantul de mai târziu, făcea observații cu privire la vreme, zborul păsărelelor, colecta fructe, frunze, pietricele de tot felul.

Povestea bătrânii că ascundea materialul colectat în cele mai neașteptate unghere. Ar fi pus niște roci într-un loc liber din pian, în felul acesta muzica alterată de colecția copilului a stricat atmosfera seratei muzicale dintr-una din serile de toamnă de la Dănești. Așadar, vede lumina zilei în 1868 la Dănești, așa cum arată mai multe înscrisuri de la Casa Racoviță.

Școala primară o face în Iași, sub directă îndrumare a lui Ion Creangă. De mic, își arată interesul pentru științele naturii, iar marele povestitor îi însuflă darul povestirii, ce va face ca savantul să mănuiască cu măiestrie cuvântul rostit sau scris, făcând accesibilă opera sa științifică. Dimineața, învățătorul trecea prin fața casei familiei Racoviță. Elevul îl aștepta în poartă, și vă închipuți câte întrebări și ce discuții aveau „copilul și Domnul Învățător”! În liceu a fost îndrumat de Grigore Cobălcescu, un distins cercetător care, din 1855, arăta că sarcina științelor naturii constă în a descoperi legile biologice și cauzele variabilității plantelor și animalelor.

După promovarea bacalaureatului, pleacă la Paris pentru a studia Dreptul. Paralel frecventează cursurile Școlii de Antropologie.

Termină Facultatea de Drept și Științe Naturale. De menționat că a întrerupt cursurile facultății pentru a veni în țară la convocarea unității militare de care aparținea, pentru a-și satisface stagiul militar. Când a stat la Paris, a fost remarcat de colegi, profesori, cercetători și de Societatea Științifică, prin seriozitatea cu care trata cursurile, lucrările de laborator și publicațiile care au impresionat cercetătorii din Franța și

nu numai. De exemplu, a publicat „Note de Biologie” în 1894, apoi Teza de doctorat, în 1896, care depășește cu mult nivelul obișnuit al tezelor din același domeniu. După studierea Tezei biologului Racoviță, cercetătorii timpului îl consideră pe acesta un „deschizător de drumuri în biologie”.

Era un mare patriot. Cu orice ocazie, făcea cunoscută dezvoltarea culturală și științifică a Iașului și a altor ținuturi pe care le vizitase sau cercetase în timpul liceului. Venea des la Dănești, hoinărea pe moșie, era apropiat de țărani, le asculta păsurile. „Cuconu Emil” a venit în comună când a fost reforma agrară, după primul război mondial și a împărțit la țărani toată partea de moșie ce i se cuvenea de la familie. Îi plăcea la moșie. Și băieții lui petreceau vacanțele în livadă și parcul din jurul casei.

În vizita noastră din fiecare an, începând cu 1974 până în 1990, am aflat multe evenimente legate de viața tânărului și familistului Emil, și în general a familiei. De exemplu, boierul i-a învățat să facă agricultură cu mijloace care să le mai ușureze munca, să-și îngrijească copiii, să-i trimită la școală. Am văzut în casă cum se aducea apa de la izvorul din livadă prin olane puse cap la cap, prin șanțuri căptușite cu cărămidă făcută manual.

De asemenea, ne-a atras atenția un răcitor, făcut din tablă galvanizată, cu gheață din ghețărija proprie în care țineau mâncarea.

Grădina mai păstrează resturi de arbuști exotici aclimatizați zonei geografice respective, dar și rămășița unei livezi!?

Mulți dintre cititorii revistei, unii chiar autori ai materialelor publicate în revistă, au vizitat Casa Memorială și cunosc multe din povestirile bătrânilor care veneau în curte imediat ce veneau vizitatori. Vizitele anuale la Casa Memorială le organizăm cu elevii în vederea cunoașterii biografiei și a materialelor colectate de savant și a unor aparate cu care a făcut observații în „expediția sa pe vasul Belgica, în Antarctica”.

Materiale legate de expediția la care a participat Emil Racoviță se găsesc și la Muzeul Județean din Vaslui. „Concursul Emil Racoviță” era organizat de Consiliul Județean al Pionierilor cu aportul Inspectoratului Școlar Județean, onorat cu premii și excursii pentru elevii care întruneau baremul. Concursul era organizat cu fază școlară, orășenească și județeană. Subiectele erau formulate din materia clasei din care venea participantul, cunoștințe legate de ocrotirea plantelor și animalelor, precum și rezervațiile geologice din județ, biografia completă a lui Emil Racoviță.

În vizitele noastre am aflat și lucruri nostime. După 23 august, Casa Racoviță a fost devastată împreună cu grădina, parc și livadă. Acareturile din casă, oglinda venețiană au fost

recuperate când s-a organizat „Casa Memorială din grajdurile gospodarilor”. Casele lor erau mici și nu încăpeau mobilele boierului.

Vizitatorii sunt încântați de exponatele prezentate: hărți, planșe, materiale conservate, dar mai ales de istorisirile cu haz ale bătrânilor, care povesteau diferite întâmplări din timpul când locuia familia Racoviță la Dănești. La una din vizite ne-am întâlnit cu o delegație de naturaliști din Belgia și cu ambasadorul acestei țări. În fiecare an vizita o delegație de cercetători din Belgia Casa Memorială, evocând personalitatea lui Emil Racoviță.

Dăneștenii se laudă cu alți doi academicieni: Grigore T. Popa, medicul care a dat denumirea Facultății de Medicină din Iași și Emil Condurache, profesor universitar doctor în Arheologie, tatăl renumitului istoric Zoe Petre.

Reluând activitatea lui Emil Racoviță, acesta este recomandat de un grup de cercetători să participe ca biolog la expediția vasului Belgica, pentru explorarea continentului Antarcticii. Plecarea are loc la 16 august 1897, onorată de o mare comunitate științifică și notabilități belgiene. În drum, cât vasul acostează pentru reparații sau alimentare în diferite porturi de pe coasta Americii de Sud, Emil Racoviță se oprește în statele Chile și Argentina, explorând 23 de zile flora și fauna țărilor respective, întocmește hărți, dă nume unor plante și animale necunoscute până la el – sigur, era însoțit de naturaliști din zonă.

Face observații valabile și astăzi asupra balenelor, climei, comportamentul animalelor din Antarctica, dă nume de specie pinguinilor, pe care îi descrie în amănunt, nu numai etologic (comportament), dar în aspectul penajului și coloritului, care îi diferențiază.

Lucrarea completă, „Expediția Polară Belgiană”, este cunoscută în toată lumea, mai ales că robustețea lui Emil, modul lui de comportament, vivacitatea sa de român a întreținut un climat bun de studiu la bordul vasului, care a stat înghețat între sloiuri câteva luni, fără a putea lua legătura cu exteriorul. Lucrarea este o fascinantă descriere a ținuturilor Antarcticii. Lipsa apei, a alimentelor pe timpul înghețului, a gerului i-a pus la grele încercări. În lucrare se găsesc și multe observații climatice care vor servi altor navigatori.

Veselia, cunoștințele practice, dorința de reușită l-au motivat pe savant, care, așa cum povestesc tovarășii lui de expediție, „era curajos, vesel și foarte curios”. Drept recunoștință față de profesorul din liceul ieșean, propune membrilor expediției ca una din insulele descoperite să poarte numele profesorului: „COBĂLCESCU”, nume care figurează pe toate hărțile Antarcticii.

Roald Amundsen, renumitul explorator, scrie: „Zoologul expediției, Emil Racoviță, a adunat atâta material științific și l-a conservat corespunzător, încât laboratoarele au de lucru mult timp.” După multe peripeții, ajung acasă în Belgia, unde sunt întâmpinați cu onoruri militare. Cât privește personalitatea lui Emil Racoviță, se confirmă ca **un mare naturalist**.

În 20 decembrie 1899, în fața savanților, la Societatea de Geografie din Belgia și la un an de la acest eveniment, decembrie 1900, conferențiază la Ateneul Român despre „Lupta pentru trai, în ghețurile Antarcticii”.

În 1904, explorând niște peșteri din Insulele Baleare, descoperă un crustaceu necunoscut. După consultări științifice, constată că se afla în fața unor noutăți. Acestor necunoscute se va dedica savantul, punând bazele unei noi ramuri a Biologiei – *BIOSPEOLOGIA*.

Întemeietorul acestei științe se mută la Cluj, unde înființează în universitatea clujeană primul Institut de Speologie din lume. În lucrarea apărută la București în anul 1926, „*Speologia. Rostul și însemnătatea ei*”, se evidențiază că în peșteră „picturile din tavan

sună ca un minutar neadormit al negrei veșnicii.”

Acolo se petrec de milioane de ani interesante evenimente biologice. O altă lucrare valoroasă în domeniul Biologiei este „Evoluția și problemele ei”, apărută la Cluj în 1929. Emil Racoviță rezolvă probleme de nomenclatură și clasificare în biologie. Lucrarea pune în evidență faptul că în domeniul evoluției, influența mediului extern trebuie avută în vedere, dar și a mediului intern, înțelegând că între dispozițiile morfologice și funcționale există contradicții, concluzii verificate după studiile din expediție asupra vertebratelor și nevertebratelor adaptate mediului polar.

Savantul se stinge din viață în 1947, la Cluj, după o activitate prodigioasă în teren și laborator, lăsând studii importante în țară și laboratoarele marine din sudul Italiei, după ce studiază un număr impresionant de peșteri, adunând material de studiu pentru cercetători și studenți, pe care îi încuraja așa cum făcuse ilustrul profesor ieșean.

Studiază cele mai mari peșteri din România, aducând o mare contribuție la patrimoniul științific universal. Lasă întocmite „66 de memorii reunite în 6 tomuri”, dar mai ales un admirabil exemplu de patriotism a omului de știință care a fost.

Pe urmele lui Emil Racoviță a participat într-o expediție cu un echipaj european, geograful Gheorghe Neamu, a cărei contribuții la noi descoperiri au fost aduse ca un omagiu savantului Racoviță. Cartea autorului Gheorghe Neamu, „Am fost în Antarctica”, aduce noi mărturii cu privire la descoperirile și observațiile care le-au fost de folos membrilor expediției, dar și materiale de studiu. De această dată, expediția folosește tehnici de lucru: se fac filme, diapozitive, fotografii cu care orice explicație poate fi mai veridică. Așa am văzut noi, și mă refer la elevii bărlădeni și profesorii interesați, Antarctica, prin exponatele marelui geograf, care a vizitat Bârladul în câteva rânduri, prezentând Antarctica și omagiind savantul (1975-1978).

E de datoria mea să amintesc că aceste întâlniri au fost posibile datorită regretatei profesoare Fulger Grigorina, directoarea Casei de Copii Nr. 2 Bârlad, a profesorului director Filote Manole de la Murgeni și profesoarei Condrea de la Inspectoratul Școlar Vaslui. Dacă Racoviță nu ne-a arătat nimic obiceiurile bășinașe din Insulele Țării de Foc, Autorul cărții citate mai sus ne-a prezentat filme, nu numai din Antarctica, ci și din timpul lucrărilor echipajului și din China și alte țări vizitate.

În bibliotecile bărlădenilor, sau poate la Școala Nr. 2 Bârlad și Casa de copii se găsește cartea „Am fost în Antarctica”, pentru că s-a lansat în Bârlad, la Casa de Cultură și a fost cumpărată de elevi și nu numai.

Este de datoria noastră să prezentăm personalități ale orașului și județului nostru, a țării, acolo unde ne duce soarta, pentru a arăta lumii că România există și va continua să fie pe harta lumii, atât cât românii vor ști să-și cinstească înaintașii și vor lupta să apere pământul sfânt plin de oasele eroilor căzuți pentru apărarea patrimoniului științific, cultural și a tradițiilor.

Savantul a fost onorat cu medalii și titluri academice în țară și străinătate, recunoscând prodigioasa activitate ca cercetător, deschizător de drumuri în studiul pe teren și în laborator, atât în biologie cât și geografie.

Multe societăți științifice din țară și străinătate, institute de învățământ și academii sunt onorate cu numele marelui savant.

Școli și străzi, laboratoare și săli de curs îi poartă numele. Să sperăm că numele lui va dăinui!

BIBLIOGRAFIE

Istoria Biologiei – Ministerul Educației și Învățământului, 1970

Prof. **Maria BUDESCU**

Amintiri! Amintiri!...

Nu de mult timp am văzut la teatrul din orașul Bârlad „Victor Ion Popa” o piesă de teatru, o comedie neagră, absurdă, ce m-a tulburat mult prin mesajul, prin umorul savuros și prin frumosul joc al actorilor, care deși tineri, au dat totul. Se chema „Tot ce se dă”, de dramaturg Ioan Peter.

Asta m-a dus cu gândul, fără să vreau, cu mulți ani înainte și m-am gândit la cauzele care poate au generat această cumplită situație: de-a nu mai găsi de muncă în țara ta, de-a fi atras de mirajul Occidentului, de visul îmbogățirii rapide.

Sunt dintr-un sat din apropierea orașului de altădată „industrial” Buhuși. Acolo funcționa o fabrică de postav, poate una din cele mai renumite fabrici din țară. Sirena acelei fabrici anunța muncitorii din oraș și din satele componente intrarea și ieșirea din schimburi. Pentru noi, elevii, anunța strângerea grupului de copii în centru satului pentru a pleca la liceu. Ora de plecare era 6, la ora 7 începeau cursurile. Până în clasa a X-a am făcut naveta cu trenul, o navetă scurtă de 7 minute, dar cu un drum lung de 2 km până la gară, și după coborârea din tren mai urcam 200 de scări pentru a ajunge în partea de sus a orașului, unde se afla liceul, partea modernă a orașului în care începuseră a se construi blocuri, școala și un spital. Partea de jos, era orașul muncitoresc, acolo unde erau toate casele construite cândva de proprietarul fabricii pentru a putea ușura munca oamenilor.

Dimineața, când coboram din tren, ne întâlneam cu muncitorii care ieșeau din schimbul de noapte. Erau obosiți, dar nu triști. Strada era plină de lume și trenul care aducea schimbul de zi, de asemenea. Din fiecare casă, cel puțin doi oameni lucrau la fabrică și aveau, în felul acesta, cu ce să-și întrețină familia.

De *fabrica* aceasta mă leagă multe amintiri frumoase. La liceu, încă din primul an de studiu, o zi era alocată practicii în fabrică – pe atunci nu se vorbea de practica agricolă. Am început cu atelierul tehnic unde se reparau piesele de la războaiele de țesut. De aici plecam de cele mai multe ori cu „span”, niște foițe subțiri colorate care ieșeau de la strung, erau foarte vii culorile acolo, dar în contact cu lumina se stingeau rapid, așa că pe urmă le aruncam dezamăgiți.

Proba pentru notă era „la pilit” o bucată de metal. Noi, fetele, am făcut câte o pensetă pe care maestrul ne-a dat-o apoi s-o avem ca amintire. În următorii ani, am trecut prin toate secțiile pentru a ști întregul proces

de transformare a lânăii: spălătorie, vopsitorie, uscătorie, filatură, țesătorie. Văd și acum cum ne învăța maistra să prindem repede firul rupt pentru a nu ieși rebuturi. Ultima secție a fost magazia de stofe. Unde am văzut munții de valuri cu stofe, asamblate frumos pentru a merge spre vânzare la noi în țară. La facultate, nu mică mi-a fost surpriza când un domn profesor, când a aflat de unde vin, mi-a spus întâmplarea ciudată că atunci când a călătorit în străinătate, a dorit să-i cumpere soției o stofă deosebită și gestionarul i-a recomandat un material pe care era imprimat numele fabricii Buhuși – România. Eram foarte mândră, de parcă fabrica era a mea!

Mama îmi spunea că pe timpul războiului, fabrica a fost mutată la Prejmer, lângă Brașov, ca să lucreze uniforme pentru soldați, după care, la terminarea războiului, a fost adusă la locul ei. Părinții mei, fiind tineri, au plecat și ei acolo să lucreze, făceau și ei ceva pentru țară.

Au trecut anii, eu am plecat de acolo. Când m-am dus odată acasă, părinții mei mi-au spus că fabrica va fi lichidată. Au fost lăsați fluturași precum că industria noastră este un morman de fiare vechi, că nu dă randament. Încet, încet a fost distrusă fabrica aceasta care le oferea de muncă atâtor oameni, ultimele au fost luate porțile, porți care se deschideau și închideau la fiecare schimb de tură.

Când am trecut prin orașul de jos, cum îl numeam noi, spre Piatra Neamț, nu am văzut nimic din ceea ce a fost odinioară.

Poate vă întrebați de ce am povestit despre acest lucru. Urmarea distrugerii fabricii a fost tragică. Oamenii

s-au văzut în postura de a nu avea de lucru. Cei aproape de pensionare s-au pensionat anticipat, iar restul au plecat la muncă în străinătate, de unde vin doar de sărbători.

Orașul s-a schimbat foarte mult. Aș putea spune că e un oraș îmbătrânit acum. Dacă atunci când eu eram elevă la liceu, erau 3-4 clase în paralel, acum este un rând de clase. Tinerii, care au plecat, acum au la rândul lor copii și ei învață acolo, au prieteni acolo, și slabă speranță de a se întoarce. Mai trist e faptul că și cei care studiază la noi, în final aleg să plece acolo unde cred ei că e mai bine. Mă doare că nu se găsesc soluții de a-i face, măcar pe ei, să rămână aici, să se schimbe viața omului, să nu mai avem acum „sclavi moderni” pe fiii noștri plecați după mirajul Occidentului, să nu-i mai vedem pe bieții bătrâni stând cu ochii ațintiți în zare, poate, poate le vine copilul acasă.

Și, dacă tot am vorbit despre liceul în care am învățat, liceu unde am avut profesori minunați și datorită lor am urmat această carieră, voi rememora o altă amintire din acel timp. Vorbeam despre naveta la liceu. Fiind în clasa a X-a, cei mai mari am hotărât să renunțăm la naveta cu trenul și să mergem pe jos, având de mers doar 4 km. Ziceam că suntem pregătiți pentru o altă experiență. Atunci ne-am grupat pe clase și în timpul parcurs repetam câte doi sau trei elevi, cuvintele la latină sau franceză, spuneam rezumate la limba română.

Îmi amintesc despre o zi de iarnă viscoloasă – nu știu dacă vă puteți imagina, deoarece nu mai sunt asemenea ierni. Dimineață, la ora 6, am plecat cu toții la școală. Vântul bătea cu putere și noi încercam cumva să ne ferim de el, acoperindu-ne fața, încât abia, abia mai vedeam pe unde mergem, ne orientam doar după luminițele care se zăreau în depărtare. Când s-a luminat de ziua, am realizat că suntem undeva deasupra orașului, la sediul C.A.P. – ului. Astea erau luminițele! Am luat-o grăbiți spre liceu, dar orele începuseră și nu am mai putut de în ziua aceea teza la geografie. Deși nu era o navetă comodă, acest fapt nu ne împiedica să participăm la activitățile extrașcolare care se organizau de liceu. Făceam parte din corul școlii și nu o dată am luat premiu cu acest cor. Când am ajuns la Ivești, colegul meu de franceză, auzind de unde vin, mi-a spus că a fost coleg cu un băiat de acolo și că tatăl său era student odată cu fiul. Era profesorul de muzică. Pe noi nu ne-a interesat ce pregătire au profesorii noștri, ci ceea ce făceau ei pentru noi.

Scriu despre vremuri trecute, dar care și-au pus amprenta asupra formării mele ca om și ca dascăl. Lecțiile de viață, pe care le-am primit în timpul școlii, mi-au prins bine mai târziu. Îmi amintesc despre mândria pe care o aveam noi, liceenii, cu uniforma noastră, care ne deosebea de aceea a elevilor de la școala profesională. În ultimul an de școală, a apărut un obiect nou pentru noi, „rucsacul” pe care l-am folosit pe Bucegi, dar după aceea ne-a venit ideea să-l luăm, noi, navetiștii, și la

școală. Cum eram copii de la țară, pe lângă cărți și caiete, umpleam rucsacul cu nuci, mere, pere, struguri pentru prietenii noștri de la oraș. Oamenii care ne vedeau aveau impresia că suntem veșnic într-o excursie. Directorul școlii s-a sesizat, a făcut un careu și a chemat pe fiecare elev cu rucsac, i-a spus să meargă în clasă, să-l golească și să se întoarcă cu el în careu. În mijlocul careului se adunase un munte de astfel de obiecte. Care mai de care mai colorat, mai mare. Atunci domnul director a chemat paznicul școlii să le strângă și să le folosim la strâns plante medicinale. Ne-a vorbit frumos și ne-a amintit că suntem liceeni, nu drumeți. L-am luat la sfârșit de an, dar nu l-am mai folosit că trecuse moda.

Și l-am înlocuit cu mapa. Era ceva mai elegant, arătam și noi ca niște „adevărați liceeni”, săracii de noi, care ne chinuam cum puteam să arătăm bine, care plecam dimineața devreme de acasă, care ajungeam la prânz destul de obosiți și flămânzi, dar care eram fericiți că intrasem la un liceu. Formam un colectiv unit, ne ajutam între noi și n-am întâlnit privirea niciunuia de sus, eram cu toții elevi.

Mapa cu care mă mândream, nevoie mare, mi-a adus și o amintire mai puțin plăcută, aș spune chiar periculoasă. Ultimul an, ultima zăpadă care se topea, din anii de liceu. Eu treceam în drum spre casă pe o punte, peste un pârau care începuse să se dezghețe. Într-o zi, la întoarcere, puntea nu mai era acolo, o luase gheața la vale. Nu știam cum să ajung acasă, deoarece, dacă găseam o altă cale, înconjuram mult, așa că am hotărât să sar pâraul. De, nu făcusem săritura de pe loc la sport? Am aruncat mapa pe celălalt mal și am făcut bătaia ca să sar, dar în momentul acela gheața s-a rupt și sloiurile ce veneau cu repeziciune m-au luat la vale. Nu aveam nicio speranță, nimeni nu era pe acolo. Am mers așa câțiva metri buni ținând mâinile deasupra gheții care mă lovea la gât. La o cotitură a râului era o salcie cu crengile în apă, cu greu am prins câteva și cu ele am ajuns la mal. Eram un șoarece murat! Până acasă apa se făcuse țurțuri la degete, eu tremuram toată, dar nu am uitat mapa mea.

Mama mă aștepta, ca de obicei, pe prispa casei. Pârâul peste care treceam atunci este acum un fir de apă, care dispare cu totul vara și poți să treci prin el cu piciorul. Nici iernile nu mai sunt aceleași, bogate și viscoloase. Nici oamenii nu mai sunt la fel!...

Amintiri, amintiri care mi-au legănat copilăria și tinerețea. Nu trăiesc prin ele, dar în clipele mele de răgaz, merg cu gândul acolo unde am copilărit. Deși a fost greu, a fost și frumos.

Ce bine e să ai de ce să-ți aduci aminte cu drag, să ai ce povesti! Mă gândesc, oare copiii de astăzi își trăiesc cu adevărat copilăria și tinerețea sau se cufundă numai în lumea tehnologiei?

Nu știu cum e mai bine, rămâne viitorul cel ce va elucida și aceste probleme, iar eu trăiesc cu speranța că totul va decurge așa cum va orândui Cel de Sus.

CITATE DESPRE AMINTIRI

„Toate lucrurile care sunt pline de amintiri degajă o visare care te îmbată și care te face să mergi rătăcind mult timp.”

Victor Hugo

„Atâta timp cât inima păstrează amintirile, spiritul este ferit de iluzii.”

François René de Chateaubriand

„Amintirea – coaja parfumată a celor mai banale întâmplări.”

Vasile Ghica

„Trebuie să avem întotdeauna vechi amintiri și tinere speranțe.”

Houssaye

„Amintirea e o seră a fericirilor trecute.”

Lucian Blaga

„Trăim în amintire și prin amintire, și viața noastră spirituală nu este, în fond, decât strădania amintirii noastre de a persevera, de a deveni speranță, efortul făcut de trecutul nostru pentru a ajunge viitor.”

Miguel de Unamuno

„Amintirea este regăsirea de sine a eternității din noi.”

Sorin Cerin

„Amintirile sunt pagini de roman scrise mai în grabă, mai cu mîgală, cum a avut viața răgaz, apar și dispar de pe retina inimii fără să ne-ntrebe.”

Mariana Fulger

„Amintirea e creație continuă.” (Oscar Wilde)

„Amintirile sunt icoanele timpului pierdut.”

Mircea Eliade

„Amintirea este întotdeauna un loc de întâlnire.”

Isabel Allende

„Amintirile – o muzică ce ne vine de undeva de dincolo de orizont.”

Garabet Ibrăileanu

„Nu ne aducem aminte zilele; ne amintim momentele.”

Cesare Pavese

„Amintirea este trandafir din aceeași tulpină cu realitatea, dar fără spini.”

Franz Seraphicus Grillparzer

„Amintirea este esența romantismului și pasiunii.”

Sorin Cerin

„Un om fără amintiri e ca un cimitir în care numele morților lipsesc de pe cruci.”

Tudor Mușatescu

„Este surprinzător cât de multe amintiri se clădesc în jurul lucrurilor neobservate la vremea lor.”

Barbara Kingsolver

„Uneori, nu poți lăsa trecutul să se ducă fără a te confrunta din nou cu el.”

Gail Tsukiyama - Grădina Samuraiului

„Câteodată nu vei ști valoarea momentului pe care-l trăiești decât atunci când se transformă în amintire.”

Dr. Seuss

„Lucrurile se termină, dar amintirile rămân pentru totdeauna.”

Kumar Milan

Selecție de **Maria BUDESCU**

Lucruri care-au fost și nu mai sunt...

(Partea I)

Andrei-Nicolaie MIHAI

Multe cunoștințe îmi spun că iubesc confortul vieții de astăzi – că viața e mult mai sigură, ușoară și... mai fericită. Stupoare!

Tot timpul le spun că este mai ușoară, dar că este mai fericită... am mari dubii!

Astfel că am hotărât a aduna mai multe idei despre lucruri **care au fost și nu mai sunt** - ucise pe altarul progresului tehnologic și al confortului modern - care nu doar că ofereau un farmec unic și frumusețe vieții noastre, dar mai presus, chiar dacă presupuneau (aparent) mari eforturi și chiar un soi de nesiguranță, totuși din punct de vedere emoțional, sufletesc și chiar duhovnicesc ne făceau (paradoxal) pe termen lung viața mai ușoară și mai fericită.

Voi fi foarte pragmatic și mă voi referi exclusiv la lucruri lumești, materiale – fără a face referiri la idealuri de moralitate sau spiritualitate ale „lumii vechi” pe care am sacrificat-o și pe care continuu o sacrificăm pe altarul comodității și eficienței materialiste. Lucruri care nu demult erau considerate firești, acum sunt considerate depășite, demodate, tabu sau chiar interzise. Acum sau atunci: când a fost viața mai aproape de fericire? Voi hotărâți!

- **Oamenii aveau foarte mult timp liber**, iar plimbările în aer liber erau un lucru comun. Părinții petreceau foarte mult timp cu copiii și chiar se și jucau cu aceștia adesea. Cei mai mulți oameni își permiteau și mergeau foarte des în concediu la mare sau la munte. Vizitarea muzeelor sau a caselor memoriale erau un lucru comun. Rudele și prietenii se vizitau și luau adesea masa împreună. Vecinii legau de obicei relații de prietenie trainică.
- La școală elevii făceau ore speciale de **lucru manual** și de **atelier tehnologic**. Acolo fiecare elev învăța tainele meșteșugului: de la a coase și a realiza elemente de croitorie, la a bate cuie, a schimba siguranțe electrice sau a lucra cu lemnul. Creativitatea elevilor era mult încurajată.
- Copiii când se plictiseau nu deschideau televizorul, nici nu intrau pe telefonul mobil (cei mai mulți nu aveau nici una, nici alta – mobilul nici nu exista) ci realizau **ierbare**, **insectare**, se jucau în natură sau pur și simplu se jucau ore întregi cu o paletă și o bilă de **ping-pong**, numărând câte ture pot face fără să scape mingea.

- Era legal și nimeni nu strâmba din nas dacă luai în mașină copilul pe scaunul din față, iar în orașe aproape nimeni nu purta centura de siguranță a mașinii.
- Oamenii când doreau să comunice, își scriau **scrisori**, își trimiteau felicitări și cărți poștale sau se sunau la **telefonul fix** cu disc (cei care aveau); discuțiile erau savuroase, dar nu foarte lungi, deoarece serviciul era scump – tocmai de aceea unii puneau un lăcășel pe disc spre a nu putea face exces „juniorii”.
- Străzile (atât la oraș, cât și la țară, atât printre cartierele de blocuri, cât și printre cele de case) **erau pline de copii**, indiferent de anotimp sau dacă era vacanță. În vacanță și sfârșituri de săptămână, cel mai adesea copiii plecau la joacă dimineața și se întorceau acasă la venirea întinericului sau când... li se făcea foame! Nimănui nu îi era frică să își lase copiii prin cartiere

sau câmpuri de frica traficului, alcoolului, țigărilor, drogurilor sau răpirii: aceste pericole nu existau sau erau o raritate. Dintre activități: jocuri cu mingea, mers la baltă, explorarea parcurilor sau pădurilor, mersul cu bicicleta, **jocuri** („Șotron”, „Săritul coardei”, „Țară, țară, vrem ostași”, „Țurca”, „Flori, fete sau băieți”, „Lapte gros”, „Țintă”, „Leapșa”, „De-a v-ați ascunselea”, „Țomanap”, „Avioane”, „Skanderberg”, jocuri de cărți - „Macao”, „Septică”, „Război”, „Kems”, „Tabinet” și câte și mai câte, unele inventate ad-hoc).

- Când părinții sau bunicii aveau nevoie să cheme copiii, respectiv nepoții acasă, aceștia pur și simplu... **strigau** numele copilului din poarta casei sale pe geamul de la balcon. Tot așa se anunțau și vecinii sau vizitatorii: prin strigăt (nu prin telefon mobil)!
- Oamenii ascultau muzică la pick-up cu **viniluri** sau **casete audio**. De multe ori funcția de derulare la casetofon se strica sau era prea lentă, oamenii fiind nevoiți să deruleze caseta cu un pix, cu mișcări energice și rapide – până și acest lucru avea farmecul lui. Existau și casetofoane la purtător și se numeau **walkman-uri**.
- Când doreau să vadă un film, mergeau la cinematograful sau închiriau **casete video** (cei care aveau aparat video) sau chiar aparatul în sine. Magazinele de închiriere casete video aveau un farmec aparte. De asemenea, oamenii mergeau mult mai des la teatru sau la **spectacole de varietăți** – care erau toate potrivite și pentru copii.
- Fotografii se realizau cu aparate foto analoage cu **film de peliculă** – care avea în medie 30 de poziții. Niciodată nu știai sigur dacă ți-a ieșit poza,

dar pentru aceasta se lucra cu atenție atunci când o realizai. Filmul trebuia **developat** în magazine de specialitate. Oamenii realizau mult mai puține fotografii (cu până la 99% decât în ziua de astăzi), dar toate erau în format fizic, expuse pe pereți sau în albume speciale.

- Școlile și liceele erau vizitate adesea de **fotografi amatori**, care făceau fotografii contra cost, pe care le aduceau doritorilor în cel mult 7 zile. Era un așa mare eveniment, încât inclusiv profesorii sau învățătorii erau atât de entuziasmați, încât această activitate însemna întreruperea temporară a orelor; bucuria copiilor!
- Copiii, în timpul liber, făceau mult sport și activități în natură. **Terenurile de sport** erau aproape tot timpul pline.
- La televizor, în timpul sfârșitului de săptămână erau tot felul de emisiuni creative și educative, foarte atractive pentru copii și adolescenți: „Tip-top minitop”, „Arlechino”, „Feriți-vă de măgăruș”, „Ba da, ba nu” și multe altele.
- În parcurile de joacă pentru copii erau diverse **leagăne** în care te puteai da cu mare viteză – cum era „barca” în care încăpeau unul sau doi copii și cu care te puteai da „peste cap”.
- La școală nu de puține ori se realizau **excursii** ad-hoc de scurtă durată sau **ieșiri la teatru și film**, în locul orelor. Părinții nu erau tot timpul anunțați (nici nu era posibil – neexistând telefoane mobile), dar nimeni nu era îngrijorat că elevii ar putea fi expuși la materiale controversate – acest risc pe atunci nu exista. Părinții aveau încredere în corpul didactic, iar corpul didactic ținea cont și tot timpul se sfătuia cu părinții. Nivelul școlar era mult mai ridicat, iar între cadrele didactice și părinți era o relație cordială.
- Orice părinte putea pătrunde oricând în școală și chiar putea participa la ore. Paza o asigurau prin rotație așa numiții **elevi de serviciu**, care erau bucuroși că pot lipsi motivat de la ore.
- Copiii **se cățărau** foarte adesea în copaci și se jucau mult cu animalele de prin curte. Aproape orice copil știa să planteze legume și **să aibă grijă de gospodărie** – dacă stătea la casă; și de lucrurile specifice unui apartament, dacă stătea la bloc.

- Copiii aveau voie să circule cu mașina chiar și **în portbagaj**, unde se jucau cu plăcere. Nimeni nu se ofusca (nici măcar poliția) dacă într-o mașină, în anumite situații urcau mai mulți oameni decât minimul admis. Aceste lucruri erau valabile și pentru remorcă.

- Cele mai multe familii aveau ceva pământ agricol. Una dintre activitățile preferate, atât a adulților, era **să meargă la câmp**, la cules de fructe sau la „cules de struguri”. Era multă muncă, dar se creau relații foarte frumoase și era un prilej pentru familia extinsă să se unească de la bunic la nepot.
- Când le era sete, oamenii beau apă direct **de la furtun** – în gospodărie, sau de la „**tâșnitori**” prin oraș. Udatul în zilele toride de vară era o joacă nevinovată și des întâlnită, inclusiv la școală, unde elevii se udau fie cu seringi foarte mari pline de apă, fie cu sticle din plastic cu dopul găurit în prealabil.
- Cei mai mulți copiii au aveau **prăștii, bricege sau arcuri cu săgeți** confecționate manual.
- Un joc popular era acela de a face „**broasca**” **cu piatra pe albia bălții**.
- Educația la școală se făcea exclusiv pe **tablă cu cretă**. Te murdăreai pe degete, dar era firesc și foarte atrăgător. Pentru unii copii, aceasta era distracția din pauză – se jucau la tablă. Existau elevi de serviciu, aleși prin rotație care se preocupau cu ștergerea tablei și păstrarea buretelui tot timpul umed. Uneori îl lăseau să se usuce, tocmai pentru a provoca profesorul a-i trimite să îl ude în timpul orelor. Tot **elevii de serviciu aranjau băncile și măturau clasa la sfârșitul orelor**.
- Copii primeau **pachet de acasă**, încă de la grădiniță și existau niște gentuțe speciale pentru aceasta,

foarte atrăgătoare pentru copii. Pe atunci nu se mâncau chipsuri, așa numitele „cereale” sau orice altă mâncare nesănătoasă.

- La bloc, de multe ori copiii **se jucau „pe scară”**, unde își aduceau o pătură, diverse jucării sau își construiau din pături și scaune corturi improvizate. Desenul cu creta pe bordură sau chiar în scara blocului era foarte întâlnit.
- Copiii aveau diverse responsabilități în casă și își ajutau părinții la diverse activități gospodărești; cele mai întâlnite erau **dusul gunoiului** cu găleata, **adusul apei** de la pompă, **umplerea sifoanelor** sau ștersul prafului.
- La curte, o activitate preferată atât de copiii, cât și de adulți era **spălarea covoarelor în curte** – pe care le aduceau inclusiv rudele sau prietenii de la bloc. Copiii se bălăceau în apă și spumă, iar adulții socializau. Nu existau spălătorii profesionale de covoare.
- Oamenii mâncau carne și produse din carne mai mult la sărbători. Un deliciu la bunici era **rasolul**: carne fiartă cu mujdei sau hrean și mămligă. Grătar se făcea foarte rar și era un adevărat eveniment. Mămligă și brânză cu smântână și ochiuri, carne la garniță, slănină sau carnați, erau acele produse pe care un gospodar le avea la îndemână pentru vizitele inopinate. Dacă era oaspete de soi și era timp, tăia o găină.
- La oraș orice oaspete era tratat cu **cafeluță, dulceață** făcută de gospodina casei sau șerbet. Dulceața de cireș amare sau de nuci erau cele mai râvnite.
- Din vacanțe, cei plecați trimiteau **cărți poștale**, drept omagiu al locului vizitat. Nu de puține ori, acestea ajungeau la destinatar mult după ce expeditorul era acasă. Cu cei plecați se lua adesea legătura prin **telefoanele publice** care funcționau cu fise și se aflau în orice oficiu poștal și (aproape) la orice colț de stradă. De multe ori telefoanele aveau un defect și când terminai convorbirea, telefonul îți restituia toate fisele: bucuria copiilor! O întâmplare comică era și atunci când rămâneai fără fise, înainte de a atinge scopul convorbirii.

Mențiune:

proiect în lucru!

Aștept idei și completări de la dumneavoastră pe adresa redacției noastre.

Va urma!

DESTĂINUIRI

Florentina Loredana DALIAN

Îți spun și eu ție, că n-am cui să spun, babele astea ar azvârli cu roșii stricate-n mine, dacă m-ar auzi. Lumea ne crede un fel de îngeri, de parcă noi n-am fi oameni, dar ce înșelare! Lumea mănăstirilor e plină cu de toate, inclusiv de diavoli în sutană. Vezi, și tu, ai grijă în cartea pe care-o scrii, să nu cumva să idealizezi! Ți-aș spune multe, dar sunt sub jurământ, atâta zic, să ții cumpăna dreaptă, lasă că pricepi tu! De mine pot să-ți zic, de alții, nu.

Privește în zare, înspre colina pe care de-abia începuse să i se întrezărească visul, să dureze o biserică, una adevărată, nu doar paraclis cum avea, o clădire impozantă aflată la capătul drumului crucii. Îmi explicase cum vrea să facă, cele nouă opriri ale Mântuitorului marcate de câte un mic monument. Visul era mare, dar banii, puțini. Îl sprijinea încrederea și credința în bunul Dumnezeu. „Or să apară și fondurile! Atâta

că trebuie răbdare, dar eu virtutea asta n-am prea avut-o, deși mă străduiesc să mi-o cultiv.”

Tace iar și, cum tăceam și eu, deodată începe ca la spovedanie. Eu mă minunam cum de-și pune sufletul pe tavă în fața unei necunoscute, ne vedeam a doua oară, bașca nici sub jurământ nu eram. Probabil simțise, intuise sau doar risca.

Singurul mare regret pe care-l am e că n-am avut și eu un copil. Ce te holbezi? Ți-am spus că sunt om. Ba încă, am fost și bărbat cândva, călugăria a venit mai târziu. Terminasem Facultatea de Mecanică și-n perioada aia am avut o iubită. Rămăsese gravidă, dar nu mi-a spus, a dat copilul afară fără să mă întrebe. Normal că i-aș fi zis să-l păstreze! Acum stau și mă socotesc în fiecare toamnă câți ani ar fi avut. Nici nu știu dacă era băiat sau fată, dar ce conta? După zeci de ani, mi-a apărut la Icoana Maicii Domnului, colo, rugându-se. Am crezut că mi s-a năzărit, dar nu era o nălucă, era chiar ea, în carne și oase. Ce-am simțit? Păi tu ce crezi? Păcătoasa asta de inimă iartă, dar nu uită. Am simțit o căldură și-un frig, o bucurie și-o jale, am tresărit cum tresari când te trezești dintr-un coșmar și am zâmbit cum zâmbești când te lași mângâiat de-un vis frumos. Prea vrei să le știi pe toate! Pune-ți imaginația la contribuție, că de-aia ești scriitoare! Cât despre ea – m-a salutat cu „Săru-mâna, părinte!” – ce aiurea suna! - și și-a văzut de drum. A plecat cum plecasem eu atunci, după ce mi-a zis de copil. N-am avut alt motiv de despărțire, o iubeam, dar atunci m-am simțit trădat. Dacă-mi

pare rău? Ți-am zis: nu-mi pare rău decât de un lucru, că n-am avut copilul. Altfel, drumul meu a fost pesemne cel care trebuia să fie.

Am făcut Teologia, m-am călugărit, după ce am fost hirotonit am făcut și Psihologia, că duhovnicia-i treabă grea, voiam să pot înțelege motivațiile oamenilor. Să-i ascult, să-l iau pe fiecare cu individualitatea lui, să încerc să înțeleg cât mai mult, nu să-i bag în scheme făcute de alții, să-i judec după canoane. Omul e o ființă atât de fragilă și de imprevizibilă. Și dacă nu încerci să-i aprofundezi starea, cum ai putea să vezi chipul lui Dumnezeu chiar și în cel mai nenorocit păcătos? Cum să-l ajuți, cum să-l ridici?

Tace din nou și mângâie liota de câini și pisici care i se adunaseră în jur. Mi-i prezintă pe toți, după nume. „Ăsta-i cam golan, a fost azi noapte după gagici. Mă pârilitule, barem ai avut și tu vreun succes, sau te-ai jigărit degeaba și te-au tăvălit alți câini de nu te mai recunosc?” Râde. Când râde, seamănă cu Moș Crăciun, i se zguduie burta. Apoi devine iar serios.

Și dacă tot am avut eu regretul ăsta, mi-a cășunat că aș putea să iau de suflet vreunul. Am încercat cu vreo trei, dar nu s-a lipit niciunul. Am făcut tot ce am putut pentru ei. Pe Robert îl știi. El a zbughit-o repede. Dar cel mai tare mi-a pus oful la inimă Liviu. L-am crescut chiar ca pe copilul meu, i-am cumpărat de toate din ce am avut și eu, l-am susținut să facă Teologia, să se însoare, iar el a făcut-o lată, a dat-o-n bară cu grație, după ce mă căznisem și să-l bag în rândul clerului. M-a făcut de râs, dar nu asta era problema, ce, parcă nu l-aș fi înțeles până la urmă? În loc să vină la mine ca la un tată, să plângem amândoi, să vedem ce-i de făcut, a preferat să dispară și dus a fost. Nici măcar un rând nu mi-a scris. Atâta i-am trimis vorbă prin alții, că îl aștept! L-aș mai aștepta și acum, dar, la un moment dat, s-a îndurat și mi-a transmis prin cineva că el nu se mai întoarce, a plecat nu știu pe unde și nu mai vrea să mă vadă. Ce-i făcusem? Să fi venit măcar să ne lămurim. Am zăcut atunci. Cu leșin, cu dureri, cu febră mare. Ția mai aveau puțin și mă prohodeau, îmi țineau lumânarea, dar eu, când mă mai ridicam din patul în care zăceam, nu știam decât una și bună: „A venit?” Sau doar săltam capul și-i pronunțam numele. Îți dai seama ce situație? Ția, la maslu: „Doamne miluieșteeee!” și eu „Liviuuuu!”.

Râde de se zguduie, de el, de comicul situației, râd și eu, râd și copacii din pădurea de-alături, dar plânsul e undeva ascuns, plutește în eter, laolaltă cu plânsul tuturor celor de ieri, de azi și de mâine.

Vezi, dacă omul nu vrea să vadă din capul locului? Poate că Dumnezeu îmi trimisese mesajul că eu nu trebuie să am copii, habar n-am de ce, dar sigur El știe, dar eu nu și nu, m-am încăpățânat și mi-am luat-o. Mi-am învățat lecția, nu-mi mai trebuie. Dar tu ce mai zici? Cum merge scrisul? Te-ai blocat? Lasă că te deblochezi. Ai să vezi, cum ajungi acasă, o să poți scrie. Ai încredere în ce-ți spun!

Apoi, mă șochează deodată: Știi ce frumoasă-i călugăria?! Nu ți-ar plăcea? Când mă zbârlesc de

parc-am înghițit un ciulin, râde iar și mă liniștește: Hai c-am glumit. Nu-i de tine. Du-te, fată, nu mai sta de vorbă cu obosiți ca mine! Fugi în lume, ai treabă, trăiește-ți viața, gustă-i și dulcele și amarul, dar ai grijă la măsură! De-abia aștept să-mi aduci cartea, vezi să n-o transformi în ceva comercial, de fapt nu, nu faci tu d-astea. Pot să te sfătuiesc într-o privință, legat de final? Pune finalul într-o lacrimă. O lacrimă, atât. Și lasă-l pe fiecare s-o interpreteze cum vrea! O lacrimă poate să curgă în mii de feluri, să răsară din mii de motive. O lacrimă grea cât o durere de-o viață...

Slobozia, 27 iulie 2023

Din volumul în lucru „**Frumusețe străină**”

Voi fi pensionat

Șaizeci și șase de veri s-au scuturat,
O vârstă minunată, dar târzie.
Prietenii, voi fi pensionat
Din cea mai frumoasă meserie!

Mă va cuprinde-un dor nealinat
De meseria mea, ca o boală,
Fiindcă la „Cuza” am luminat
Mulți copii ce-au studiat în școală!

Am căutat urcușurile domoale,
Mica mea patrie, harul sfânt...
Eu știu că dincolo de teoriile goale,
Mi-am împlinit destinul pe pământ.

Tot am să plec și am să las,
Această clipă de uitare...
Și am să las în urmă, doar un pas
Și zilele frumoase și pe cele-amare.

Știu c-am să m-afund în ceți,
Cu fruntea-n pulberi sub o zare,
Vă-mbrățișez pe cei ce vreți
Să vă rămână zilele cu soare!

Costică ZBÂRCIOG

Col.(r) **Pavel PAVELESCU**

ARMATA ALTFEL

Moment astral de sfârșit!

Liceul era pe terminate, dar gândurile mele erau la ce voi face mai departe? Fiind copil de CFR-ist, crescut la roata trenului, bineînțeles că m-am hotărât să mă fac șef de gară. Începusem să mă pregătesc pentru acest examen. Dar în viață nu faci ce vrei, faci ce trebuie. În școală vine un ofițer pentru a recruta viitoare cadre militare. Din 14 băieți, 3 s-au înscris, printre care și eu. La proba fizică, psihică și medicală, ceilalți doi sunt respinși. Spre bucuria tatei, am rămas mai departe. Pentru mine a fost momentul când s-a hotărât direcția vieții. A trebuit să mă pregătesc la alte materii pentru acest examen și să-mi formeze o condiție fizică necesară pentru proba practică eliminatorie. La Sibiu aflu că facultatea s-a făcut de 4 ani cu echivalări în viața civilă a instituțiilor superioare și că sunt puține locuri pentru cei care nu au Liceul militar. Spre bucuria mea și mândria tatei, am reușit. Și cu asta a început derularea ultimei părți a vieții mele. La Sibiu, dimineața deșteptare, înviorare, curățenia pe sectoare (mi s-a spus că femeile de serviciu sunt în concediu), instrucție, studiu și stingerea. Prima scrisoare am trimis-o lui tata să vină să mă ia, că nu mai pot rezista. Pentru mine, care eram liber să fac orice și oricând, aceste reguli nu puteau fi suportate. După o săptămână sunt chemat la comandant. Acolo mă prezint regulamentar și îl văd pe tata vesel nevoie mare, servind cafeaua cu tovarășul comandant. Le-am spus repede ce mă doare, crezând că mă înțeleg. Dar de unde! M-au învățat, m-au amestecat, mi-au demonstrat că armata este ceva deosebit și că mulți ar vrea să vină aici, dar nu corespund. În consensul general s-a hotărât ca după o lună, dacă nu mă pot acomoda, să vină să mă ia. Imediat s-a declanșat acțiunea de recuperare. Am fost dat în primire unui coleg cu vaste cunoștințe militare care m-a învățat pasul de defilare, cum să-l bat, să merg aliniat și alte reguli de respectat. Altul m-a luat și la echipa de volei m-a băgat. Încet, încet, de tata am uitat. Le mulțumesc din inimă tuturor colegilor care m-au ajutat ca să mă pot acomoda și să simt armata altfel. E adevărat, cu greu am suportat cei 4 ani cât am

stat. Paștele, Crăciunul, Anul Nou cu o bere le făceam, apoi ne felicitam și la televizor vizionam. Dar totul a trecut, Facultatea s-a terminat, iar eu, cu o notă bună, am fost repartizat în Garnizoana Bârlad, la Brigada Artilerie Grea, Unitate de elită a artileriei române.

Pregătirea politică

La pregătirea politică a militarilor în termen, cuvântările lui Ceaușescu le citeam în întregime. De data asta continui și cu „aplauze furtunoase”. Militarii au început să râdă și să aplaude. Exact atunci a intrat în sală un ofițer din Consiliul politic al unității căruia nu prea i-a căzut bine gestul. Motiv de a mă critica și de a mă da exemplu negativ la toate ședințele de pregătire a propagandiștilor. Am scăpat atunci când i-am explicat că se merită să scriu o carte cu toate aceste manifestări. În calitate de ofițer de serviciu la Unitate, aveam nevoie de niște date de la Serviciul Cazarmare și dau telefon acolo. Mă prezint:

– Maior Pavelescu!

Aud în telefon:

– Minciună!

Nervos îl admonestez că este adevărat și nu e minciună. Ăsta, râzând, îmi relatează că așa îl cheamă și că de douăzeci de ani nimeni n-a contestat că e Minciună.

CALUL ȘI SUBTERANUL

Gheorghe MAVRICHI

Din adolescență am iubit calul, o ființă frumoasă, deșteaptă și bună la toate. Am avut grijă de aceste animale frumoase întâmplător, când m-am angajat la Exploatarea Minieră Petrita, în 1962. Am fost repartizat la Sectorul 5 – Producție, în mină existând 6 Sectoare - Producție.

După un instructaj de 7 zile prezentat la suprafață prin cărți și filme, pentru respectarea strictă a Normelor Departamentare de Protecția a Muncii Subterane (N.T.S.), care se încadrează în legile mineritului. Cu fișa de instructaj, fiind apt de munca în subteran, m-am prezentat la maestrul principal (ștagher), care m-a repartizat la Transport Materiale Lemnoase - vandrugii (lemn rotund, lung de 3-4 m, despicat în două, folosit la susținerea pereților unei mine), pentru a fi amplasate pe acoperișul stratului de cărbune și pe culcuș, cu pilugă din 80 în 80cm, la abatajele cu trepte răsturnate, șori cu o lungime de 1,5 m, pentru a fi amplasați pe înclinarea stratului de zăcământ, care are înclinări diferite (de la 50° până la 70°-80°). Este vorba de abatajele cu trepte răsturnate. Este o metodă de exploatare a zăcămintelor prin cădere liberă.

Lemnul lung de 4 m și foarte gros pentru abataj cameră este o altă metodă de exploatare, și totodată cel mai greu de transportat. Minerii îl transportau foarte greu pe suitoare și baionetă până la locul de

muncă, fiind folosit la susținerea grinzilor, brăurilor, pe acoperiș și pe culcuș, la juguri, pe partea acoperișului, pentru menținerea presiunii.

Se mai transportau armături de fier circulare TH5 – TH7 – TH4, plus alte utilaje în domeniul mineritului (granduri).

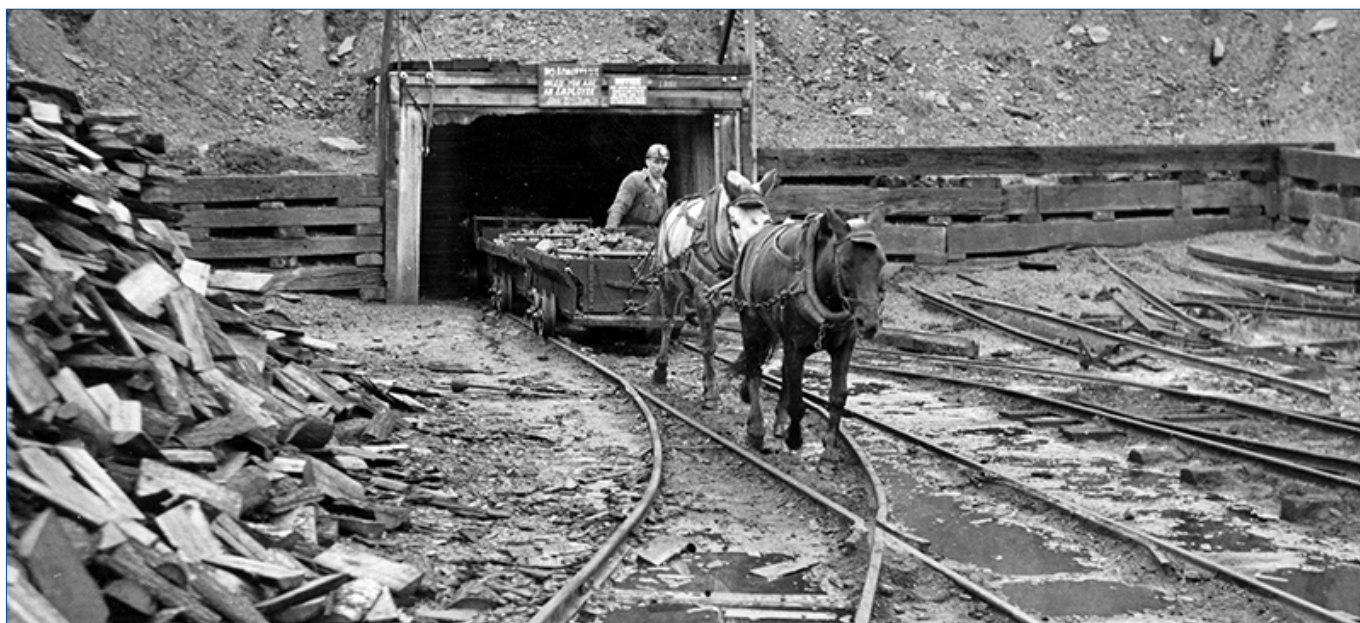
Toate aceste materiale erau preluate de la puț, nu mai mult de 6 până la 8 cărucioare, și transportate până la suitor pe verticală, fiind preluate de mineri.

Toate aceste tipuri de materiale necesare pentru scoaterea cărbunelui la suprafață se transportau cu ajutorul cailor, care lucrau în mină la adâncimi de 300-400 de m. Ei aveau grajd și mâncare și stăteau permanent în mină, până la pensionare!

Mai târziu, în minerit s-au introdus locomotive, cu baterii cu acumulatori, cu stație de încărcare subterană și alte locomotive Diesel, cu motoare de mare putere.

De ce ziceam eu că este deștept calul? Fiindcă el număra vagonetele de mină încărcate cu cărbune, și dacă depășea 8 vagonete, se oprea și nu mai pornea.

Ca să poți exploata un strat de cărbune prin abataj cameră, trebuie făcute câteva operații de exploatare: operația de perforare; operația de încărcare cu exploziv (AGC – pentru cărbune sau AGS – pentru steril); operația de împușcare; operația de evacuare; operația de armare și multe alte operații.

Biblia, sursă de inspirație artistică

Ecaterina VIERU

Veche de milenii, Biblia a stat la baza constituirii spiritualității umane, fiind o sursă prolifică de inspirație pentru teologi, filologi, filozofi și oameni de artă. Marile literaturi ale lumii s-au născut din transferul sentimentului religios în text, asociat unor practici de cult. Tot din această perspectivă, literatura primește primele forme scrise prin vechile textele religioase în toate limbile naționale. De aceea, creatori din toate epocile și curentele au fost tentați de a pătrunde misterul textului biblic, valorificându-i straturile de profunzime.

Ce este Biblia? „Cartea cea care începe de la punctul în care începe veșnicia și rezolvarea problemelor morale până acolo unde viitorul se pierde în veșnicie” Este una dintre definițiile găsite în prefața ultimei ediții a Bibliei în limba română (1989). Enciclopedia Universală Britanica definește lapidar Biblia ca fiind „scripturi sacre ale iudaismului și creștinismului”. Creatorii români, anonimi sau cunoscuți, au valorificat această mare carte, izvorul biblic regăsindu-se în texte lirice, epice și dramatice. Textele de inspirație biblică transfigurează sufletul omului ridicându-i pe autor și pe cititor la rangul de lucrător al Domnului la frumusețea limbii. Din mulțimea creatorilor români lirici cu atingere a influenței biblice voi aminti doar câteva personalități: Vasile Alecsandri, Mihai Eminescu, George Coșbuc, Vasile Voiculescu, Ion Pillat, Radu Gyr. Eminescu a fost revizor școlar în județul Vaslui, iar Voiculescu, medic militar la Bârlad între anii 1916 și 1918. Voi menționa câteva titluri eminesciene: *Rugăciune*, *Colinde*, *Colinde*, *Înviearea*, *Christ*, *Răsași asupra mea*.

„Crăiasă, alegându-te
Îngenunchem rugându-te
Înalță-ne, ne mântuie
Din valul ce ne bântuie.
Fii scut de întărire
Și zid de mântuire.
Privirea-ți adorată,
Asupra ne coboară
O, Maică Preacurată
Și pururea fecioară,
Maria.”

(*Rugăciune*, M. Eminescu)

„Biblia ne povestește de Samson, cum că muirea
Când dormea, taindu-i părul i-a luat toată puetrea
De l-au prins apoi dușmanii, l-au legat și i-au scos ochii...”
„Când vezi piatra ce nu simte, nici durerea și nici mila
De ai inimă și minte- feri în lături, e Dalila!
(*Scrisoarea a V-a*, M. Eminescu)

Din creația lirică a lui Vasile Voiculescu amintesc titluri precum *În Grădina Ghetsemani*, *Pe cruce*, *Isus pe ape*, *Orbul*, *Isus din copilărie*, *Cuget profan*. Volumul *Ultimele sonete închipuite ale lui Shakespeare în traducerea imaginară a lui Vasile Voiculescu* cuprinde poezii estetice în care fiorul liric e pătruns de trăire divină.

„Iisus lupta cu soarta și nu primea paharul...
Căzut pe brânci în iarbă, se-mpotriva ițruna.
Curgeau sudori de sânge pe chipu-i alb ca varul
Și-amarnica-i strigare stârnea în slăvi furtuna.

O mâna nendurată, ținând grozava cupă,
Se coboară-miindu-l și i-o ducea la gură...
Și-o sete uriașă stă sufletul să-i rupă...
Dar nu voia s-atingă infama băutură.

În apa ei verzuie jucau sterlici de miere
Și sub veninul groaznic simțea că e dulceață...
Dar fălcile-nclându-și, cu ultima putere
Bătându-se cu moartea, uitase de viață!

Deasupra fără tihnă, se frământau măslinii,
Păreau că vor să fugă din loc, să nu-l mai vadă...
Treceau bătăi de aripi prin vraștea grădinii
Și uliii de seară dau roate dupa pradă.”

(*În Grădina Ghetsemani*, Vasile Voiculescu)

„Mereu cerșim Vieții ani mulți, așa-n neștire,
Ne răzvrătim, ne plângem de piericiunea noastră,
Și încă nu-nțelegem că fără de iubire
Se vestejește Timpul în noi ca floarea-n glastră;
Rupt din eternitate, el vrea tărâm asemeni
Din care-altoiul șubred să-și tragă seva nouă;
Noi îl primim cu gheață și-l răsădim în cremeni,
Când Dragostea-i unica vecie dată nouă.
Ci-n van acum te mânia pe mine și m-arunci,

Minunile iubirii n-au stavile pe lume;
Ca Lazăr la auzul duioaselor porunci,
Oricând și orideunde mă vei striga pe nume,
Chiar de-aș zăcea în groapă cu lespede pe mine,
Tot m-aș scula din moarte ca să alerg la tine.”

(CLXXXIII, de Vasile Voiculescu)

Dintre prozatori voi face referire la M. Sadoveanu, M. Eliade, Radu Tudoran, Marin Preda, menționând două mituri regăsite în creațiile acestora: mitul pădurii sacre pline de taine și generatoare de întâmplări magice și mitul-parabolă a fiului risipitor.

„În noaptea Sfântului Ion de vară Dumnezeu a orânduit pace între toate animalele, jigăniile și paserile. Le dă și lumina înțelegerii pentru acel răstimp, ca să grăiască întocmai așa cum grăiesc oamenii. Oriunde s-ar afla toate se strâng în sobor și stau la sfat. Și când se aude zvon în poiană, toate sălbătăciunile se bulucesc și așteaptă numai semn de sus, ca să le vină grai omenesc și să deschidă soborul zicând: «Domnul Dumnezeu să fie binecuvântat, căci ne dă un ceas de pace și înțelegere, cum nu-l au oamenii. Domnul să fie binecuvântat!», au mormăit fiecare cu viersul său.” (M. Sadoveanu, *Noaptea de Sânzâiene*)

M. Eliade concentrează în romanul *Noaptea de Sânzâiene* tema obsesie de camuflare a sacrului sau posibilitatea existenței în afara timpului.

Romanul *Fiul risipitor* de Radu Tudoran amintește de parabola biblică având același titlu. Dacă în pilda inițială este vorba despre reîntoarcere și pocăință, în romanul lui Radu Tudoran morala nu se rezumă la fericita regăsire, la întoarcerea biblică din rătăcire. În acest roman descoperim doar plecarea, care se reflectă în fiecare personaj. Cel fără de nume, fiul risipitor rămâne de-a lungul romanului un pribeag care, în momentele de rătăcire revine în viața eroinei Eva pentru a-i destrăma fericirea cu greu obținută. Însă revenirea nu este asociată căinței fiului risipitor, ceea ce ar aduce un câștig pentru personaj. În ciuda comportamentului personajului masculin, Eva rămâne subjugată fiului risipitor.

Din dramaturgia românească am ales drama *Iona* de Marin Sorescu, o dramă cu un singur personaj aflat în continuu monolog despre condiția umană. Biblicul Iona a fugit din fața cuvântului dumnezeiesc și din cauza refuzului de a duce cuvântul lui Dumnezeu în cetatea Ninive a fost pedepsit, prin aruncarea de către ceilalți pescari, din barca surprinsă de furtună, după care este înghițit de un pește uriaș. Căindu-se și rugându-se, peștele îl vomită pe țărm. Subiectul biblic este doar un pretext, deoarece eroul se află încă de la începutul piesei în gura peștelui, fără posibilitatea eliberării. În textul biblic Iona regretă, se roagă și este eliberat; în textul românesc Iona încearcă să se elibereze tăind singur burta peștelui, dar nimerește în burta altui pește fiind relevantă aici zicala „Peștele mare înghite pe cel mic”. Este recreat cercul condiției tragice

moderne în care omul trăiește marcat de neliniști și spaime, urmărit de o vină pe care nu și-o cunoaște și nu o va afla niciodată.

George Călinescu afirma că tipărirea bibliei românești din 1688 „reprezintă pentru poporul român ceea ce a reprezentat Biblia lui Luther pentru germani. Religia și folclorul sunt un prim fundal de manifestare a creației literare. Isus, Dumnezeu, Sf. Petru, Sfânta Dumincă, Sfânta Vineri, Scaraotchi și alte personaje din imaginarul creștin sunt prezente în povești populare, în Luceafărul eminescian, în povestirile lui I.L. Caragiale sau Mircea Eliade, în poeziile lui Vasile Voiculescu etc. În toate dihotomia dintre estetic și moral, sentimentul religios a dus la punerea în formă artistică a valorilor de Bine-Rău și Adevăr-Neadevăr.

P.S. Titlul va fi continuat cu regăsirea unor elemente biblice în alte arte.

Bibliografie:

Biblia sau Sfânta Scriptura. Vechiul și Noul Testament; Eminescu, Mihai vol I-II, București, editura Minerva, 1989;

Enciclopedia Britanica, București, editura Litera, vol. 2;

Limba și literatura română- manual, cls. aXII-a, București, Ed. Didactică și Pedagogică

Voiculescu, Vasile, *Ultimele sonete închipuite ale lui Shakespeare în traducerea imaginară a lui Vasile Voiculescu*, București, Muzeul Literaturii Române, 1998

Diana Vrabie, *Biblia ca sursă de inspirație pentru scriitorii români* https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/12.Biblia%20ca%20sursa%20de%20inspiratie%20pentru%20scriitorii%20romini.pdf

Moștenirea ultimului fotograf al Bârladului de odinioară

Mihaela NICULESCU

Puțini bârlădeni știu că multe din fotografiile de epocă ale Bârladului de altădată au fost realizate de Ioan Saveluc, fotograf renumit în anii '50 – '70, dar și de ucenicul și nepotul său, Alexandru Vlad, cunoscut și astăzi ca domnul Lulu.

Alexandru Vlad este posesorul unei comori inestimabile, cu amintiri despre Bârladul vechi, așa cum era el cu oamenii și locurile lui, toate păstrate în zeci de cartoteci moștenite de la unchiul său, Ioan Saveluc.

Lulu a ajuns la Bârlad în 1945, pe timpul foametei. Părinții lui au divorțat și sora mai mare, ucenic de fotograf la Bârlad, l-a adus alături de ea, din comuna natală Bujorul, județul Galați.

Fata venise la mătușa Florica, sora mamei, soția fotografului Ioan Saveluc. Așa a considerat ea că e bine, să-i ofere fratelui său un cămin și o meserie. Astfel, Lulu a ajuns în casa Ioan Saveluc, proprietarul atelierului foto care funcționa în imobilul său din strada Republicii 62, pe locul unde se află acum sediul Eon.

A ajuns în familia Saveluc, a învățat meserie și a reușit să fie apreciat ca fotograf de foarte mulți bârlădeni. Nu a lăsat aparatul foto din 1960 până în 2000, când a ieșit la pensie.

„Fotografia a fost meseria mea și, de vreme ce am muncit 40 de ani într-un atelier foto, înseamnă că mi-a plăcut. Nu eu am ales meseria asta, ci ea m-a ales pe mine. Am ajuns fotograf grație unchiului meu, care a avut atelier foto la Bârlad. Primul, în Piața Sf. Ilie și al doilea, chiar în casa lui de pe strada Republicii, unde se află acum Eon. Îmi aduc aminte de acel loc minunat care mi-a marcat adolescența. Aveam o grădină imensă, venea multă lume în atelier. Nu erau prea mulți fotografi la Bârlad. Cei mai mulți erau evrei. Ei aveau bani și aparate foarte bune. Îmi amintesc de Vexler, Aron, Șoltuz, Saulea, unchiul meu, dar cel mai bun era Grosman. Nu am să uit niciodată acea perioadă în care învățam cu plăcere, din mers, tainele fotografiei.”, ne-a mărturisit Alexandru Vlad (Lulu).

Numele fotografului Ioan Saveluc nu apare pe nicio fotografie a sa din colecții

Cunoscutul fotograf bârlădean, care împlinește anul acesta 84 de ani, a povestit că unchiul său folosea trei aparate nemțești marca Leica, foarte performante, potrivite pentru instantanee. Cu ele a realizat zeci de fotografii în Piața Sf. Ilie, pe strada Strâmba, cu biserica Sf. Ilie (în timpul reconstrucției după cutremurul din 1940), cu țărani veniți la târg, cu bârlădeni în căruță, cum ar fi fotografia în care l-a imortalizat pe prietenul lui, Tărăbuță, proprietarul Cinematografului „Carol” din Bârlad.

Zeci de fotografii care au ajuns în copie la diferiți colecționari și care au fost prezentate peste tot în expoziții și, mai nou, postate pe rețele sociale, sunt rodul muncii lui Ioan Saveluc. Nicăieri, însă, nu este menționat numele autorului.

Viața noastră

„Multe din fotografiile cu imagini din vechiul Bârlad sunt surprinse de aparatul foto al unchiului meu. Regretul meu e că nu a fost niciodată scris undeva numele lui. Am văzut o expoziție la Cercul Militar cu fotografii înrămate, fotografii vechi, iar printre acestea am văzut câteva făcute de Ioan Saveluc și unele chiar de mine. Nu e corect ca nimeni, niciodată, să nu fi recunoscut munca acestui om. Niciun colecționar nu a precizat numele fotografului, că pozele alea nu s-au făcut singure.”, ne-a declarat Alexandru Vlad.

Lulu nu exagerează cu nimic, dovadă stă colecția sa de cartoteci, moștenire de familie, în care se regăsesc originalele fotografiilor inserate în colecțiile diversilor pasionați de Bârladul de odinioară. Sunt fotografii cu valoare de document, necunoscute publicului, care ilustrează cum a evoluat timp

de zeci de ani Bârladul, din punct de vedere economic, arhitectural și social.

Sute de cartoteci s-au amestecat cu molozul în timpul demolării din 1982

Atelierul foto din Republicii a dispărut odată în 1982 când, din cauza sistematizării orașului, casa cu atelierul particular al lui Saveluc a fost dărâmată, familia primind două apartamente pe strada Primăverii.

Acolo și-au făcut ateliere foto atât Lulu cât și unchiul său. Își vedeau de munca lor, dar nimic nu mai era la fel de frumos ca până atunci. Se schimbaseră multe.

„O parte din sufletul meu a rămas în casa de pe Republicii, acolo unde am învățat meseria. În atelierul unchiului meu care era amplasat pe locul în care s-a construit sediul Eon. Îmi pare rău că nu am luat cu noi toate amintirile. Era o perioadă în care unchiul meu era urmărit de miliție, îi cautau aurul, pentru care l-au scotocit toată viața. Nu era nici timpul și nici nu aveam starea necesară ca să adunăm absolut toate obiectele. Eu, de exemplu, nu am luat din acea casă decât o pendulă, în rest nimic. Au rămas în pod sute de metri de film și cartoteci, cu care astăzi am fi putut reconstitui o mare parte din arhitectura și viața Bârladului de altădată. În acele cartoteci erau imortalizate evenimente importante precum sărbătoarea de 10 Mai, Ziua Regelui. Toate au s-au amestecat cu molozul și regret că s-au pierdut imagini valoroase. Casa aceea era casa amintirilor mele frumoase. Casa care adăpostea atelierul foto unde am surprins sute și sute de chipuri, trăiri, am făcut oameni fericiți, mai ales fete. Aproape toate fetele de la Liceul Pedagogic din deal au trecut pe la atelierul acela. Multe fete, acum doamne trecute de 60-70 de ani, au fotografiile din tinerețe realizate de mine. Unele un pic mai îndrăznețe, dar decente totuși.”, își amintește Alexandru Vlad.

Acesta recunoaște că fotografiile de pe timpuri nu erau oameni foarte școliți, cel puțin cei din Bârlad, dar aveau brevet de meserie. Ioan Saveluc avea doar patru

clase, dar a reușit prin munca să se afirme. Generațiile ulterioare erau mai școlite, aveau liceul și un curs de fotografi.

Lulu a făcut un curs de fotografie color la București, însă munca și pasiunea au fost cele care au contat enorm în atragerea clientelei sale. Și cine dintre bărlădenii trecuți de 40 de ani nu-l cunoaște pe Lulu. Măcar o dată, și tot a trecut pe la atelierul lui privat sau de la Cooperatie, fie ca să-și facă o poză pentru a o oferi iubitului, iubitei, fie pentru fotografia de pe diploma de bacalaureat, fie pur și simplu pentru propria plăcere.

Alexandru Vlad a intrat în Cooperativa Progresul din Bârlad în 1959, pe când avea 19 ani, iar unchiul său, la 70 de ani. A ieșit la pensie de la atelierul Cooperativei, situat vizavi de Cinematograful Victoria, la parterul blocului turn (UMPS). Acolo se mutase după o perioadă scurtă în care a funcționat în zona Pieței.

După 40 de ani de muncă, cu trepidul de salon,

faruri și aparate foto, bătrânul fotograf Lulu s-a pensionat, rămânând acasă cu amintirile sale și cu kilometri de peliculă pe care a surprins mii de chipuri.

Lulu, fotografii care a excelat în realizarea portretelor, regretă că nu poate valorifica măcar o parte din vechile filme foto, întrucât nu a găsit unde să dezvolteze pelicula de 6 pe 6.

Copiii săi nu i-au urmat pasiunea, cu toate că și cele două soții pe care le-a avut au fost fotografi, dar își pune mari speranțe în nepotul său de la Brașov, care pare interesat de punerea în valoare a albumelor de fotografii, atâtea câte au mai rămas, precum și a vechilor aparate foto, dintre care unele au aparținut lui Vexler, Aron sau Grosman.

Toată această comoară inestimabilă pentru istoria Bârladului ar putea face obiectul unei expoziții foarte interesante ce ar putea fi organizată la Muzeul „Vasile Pârvan”.

Vasile CHELARU

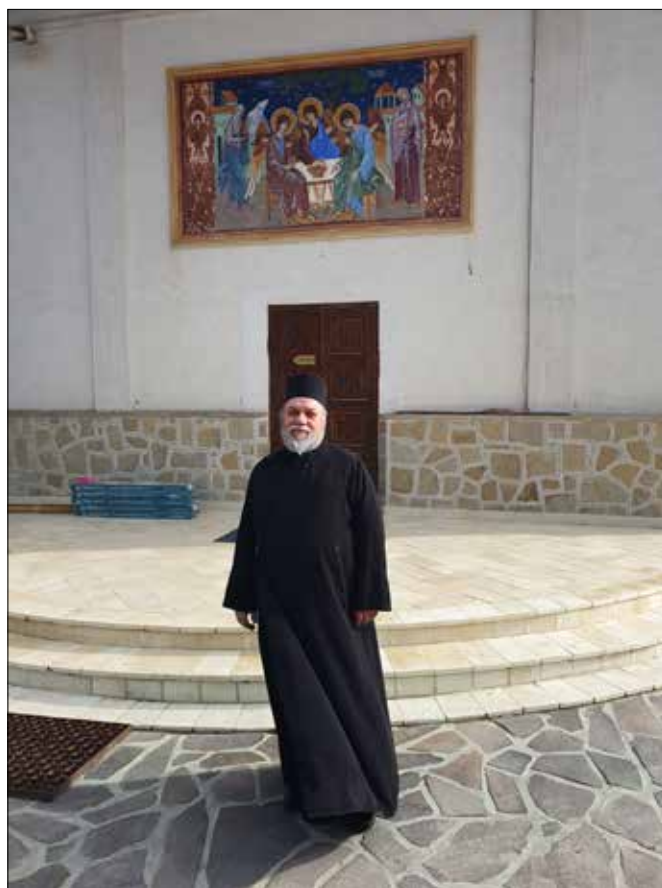
ÎNDEMNUL DIVIN

M-am încumetat cu greu să scriu aceste rânduri, deși din interiorul meu am simțit de multă vreme o încurajare constantă, ce mi-a alungat, încetul cu încetul, teama neputinței de a da contur sentimentelor de admirație și considerație pe care le-am acumulat de peste un deceniu. Atunci am pășit întâia oară în curtea Mănăstirii Grăjdeni, l-am cunoscut pe părintele Ciprian (ieromonahul Ciprian Timofte) cu întreaga obște de maici și m-am socotit norocos că am ajuns într-un loc atât de frumos, unde te molipsești de pace și înțelepciune. M-am legat spiritual de oamenii care trăiesc acolo, și sunt chinuit de dorința de a le răsplăti cumva smerenia, blândețea, credința, truda zilnică și necondiționată – deși nu au cerut nimănui și niciodată vreo răsplată.

În cele din urmă m-am decis să folosesc bruma de pricepere cu care am fost hărăzit, pentru a stârni curiozitatea celor ce vor citi aceste rânduri și pentru a-i îndemna să petreacă câteva ore în atmosfera curată și mirifică a Mănăstirii Grăjdeni.

Într-o sâmbătă, în plin anotimp de iarnă, în prima parte a zilei, am găsit iarăși prilejul de a mă afla în preajma părintelui Ciprian. De fapt, mă chemase împreună cu câțiva prieteni la mănăstire. Ca de fiecare dată, părintele ne întâmpină cu zâmbetul pe chip, lăsând să se observe mulțumirea și bucuria revederii. Ochii săi verzi, ne măsoară cu blândețe, ne ascultă pe fiecare, cunoscându-ne preocupările, pasiunile și slăbiciunile. Am simțit mereu în preajma sa o iradiere caldă, o încurajare constantă de a ne apropia de biserică, de credință, de Dumnezeu.

Odată, când neprietenii mă atacaseră ca fiarele din toate părțile, m-a chemat la dânsul, ca să înțeleg că nu sunt singur, căci la nevoie suntem ocrotiți de îngeri, de Dumnezeu însuși. Nu eram la prima confruntare cu nedreptățile, eram dezamăgit, dar nu învins. Părintele Ciprian nu a folosit arsenalul de canoane pe care le-ar fi avut la îndemână pentru a mă certa sau a mă pune la treabă, ca să-mi găsesc liniștea. Are felul său aparte de a-l face pe credincios ori pe cel care a pierdut calea dreaptă a credinței, să se căiască și să caute singur în interiorul său resursele necesare pentru a face o schimbare, să-și orânduiască acțiunile în conformitate cu conduita unui bun creștin. Părintele Ciprian nu folosește vorbe tăioase, nu este nemilos cu omul insuficient de instruit cu normele bisericești, nu se consideră împuternicit de Dumnezeu să judece păcătoșii. Dânsul nu se comportă ca un intermediar

între oameni și Judecătorul Suprem, nu aruncă primul piatra, nu face promisiuni de bine și nu vrea răul nimănui. Și-a înțeles bine misiunea și se ghidează după vorbele Sfântului Grigorie de Nyssa: „Dumnezeu, când a voit să-l aducă pe om în lume, i-a pregătit întregul Univers ca pe un palat preafrumos: cerul, stelele, apele frumoase, mult mai frumoase decât le vedem noi astăzi, flori frumos colorate, mirosuri felurite, păsări, fluturi... ce n-a făcut Dumnezeu?! ”

Cândva mi-a destăinuit un gând legat de mine și prietenii mei: „Mi-am propus să vă adun mai des, aici, la mănăstire!” A vorbit atât de simplu, dar a pus în cuvintele sale o sinceră și mare nădejde! Și s-a ținut de cuvânt.

Cuprins de nesfârșită emoție, m-am lăsat purtat de pași prin jurul mănăstirii. Mă gândeam că în prezent este extrem de ușor să parcurgi cei 10 km, de la intrarea în satul Trestiana și până la poarta sfântului lăcaș. Drumul este asfaltat, inclusiv segmentul de la ieșirea din satul Grăjdeni până în comuna Vinderei, care trece pe lângă gardul de est al mănăstirii.

Mi-am adus aminte de o relatare a preotului: „Pentru

drumul acesta am mers de nenumărate ori în audiențe la Guvern. La Ministerul Transporturilor era atunci ministru Traian Băsescu. Primarii și alți politicieni făceau demersurile lor, eu pe ale mele. Un înalt funcționar mi-a spus că mă poate ajuta cu bani pentru mănăstire, dar nu pentru drum. Eu am răspuns, mulțumindu-i, că mai de folos mănăstirii este drumul, ca să poată ajunge oamenii la slujbă. Biserica fără oameni este pustie. Până la urmă, iată, cu toții am reușit să avem șosea asfaltată ..."

Am zăbovit câțva timp în parcare, admirând o troiță înaltă, placată cu piatră naturală pe postamentul pe care este așezată o cruce de marmură, cu acoperișul din tablă, de forma unor solzi, în vârful căruia se găsește o altă cruce. Troița este amplasată către pădure, la vest, aproape de drumul pavat cu spalieri din beton, pe dealul care străjuiește satul Grăjdeni, drum impracticabil în prezent, dar călcat de picioarele preoților, maicilor și credincioșilor, în urmă cu vreo trei decenii.

În partea opusă se găsește poarta de acces sub forma unui arc de cerc, deasupra căreia se ridică o clopotniță, cu o arhitectură aparte, cu o turlă îngustă, cu ferestre de jur împrejur, cu un balcon din lemn pe ai cărui stâlpi se sprijină un acoperiș cu opt laturi la poale, care dă și forma balconului vopsit cu maron închis.

Pe pagina de internet a Episcopiei Hușilor, Mănăstirii Grăjdeni i se face o bună prezentare, fiind reproduse informații din opera: "Tinda Raiului - Mănăstiri și schituri din ținutul Vasluiului, Album tipărit cu binecuvântarea Preasfințitului Părinte Ignatie, Episcopul Hușilor, Editura Horeb, 2020". Iată ce frumos este descrisă clopotnița: *"La intrarea în incinta ansamblului monahal, în partea de Vest, se află clopotnița mănăstirii, o clădire înaltă, zveltă, cu alură de minaretă, care adăpostește trei clopote din bronz masiv, acționate electronic, produse la celebra turnatorie Grassmayr din Austria".*

Citeam undeva că sunetul clopotelor este asemuit cu trâmbițele îngerilor, care semnifică biruința binelui, iar toaca anunță credincioșii că a început slujba. Din balconul clopotniței, părintele Ciprian spunea că vede Bârladul.

Poarta de acces este încadrată de două corpuri de clădire, vopsite cu alb, cu ferestre spre parcare și acoperiș cu poale alungite, învelit cu tablă de cupru.

Către nord, o suprafață de teren, împrejmuită cu gard metalic, cu soclu de beton, pavat cu piatră naturală și o poartă încadrată cu stâlpi din același material și pavaj, cu arcadă bine proporționată, lasă să se observe câteva morminte ale celor care au slujit sau ajutat sfântul lăcaș de cult.

De cum am pășit în curte, ochii mi se opresc pe biserica cu Hramul Sfintei Treimi și Sfântului Ierarh Nicolae. Biserica are formă de corabie, cu o turlă, cu acoperiș alungit, poale mari, din lemn bine lăcuit, cu tablă de cupru, care

reflectă mirific razele soarelui. Urcând trei trepte placate cu marmură, ajung la o ușă din lemn, dublă, cu ornamente florale, lăcuită cu maron închis. Deasupra ușii se găsește o icoană, care reprezintă simbolic Sfânta Treime. În interiorul Casei lui Dumnezeu, privind sfinții și icoanele, am simțit o atmosferă duhovnicească prin care se realizează o strânsă legătură sufletească cu divinitatea.

Curtea este ornată cu piatră naturală, iar brazii înalți, împodobiți cu peteală albă, de zăpadă, străjuiesc la nord biserica și corpurile de clădire, văruiți cu alb și din care, parcă, au fost decupate forme geometrice, bine proporționate și aliniate. Către latura de nord - est se află un paraclis unde se desfășoară slujbele religioase atunci când numărul participanților este mic și iarna, ca să se încălzească mai repede interiorul.

Către est se află un alt corp de clădire, unde este amenajată trapeza, pictată în totalitate, emanând o atmosferă primitoare, tocmai potrivită pentru obștea mănăstirii și credincioșii invitați la masă. Urmează bucătăria și un culoar, pe unde se face accesul către dependințe.

Latura de sud este destinată chiliilor, zugrăvite, de asemenea cu alb imaculat, unde am pătruns cu sfială, pentru a nu tulbura în vreun fel liniștea maicilor, care, dacă nu robotesc pe undeva, precis se roagă. M-am strecurat prin pridvorul plin de flori, cu geamuri mari, luminate și încălzite de razele blânde ale soarelui. Mirosul de mir, florile frumos

colorate, puse în ghivece și alineate de o parte și cealaltă a pridvorului, reflectă bunul gust și grija maicilor pentru ordine. De altfel, tot ce este aici te cufundă în viața de rugăciune a maicilor.

M-am reîntors în trapeză, unde părintele discuta cu prietenii mei. Părea bine dispus și am profitat de starea sa pentru a-l iscodi.

– V-aș ruga să mai spuneți încă o dată cum ați ajuns la Grăjdieni!

Cu privirea caldă, privindu-ne pe toți ca și cum nu era sigur că suntem atenți, trecându-și mâna prin barba albă, cu ușoară emoție în voce, a spus:

– În anul 1990 eram monah la Mănăstirea Sinaia, împreună cu unul dintre frații mei. Pe timpul verii am venit amândoi la Lungești, să vedem părinții. Știam că există un așezământ religios aici și mi-am exprimat dorința să-l vizitez. Tata, citindu-mi gândurile, m-a avertizat: "Să nu-ți treacă prin cap vreo trăsnaie!" Într-o zi – era 11 iulie, mi-am luat inima în dinți și am venit. Locul era aproape pustiu. Biserica era tencuită pe exterior, în juru-i fiind ridicate schele din lemn. Se începuse acoperișul. Am aflat că părintele Ion Gherasimescu, preotul paroh din satul Frunțișeni, începuse un demers curajos, în plină epocă comunistă (anul 1988) – refacerea bisericii Mănăstirii Grăjdieni. Terenul era împrejmuțat cu gard din plasă de sârmă, iar undeva către nord era o clădire cu o încăpere și alta construită pe jumătate, cu ziare în loc de tavan.

Din ziua aceea nu mi-am mai găsit liniștea. Gândurile, ca o picătură de ploaie ce cade continuu, au sădit în interiorul meu o dorință nestăvilită de a reveni la Grăjdieni.

În dimineața zilei de 1 septembrie 1990 i-am spus fratelui meu că plec de la Sinaia la Grăjdieni. M-am prezentat la Episcopia Romanului și Hușului, condusă la timpul acela de episcopul Eftimie Luca. Noi îi spuneam „Eftimie cel Bun”. Mă cunoștea deoarece plecasem la Sinaia de la o mănăstire din subordinea sa. I-am spus Preasfințitului ce gânduri am și a considerat că exagerez. Ca să-mi lase timp de gândit m-a trimis să cer binecuvântarea Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române, Părintele Teoctist. M-am supus și am plecat la București, însă nu am reușit să primesc binecuvântarea Peafericitului Părinte Patriarh.

Am revenit la Roman. Preasfințitul Părinte Eftimie văzându-mi perseverența, l-a chemat pe părintele secretar și i-a cerut să facă demersurile necesare pentru a fi mutat la Grăjdieni. Mai înainte, însă, episcopul m-a promovat la rangul de preot. La 30 septembrie 1990 am ținut prima slujbă la mănăstire.

– Și cum ați reușit să transformați un loc aproape pustiu în această oază de liniște și frumusețe?

Părintele Ciprian nu-și asumă merite, nu are pregătită o expunere în acest

sens.

– La început am fost ajutat de Maica Laurenția, de loc din Brădești, comuna Vinderei și de Maica Iuliana, care provine din Berești. Aceasta fusese Maică Stareță până la desființarea mănăstirii de autoritățile comuniste. Am edificat acest așezământ cu ajutorul lui Dumnezeu și al oamenilor de bine. Maica Iuliana a donat mănăstirii toate economiile ei, vreo 40 000 lei, părinții mei mi-au dat și ei banii economisiți, Apoi am mers la Mănăstirea Agapia și am fost ajutat cu bani de Maica Stareță de acolo. Cu ce-am adunat, am cumpărat cherestea și ciment. Țin minte că directorul unei fabrici de cherestea din județul Neamț m-a sfătuit să cumpăr cu prețul de la momentul acela, căci urma să se scumpească. Am cumpărat o cantitate mult mai mare decât banii ce-i aveam. Când i-am spus Preasfințitului Eftimie ce-am făcut m-a certat cu blândețe, dar nu m-a lăsat să rămân dator. Am simțit mereu ajutorul divin. Am avut și experiențe neplăcute. Niște meșteri care au lucrat la acoperișul bisericii, început de părintele Gherasimescu, au cerut mulți bani și abia au terminat lucrarea. Alții m-au lăsat cu acoperișul neterminat, la un corp de chilii. Am avut noroc cu niște meșteri de aici, din comună, care veneau la slujbă și ne-au ajutat. Se apropia iarna și șeful lor mi-a spus: "Părinte, îmi este rușine să spun, dar aveți bani să ne plătiți?" Le-am spus

că nu am, dar Cineva ne poartă de grijă. La scurt timp s-au întors maicile din Valea Jiului, unde se lucra încă la mină. Se câștiga bine în zona aceea. Cu donațiile primite am plătit meșterii.

Cred în ajutorul lui Dumnezeu și am mărturie o întâmplare povestită de un preot de la o parohie din Roma. Acel preot avea de plătit o sumă mare, pentru niște lucrări, și se apropia scadența iar dânsul nu avea banii necesari. Când să cadă pradă deznădejdiei, a fost căutat de un bărbat, care i-a spus: „Părinte, când am venit în Italia l-am rugat pe Dumnezeu să mă ajute să câștig bani

pentru a-mi asigura existența și am promis că de voi primi ajutor, voi dona zece procente din agoniseală la o biserică. Deci, am venit să donez o sumă, căci îmi închipui că aveți nevoie.” Suma dăruită a fost întocmai cu suma necesară pentru plata lucrărilor.

– Tocmai voiam să vă întreb, am spus fascinat de întâmplarea relatată. Știu că și dumneavoastră ați fost plecat de multe ori din țară.

– Am vizitat de multe ori un fost coleg, care slujea la o parohie în Spania, la o colectivitate de români. De regulă mergeam de două ori pe an, toamna și la Paște. Luam

din țară diferite obiecte bisericești și le vindeam acolo. Apoi asiguram servicii religioase românilor – botezuri, cununii – și cu banii agonisiți veneam acasă. Tot timpul era ceva de făcut la mănăstire. Ca să pot readuce faima ce o merită această mănăstire, eram dispus să muncesc, aici și în străinătate, să caut ajutor, să scormonesc și-n „piatră seacă”. Ce-aș putea să mai spun! Am avut noroc să întâlnesc oameni buni: antreprenori, credincioși, oameni politici. Le sunt tuturor recunoscător.

– Ați văzut lumina zilei la o aruncătură de băț. Mai este cineva din familie acolo?

– În Lungești, comuna Vinderei am fost născut. Părinții au avut nouă băieți. Am rămas doar șase: unul este în Galați, doi sunt în Bârlad, unul în Canada și altul la Mănăstirea Măgura. Nu mai este nimeni în satul natal. Casa a fost vândută, iar părinții au petrecut ultimii ani ai vieții aici, la mănăstire.

– Pe unul dintre frații dumneavoastră l-am văzut de multe ori la mănăstire. Îl cunosc de mulți ani!

– Da, vine des și ne ajută. Amândoi vin, dar Costică vine mai des. Ne ajută foarte mult, la tăiatul pomilor și alte treburi pe care nu le pot face cu maicile. Și dânsule muncesc foarte mult. Suntem trei preoți și zece maici. Mai avem pictorul, care este foarte priceput și foarte atașat de mănăstire. Avem legume, pomi fructiferi, animale, stupi cu albine. Dar avem, în primul rând, natura, freamătul codrului și cântecul păsărilor, avem liniștea și armonia.

Din nou îmi aduc aminte de vorbele Sfântului Grigorie de Nyssa – *„Dumnezeu i-a dăruit omului – căruia i-ar fi fost suficiente toate darurile văzute și nevăzute care i-au fost încredințate–, până și chipul și asemănarea Sa. I-a dăruit puterea de-a iubi, puterea de a contempla veșnicia și frumusețea, lumina cea necreată și veșnică, i-a dat și libertatea de a-și urma gândul, oricare ar fi el, i-a dat puterea să aleagă...”*

Într-adevăr, oamenilor le-a fost dăruită această libertate, de a-și urma gândurile, însă sunt de părere că este foarte important ca direcția în care ne duc gândurile să fie bună, să fim de folos acolo unde ajungem. Tocmai din acest motiv scriu aceste rânduri – fascinat de resursele spirituale ale oamenilor care au ales viața monahală.

Văd la acești oameni echilibru, înțelepciune, cinste, smerenie. Mă bucur de prezența lor, cum un om „se

bucura de o floare, cum se bucura de o apă limpede, de un fagure de miere, de un peisaj frumos, de un răsărit de soare, de un apus de soare”.

La Mănăstirea Grăjdeni am avut bucuria și norocul să o cunosc pe Maica Irina, despre care părintele Ciprian mi-a spus că a venit din zona Hușilor în ianuarie 1991, iar prin 1992 a devenit stareță. Cuvioasa Maică Irina, atrage atenția prin blândețea chipului și căldura privirii, cu care te învăluie și te molipsește de smerenie. Ne acordă atenția cuvenită, nu face risipă de cuvinte, însă cu atentă măsură ne transmite că se bucură când ne vede la mănăstire. Familiei mele a oferit de multe ori daruri dintre obiectele care-i sunt dragi și de care este înconjurată – icoane și cărți de rugăciuni. Când m-a zărit ultima oară în curtea mănăstirii, mi-a spus cu vocea ei liniștită: „Vă aduc o carte. O să vă placă!” A plecat către chilie și s-a întors ținând în mâini, ca pe un obiect prețios, o carte cu coperte plasticate, portocalii. „Am xerocopiat-o, undeva, în zona gării!”, mi-a explicat domnia-sa, făcându-mă să înțeleg că a dorit foarte mult să aibă această carte. Nerăbdător, am deschis prima pagină. Cartea purta o ștampilă a unei biblioteci personale, era tipărită în 1928, la Tipografia „Libertatea” din Orăștie și era o traducere din franțuzește, realizată de Monahia Zenaida Racliș, din Sf. Mănăstire Văratec. Titlul este „RAZA – Întâmplări din timpuri evanghelice”.

La fel de tămăduitoare este și prezența Maicii Cipriana, înzestrată cu trăsături angelice ale chipului, cu ochi blajini, cu zâmbet cald, care emană cumințenie și bunătate. Privind-o, te sfiești și te duci cu gândul la un înger.

Monahia Nectaria, actuala stareță a mănăstirii, discretă, cu privirea liniștită, dar pătrunzătoare, modestă și plină de bună cuviință, atentă, își exprimă mulțumirea față de credincioșii care o salută printr-o ușoară înclinare a capului. Dinspre dânsa se revarsă starea de liniște, pacea interioară, ce este dăruită de mâna lui Dumnezeu.

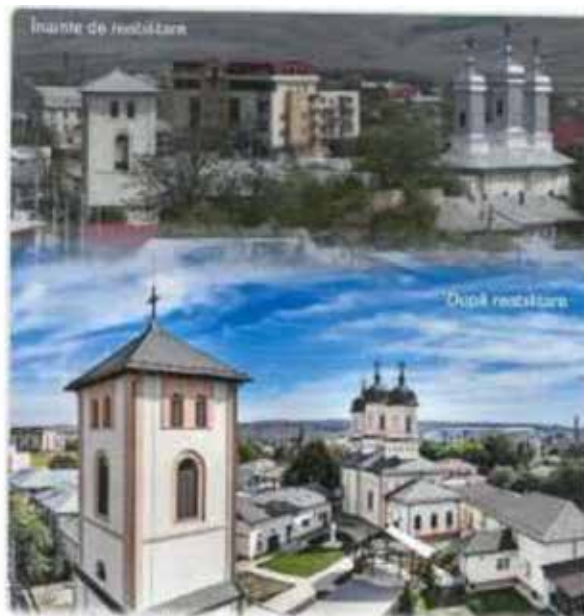
Astfel mi-am îmbogățit sufletul la Mănăstirea Grăjdeni! Și din acest motiv, cu evlavie, exprim gânduri bune și sentimente de respect pentru toți viețuitorii din obștea Mănăstirii Grăjdeni, maici și preoți, pentru sacrificiile și eforturile lor de a urca pe treptele credinței, dobândind bogăția impresionantă a vieții în Domnul nostru, Iisus Hristos.

Ionel DORIN

UN COLȚ DE RAI ÎN BÂRLAD

Trimis de sus cu o misiune cu har și vrednicie, îndemnat de Duhul Sfânt, după ce a pășit pe acest loc binecuvântat de veacuri, i-a încolțit un gând preotului paroh Țapu Adrian, ajutat de soția sa prezbitera Mihaela pricepută în IT și cu multă dragoste față de semeni mai cu seamă de copii, să facă un loc iubit de Dumnezeu și oameni.

Au făcut demersuri pentru obținerea de fonduri europene pentru a face un colț de rai, reconstruind totul la standardele actuale, dar luând și ca ajutor în rugăciune ceata de 25 de îngerași copii până la vârsta de 14 ani.

Așa s-a creat Așezământul Social „Sf. Ierarh Iosif cel Milostiv”, care a dat un imbold și mai mare, iar Dumnezeu cel bun și milostiv a făcut să se construiască Paraclisul de vară cu strădania familiei Pancu Mihai, având ca hram pe Sfântul Paisie Aghioritul, și s-au făcut progrese prin obținerea de fonduri pentru proiecte, apoi pentru materiale de construcții, printr-o muncă asiduă, inegalabilă, într-un timp record (2019-2023), în valoare de 7.257.949,79 lei.

Rugăciunea nevinovaților copii ce provin de la familii defavorizate sau din medii dezorganizate, cu risc crescut de izolare socială și abandon școlar, nu a întârziat să fie ascultată. Această misiune grea, care constă în masa de prânz consistentă, dar și în asigurarea de activități de educație, socializare, dezvoltarea deprinderilor de viață independentă, orientare școlară,

consiliere, precum și o educare a reprezentanților copiilor și ajutor material familiilor acestora.

Odată cu reconstrucția paraclisului bisericii s-a reconstruit și turnul de la intrare (datat 8 oct. 1858), mai frumos ca la Mănăstirea Golia din Iași, cum a visat primul ctitor, Ioniță Bardaș „Titinaș”, poreclit, Lumănărică, pentru faptul că avea un suflet altruist, aduna bani pentru biserici, numele lui era. Și copiii au crescut în acești ani de modernizare în înălțime, dar și în ochii noștri, ca talentați și bine educați, încât de sărbători au fost mai aproape de sufletele noastre prin colinde, cântări și scenete religioase, îmbrăcați în straie de sărbătoare. Ne-au încântat privirea și auzul și au făcut să vibreze sufletele noastre până la lacrimi. Din rândul acestor copii talentați, cu voce de îngerași, precis se vor desprinde și vor zbura spre înălțimile societății ca oameni de valoare. Atunci toată strădania și munca stăruitoare a d-nei Mihaela și a părintelui pentru a-i educa și a le insufla dragostea față de Dumnezeu și de aproapele nostru, în contrast cu familiile de unde provin, va fi mulțumirea și răsplata inimii.

Cred că rugăciunea nevinovaților copii și a părintelui cu elanul tineresc plin de entuziasm și râvnă, vrednicie a făcut să se transforme Biserica Sf. Gheorghe într-un ansamblu cultural, într-o oază de frumusețe și rugăciune la nivelul unor mănăstiri renumite, a mai rămas doar pictura interioară de finalizat.

Valorificarea turistică a Bisericii Sf. Gheorghe, cu al

doilea hram al Sf. Arh. Ștefan a breslei Abagerilor, a făcut să intre în circuitul turistic ce atestă unicitatea ei, precum și incontestabila valoare culturală și arhitecturală pentru orașul Bârlad.

Privind de la etajul 3 din clopotniță, se vede panorama orașului în toată splendoarea lui actuală. Rememorând că din acest turn observau pompierii apariția vreunui incendiu, pășim cu smerenie și cocoșați de păcate pe un loc sfânt frumos în curte, prin arcul de triumf al turnului și al veacurilor.

Turnul este dotat cu lift și două muzee, unul la etajul 1, unde își avea chilia întâiul ctitor, Titinaș, iar cel de-al doilea muzeu la etajul 3, a breslei Abagerilor, care au ajutat cu fonduri, începând cu 1 august 1856.

La etajul 2 găsim 3 clopote aduse din Austria, de la Izbruc, care bat într-un solfegiu, fiecare în nota sa muzicală, uneori cu veselie, chemând credincioșii la slujbă, în timpul slujbei de mulțumire, dar și de tânguire, când câte un confrate sau mirean de-al nostru ne părăsește pentru totdeauna.

Glasul clopotelor străpunge tot orașul și peste zări și știm prin rezonanța lor specifică că este de la biserica noastră, casa lui Dumnezeu, unde ne găsim pacea și liniștea interioară, unde încetează războiul dintre noi.

Aici vom intra pășind sfioși până în ultima zi pe sub clopotniță, sub acest turn maiestuos, și vom trece pentru ultima dată, ca apoi să ne facem țărână, de unde avem geneza prin suflarea Tatălui ceresc.

Pășiți în acest colț de rai, unde bunul Dumnezeu a binevoit, prin reprezentantul apostolilor, să înfăptuiască, cu multă râvnă, minunății, veți simți fiorul sfințeniei în suflet și smerenia, veți pleca ușurați și cu credința că rugăciunile dumneavoastră vor fi ascultate.

Doamne ajută!

Poveste

de George Bacovia

Îți aduci aminte ziua când ți-am spus că ești frumoasă,
Când cu buzele de sânge și cu ochii scilpitori
Printre arborii de toamnă te opreai încet, sfioasă,
Lăsând gândul spre amorul înțeleș de-atâtea ori...

Așteptai să fiu poetul îndrăzneț ca niciodată
Ca s-auzi ecoul rece-al unor calde sărutări
Te duceai mereu nainte înspre-o umbră-ntunecată
Ca o pală rătăcire coborând din alte zări.

Ah, mi-ai spus atât de simplu că ți-i sete de iubire
Neascultând decât șoptirea singuratei păduri,
Îți opreai cu mâna sânul și zâmbea a ta privire,
Chinul depărtării noastre neputând să-l mai înduri.

- Ha, ha, ha, râdea ecoul, de râdeam de-a ta plăcere,
Între om și-ntre femeie mi-ai spus ura din trecut,
Te-am lăsat să-nșiri povestea cu dureri și cu mistere
Pentru mine, ca oricărui trecător necunoscut.

Îți aduci aminte ziua când ți-am spus că ești frumoasă,
Când, în șoaptele pădurii, poate că te-am sărutat
Ascultând ecoul rece, înspre toamna friguroasă
Ce-aducea-ntâlnirii noastre un adio-ndepărtat?

Binecuvântare

Vreau să versuiesc,
Cu glas îngeresc,
Într-o zi de vară
Când plouă cu flori,
Răsari Maică-n zori,
Când se culcă luna
Pân-a doua zi.
Vino și pe seară,
Curată Fecioară,
Oriunde ai fi,
Roagă-ți Fiul sfânt,
Să dea binecuvântare,
Pentru fiecare
Om de pe pământ,
Ce te poartă-n gând.
Vino-n miez de noapte,
Când mă rog în șoapte,
Cu alai de îngeri
L-ale mele plângeri.
Maic-ajutătoare,
Și izbăvitoare,
Maica tânguirii,
Izvorul iubirii
Frumusețea firii,
Gingășie aleasă,
Veșnică mireasă.
Maică nenuntită,
Rugă mult-primită
Umple-mă de har
Maică, dar din dar
Jertfă și altar,
Mielușică blândă,
Inimă ce cântă,
Candela aprinsă,
Flacăra nestinsă,
Floare-mbobocită
Precistă iubită!
Roua dimineții
Tu ești Maica vieții
Albă iasomie,
Maică poezie!
Apă ne-ncepută,
Rugă ne-nteruptă
Mireasma crinilor,
Nădejdea creștinilor.

Dorina Stoica

Unirea de la 24 ianuarie 1859 și Cuza Vodă – ctitorul României moderne

Prof. dr. Nicolae IONESCU

„Unirea este actul energic al națiunii române”

Mihail Kogălniceanu

Ziua de 24 ianuarie este sărbătorită de 165 de ani ca un eveniment de referință în istoria românilor. O perioadă, a fost și zi națională până la venirea pe tron a regelui Carol I. Se realiza atunci un vis secular pentru îndeplinirea căruia și-au dat obolul de suferință și sânge multe generații. Unirea avea la bază *originea, istoria, limba, obiceiurile, idealurile și aspirațiile românilor de pretutindeni*. La 1600, Mihai Viteazul o înfăptuia pentru scurt timp și rămânea ca un ideal care se va împlini peste trei veacuri.

Revoluția de la 1848 a adus la ordinea zilei marile probleme ale regenerării naționale și a arătat că unirea românilor este posibilă, pe etape, într-un context favorabil, mai întâi, a Moldovei cu Valahia. Prin urmare, Unirea românilor s-a realizat în epoca modernă, treptat, în cadrul unui proces îndelungat, început la 1859 cu dubla alegere ca domn a lui Alexandru Ioan Cuza, fiu al meleagurilor vasluiene. A continuat prin proclamarea Independenței de stat a României la 9 mai 1877 și unirea Dobrogei cu Țara la 14 noiembrie 1878, pentru a se încheia la sfârșitul Primului Război Mondial.

Unul dintre reprezentanții de frunte ai generației Unirii au fost Alexandru Ioan Cuza și viața sa politică s-a împletit cu marile evenimente de la mijlocul secolului XIX. Descendent dintr-o veche familie moldovenească cu tradiții revoluționare, Alexandru Ioan Cuza s-a născut la 20 martie 1820, după cei mai mulți istorici la Bârlad, între care, amintim pe A.D. Xenopol și C.C. Giurescu¹, iar după alții (Ion Lupașcu, N. Iorga, Lucia Borș), la Huși, sau chiar la Galați, după I.G. Valentineanu². Tatăl viitorului domnitor a fost în câteva rânduri ispravnic de Fălciu și Galați, deputat de două ori în Obșteasca Adunare a Moldovei. După terminarea cursurilor primare, Alexandru Ioan Cuza este trimis la Iași, la pensionul francez condus de Victor Cuenim, unde are colegi pe Vasile Alecsandri, Mihail Kogălniceanu și Matei Millo. Între ei, se va lega, mai târziu, nu numai o statornică prietenie, ci și comunitatea ideilor revoluționare puse în slujba propășirii patriei.

Alexandru Ioan Cuza își continuă studiile la Paris, în anii 1834-1839. Se întoarce în țară cu promovarea examenului de Bacalaureat în litere și cu titlul de membru al „Societății economiștilor din Paris”, fără a-și termina studiile juridice. La Paris, cunoaște numeroși tineri revoluționari din ambele Principate, însușindu-și ideile înaintate ale epocii. Aveau în comun studiile la

renumite universități din Franța și Germania, contactul cu lumea occidentală, cu dezbaterile vremii și imaginarul politic occidental. În Occident, intelectualii români au descoperit o nouă lume, fiind fascinați de personalitățile întâlnite și atrași de ideile naționalismului, ale liberalismului, de faptul că se poate organiza o societate pe principii diferite, ajung la concluzia că e de datoria lor ca întorși acasă să pună în practică aceste idei.

În toamna anului 1837, Cuza intră în armată cu gradul de cadet. Aparținând clasei tradiționale de boieri din Moldova, primește o educație europeană și devine ofițer în armata moldovenească. S-a căsătorit cu Elena Rosetti-Solescu, în aprilie 1844, ceremonia religioasă având loc la biserica din Solești, județul Vaslui.

Revoluția de la 1848 din Moldova îi prilejuieste lui Alexandru Ioan Cuza afirmarea în arena luptei politice. Este alături de membrii mișcării naționale din Moldova, cerând - la întrunirea de la Hotelul „Petersburg” din Iași - înfăptuirea reformelor din „Petiția-Proclamație”, redactată de poetul Vasile Alecsandri. După înăbușirea mișcării a fost arestat, împreună cu alți revoluționari, Cuza urmând să fie trimis în exil în Turcia. Reușește

cu sprijinul soției, să obțină pașaport austriac, trece în Transilvania, unde a participat la Marea Adunare Națională de la Blaj din 3-5 mai 1848.

De la Blaj pleacă în Bucovina, unde face parte din Comitetul revoluționar moldovean împreună cu Costache Negri, Vasile Alecsandri, Petrache Cazimir ș.a., susține cererile lui Mihail Kogălniceanu din „Dorințele partidei naționale din Moldova”, care era un adevărat program de luptă pentru desființarea robiei, a boierescului, de împrăștiere a țăranilor, de abolire a privilegiilor boierești, egalitate în drepturi a locuitorilor, un guvern reprezentativ, constituțional, iar Unirea Moldovei cu Țara Românească era considerată „cheia bolții fără de care s-ar prăbuși tot edificiul național”.

După o călătorie la Viena, Paris și Constantinopol, Alexandru Ioan Cuza se întoarce în țară împreună cu noul domn al Moldovei, Grigore Ghica, numit în locul domnitorului Mihail Sturdza. În 1849, era numit președinte al Judecătoriei Covurlui, funcție pe care o deține până în anul 1851, când devine director în Ministerul de Interne din Iași și peste puțin timp pârălăb de Galați. În aceste demnități s-a remarcat printr-un respect desăvârșit al legii, printr-o cinste exemplară, meritele sale ca judecător și administrator fiind apreciate public de către domnitor.

După încetarea domniei lui Grigore Ghica, Cuza este îndepărtat din funcția de pârălăb de caimacamul Teodor Balș, adversar al uniuniștilor. Însă, Mihail Kogălniceanu, i-a replicat acestuia importanța unirii moldovenilor cu muntenii: „Poate să crească troscăt pe străzile Iașilor, numai unirea să se facă”. Noul caimacam, Nicolae Vogoride era și el împotriva Unirii, dar vrând să-și facă partizani, îl numește din nou pe Cuza pârălăb de Covurlui cu reședința la Galați. Pentru a-l apropia și mai mult, îl reintegrează în armată ca sublocotenent. După patru zile devine căpitan și apoi maior după numai cinci zile. Era o ridicare meteorică, o înaintare în grad cu totul excepțională, în afara oricăror reguli, care a stârnit vâlvă și comentarii în epocă. Vogoride își închipuia că, promovându-l pe Cuza atât de rapid în grade superioare, și-a asigurat în persoana acestuia un om devotat. S-a înșelat, deoarece Cuza, nu înțelegea să renunțe la convingerile sale uniuniste, pentru care luptase la 1848, de dragul unor avantaje materiale, ceea ce duce la îndepărtarea lui din Galați, tocmai în timpul alegerilor pentru Divanul ad-hoc.³

Izbucnirea războiului Crimeii între Rusia și Turcia (1853-1856), încheiat cu Congresul de Pace de la Paris din martie 1856, internaționalizează problema Unirii Principatelor. În acest areopag european se pune pentru prima dată chestiunea unirii românilor de către Franța prin ministrul său de externe, contele Walevski, nepotul lui Napoleon I. Ca urmare a opoziției Austriei și Turciei, se trece la consultarea românilor prin înființarea de adunări ad-hoc în care intrau prima dată și reprezentanți ai țăranilor, precum Ion Roată, Tănase Constantin. Aceștia înțeleg importanța solidarității naționale, în detrimentul problemelor sociale. Totodată,

Principatele treceau sub garanția colectivă a celor șapte puteri europene, înlăturându-se protectoratul singular al Rusiei, menținându-se, suzeranitatea otomană. Alegerile pentru adunările ad-hoc sunt falsificate în Moldova de caimacmul Nicolae Vogoride cu sprijinul Porții Otomane și Austriei. În semn de protest față de măsliirea alegerilor, Cuza și-a dat demisia din funcția de pârălăb și prin intermediul Cocuței Vogoride, soția caimacamului, este publicată corespondența cu Austria privind falsificarea lor în Moldova. Se crease o criză pe plan internațional. De aceea, în august 1857 are loc o întrevvedere între împăratul Franței, Napoleon al III-lea și regina Angliei, Victoria, ajungându-se la un compromis: Anglia acceptă anularea alegerilor falsificate din Moldova, iar Franța se mulțumește doar cu o unire formală. La insistențele Franței și Angliei, Turcia este nevoită să anuleze alegerile⁴. Noile alegeri din Moldova au ca rezultat formarea unei majorități uniuniste în divanul ad-hoc de la Iași.

În anii 1856-1859 se intensifică lupta pentru unire a celor două Principate, forțele principale fiind intelectualii și masele populare. Se accentuează divergențele dintre uniuniști și separatiști. La Iași și București se înființează Comitetele Centrale ale Unirii, care coordonau activitatea comitetelor uniuniste din județele și ținuturile celor două țări. În această perioadă frământată, Alexandru Ioan Cuza îndeplinește diverse funcții militare: colonel, hatman al miliției, iar în preajma Unirii, este numit comandantul întregii armate moldovene. Ales deputat în septembrie 1857 din partea orașului Galați în Adunarea ad-hoc, Cuza, patriot cu idei înaintate, face diverse propuneri cu privire la desființarea privilegiilor, cerând egalitate și accesibilitate a funcțiilor statului etc.

Generația Unirii e unică în istoria noastră. Este generația pașoptistă, care a participat la trei momente importante ale emancipării naționale: 1848, 1859 și 1877. În fruntea ei s-a aflat mari personalități: Mihail Kogălniceanu, Alexandru Ioan Cuza, Ion C. Brătianu, Vasile Alecsandri, Costache Negri ș.a. Uniuniștii au depus jurământul pe Biblie și pe icoana Sfintei Treimi, pentru că se avea în vedere unirea celor trei Țări Românești. Dintre personalitățile vasluiene care au participat la aceste mărețe evenimente menționăm pe Manolache Costache Epureanu, Alecu Cuza, Anastasie Panu, Lupu Costache, Mihail Jora, Petrache Mavrogheni, Andrei V. Ionescu etc. La 28 decembrie 1858 are loc adunarea electivă a Moldovei unde Cuza este ales vicepreședinte și la 3 ianuarie 1859 este trecut pe lista candidaților la domnie. În ziua de 5 ianuarie 1859, în ajunul Bobotezii, Adunarea electivă a Moldovei îl alege ca domn pe Alexandru Ioan Cuza, uniuniștii reputând astfel un strălucit succes.

Discursul lui Mihail Kogălniceanu cu prilejul alegerii în unanimitate a lui Alexandru Ioan Cuza ca domn al Moldovei, evidențiază importanța momentului de început al unei etape de modernizare a statului: „... Prin înălțarea ta pe tronul lui Ștefan cel Mare, s-a

înălțat însăși naționalitatea română... Alegându-te pe tine Domn în țara noastră, am voit să arătăm lumii ceea ce Țara dorește: *la legi noi, oameni noi*... Fii simplu, Măria ta, fii bun, fii Domn cetățean; urechea ta să fie pururea deschisă la adevăr și închisă la minciuni și lingușire...".

La 24 ianuarie 1859, Vasile Boierescu, unul din fruntașii politici din Țara Românească, elogia exemplul moldovenilor, arătând că „Europa ne-a ajutat, rămâne să ne ajutăm singuri” și muntenii l-au ales domn tot pe Cuza, punându-se Marile Puteri în fața faptului împlinit. Acest act politic a fost considerat de Poarta Otomană și de Austria drept o încălcare a Convenției de la Paris, însă în textul acelei înțelegeri nu se stipula ca domniile aleși în cele două Principate să fie persoane diferite. A urmat o stăruitoare luptă diplomatică dusă de Cuza cu Marile Puteri pentru recunoașterea unirii Moldovei cu Țara Românească. A fost în mod clar un proiect comun între moldoveni care au dat *Domnul* și munteni, care au dat *Capitala*. Dubla alegere a lui Cuza reprezenta un pas înainte către unirea completă a Principatelor Române. Votul de la 24 ianuarie 1859 a însemnat încununarea victorioasă a atâtor secole de lupte, a însemnat exprimarea năzuinței întregii națiuni, biruința progresului asupra regimului feudal, învechit, semnul emancipării sociale și politice, actul energic de naștere a României moderne prin punerea în practică a „politicii faptului împlinit”. Atunci, liderii mișcării unioniste au lăsat deoparte orice neînțelegere și ranchiună, punând pe prim plan interesul național. Colonelul Alexandru Ioan Cuza era un „om nou”, fără spiță domnească, ales tocmai pentru că el putea să împace spiritele divizate între candidații de sânge princiar.

Dubla alegere a lui Cuza a fost făcută în pofida dorinței marilor puteri și le-a pus pe acestea în fața faptului împlinit. Ea a avut un mare ecou în Europa, însuși Ludovic Kossuth, conducătorul revoluției maghiare de la 1848, afirma: „un astfel de spirit este necesar ca un popor să întemeieze o patrie sau dacă a pierdut-o să și-o recâștige”. Cuza devine, astfel, simbolul Unirii și al speranțelor într-o Românie modernă. Era considerat un om moderat, de bine, care poate fi manevrat ușor. Dar, în timpul domniei a arătat o nouă fațetă a personalității sale, fiind un om hotărât și bun patriot.

„Politica faptului împlinit” a mai fost practică de români și a dat, în general, roade. Actul de la 1859 este prima manifestare din secolul al XIX-lea a acestei politici. De aici și până la unirea deplină mai era, însă, cale lungă, iar Cuza, cu spiritul lui organizat, a fost artizanul desăvârșirii unirii. Pregătirea militară l-a ajutat mult pe domnitor în structurarea noului stat, iar spiritul lui de cinste și dreptate a fost receptat de popor prin formularea „ocaia lui Cuza”. Noul principe a avut de îndeplinit trei obiective principale de-a lungul domniei: recunoașterea internațională a dublei sale alegeri, desăvârșirea unirii și modernizarea țării prin marile reforme. Primul obiectiv a fost îndeplinit, cu mult tact, printr-o diplomatie de nivel european, cu sprijinul Franței, începând cu anul 1859. Al doilea obiectiv a

constat în unificarea rapidă a principalelor instituții ale statului: armată, administrație, biserică, justiție, guvern, parlament. Conducerea țării era extrem de dificilă pentru domnitor, cu două guverne, două armate, două capitale și două adunări.

În urma unei vizite la Constantinopol, în 1860, domnul român a fost primit cu toate onorurile unui suveran, refuzând să pupe papucul sultanului, Conferința de la Constantinopol a Marilor Puteri europene din 1861, a recunoscut unirea deplină, însă numai pe timpul domniei lui Cuza, domnitorul proclamând la 11 decembrie: „Unirea este îndeplinită, naționalitatea română este întemeiată... alesul vostru vă dă astăzi o singură Românie”⁵. La 22 ianuarie 1862, s-a format primul guvern unic, în frunte cu liderul conservator Barbu Catargiu și la 24 ianuarie se întrunește prima Adunare unică, stabilindu-se capitala la București.⁶

Al treilea obiectiv, de modernizare a statului, a fost mai dificil și a însemnat aplicarea, în anii 1863 - 1865, a altor puncte din programul Revoluției de la 1848 pentru organizarea României după modelul democrațiilor occidentale. Firește, a fost complicat, iar secularizarea averilor mănăstirești, a permis legiferarea reformei agrare, împroprietărindu-se țăranii cu pământ, aceștia devenind cetățeni, cu o patrie nouă de apărare. Și astăzi, se mai văd în casele unor țărani, icoana Maicii Domnului cu pruncul Iisus în brațe, alături de tabloul lui Cuza cu sfetnicii săi, la lovitura de stat din 2 mai 1864. Prin „Statutul Dezvoltător al Convenției de la Paris”, urmat de un plebiscit, de o nouă reformă electorală, de înființare a Senatului, creștea puterea Domnului, acțiunile sale curajoase stârnind multe controverse și opoziții, în interior și în exterior. Nu întâmplător, în urma legii rurale, Cuza l-a cinstit pe moș Ion Roată, jignit de boier, spunând: „unde a scuipat boierul, a sărutat Domnul”. Cu multe opreliști, principele Cuza a mers înainte pe drumul reformelor, reușind să facă în șapte ani de domnie mai mult decât alți domnitori în zeci de ani, însă era un echilibru fragil între opoziție și putere, accentuându-se treptat confruntarea dintre conservatori („albi”) și liberalii („roșii”), legată de ritmul de aplicare al noilor legi. Îndepărtați de la guvernare, conservatorii se aliază cu liberalii și alcătuiesc, în ianuarie 1863, monstruoasa coaliție, al cărei scop era detronarea lui Cuza.

Domnia scurtă a lui Cuza a reprezentat un exemplu de urmat în politică: identificarea cu interesele neamului. A fost plină de reforme în toate segmentele societății, aducându-i sintagma de *ctitor al României moderne*. Nu este domeniu social-economic, politic și cultural-religios în care domnia lui Cuza să nu-și fi pus amprenta. S-au modernizat vechile instituții și s-au creat altele noi în administrație (înființarea consiliilor comunale, județene și prefecturile), justiție (Codul Penal și Civil), armată, învățământ (școli, învățământ primar obligatoriu și gratuit de patru ani, universități), poliție, jandarmerie, finanțe, cultură (Academia Română) și biserică. Marile reforme îi devin ostile și nemulțumirile cercurilor politice românești față de regimul autoritar

al principelui vor crește în intensitate, începând cu anul 1865. Era de așteptat să fie răsturnat de la putere, mai ales că se despărțise de cel mai bun sfetnic al său, Mihail Kogălniceanu, acela care visa și făcea reforme democratice, dar le voia „fără pripeală”, adică temeinice. Prin urmare, Alexandru Ioan Cuza și generația lui se cuvin prețuiți, simbolizând *Renașterea României*, a afirmării conștiinței naționale. Nu există sector al societății în care Cuza să nu fi adus îmbunătățiri și înnoiri organizatorice pe baza noilor cerințe ale epocii moderne. Niciodată n-a abdicat de la ideile sale patriotice. El „și-a ținut întotdeauna cuvântul” și „era gata să sacrifice tronul, persoana sa, numai să apere țara de orice pericol”⁷.

Atunci când situația economică internă și cea internațională devine nefavorabilă, domnitorul Alexandru Ioan Cuza cu dezinvoltură, renunță la putere, considerând că i s-a încheiat mandatul, spunând la abdicarea silită de la 11 februarie 1866: „Să-i fie Țării mele mai bine fără mine, decât cu mine”. Cuza părăsește țara și după plecarea sa se formează o locotenență domnească, fiind adus principele Carol I, care continuă politica de modernizare a statului. **Ultimii ani de viață i-a petrecut în exil, murind la Heidelberg, în Germania. La înmormântarea sa, în 1873, la Ruginoasa, Mihail Kogălniceanu evidențiază faptul că domnia sa a fost una luminoasă în istoria neamului: „Cât va avea Țara aceasta o istorie, cea mai frumoasă pagină va fi a lui Alexandru Ioan Cuza”....** „Nu greșelile l-au îndepărtat, ci faptele sale mari”.

Așadar, Cuza Vodă devine cu trecerea timpului o veritabilă icoană a neamului, un exemplu de curaj și voință politică. A fost un ziditor de țară și neam, unul dintre cele mai iubite personalități, fapt reieșit și dintr-un recent sondaj în rândul românilor. Eminent om de stat, militant neobosit al luptei pentru făurirea statului național român modern, inițiator a numeroase reforme social-economice și culturale, cu un profund caracter progresist, Alexandru Ioan Cuza, se înscrie printre voievozii de primă mărime din țara noastră, intrat chiar din timpul vieții în legendă.

Unii consideră că unirea și modernizarea statului s-a făcut în detrimentul moldovenilor, noua Românie fiind centralizată la București, supărarea unor moldoveni auzindu-se încă din acei ani. Desigur, un act precum acesta, ca toate marile înfăptuiri ale istoriei românilor, a stârnit și unele nemulțumiri. Domnul Cuza și Mihail Kogălniceanu, ambii moldoveni, au căutat să mențină un echilibru (domn moldovean - capitală munteană; prima universitate modernă la Iași - a doua la București etc.), dar nu a fost unul perfect și nici nu a durat foarte mult. Înălții funcționari din Moldova, își vedeau posturile reduse sau amenințate, „Iașii vechilor zidiri”, unde Vasile Lupu construisese biserica „Treierarii” și unde Dimitrie Cantemir - primul mare român de anvergură internațională - îl primise pe Petru cel Mare, devenea un oraș de provincie. Și apoi, tradițiile de autonomie ale Principatului Moldovei se topeau în instituțiile croite după reguli noi și amplasate în capitala de la București.

Și, totuși, la scara istoriei, pentru binele națiunii române, dincolo de moldoveni, munteni sau ardeleni, actul a fost drept și necesar. În aceste locuri, de la marginile Europei civilizate, de interferență între Occident și Orient, o Românie cu statutul de „Principatele Unite”, cu instituții paralele la București și Iași, fără o putere centralizată, nu avea nici o șansă de dăinuire. Dovada este că România creată atunci și consolidată prin actele de la 1877 și 1918 există (cu rășluirea de după Al Doilea Război Mondial) și astăzi.

Momentul istoric de la 24 ianuarie 1859 a fost o unire importantă, de bază, cum subliniază Prefericitul Patriarh Daniel al Bisericii Ortodoxe Române, nu „mică”, cum o consideră unii în zilele noastre. Ideea de „unire mică” este recentă, după 1989. Înainte, în timpul comunismului, nu se prea zicea „Marea Unire” și nici „România Mare” sau România Întregită, întrucât erau considerate expresii „burgheze”. Nu este bine să ierarhizăm evenimentele capitale în existența românilor și dacă zicem „Unirea cea Mare”, nu înseamnă că unirile celelalte au fost mici. Fără 1859, nu se poate imagina nici 1918. Unirea din 1918 a fost numită „mare” nu fiindcă cea de la 1859 ar fi fost „mică”, ci pentru că a fost pasul final al încununării unui proces, care, ca printr-o minune, s-au unit la Vechiul Regat, provinciile românești încă ocupate de străini. Așadar, pentru România Întregită la 1918, a fost nevoie de o politică îndelungată de emancipare națională contra unor imperii asupritoare, iar provinciile românești înstrăinate reprezentau mai mult, ca suprafață și populație, decât România regală. Barbu Ștefănescu Delavrancea, într-un discurs din timpul Prumului Război Mondial, arăta că: „noi nu ne croim o nouă patrie, ci ne întregim”.

Astăzi, însă, în România patriotismul este în declin și în Europa se vorbește tot mai mult de inutilitatea unității naționale. De aceea, într-o lume agitată, dezbinată, aflată în criză, afectată de războiul din Ucraina și Orientul Mijlociu, este necesar ca marile momente din istoria neamului să fie pilde de urmat pentru tineri, să ne dea încredere în viitor, iar *spiritul unirii* de la 1859 să nu fie înstrăinat.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Note:

1. Constantin C. Giurescu, *Viața și opera lui Cuza Vodă*, Ediția a II-a, revăzută și adăugită, Editura Științifică, București, 1970, p.16.
2. Th. Codreanu (coord.), *Istoria Hușilor*, Editura Porto-Franco, Galați, 1995, p.269.
3. Nicolae Ciudin, *Personalități istorice*, Iași, p. 543.
4. C. C. Giurescu (coord.) *XXX Istoria României în date*, Editura Enciclopedică Română, București, 1971, p. 203.
5. Dan Bogdan, Viorel Știrbu, *Pe urmele lui Alexandru Ioan Cuza*, Editura Sport-Turism, București, 1985, p. 227.
6. N. Ciudin, *op. cit.*, p. 544.
7. XXX, *Cuza Vodă, În memoriam*, (Culegere de de studii cu ocazia împlinirii unui secol de la moartea domnitorului), Editura Junimea, Iași, 1973.

165 de ani

Lăcrămioara-Iolandina IVAN

Pe 24 ianuarie s-au împlinit 165 de ani de la Unirea Principatelor Române. Zi liberă prin lege. Românul a ales ca să petreacă această zi, care și cum a vrut sau cum a putut. Ziua a rămas în istoria țării noastre ca fiind una foarte importantă, deoarece ea a reprezentat primul pas spre înfăptuirea Marii Uniri de la 1 decembrie 1918. Pentru noi bărlădenii, are o semnificație aparte, sau una în plus pentru că la noi la Bârlad s-a născut domnitorul Miciei Uniri, Alexandru Ioan Cuza. Mândria Bârladului! Că n-avem o Casă Memorială, asta-i altă poveste. Fiind cadru didactic peste 40 de ani, am scris pentru acest mare moment istoric, 3 poezioare pe care mi-aș fi dorit să le aud recitate la unul dintre evenimentele culturale care s-au desfășurat în urbea noastră. Dar, pace! Când spunem Unirea Principatelor, spunem Cuza, când spunem Cuza ne duce gândul la Ocaua lui și la Moș Ion Roată. Să mai fie oare Moș Ion a lui Bădița Ion Creangă prin manualele școlare? Ia, să-mi văd de treabă... Iată cele trei poezii și o legendă, una din zecile de legende care au circulat pe seama faptelor domnitorului. Poate le voi auzi recitate pe 20 martie, pentru că la 20 martie 1820 se naștea aici la Bârlad, Alexandru Ioan Cuza, cel ce avea să devină primul domnitor al Principatelor Unite și al statului național România. Se mai întâmplă minuni...

CUZA

Din **Bârlad**, din plai de dor,
S-a născut un domnitor,
Mândru, falnic și deștept
Ce a-nfăptuit pe drept
Unirea a două țări
Și vecine și surori.
A fost domnul mult iubit
Ce multe a îndrăznit
Și-așa bine-a judecat
Că și azi e lăudat;
Și în târguri și în sate
A schimbat hainele, frate,
Și sub altă-nfățișare
A aflat necazul care
Stătea-n suflet la români,
Buni creștini și oameni buni.
A dorit în vremea lui
Toți copiii satului
Să învețe și ei carte,
Să aibă în viață parte.
Noi ce suntem bărlădeni-
Din viță de moldoveni-
Avem o mare mândrie:
Cuza-i unul pe vecie!

OCAUA

Ce este **oca**ua oare?
Pun și eu o întrebare
Vreau să aflu un răspuns
Și nu zic că-i de ajuns.

Ocaua, îți spun eu drept
Are-un **litru și un sfert**.

Deci este o cană mare
Scopul ei e să măsoare.

Cât timp Cuza a domnit
Pe mulți el a nimerit
Că umblau cu-ocaia mică
Și nu prea știau de frică.

Dar când domnul îi prindea
Uite-așa îi pedepsea
Să-și lege de gât ocale
Și s-o ia pe jos agale
Să strige cât gura-l ține:
„Nu mai fac, știi de rușine...”

MOȘ ION ROATĂ

Cine-i acest moșulică
Decorat și fără frică,
Înțelept și-așa deștept
Că cei mari nu-i țineau piept?

Era un țăran vrâncean
De pe plaiul moldovean
Care-a ajuns deputat
Și Unirea a votat.

Când Cuza domn a ajuns
Moș ion la el s-a plâns
Că boierul l-a scuipat
Și onoarea i-a luat

Ca să-i spele tot necazul
Cuza i-a pupat obrazul
Și-atunci toți au luat aminte
De moșul cu-n car de minte!

PÂINEA SANTINELEI

Cică într-o zi anume se plimba Cuza, prin lume;
Prin a noastră capitală, București. Haina de gală,
Aceea de domnitor, principe peste popor,
O schimbase cum se știe cu una de prăvălie.
Târgovăț e îmbrăcat și-alesese neapărat
O cale ce-avea să-l poarte undeva, nu prea departe,
Chiar pe unde-i o cazarmă. Santinela cu-a sa armă
Stătea-n post nepăsător, neatent la călător.
Cuza foarte supărat îl întreabă pe soldat,
Enervat, și printre dinți: –Arma, de ce n-o prezinți?
–Ia și-ți caută de drum, nu mă supăra acum.
Îți spun scurt, vezi-ți de treabă că-ți zic câteva degrabă.
–Zici, să-mi văd de drumul meu? Las' că te-oi învăța eu...
Chiar de astăzi, nu de mâine; eu sunt cel ce îți dă pâine.
–Aha, deci tu ești pitarul ce dai pâinea ca amarul...
Și crudă, și mititică. Și mai vrei să-ți știu de frică?
Piei iute așa ca vântul, te fac una cu pământul!
Cuza Vodă a tăcut și s-a făcut nevăzut.
Când a ajuns la palat o poruncă iute-a dat;
Măsuri aspre a luat când și el a constatat
Că pâinea ce se-mpărțea era crudă, mică, rea.
Chiar de-a doua zi, soldații, amărâți, ca mai toți frații,
Pâine coaptă au primit de-o oca la cântărit,
Cu miez dulce și gustos. Mulțumim, Doamne, frumos!
Sfântă a fost zisa lui - vorba domnitorului -
Că nu s-a mai întâmplat să primească vreun soldat,
Pâine crudă sau mai mică decât o oca, adică:
–Să-l ferească Dumnezeu pe cel care face rău
Și porunca mea n-ascultă; sfatul scurt și treabă multă!
Și astăzi în București cazarma ai s-o găsești
Și-amintirea ce ne poartă la ce-a fost aici, odată.
Numele cazarmei este Cuza-Vodă. O poveste
Tristă, dar adevărată ce nici azi nu e uitată,
Despre Cuza domnitor cel iubit de-al său popor,
Ce-a făcut doar fapte bune. Slăvit fie al său nume!

ROMÂNIE, PLAI CU FLORI

România, plai cu flori,
Cu-oameni veseli, dar și triști,
Eu mă mir, de multe ori,
Că respiri și mai exiști!
Tare bine ne-ar prii,
Dacă nația română
Ar mai vrea și ar mai ști
Cum să dea mână cu mână.
Bun ar fi să fim uniți,
Bucuroși, cu toți la masă,
Cu bunici, copii, părinți
Și stăpâni la noi acasă!

Ion DOBRIN

Luceafărul Unirii

A fost odată – sigur, nu-s povești...
Ca un Luceafăr Domnul Cuza
Cel protejat de zei cerești
Când și-alesese muza.

Aceasta fu, o știm, Elena,
Ce-l ajuta în toate cele;
Era isteță ca Atena
Și o mândrie printre stele.

Așa că tot s-au adunat –
Se răspândise știrea –
Hyperion i-a ajutat
Și s-a făcut Unirea.

A fost o mare bucurie
leșise aurora
Și pe a țării mândră glie
Pornise-n forță hora.

Eugen DEUTSCH

MAREȘALII ÎNTREGIRII ROMÂNIEI

col. (rtr.) **Constantin CHIPER**

Cu acest material completăm pe cel publicat în nr. 2 (68) – 2023, în revista *România Eroică*, intitulat – *Un proiect remarcabil, Aleea făuritorilor României Mari din Parcul Bucov, Ploiești, unic în spațiul românesc, european și în întreaga lume*. Inițiatorul acestui proiect, domnul ing. Mircea Cosma, președintele Fundației Cultural-Istorice „Mihai Viteazul” din Ploiești, a propus fraților noștri din Moldova: Mihai Ghimpu, Nicolae Dabija, Leonida Lari, Valeriu Matei, și alții întruniți la Hotelul „Național” din Chișinău proiectul, de readucere în memoria românilor a personalităților Marii Uniri din anul 1918 care, a fost aprobat cu mare entuziasm, de către Casa Regală, Parlament și Guvernul României.

În ziua de 4 august 2023, în amintirea intrării Armatei Române în capitala Ungariei, Budapesta la data de 4 august 1919, contribuind la salvarea statelor centrale și est europene de subjugarea comunistă s-au dezvelit două busturi pentru doi generali: generalul de corp de armată Gheorghe Mărdărescu, comandantul Armatei române, care a redat libertatea poporului unguresc și a vecinilor lor. Al doilea bust este dedicat generalului de divizie Ion Popescu, comandantul Diviziei 13 Infanterie din Ploiești, care în ziua de 6 august 1917 a rezistat puternicei ofensive a Armatei germane, comandate de vestitul feldmareșal Mackensen, la Mărășești în aceste momente hotărâtoare pentru independența și suveranitatea României.

La data de 21 octombrie 2023, domnul ing. Mircea Cosma și colaboratorii săi a dezvelit busturile, dedicate mareșalilor României, Alexandru Averescu și Constantin Prezan, ridicând nr. întregitorilor României Mari la 31 de personalități. După dezvelirea celor două busturi, de către senatoarea Laura Moagher, deputata Rodica Paraschiv, subprefectul Emil Drăgănescu și comandantul garnizoanei militare Ploiești, col. Mihai Frățilă au urmat alocuțiunile parlamentarelor, a prof. de istorie Carmen Băjenariu, viceprefectului Emil Drăgănescu, vicepreședintelui Consiliului județean,

viceprimarului, și col (rtr) Constantin Chiper care a prezentat biografiile celor doi mareșali, astfel:

- Mareșalul **ALEXANDRU AVERESCU** s-a născut la data de 9 martie 1859 în localitatea Babele, județul Ismail (Basarabia), localitate, care după unirea cu patria mamă la data de 27 martie 1918 a purtat numele său, timp de douzeci de ani. A copilărit în localitatea natală. Primii ani de școală și un an de seminar i-a urmat la Ismail, apoi a urmat la București Școala de Arte și Meserii, pe care a absolvit-o în anul 1876. Sfătuit de mama sa, Alexandru Averescu s-a înscris voluntar în Armata Română și a participat la Războiul de Independență 1877-1878, fiind înscris în Escadronul de Jandarmi Ismail și apoi în Regimentul 5 Călărași Galați, primind în septembrie 1877, gradul de brigadier, iar în luna martie 1878, gradul de sergent. A fost decorat cu medalia românească Crucea Trecerea Dunării și cu Medalia

Comemorativă în campania 1877-1878, emisă de Rusia. În 1879 a fost selecționat și a urmat Școala Divizionară de Subofițeri de la Mănăstirea Dealul, jud. Dâmbovița, absolvind-o ca șef de promoție și a fost avansat în gradul de sublocotenent, lucrând în Regimentul 1 Roșiori Turnu Severin și Regimentul 6 Călărași Ploiești. În 1884 a fost selecționat pentru

Școala Superioară de Război de la Torino/Italia, pe care a absolvit-o în 1886, fiind avansat în gradul de locotenent și brevetat ofițer de stat major. În Italia a participat la un spectacol de operă, la prestigioasa Operă din Milano cunoscând-o pe soprana Clotilda Caligaris, cu care s-a căsătorit, împreună dând naștere unei fete, Mergret (Margareta). În anul 1889 a fost avansat în gradul de căpitan și în anul 1894 în gradul de maior și numit profesor de tactică și director al Școlii Superioare de Război din București (a fost înființată în anul 1889 și a fost comandată la înființare de locotenent-colonelul Gheorghe Mărdărescu-Iași). În anul 1896 Alexandru Averescu a fost numit Atașat militar al României, pe lângă Legația României la Berlin (1896-1898). Chemat în țară, a fost avansat în gradul de locotenent-colonel și numit comandant al Regimentului 4 Roșiori București, proprietatea prințesei Maria, soția prințului moștenitor Ferdinand, viitoarea regină a României. În anul 1899 a fost numit șef al Secției Organizare-Mobilizare în Marele Stat Major. În anul 1904 a fost înaintat în gradul de colonel și numit comandant al Brigăzii 1 Roșiori Târgoviște. La data de 10/23 mai 1906 (era și zi aniversară regală) a fost avansat în gradul de general de brigadă. La data de 12/25 martie 1907 a fost numit ministru de război, propus de regele Carol I. Guvernul a fost condus de I.I.C.Brătianu, care nu-l agrea, fiindcă nu era de viță nobilă. A fost acceptat pentru a salva Patria și Dinastia Regală. În anii 1909-1911 a comandat Divizia 1 Infanterie Turnu Severin. În anul 1911 a fost numit Șef al Marelui Stat Major. La data de 10 mai 1912 a fost avansat în gradul de general de brigadă. În anul 1913 a elaborat Planul de Operații Ipoteza 1 bis, menit să elaboreze capacitatea oștirii române din acel timp. A condus Armata Română în Al Doilea Război Balcanic/1913. La sfârșitul anului 1913 și-a dat demisia din funcția de Șef al Marelui Stat Major, fiindcă au venit din nou la putere liberalii. Regele Carol I l-a sfătuit să treacă la trupe și a primit comanda Corpului 1 Armată Craiova. La înscrierea României în Războiul nostru cel Mare (mobilizarea armatei la 14 august și 15 august 1916 începerea războiului) s-a aflat la conducerea Armatei a II-a Române. A elaborat personal Planul acțiunilor de luptă ale Armatei a II-a pentru luptele din Transilvania, în Dobrogea unde a acționat Armata a III-a - Manevra de la Flămânda, și iarși pentru Armata a II-a pentru luptele de apărare, în zona Rucăr-Câmpulung Muscel, pe Valea Prahovei și din Trecătoarea de la Oituz din lunile octombrie-decembrie 1916, în Marile Bătălii de la Mărăști și Oituz desfășurate în iulie și august 1917. A fost distins cu Ordinul Mihai Viteazul, clasele a III-a, a II-a și I-a pentru competența, bravura și destoinicia cu care a condus operațiile Armatei a II-a între anii 1916-1917. După înfăptuirea Marii Uniri, Alexandru Averescu s-a afirmat și pe plan politico-statal: ministru de interne (1919),

președinte al Consiliului de miniștri (ianuarie-martie 1918, martie 1920-decembrie 1921 și martie 1926-iunie 1927), secretar de stat și consilier al Coroanei regale (1938). La încheierea manevrelor militare regale de la Sighișoara, în luna octombrie 1930 i-a fost înmănată Cartea de mareșal și Bastonul de mareșal de către Regele Carol al II-lea. În anul 1923 a primit distincția de membru de onoare a Academiei Române. A primit și Ordinele militare Coroana României și Steaua României. Ziaristul Pamfil Șeicaru l-a apreciat ca un ostaș de mare știință. Nicolae Iorga i-a dedicat materialul intitulat – La plecarea marelui mareșal, în toamna anului 1938, în București, apreciind că Alexandru Averescu a avut o minte creatoare, care a avut încredere în oastea noastră. El și-a recăștigat onoarea la Mărăști și Oituz. A militat să dea pământ ostașilor țărani, participanți la Primul Război Mondial. În apropiere de Huși a înființat localitatea Averești, înpropritiind pe tinerii țărani participanți la războiul întregirii statale și naționale, cu locuri de case. Localitatea este frumoasă, cu oameni gospodari. Mareșalul Alexandru Averescu este prezent prin exponatele din Muzeul de Istorie al României și în Muzeul Militar Național Ferdinand I. Un mare Bulevard din București și alte străzi din localitățile țării îi poartă numele. Pe soclul monumentului de la Mărăști unde este înhumat este înscrisă inscripția: MAREȘALUL ROMÂNIEI, ALEXANDRU AVERESCU 1859-1938. Mareșalul Alexandru Averescu si-a condus pe ultimul drum soția Clotilda Caligaris Averescu, în anul 1934, însoțit de fiica sa adoptivă Silvia și de secretarul particular Petre Papacostea, de primul ministru Gheorghe Tătărescu și dr. Constantin Angelescu. Înhumarea s-a desfășurat în vila dâșilor din orașul Turnu Severin. Fiica mareșalului și al Clotildei, Mergret (Margareta) a absolvit în anul 1905 o școală de asistente medicale în București. În anul 1907 lucra la Spitalul Militar București, când a fost adus grav rănit în confruntările cu țărani în Oltenia, în anul 1907, căpitanul Mihai Munteanu. Margareta l-a îngrijit cu o sinceră dragoste. Ofițerul s-a refăcut fizic, mai puțin rănilor de pe față, care au fost vindecate treptat la un spital din Germania. Tinerii Mihai și Margareta s-au căsătorit înainte de operațiile din Germania, ca urmare a sincerii iubiri a Margaretei. Ei au avut doi copii. În timpul bombardamentelor germane din toamna anului 1916, Margareta Munteanu, împreună cu socrii și copii săi călătoreau cu un autoturism pe calea Victoriei din București, care a fost bombardat de aviația germană și toți au fost omorâți. Căpitanul Mihai Munteanu a fost foarte deprimat și cu toate eforturile socrilor săi nu s-a mai redresat sufletește. În iulie 1917, în luptele de la Mărăști, cu aprobarea generalului Alexandru Averescu, maiorul Mihai Munteanu a comandat un Batalion de Infanterie, compus din ostași necăsătoriți, care a pătrus în

dispozitivul de luptă al Armatei germane realizând surprinderea, însă și-a pierdut viața, împreună cu mulți subordonați, dând posibilitate celorlalte mari unități și unități militare române să avanseze în dispozitivul inamic. În cel de Al Doilea Război Balcanic, Alexandru Averescu, în calitate de șef al Marelui Stat Major și comandant al celor 500.000 ostași români participanți la război s-a confruntat cu fostul lui prieten, generalul Ivan Kolev, născut în județul Cahul, fost cetățean român de origine bulgară, participant la Războiul de Independență 1877-1878, în calitate de voluntar, împreună cu Alexandru Averescu. Împreună au devenit ofițeri în Armata Română și când Ivan Kolev a primit gradul de locotenent, cu aprobarea guvernului României a trecut în Bulgaria și a contribuit la formarea Armatei moderne bulgare. Înfrânt în război, generalul Ivan Kolev fost șef al Armatei bulgare a păstrat prietenia cu Alexandru Averescu.

- Mareșalul **CONSTANTIN PREZAN** s-a născut la data de 27 ianuarie 1861 în localitatea Sterianul de Jos, comuna Butimanu, plasa Snagov, jud. Ilfov. A fost crescut de către părinți cu multă dragoste și simțământ patriotic. A absolvit școala primară în localitatea natală. În anul 1874, părinții săi Constantin și Alexandrina Prezan l-au înscris în Școala fiilor de militari din Iași, absolvind studiile în anul 1878. Din toamna anului 1878 a urmat cursurile Școlii Militare de Ofițeri Activi Infanterie și Cavalerie București, pe care le-a absolvit în anul 1880, fiind avansat în gradul de sublocotenent și repartizat în regimentul 7 Linie București, apoi mutat la cerere în Regimentul 2 Geniu din București. Îndrăgostindu-se de Arma Geniu, tânărul ofițer a urmat cursurile Școlii Speciale de Artilerie și Geniu, pe care le-a absolvit în anul 1883, cu rezultate bune, clasându-se pe locul doi. Intuind că el va ajunge un cadru militar de nădejde, șefii direcții l-au avansat în gradul de locotenent și l-au trimis la Școala de Aplicații Artilerie și Geniu din Fontainebleau Franța, în anul 1884, pe care a absolvit-o în anul 1886, cu calificativul Prea Bine, obținând și Brevetul de ofițer de stat major. Înapoiindu-se în țară, locotenentul Constantin Prezan a fost încadrat în Școala Specială Artilerie și Geniu din București, în funcția de profesor – ajutor în specialitatea fortificații, afirmându-se prin pregătirea sa și munca depusă. Comandantul școlii îl aprecia în „Nota de serviciu: Locotenentul Constantin Prezan conduce foarte bine Cursul de fortificații în această școală, înlocuindu-l pe profesorul titular, care-i lasă mai toată

sarcina cursului”. În anul 1887, Constantin Prezan a fost avansat în gradul de căpitan și în anul 1889 a fost mutat în Regimentul 1 Geniu București. Ofițerul a primit misiunea să construiască lucrarea de fortificații „Cetatea București”, fiind apoi numit șef de lucrări și ulterior comandant al Cetății București și înaintat în gradul de maior în aprilie 1892. La data de 12 iulie 1894, maiorul Constantin Prezan a fost numit în Administrația Centrală a Ministerului de Război, iar în ianuarie 1895 a fost numit șeful Serviciului Geniu al Corpului 2 Armată din București și a fost avansat în gradul de locotenent-colonel. La sfârșitul anului 1895 a fost cooptat și ca Membru în Comitetul Consultativ al Armatei, organism important în Departamentul militar al țării. La data de 16 noiembrie 1896, locotenent-colonel Constantin Prezan a fost numit în funcția de Aghiotant Regal, urmând să-l asiste pe prințul moștenitor, Ferdinand, în îndeplinirea atribuțiilor și obligațiilor pe linie militară: însoțirea prințului în comandamente de mari unități și unități pentru participarea la reviste de front, la adunări

festive, în deplasări în străinătate ș.a. La data de 10 mai 1901, Constantin Prezan a fost înaintat în gradul de colonel numit la comanda Regimentului 7 Racova (nu Rahova) Infanterie nr. 25 Vaslui. În ziua de 15 aprilie 1904 a fost numit comandant al Brigăzii 13 Infanterie din Iași, din care făceau parte Regimentul 13 Infanterie „Ștefan cel Mare” Iași și Regimentul 25 Infanterie „Racova” Vaslui. În Nota de serviciu din anul 1906, șeful său direct îl aprecia: « Ofițer inteligent, serios, cu dragoste față de datoria militară...Va fi un bun general. » Deși nu a tras în țărâni răsculați în februarie-martie 1907, a regretat faptul că a acceptat să conducă brigada în reprimarea

răsculaților. Constantin Prezan a fost avansat în gradul de general de brigadă la data de 10 mai 1908 și numit la comanda Diviziei 7 Infanterie Roman. A participat la Al Doilea Război Balcanic în iunie-august 1913, Divizia 7 Infanterie remarcându-se prin disciplină și executarea misiunilor primite. În anul 1914, generalul Constantin Prezan a fost numit comandant al Corpului 4 Armată Iași. În anul 1916 Constantin Prezan a fost avansat în gradul de general de divizie și numit la comanda Armatei de Nord (nr. 4). În ziua de 14 august Armatele 1, 2, 4 au fost mobilizate, pentru a participa de la 15 august 1916 la Operațiunea strategică de eliberare a Transilvaniei de sub stăpânirea austro-ungariei. Generalul Constantin Prezan a condus bătălia de pe Argeș-Neajlov, cunoscută sub numele

de Bătălia pentru București. La data de 17 decembrie 1916, generalul Constantin Prezan a fost numit Șef al Marelui Cartier General al Armatei române, funcție pe care a deținut-o până în aprilie 1918 și în 1919 în Campania din Ungaria. În ianuarie 1917, Constantin Prezan a fost avansat în gradul de general de corp de armată. El n-a pus sabia în teacă până nu s-a înfăptuit România Mare. Pentru meritele deosebite pe care le-a avut în Războiul pentru întregire statală și națională și făurirea României Mari, generalul de corp de armată Constantin Prezan a primit Ordinul Mihai Viteazul, clasele a III-a, a II-a și a I-a. Anul 1920 a fost pentru generalul Constantin Prezan deosebit de agitat. La data de 13 martie 1920 s-a format un guvern, care a fost prezidat de generalul Alexandru Averescu, fost când amic,, când adversar al camaradului său de arme din timpul războiului. În aceeași lună, Averescu a lichidat Marele Cartier General al Armatei române, din dușmănie față de Prezan și a demobilizat armata. Ca urmare, generalul Constantin Prezan și-a dat demisia din armată, acceptată la 20 martie 1920, specificându-se că chemarea sa în activitatea de serviciu încetează. Generalul Ion Rășcanu, ministru de război l-a lămurit pe generalul Prezan să accepte sărbătorirea într-un cadru festiv și înmânarea unei statuete de bronz « La victorie ». La puțin timp, după festivitate generalul Prezan a plecat la moșia sa de la Schinetea, comuna Dumești, jud. Vaslui, fiind întâmpinat de localnici care-l respectau și adorau. Țăranii îl întâmpinau cu scoaterea șepcii sau căciulii, rostind cuvintele: «Să trăiți și să înfloriți ca un măr și ca un păr, domnule general». Generalul le mulțumea călduros mângâindu-i pe cap sau îi săruta ca un bun părinte, față de copii săi. În toamna anului 1922, la propunerea lui Gheorghe Mărdărescu, noul ministru de război, Regele Ferdinand I, care-i cunoștea valoarea și meritele ostășești l-a numit pe generalul Constantin Prezan « Cap al Regimentului 7 Racova nr. 25 Vaslui», unitate pe care a comandat-o la începutul carierei militare. La data de 7 iunie 1923 a fost primit membru de onoare al Academiei Române. La data de 13 martie 1924, generalul Constantin Prezan a primit dreptul să poarte toată viața uniforma militară și să se bucure de onoruri și avantaje materiale. Fosta Casă Robescu situată pe str. Caragiale, din București i-a fost acordată drept locuință. La încheierea manevrelor militare regale, în luna octombrie 1930, regele Carol al II-lea i-a acordat generalului de corp de armată, Cartea de mareșal și Bastonul de mareșal, care în prezent sunt expuse la Muzeul Militar Național Ferdinand I. În anul 1941 s-a bucurat și l-a felicitat pe mareșalul Ion Antonescu (avansat la 22 august 1941), pentru eliberarea Basarabiei, Bucovinei de Nord și Ținutului Herța, furate de satrapul Stalin, în căldășie cu descreeratul Hitler și Musolini în anul 1940. Numele Mareșalului Constantin Prezan s-a acordat unui

bulevard din București, unor străzi din alte orașe, gării Dagâța, jud. Vaslui (realizare a Asociației Naționale Cultul Eroilor «Regina Maria» București), ridicarea unor busturi în fața Mausoleului de la Mărășești, în fața Corpului 4 Armată Iași, Alba Iulia și în Muzeul de Istorie și Arheologie « Ștefan cel Mare » Vaslui. În anii recentți s-a acordat numele mareșalului Constantin Prezan Corpului 4 Armată și în prezent Diviziei 4 Mecanizate Cluj Napoca și Brigăzii 10 Geniu Dunărea de jos Brăila. Mareșalul a mai fost decorat cu Ordinele românești Coroana Românie, Steaua României, Ordinul rusesc Sfânta Ana, Ordinul german Coroana Regală, clasa a II-a în grad de comandor, Ordinul bulgar Alexandru în grad de comandor. Când avea gradul de locotenent s-a căsătorit cu o tânără de la un pension din București, de care a divorțat pentru-că nu a fost sinceră. S-a

Discursul d-lui col.(r) Constantin Chiper președinte de onoare al ANCE „Regina Maria” Prahova

recăsătorit cu Ana din localitatea Filipești Târg, jud. Prahova. A decedat la 27 august 1943, fiind în înhumat în cavoul familiei de la Schinetea, comuna Dumești jud Vaslui. După 1968, au fos trecute la județul Iași. Motoul său către urmași: „Urmând exemplul înaintașilor noștri să păstrăm neștirbit frumosul patrimoniu ce ne-au lăsat ca moștenire”.

Bibliografie:

1. Constantin Kirițescu, Istoria pentru Întregirea României 1916-1919, Ediția a III-a, volumul 1, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989.
2. Dr. Florian Tucă, dr. Eugen Siteanu, Laurențiu Domnișoru și Marius Popescu-Călărași, Cei opt mareșali ai României, Editura Academiei Oamenilor de Știință din România, București, 2014, pag. 106-147.
3. General locotenent Ion Șuța, Infanteria Română, vol II, de la Primul

Război Mondial până în zilele noastre, Editura Militară, București, 1982, pag. 19-20, 22-23, 40-56, 60-134.

4. General de bg. dr. Gheorghe Marin și colectivul, istoria Cavaleriei române, Editura Academiei de Înalte Studii Militare, București, 1998, pag. 388-392.

5. Mihai (Michael) Babele, Mareșal Averescu, Cartea a doua, Biografie Romanțată, 2012, Editura Sofart Studio Chișinău.

Foto: lt.rtr. ing **Neculai Ursu**

Poze la busturile Mareșalilor împreună cu inițiatorul, ing Mircea Cosma și susținătorii.

Pe urmele Eroilor Români în Republica Moldova

ing. **Neculai URSU**

A.N.C.E. „Regina Maria” Prahova, președinte colonel (rtr.) Constantin Chiper și subfiliala Vălenii de Munte, președinte colonel (rtr.) Nicolae Moise și Filiala Prahova a Societății Culturale „București – Chișinău”, președinte ing. Neculai Ursu, au continuat și anul acesta pelerinajele în Republica Moldova: „Pe urmele Eroilor Români” căzuți la datorie pentru reîntregirea țării și apărarea hotarelor strămoșești.

Având obiective comune, din anul 2006, cele două asociații participă anual la aceste pelerinaje, la cimitirele eroilor români din R. Moldova. Dacă la început pelerinii participau la ceremonialul depunerilor de coroane, slujbe de pomenire, donarea de cărți, reviste, steaguri tricolore, insigne, din 2019 au continuat și prin donarea/ instalarea și sfințirea de troițe, construirea/ sfințirea de monumente din piatră împreună cu A.V.R 1992 „Tiras-Tighina” din R. Moldova, președinte colonel (rtr.) Anatolie Caraman.

7 septembrie 2019. O troiță din lemn concepută și lucrată de meșterul popular Ciprian Dumitru din

localitatea Pătârlagele/Buzău, a fost transportată de la Vălenii de Munte la Slobozia-Horodiște, în Cimitirul de Onoare a Eroilor Români, din curtea bisericii satului, unde a fost montată împreună cu A.V.R 1992 „Tiras-Tighina” și sfințită de preotul Vitalie Rusu, cu un sobor de preoți, în prezența primarului localității col. Serafim Nour însoțit de autorități locale, enoriași, cetățeni ai satului, profesori, elevi, invitați din România / Moldova, membrii celor trei asociații și formații de muzică populară.

30 Iulie 2022 a fost sfințit monumentul de piatră din Cimitirul de Onoare a Eroilor Români, din satul Slobozia-Horodiște, raionul Rezina, în apropiere de Nistru, întru slava și memoria celor 15 ostași, eroi români, căzuți la datorie pe aceste meleaguri în iulie 1941, în Războiul Sfânt pentru eliberarea Basarabiei. Monumentul a fost creat, sculptat în piatră și instalat de meșterul Alexandru Cojocar din Coșăuți-Soroca. Slujba de sfințire a fost oficiată de preotul Sergiu Aga, consilier cultural al Mitropoliei Basarabiei, preotul paroh

**Troița veche,
crucile
eroilor,
donatorii
troiței noi,
citirea
actului de
donatie și
poze de grup**

Vitalie Rusu, însoțiți de un sobor de preoți. Au participat membrii asociațiilor contribuatoare, reprezentanți ai autorităților locale, profesori și elevi, formații artistice, invitați de onoare: prof. Gheorghe Gavrilă Copil, președintele Societății Culturale „București-Chișinău”, inițiatorul și organizatorul, începând din 1990, al acțiunilor de școlarizare a elevilor și studenților români din Basarabia și Ucraina, al podurilor de flori de pe râul Prut, extragerea elevilor din zonele de conflict și cazarea lor în tabere din România în 1992 etc.; col.(rtr)

Aspecte de la ceremonialul de dezvelire și sfințire a monumentului

Ștefan Mihail Focșă—președintele Ligii Culturale pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni, Filiala Vaslui. Festivitatea a fost deschisă de col. Anatolie Caraman care, a ordonat formației buciumanilor să dea semnalul de începere a activității, a prezentat semnificația monumentului și a evenimentului în desfășurare. Au luat cuvântul reprezentanții Asociațiilor contribuatoare, a participanților și a invitaților, după care s-a desfășurat slujba de sfințire, programul artistic și masa de pomenire sfințită de preoți.

7 octombrie 2023. Sfințirea troiței din lemn ridicată întru slava și memoria celor zece ostași voluntari, din raionul Cimișlia, eroi români, căzuți la datorie, în războiul de la Nistru din 1992, pentru apărarea suveranității și integrității hotarelor. Troița a fost lucrată de meșterul popular Ciprian Dumitru din Pătărlagele, Buzău, pentru Comunitatea Ortodoxă Română - Parohia Sfântului Ierarh Nicolae, preot paroh Pavel Goreanu, din orașul Cimișlia. Troița, donată de A.N.C.E. "Regina Maria" Prahova, subfiliala Vălenii de Munte și Filiala Prahova a Societății Culturale "București – Chișinău", a fost montată cu sprijinul Filialei A.V.R 1992 "Tiras-Tighina" Cimișlia, președinte Sergiu Prisăcaru, și sfințită de Preasfințitul Părinte Veniamin Episcopul Episcopiei Basarabiei de sud cu un sobor de preoți.

La pelerinajul desfășurat, în perioada 06.10-09.10.2023, pe traseul: Vălenii de Munte-Ploiești-Galați-Oancea-Cimitirul eroilor români de la Țiganca și Cania, orașul Cimișlia, Crama Cricova, Muzeul de Istorie Militară din Chișinău, au participat membri din cele două asociații: Adrian Nemțu, Dumitru Duca, Nicolae Frâncu, Neculai Baci, Ciprian Dumitru, Gheorghe Urzeală, Marian Constantin, Vasile Sucsz, Virgil Pătrașcu, Mihai Breteu, Vasile Rogozea, Dumitru Anghel, Nicolae Matei.

După trecerea frontierei pe la Oancea, am oprit în orașul Cahul și am făcut o scurtă vizită prin oraș. Am continuat călătoria spre Cimitirele Eroilor Români de la

Țiganca și Cania din raionul Cantemir. La Țiganca, am fost întâmpinați de Preotul Protopop Vasile Burduja și preoții de la Mănăstirea Cimitirului Țiganca și Cania. Am depus o coroană de flori, am păstrat un moment de reculegere, după care soborul de preoți au făcut slujba de pomenire. La solicitarea dlui col.(r) Nicolae Moise, preotul Vasile Burduja, ne-a vorbit despre luptele care s-au dat aici în perioada 22 iunie -26 iulie 1941, pierderile suferite de Armata Română și soarta celor căzuți în luptă. Peste mormintele lor, regimul sovietic a construit ferme pentru creșterea porcilor. La Țiganca au fost înhumați peste 1000 de ostași, iar la Cania alături de ceilalți ostași a fost înmormântat și se păstrează crucea originală a gl.bg. Niculescu Gheorghe (deshumat în noiembrie 1941 și transportat în Cimitirul Vișoara din Ploiești). Părintele Burduja ne-a spus, cu mare mâhnire, că autoritățile au înlocuit denumirea de Tiganca cu Stoianovca, atât pentru cimitir cât și pentru așezământul monahal care este în dezvoltare aici. Este un atentat la Istoria României. De aici am pornit la Cimitirul de la Cania unde ne așteptau, cu pâine și sare, un grup de localnici în frunte cu primarul Anatolie Manole, primarul interimar Țălea Dumitru și doamna profesoară Ana Gâtman Burduja, inspector superior la DGI Cantemir. După ceremonialul și slujba de pomenire, localnicii ne-au omenit cu plăcinte moldovenești, vin roșu și ne-au urât clătorie plăcută în continuare în Moldova noastră.

Cimitirul de la Țiganca

Cimitirul de la Cania

Am ajuns spre seară la Biserica Sf. Nicolae din Cimișlia unde ne-au întâmpinat preotul paroh Pavel Goreanu cu familia sa și dl. Ion Ciumeică, de la presa locală, ne-au urat bun venit și ne-au invitat la cina gata pregătită. După cină am fost conduși de dl. Ciumeică la

locul de cazare din orașul Cimișlia.

A doua zi ne-am deplasat la biserica Sf. Nicolae la slujba religioasă, oficiată de Ps. P. Veniamin, Episcopul Episcopiei Basarabiei de Sud cu un sobor de preoți. Au prezentat alocuțiuni: Ps. P. Veniamin, și un sobor

de preoți. Au vorbit, în graiul nostru românesc, Pc.P Veniamin, consilierul local al primăriei Cimișlia Sergiu Prisăcaru, col. (rtr.) Nicolae Moise, ing. Neculai Ursu, col. (rtr.) Anatol Caraman. Am participat la masa de pomenire a eroilor din Cimișlia căzuți la datorie în 1992 pe Nistru. Am făcut o donație, în bani, pentru biserica Sf. Nicolae și am depus o coroană de flori la monumentul din oraș.

În ziua următoare am vizitat Crama Cricova și Muzeul de Istorie Militară din Chișinău, fiind primiți de directorul Serghei Cataragă, care a prezentat întregul complex muzeal, cu multe detalii reale, care

nu se găsesc în sursele publicate. Seara ne-am oprit la biserica Catedrală din Cania unde am fost întâmpinați cu pâine și sare de preotul Vasile Burduja, primarul Anatolie Manole, primarul interimar Țălea Dumitru și doamna profesoară Ana Gătman Burduja, inspector superior la DGI Cantemir și un grup de enoriași, după care am fost invitați la o masă de pomenire a eroilor români înhumați la cimitirul din Cania. După masa de pomenire am fost cazați la enoriași din localitate. A doua zi delegația a făcut o donație în bani, la biserica Catedrală din Cania și am plecat spre vama Cahul-Oancea, înapoiindu-ne la familiile noastre.

Primirea la Catedrala de la Cania și poza de grup la plecare

12 noiembrie 2023 a fost dezvelit și sfințit monumentul de piatră din comuna Izvoarele, raionul Orhei, în apropiere de Nistru, întru slava și memoria celor șase ostași, eroi români, căzuți la datorie pe aceste meleaguri în iulie 1941, în Războiul Sfânt pentru eliberarea Basarabiei. Monumentul a fost creat, sculptat în piatră și instalat de meșterul Alexandru Cojocaru din Coșăuți-Soroca. Slujba de sfințire a fost oficiată de preotul Sergiu Aga, consilier cultural al Mitropoliei Basarabiei și preotul paroh Ioan Mihăilă, al bisericii Sf. Arhangheli Mihail și Gavril din sat, cu participarea contributorilor, locuitorilor enoriași ai satului Izvoare, veterani ai A.V.R 1992 "Tiras-Tighina", membrii: Societatea Culturală "București-Chișinău" Prahova, ANCE „Regina Maria”, AVR a Armatei Romane din RM, președinte Mihai Postavan, Liga Culturală pentru Unitatea Romanilor de Pretutindeni filiala Vaslui, reprezentanți ai autorităților locale, profesori și elevi, formații artistice, oaspeți din R.M. și România.

Prof. Lucia MUNTEANU

Minutul de cugetare

Patrie și patriotism

„Fiecare are o patrie, restul sunt țări”

Octavian Paler

„Iubirea aceasta către pământul țării noastre o păstrăm și în noi și în copiii și în nepoții noștri, căci noi am învățat de la părinții noștri cât de amară și stearpă e munca făcută în ogorul altuia.”

Ioan Slavici

„Este dulce și frumos să mori pentru patrie.”

Horatiu

„Omul fără patrie e ca privighetoarea fără cântec.”

Proverb rusesc

„Patria e norodul, nu tagma jefuitoarelor.”

Tudor Vladimirescu

„Patria sunt eu, ești tu, e tot ceea ce iubim, tot ceea ce visăm, tot ceea ce va fi când noi nu vom mai fi.”

Romain Rolland

„Patriotismul este dreptul cel mai scump și cea mai sacră datorie a fiecărui cetățean.”

Bogdan Petriceicu Hasdeu

„Viața este un mare dar al naturii, dar adevărata fericire este să faci bine țării și poporului tău.”

Gheorghe Marinescu

„Patriotismul nu este numai iubirea pământului în care te-ai născut, ci, mai ales, iubirea trecutului fără de care nu există iubire de țară.”

Mihai Eminescu

„Nu te întreba ce poate face țara pentru tine, întreabă-te ce poți face tu pentru țara ta.”

J.F. Kennedy

„Fie pâinea cât de rea, tot mai bună-i în țara ta.”

Proverb românesc

„Un popor care nu-și cunoaște tradiția este ca și un copil care nu-și cunoaște părinții.”

Nicolae Iorga

„Patriotismul ține de inimă. Un om este patriot dacă inima sa bate cu adevărat pentru țara sa.”

Ch. E. Jefferson

„A fi patriot nu e un merit, e o datorie.”

George Topîrceanu

„Apărați tezaurul cel mai scump ce-ați moștenit de la strămoși, limba, adică simbolul sacru al naționalității noastre.”

Vasile Alecsandri

„Patria este înlăuntrul nostru și o ducem cu noi peste țări și peste mări, și numai când suntem departe și în singurătate ne trec fiori amintindu-ne de unde ne-am rupt și nu găsim mângâiere decât în restriște și în lacrimi. Patria nu e pământul în care trăim din întâmplare, ci e pământul plămădit cu sângele și întărit cu oasele înaintașilor noștri.”

Barbu Ștefănescu Delavrancea

*Rugăciune
de M. Vlăduț
Doamne, Doamne mă rog Tie
Scăpa-mă de trufie
Lăcomie și prostie.
Ca și eu voi apăra
Cât mai mult, cât voi putea
Sfântă, dreaptă Legea Ta.
Ti Te rog, de se mai poate
Pune-mi cât mai mult pe
spate
Dar cu mila și răbdare
Să-mi rămână umplețul
Umplețul și zămbetul
Zămbetul și sufletul!*

Scrisoarea unui „OM MIC, DAR CU SUFLET MARE”

Dragă Domnule Președinte,

Vă rog să nu râdeți de mine pentru eventualele greșeli de exprimare, ortografie, punctuație, încadrarea în pagină etc. Vă rog să nu citiți ad litteram sau cum s-o mai zice. Vă rog să citiți printre rânduri și să înțelegeți esența a ceea ce am vrut să scriu.

Țin să vă mulțumesc pentru tot ce ați făcut pentru mine. Noi nu am interacționat personal niciodată, ne-am limitat doar la BUNĂ ZIUA... BUNĂ ZIUA!

De-a lungul timpului am fost supărată pe Dumnezeu, dar dumneavoastră ați reușit să mă faceți să îmi schimb părerea. Eu sunt un om simplu, nu am studii superioare, am doar „un amărât” de liceu pe care l-am terminat acum 15, 16 ani, nici nu mai știu câți ani au trecut de atunci!

M-am născut într-o familie modestă formată din 4 membri, tatăl meu lucrând la CFR, iar mama, fiind casnică, nevoită să aibă grijă de doi copii mici. Deși părinții mei nu au avut averi, m-au învățat să fiu un om bun, cinstit, onest și să nu fac rău, dacă nu pot face bine.

Eu am avut o relație specială cu bunica mea maternă, care de curând m-a părăsit și a lăsat un gol imens în inima mea. Ea nu era o femeie cultă, a avut doar 7 clase, dar era un om extrem de înțelept de la care am avut ce învăța.

V-am povestit toate acestea nu cu un scop anume, și nici nu urmăresc ceva deosebit. Vreau doar să vă spun încă o dată „mulțumesc”, care vine din toată inima! Viața mi-a arătat că trăim într-o lume mult prea mare, cu prea puțini oameni.

Vă asigur că aveți toată stima și respectul meu, pe cuvânt de om! Ați reușit să mă convingeți că „nu toată lumea e bună” și „nu toți oamenii sunt răi sau buni”, depinde de context și formulare.

Eu am toată stima și respectul pentru tot ceea ce faceți pentru membrii colectivului Asociației C.A.R. Pensionari „Elena Cuza” din Bârlad. De-a lungul vieții, tot am primit răutăți de la lume gratuite, fără să le fac nimic rău în schimb. Membrii Asociației mi-au devenit

ca o a doua familie. Nu am interacționat cu toți și nici nu mi-am făcut o părere din ce mi-au spus alții. Am stat pe margine, am analizat și am tras singură concluziile. M-am lovit de situații în care „lumea” m-a tratat inferior, doar pentru că nu am avut șansa să mă nasc într-o familie bogată. Am muncit cu sudoarea frunții să obțin tot ceea ce am dobândit.

Mamaia mea blândă și bună a fost un înger pe pământ, a fost membră a Casei ani de zile, iar cine a cunoscut-o poate să confirme. Ea, săraca, Dumnezeu să o odihnească, îmi spunea: „Măi mamă, nu te mai zbate atât că ai să te îmbolnăvești de atâta stres și toate lucrurile astea nu îți fac bine, ai grijă un pic și de tine, că dacă nu vei avea grijă tu, nu va avea nimeni!”

Eu nu am crezut-o, am zis: „Ei, lasă să vorbească ce știe ea!” Dar nu e așa. Lumea pe care am întâlnit-o a considerat că dacă se situează pe un rang mai sus ca și clasă socială, îi dă dreptul să mă umilească și să mă calce în picioare de-a dreptul, nu doar metaforic. Am stat și am îndurat și am crezut că asta e normalitatea, dar încă o dată m-ați făcut să văd lucrurile altfel.

Dumneavoastră, indirect, ați reușit să mă convingeți contrariul, mentalitatea unor oameni a rămas la fel ca pe timpuri, dar a unora a evoluat. Mi-am dat seama că am ajutat prea multă lume care nu a meritat și am ajutat prea puțini oameni care aveau nevoie ca de aer de ajutorul meu.

Mi-am dat seama că dumneavoastră sunteți un om bun și nu faceți parte din categoria restului lumii. Un om inteligent, cum sunteți dumneavoastră, va ști să facă diferența dintre om și lume. Cum am înțeles chestia asta? Simplu, ce-i drept un pic cam târziu, dar merg pe principiul zicalei „Mai bine mai târziu decât niciodată!”

Nu m-ați judecat după felul în care arăt, după familia din care provin, nici după rangul social din care fac parte, nimic din toate astea sau vreo acțiune intentată de vreun membru al Casei să mă facă să mă

Ana-Mihaela CROITORU

simt în vreun fel jenată! Din contră, nu ați ținut cont că nu fac parte din colectivul Asociației, dar m-ați tratat ca și cum aș fi. Ați vorbit cu fetele să mă ajute să mă integrez. Din punctul meu de vedere, am reușit.

Am ascultat bătrâni necăjiți cu probleme foarte mari, și financiare și materiale, oameni care nu au pensii mari, deși au muncit o viață și au o pensie mică care nu le ajunge să trăiască de azi pe mâine.

Mi-am dat seama că viața mea a devenit un paradox. Nu cunoșteam sensul sinonim al acestui cuvânt, dar sunt un om ambițios, care și-a dorit să evolueze și să schimbe ceva în lumea asta rea și haină în care oamenii nu se mai ajută gratuit, decât dacă au ceva de obținut. Nu mi se pare corect, dar ce mai e corect în ziua de azi? Vă spun eu: nimic!

Cine citește această scrisoare se gândește că am 100 de ani în spate. Pe principiul că trebuie să ai mulți ani să poți trece prin atâtea, e doar o minciună, „nimic nu e ceea ce pare”!

Revenind la cuvântul „paradox”, i-am aflat sensul, mult prea devreme – zic eu – la doar 34 de ani! A trebuit să aflu că mor ca să înțeleg că trebuie să trăiesc ceea ce mi-a rămas la intensitate maximă. Nimeni nu-și știe zilele și nu vreau să las un amărât de diagnostic să mă facă să renunț la tot.

Nu zic că mi-e ușor, dar încerc să fac față cu brio la tot ce înseamnă vindecarea diagnosticului. Să nu mă înțelegeți greșit, nu vreau nici un ajutor și nici nu vreau să îmi plângă careva de milă!

Vreau încă o dată să vă mulțumesc pentru tot, și felul în care ați format oamenii din care fac parte membrii Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad, fără de care nu aș fi reușit.

Cu ajutorul „oamenilor mici”, dar cu suflet mult mai mare decât a celor cu o situație mai bună decât a mea, am revenit cu picioarele pe pământ. Doamna Gabi de la Croitorie m-a învățat cum să dau viață unor lucruri pe care le consideram inutile. Același lucru l-am

învățat de la doamna Ingrid, care mi-a repetat de multe ori să nu fiu bună cu toată lumea.

Gabi de la Frizerie mi-a spus să nu mai am încredere în toată lumea, că nu toată lumea e la fel ca mine. Larisa, prin copilăria ei, m-a învățat să nu cred întotdeauna că totul e negru. Nu poate fi întotdeauna roz, dar nu trebuie să las să cred că o zi proastă, pe care o poate avea oricine, te poate face să crezi că ai o viață grea. Totul are o soluție, numai moartea rămâne nerezolvată!

Oana m-a învățat efectul Stockholm.

Pe nenea Costică îl văd ca pe bunicul meu, mereu pus pe șotii, pe bancuri, care reușește de cele mai multe ori să mă binedispună și să îmi schimbe starea.

Doamna Silvia mi-a spus mereu: „Anucă, nu dispera... Dumnezeu te încercă, ai încredere în El și așteaptă și ai răbdare!”

Alina mi-a spus: „Capul sus, că tu ești puternică și poți! Dumnezeu vede și are grijă de fiecare.”

Sorin Bocan: Hai, mă Ana, mă! Nu îmi place să te văd așa!

Luminița: „Hai, fii puternică!”

Doamna Claudia: „Roagă-te, că vei reuși!”

Virgil, atunci când m-a găsit plângând, m-a întrebat ce s-a întâmplat. Mi-a zis: „Pleacă unde vezi cu ochii, nu mai sta!”

Și mulți alți membri ai colectivului Casei care m-au făcut să mă simt un membru fără să fiu membru (sensul paradoxului pe care l-am aflat!).

Ca să închei toate acestea, sper să nu vă fi plictisit cu experiența mea, „al membrului Asociației, care nu este membru”. Vreau să vă mulțumesc pentru tot, aveți toată stima mea și respectul care poate încăpea într-un om mic, dar cu suflet mare!

P.S. Autoarea scrisorii, Ana-Mihaela Croitoru, s-a născut la data de 16.01.1989, anul acesta plecând dintre noi, pe 22 februarie, la vârsta de 35 de ani.

Dumnezeu s-o odihnească în pace!

înv. **Victoria RUDI**

Un jurnal de bord ca destin

„Așa sunt eu... bine ancorat în realitate. Cele mai importante lecții mi le-a dat viața. La capitolul sacrificiu, suferință pentru principii, pentru a nu lăsa să mă schimbe conjuncturile, pot spune că sunt cel mai valoros absolvent.”

1988 – Bacalaureat – examenul maturității

După absolvirea clasei a 12-a, aveam două opțiuni: fie să merg în producție, fie să dau admitere pentru învățământul superior. Noi, absolvenții liceelor tehnice, primeam repartii în funcție de mediile obținute la Bacalaureat, examen la care am obținut o medie frumoasă. Cu acest rezultat, am fost repartizat la „Navrom” Constanța ca motorist la bordul navelor comerciale.

Mi-am amintit că în ultimul an de liceu cel mai apropiat prieten al meu, Cătălin, din Piatra Neamț, cu care de multe ori mergeam de la Galați acasă, la Bârlad, iar apoi la Șuletea, cunoscând-o destul de bine pe mama, care este cadru didactic, mi-a sugerat: „Ești un băiat fin, ai modelul în familie, ar trebui să te faci profesor! Ți-ar fi mai ușor.”

Am devenit confuz, când cei mai mulți dintre colegii mei, după Bac, s-au împrăștiat care-ncotro și nici unul nu a urmat marinăria. Se îndreptau către profesii cu ore mai puține de lucru, salarii mari și presiune mai mică. Auzind că eu nu renunț la marinărie, îmi spuneau: „Cum să te încumeți pentru o așa alegere?” Pentru mine a fost cea mai simplă alegere. Noi, nativii zodiei Leu, suntem oameni hotărâți, încăpățânați, avem multă încredere

de sine, nu renunțăm la visuri, oricât de dificil ar fi, pentru a ne atinge țelul spre care aspirăm.

Mi-am zis: da, așa e, alegi un serviciu mai ușor, un salariu pentru care nu depui prea mult efort, mediu de lucru confortabil fără riscuri, program lejer, dar nu și chemarea lăuntrică de a-ți atinge țelul. Am amânat

pe cât posibil o alegere... În final am optat pentru un examen de admitere la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, secția Fizică-Matematică – făcusem destulă pregătire la aceste materii pentru Bac și pentru admiterea la Institutul de Marină, de fapt asta fiind și o mai veche dorință a mamei. Totul a fost dezinteresat și rezultatul fără succes.

Armata – stagiul militar obligatoriu

După ce ratasem sesiunea din vară pentru examenul la Institutul de Marină, am fost nevoit să aștept sesiunea din toamnă, dar a venit vremea și pentru mine, când băieții pleacă pentru a se întoarce bărbați – armata.

Mi-am luat valiza din lemn cu lăcățel, accesoriu obligatoriu pentru un soldat și la sfârșitul lunii august 1988, înconjurat de mai mulți prieteni – Dorel, Sorin, Vali, Sergiu – Moșu – așa cum îi spun eu și bineînțeles „a venit și măicuța, să mă petreacă și ea”, m-am imbarcat pe nava numită „Armata”, unde aveam să-mi petrec doi ani atât cât era stagiul la Marină. Nu spun că mi-a fost ușor, ca orice nou început, dar m-am încadrat destul de repede în disciplina cam riguroasă, cu instrucția, cu plantoanele.

Interesul meu pentru a deveni navigator a rămas neschimbat; doream din ce în ce mai mult să-mi continui studiile în navigație. În luna octombrie am fost admis la Institutul de Marină „Mircea cel Bătrân” din Constanța, unde mi-am continuat studiile concomitent cu stagiul militar. Pe toată această perioadă mama s-a îngrijit să nu-mi lipsească nimic, ba chiar abunda.

Înainte de bacalaureat

Momentul Revoluției – decembrie 1989

Revoluția m-a prins în armată. Eram de planton în Șantierul Naval. Am trăit un sentiment de groază, dar și de bucurie frenetică. Eram bucuroși că a fost alungat Ceaușescu, iar când am aflat că Gorbaciov a declarat că nu va interveni în evenimentele din România, ne-am mai liniștit, teama s-a spulberat. Atmosfera de spaimă pentru noi s-a amplificat din nou în momentul în care au fost arestați soții Ceaușescu, dar și mai mult după ce au fost executați. Circulau zvonuri de tot felul, parcă în mod special, să deruteze, cu existența unor grupări teroriste.

Ne-am dat seama că sunt zvonuri false, emise de cei interesați să pună mâna pe putere, după ce ni s-a transmis că au fost împușcați acei militari care veneau de la Câmpina spre București să apere televiziunea. În acele zile de după executarea cuplului Ceaușescu, s-a împușcat din greu, n-au fost simulări. Au murit oameni, au zburat elicoptere din care s-a tras în apartamente în care oamenii stăteau cu televizoarele deschise, ascultând știrile. Era ca în refugiu, fugind de bombe.

Noi, la posturi, așteptam știrile, gata de ordin. A fost un Crăciun de groază, însângerat, în care unicul sprijin moral erau colindele, transmise la televizor. Starea tensionată a fost și în săptămânile următoare.

Amintiri care vor spune multe

Înainte de a mă căsători, singura relație sinceră și de lungă durată a fost cu Dana, care a continuat și pe perioada armatei, și după. Nu aveam nici 20 de ani când relația a atins nivelul „inelul de logodnă”, dar fiind foarte tineri, ne-am gândit că vom avea timp și că relația nu se va sfârși. Întors din voiajul din Insulele Canare, în 1991, am aflat că între noi a intervenit un pretendent la mâna ei, ofițer în armată, prieten de familie, și ea mi-a cerut să-i spun dacă sunt dispus să ne căsătorim... „pentru că eu cu tine vreau să mă mărit.”

M-am simțit presat ca ea să mă ceară în căsătorie la modul acesta, și din orgoliul meu de leu rănit am luat hotărârea să renunț și s-o las să se mărite cu altul. Este greu când te afli într-o asemenea situație, în care nu știi cui să dai crezare: inimii sau orgoliului. Întâlnirea a fost scurtă, eu motivând că mă grăbesc mi-am luat rămas bun de la părinții ei, am plecat nu înainte de a observa pe chipurile lor neliniștea lăsată de plecarea mea.

Citind mult, încă de copil visam la o mare iubire necondiționată, dezinteresată, chiar veșnică. După câteva luni în care am suferit și am trăit în confuzie, mi-am spus că poate a fost mai bine așa.

*Când va fi să nu mai fiu, privește marea,
Ea va ști să-ți spună cât de mult te-am iubit,
Iar când nu voi putea plânge, ori să te mângâi,
Voi înălța valurile în semn de rămas bun!*

A urmat o perioadă în care m-am concentrat pe studiu, muncă, pe sport și m-am implicat în orice proiect care mi-a fost propus. Între 21 și 30 de ani am urmărit doar succesul profesional. Mult mai târziu am întâlnit-o pe Iuliana la o chermезă cu prietenii din Bârlad. Mi-a sărit în ochi prezența ei – era posesoarea celei mai scurte fuste și avea picioare frumoase. Deși eram atras de ea, am ezitat să avansez vreo cerere de prietenie, mai eram cu amintirea Danei și asta m-a făcut să mă întreb: „Ești sigur? Dacă ți-e sortit altcineva?”

A trecut mult timp până să încep o relație cu ea.

„El a știut să trăiască în iubire, pentru tot și pentru toate, a pus iubire în fiecare trăire. Am fost mereu alături de el, și la bucurii, dar și la eșecuri. Ne împărtășeam toate experiențele plăcute, dar și pe cele neplăcute trăite.” – mama

Bricul „Mircea” – nava școală

Luna mai, 1990 - Excursie de studii organizată de Institutul de Marină. Am fost nespuse de fericit când am fost și eu inclus în lot. Când am urcat pe navă, parcă mă aflam acolo de când lumea. Prima zi pe mare... nimic în zăre, decât jocul unor delfini care se bucurau și ei de prezența noastră.

Prima noapte pe întinderea apelor. Marea mi se arată în toată nemărginirea ei. După ce o zi întreagă de vară nava a tăiat valurile, ne-a apucat înserarea în mijlocul apelor. Cerul s-a întunecat, imensa oglindă a mării rămâne imobilă... era o noapte liniștită în mijlocul mării.

Mă întind pe punte. Brusc, printre genele norilor se prăbușește în apă un fascicul de raze. Mă ridic în picioare, urmăresc traseul luminii, iar când ridic ochii în sus... Fascinant!!! O privesc halucinantă, mii de lanterne cosmice aprinse subit, după care apare un glob de aur, luna. Niciunde nu se poate vedea acest măreț spectacol ca pe întinderea imensă a mării pe timpul nopții. Am trăit o experiență de neuitat.

Ziua Marinei Române – 15 august 1990

...sărbătorită an de an, odată cu sărbătoarea creștină Adormirea Maicii Domnului, ocrotitoarea marinarilor de pretutindeni și, bineînțeles, și a mea. Abia sosisem, după aproape trei luni de hoinăreală, pe întinsele ape, cu nava școală, sub semnul căreia se desfășoară ceremoniile pentru această mare sărbătoare de la malul mării.

Au început pregătirile. După o selecție riguroasă, s-a alcătuit plutonul pentru prezentarea onorului. Să mai spun că am rămas surprins și m-am simțit flatat când m-am văzut inclus și eu? O sun pe mama, care știu că abia aștepta să mă vadă, și o chem la Constanța să-mi fie alături în această zi, atât de importantă și semnificativă pentru noi, marinarii.

„Niciodată până atunci nu m-a încercat o bucurie mai mare. Dar mai mare a fost bucuria când l-am văzut într-o aliniere mai mult decât perfectă, în plutonul care avea să dea onorul. Toți erau elevi ai școlii militare de maiștri și studenți ai Institutului de Marină. Cu greu mi-am stăpânit izbucnirea de admirație. Uniforma specială pentru această sărbătoare, ținută aparte în front, era greu să nu-ți atragă atenția și să-ți stârnească admirația... Nemaipomenit de frumos. Niciodată nu-l văzusem așa, în toată splendoarea. După ce Zeul Neptun, apărut din mare, a dat startul începerii spectacolului, s-au desfășurat pe rând: parada, începând cu onorul, defilarea navelor în larg, jocuri marinărești pe nave, depuneri de coroane în memoria marinarilor eroi.

Tot ce am urmărit a fost spectaculos, dar nimic nu-mi putea distrage gândul de la clipa când îl voi îmbrățișa. Aceasta a venit seara târziu, după retragerea marinarilor cu torțe. Un spectacol pe care nu ai cum să-l uiți.

Acum mi-a rămas amintirea aceluia moment unic și îmbrățișarea din visele mele, cu sufletul lui mare, cât Cerul. Dacă amintirea lui se află printre mulți dintre cei cu care el a fost atunci, chibzuiți-vă ce ofrande îi puteți aduce la mormânt, dragi prieteni!” – mama

Antrenamente – Lupte greco-romane

În vara de dinaintea anului al doilea și după încheierea stagiului militar, pe care evenimentele din 1989 îl scurtase la un an, m-am gândit să-mi reiau antrenamentele pentru luptele greco-romane, cu speranța că totul va merge mai bine, aveam o altă viziune despre viitor.

Mă antrenam câte 4-5 zile pe săptămână, destul de solicitant, dar trebuia, ca să ajungi la performanță. La acea vreme, rușii dominau sportul în toate competițiile... sportivii lor erau buni, erau puternici, mass-media le acorda multă atenție. Pentru noi, care veneam dintr-o țară mică, fără prea multe șanse la acest sport, speranțele erau minime. În competiție am început să simt că alții sunt stăpâni pe mine, pe forța mea de acțiune. Asta mi-a dat de gândit, dacă se merită să mai continui sau să renunț. Am luat hotărârea să mă retrag... Știam că noi, românii, plătim prețul manevrelor politice. Nu aveam condiții pentru afirmare, iar pauza de aproape 3 ani de la ultimele antrenamente se observa vizibil: începusem să mă îngraș, condiția fizică nu mă mai prea ajuta să fiu la fel de rapid și puternic. Și gata, mi-am luat gândul de la sportul de performanță.

A doua casă - În gazdă la Constanța

Îmi petrecusem atât de mult timp călătorind între Bârlad – Galați – Constanța și voiam să mă așez într-un loc. Am apelat la o prietenă a mamei din Constanța, doamna Vali, să-mi recomande pe cineva care poate să mă primească în chirie. Mi-a dat o adresă și un număr de telefon.

Era un apartament la etajul 1, într-o clădire tip vilă, cu două locuințe la parter și două la etajul 1. M-a așteptat proprietara cu care am stabilit condițiile de închiriere, iar după câteva ore mi-am adus bagajul și m-am instalat confortabil, singur, într-o locuință atât de spațioasă.

A doua zi, am discutat cu proprietara ca să aflu mai multe amănunte. Mi-a spus că este singură, soțul îi murise cu câțiva ani în urmă, că nu a mai avut chiriași până la mine, iar dânsa stă la fiica sa, care este medic și are un copil de 10 ani, nepotul dânselor.

Doamna a plecat, nu înainte de mă asigura că nu trebuie să aduc nimic în afară de vestimentația mea, că pot să mă folosesc de tot ce se află în locuință. Am condus-o până jos și am rămas afară să admir grădina mare, cu pomi, tufe de flori de toate culorile și multă-multă verdețură.

În apartament, camerele spațioase erau mobilate cu piese de epocă, iar în salon o bibliotecă cu cărți din aproape toate domeniile. Pe un perete se înșiruiau portrete de familie, picturi, icoane, dovadă că proprietarii erau persoane instruite și cu bunăstare materială. Eram mai mult decât încântat de ce mi s-a oferit, dar și de doamna care, după o săptămână-două, m-a asigurat că sunt un copil minunat și ține la mine ca la fiul ei.

OMUL, MAREA ENIGMĂ A ISTORIEI

Mihai BATOG-BUJENIȚĂ

LUNA septembrie debuta cu un soare ispititor de luminos deși în aer pluteau nu numai funigei ci și o oarecare nostalgie dată probabil de frunzele care începeau să-și piardă strălucirea. Ne aflăm toți cinci pe terasa casei conului Alecu, savurăm o cafeluță pe care am făcut-o fiecare după propriile abilități, nu ocolim nici păhărelele de lichior din cireșe negre pe care Aurelia ni-l recomandase ca fiind un fel de panaceu capabil să ne redea și câte ceva din puterile cam veștejite ale tinereților și ne străduim să nu băgăm de seamă nervozitatea colonelului care arde de nerăbdare să ne provoace la o discuție în felul său intempestiv. Nu avem însă prea mari șanse deoarece nici nu terminăm de mulțumit gazdei că ne oferea o dimineață plăcută fiindcă a și izbucnit:

- Măi, fraților, eu una nu pricep! De ce susțin mai toți scriitorii care se vor istorici precum că populațiile Europei au ajuns aici din podișurile iraniene ori din stepele caucaziene în urmă cu vreo câteva zeci de mii de ani? Oare continentul acesta era lipsit de populație înainte de ultima glaciațiune? Sau poate a dispărut ea pe timpul acesteia? Oricare din variante are mari probleme de logică și nici măcar nu iau în discuție faptul că sunt și pseudo-istorici care afirmă de exemplu că populația din Grecia a venit din nord, mai precis din Asia Mică. Nu cred că poate fi cineva atât de prost și să nu vadă pe hartă că în nordul Greciei de astăzi se aflau traci, iar invaziile succesive ale aheilor, ionienilor sau ale dorienilor s-au produs pe direcția nord-sud inclusiv din ținuturile nord-dunărene. Nu ne mai amintim nici de faptul că romanii îi numeau pe greci danai, socotiți ca fiind urmași ai lui Danaus, adică veniți de la Danubiu, cum numeau ei Istrul.

Cum de este posibilă o asemenea lipsă de cultură în scrieri care se pretind istorice? Sau dacă tot apar astfel de ineptii, de ce comunitatea științifică nu reacționează în sensul sancționării drastice a acestor manifestări anticulturale? Eu asta nu pot să-mi explic!

- Ce fericit poți fi tu Nicule! Nu înțelegi un singur lucru din ceea ce numim noi cultură, pe când eu, de exemplu, nu înțeleg mai nimic din tot ceea ce numim cultură actuală!

- Dane, nu mă miră! La ce porcării vedeți voi la teatru, este firesc să nu înțelegi nimic, deși mi se pare mai greu de priceput cum de nu înnebuniți cu toții când puneți în scenă gro-zăviile numite acum piese de teatru. Sau poate că de fapt ați înnebunit demult și nu ne dăm noi seama pentru că evităm sălile de spectacole...

- Regret că întrerup această minunată dispută prietenească însă mă simt obligat să fac o precizare! Să nu uităm că totul în lumea aceasta aparține celor bogați chiar dacă aparent lucrurile se pot vedea altfel, adică, așa cum

susțin comuniștii, totul aparține poporului muncitor. Mde, știau și ei adevărul însă au găsit o formă agreabilă de a eluda realitatea și au oferit noroadelor una din iluziile necesare. În consecință și istoria aparține unora care au și bani, dar și interese, de a demonstra că acest pământ le aparține lor, cei dintâi dintre oameni, cei de la care a pornit totul.

Și ca să nu credeți că mi-am pierdut luciditatea din cauza acestui minunat lichior de cireșe amare vă voi prezenta pe scurt ceea ce se consideră a fi cea mai modernă și credibilă istorie a umanității. Este vorba despre teoria Evei mitochondriale cea care se consideră că a trăit în urmă cu aproximativ o sută cinci zeci de mii de ani și ar fi strămoșul matern al omului modern. Este luat în calcul și un Adam mitochondrial, cel de la care toți bărbații din zilele noastre au moștenit cromozomul Y și care a trăit, nu știu de ce, doar în urmă cu 60 000 – 90 000 de ani tot pe continentul african. Desigur ni se spune că la vremea sa nu a fost singurul bărbat în viață, ci că a fost singurul care a creat o linie neîntreruptă de indivizi de sex masculin până în zilele noastre. După mine toată ipoteza este de o stupidenie exemplară și numai buna ei susținere financiară a făcut ca o astfel de aberație să fie luată în serios chiar și de oamenii de știință onești.

Potrivit acestei teorii, Homo sapiens arhaic a apărut și a evoluat către omul modern doar în Africa, în urmă cu 100 000 – 200 000 de ani, iar acum aproximativ 60 000 o ramură a acestei populații, în care ar fi existat un număr mai mare de bărbați, decât de femei, ar fi părăsit Africa, îndreptându-se spre (atenție foarte mare!), Orientul Apropiat, iar de aici s-ar fi răs-pândit spre Asia de Sud. Mai târziu, în urmă cu circa 40 000 de ani, alt grup de Homo sapiens ar fi ajuns în Australia, loc în care nu a trăit niciodată Homo erectus, un hominid preistoric, precursor al omului modern, iar Europa a fost populată (foarte suspect și nu se întreabă nimeni de cel!) în urmă cu vreo 40 000 de ani, de Omul de Cro-Magnon (Homo sapiens fossilis), care trăia în comunități de 15-30 de indivizi, locuia în peșteri și este considerat primul care a creat așezări.

Ei bine, cam în același timp, hominidii ajunși în Orientul Apropiat puneau de o civilizație extrem de avansată, una care ne uimește și astăzi prin nivelul de cunoștințe inclusiv cosmogonice. Evident, aici, în Summer, este leagănul omenirii civilizate întrucât aici apare pentru prima oară și scrisul, iar marile civilizații ulterioare, cea egipteană, greacă, feniciană, apoi cea occidentală sunt doar replici ale acestei prime culturi a umanității. Ideea de bază este că un anumit segment populațional din vechiul Summer a fost vectorul civilizațional al lumii.

Că această teorie șubredă chiar și pentru un nespecialist triumfă în lume, deși este perfect ignorată de chinezi,

japonezi sau de popoarele vechi din nordul Americii, se datorează în primul rând unei uimitoare capacități a lumii științifice occidentale de a fi abject de obedientă atunci când apar interese materiale. Numai așa se poate explica de ce importante probe arheologice au fost pur și simplu eliminate din discuție, iar scheletele umanoide cu totul deosebite de scheletele omului preistoric nici nu au fost amintite. Dar nu numai atât!

În 2013, s-a analizat, cu aparatură de înaltă performanță, cel mai vechi ADN uman prelevat de pe un femur aparținând genului Homo, descoperit într-o grotă din Spania numită "Sima de los Huesos". O echipă de specialiști germani, spanioli și chinezi, coordonată de geneticianul Svante Paabo, de la Institutul de Antropologie din Leipzig, Germania, a ajuns la concluzia că este vorba de un ADN mitocondrial, rezultatele relevând, în mod neașteptat, legătura genetică cu misteriosul om Denisova, care trăise cu peste 400 000 de ani în urmă, oase-mintele acestuia fiind descoperite abia în 2010, în Munții Altai, în Siberia. Toate acestea arată că deși piesele de puzzle ale istoriei speciei căreia îi aparținem se reazăază permanent teoria anterioară nu se dă eliminată.

Vă voi povesti acum și despre așa numitul Homo olteniensis (Australanthropus olteniensis) o fosilă umană (mai bine spus, un craniu) veche de 2 milioane de ani, descoperită de cunoscutul om de știință Constantin S. Nicolaescu-Plopșor, la Bugiulești, județul Vâlcea, în 1962. Fosila, repet, doar un craniu, a fost denumită „Pescarul de la Lacul Getic” și are „vârsta” de două milioane de ani, datați cu metoda Carbon 12 fiind astfel cel mai vechi schelet de humanoid cunoscut de pe teritoriul Europei. Evident, descoperirea a generat o campanie de promovare agresivă în timpul regimului comunist, dar și o serie de controverse de-a lungul timpului, căci unii cercetători de talie internațională au ajuns la concluzia că „Omul de Bugiulești” are un început de coadă. Cum or fi ajuns „specialiștii” la o asemenea concluzie pe baza studiului unor oase de craniu, rămâne nu numai o enigmă, ci și un bun subiect de bancuri. Vechimea fosilei a fost totuși confirmată în laboratoare din afara țării, așa că nu prea avem motive să punem la îndoială corectitudinea analizelor, deși acestea dau peste cap întreaga teorie a Evei mitocondriale.

Interesant este și faptul că la scurt timp de la deschiderea șantierului de la Bugiulești, arheologii români au scos la iveală un depozit osteologic impresionant de la douăzecișitri de mamifere, despre care au spus, cu argumente, că are o vechime de 1,8-2 milioane de ani, fiind scoase la suprafață de la rămășițele unei girafe până la fosile de maimuță și urs. Și totuși, lumea științifică occidentală a ridiculizat importanța descoperirii, pe plan internațional promovându-se suspiciuni precum că numele, Australanthropus olteniensis (omul sudic din Oltenia) ar fi fost dat de specialiștii în propagandă ai regimului comunist, deoarece șeful statului pe atunci era Nicolae Ceaușescu, născut în Oltenia. Și aceasta, gluma răutăcioasă fără legătură directă cu subiectul, fiind o formă de ascundere a adevărului, de îndepărtare a publicului de cunoașterea aprofundată a unui subiect care contrazice teoria la modă.

Cu toate acestea, trei decenii mai târziu, un alt cercetător de talie internațională a spulberat teoria antropologilor

români. Belgianul Jean-Marie Cordy susținea că fragmentele osoase ar aparține unui urs, concluzia fiind că nu există omul de Bugiulești, iar oasele aparțin unei specii de urs. În cazul de față, nici nu se punea problema unei confuzii foarte mari, întrucât oasele de urs seamănă cu cele umane. Nimeni însă nu a mai pretins apoi că la Bugiulești a fost găsit strămoșul europenilor. Tot după 1990, s-a emis și ipoteza că oasele ar fi de maimuță, dar nu au mai fost efectuate alte expertize din care să rezulte cu certitudine acest lucru, semn că și arheologii români primiseră semnale precum că ar fi bine ca problema să fie definitiv înmormântată. Ca o glumă desigur, depozitul osteologic de la Bugiulești a stârnit și atenția unor cercetători din America, iar prin anii 2000, aceștia au poposit pe meleagurile vâlcene pentru a studia date suplimentare despre o specie rară de maimuțe dispărute acum două milioane de ani. Hilar...

Și cred că nu ar trebui să uităm nici un alt episod care poate fi încadrat în același tip de problemă petrecut în urmă cu aproape o sută de ani pe vremea când cetatea Argedava era descoperită și studiată de marele arheolog Vasile Pârvan, cel care a ajuns și la concluzia că aceasta ar fi aparținut regelui unificator a neamurilor daco-getice, Burebista. Aici s-au descoperit, în 1926, optzeci de schelete umane cu mărimi de circa cinci metri fiecare, dar și o serie de pietre ciudate, cu tot felul de simboluri necunoscute încrustate pe ele. Normal, pentru felul nostru de a fi, această descoperire extraordinară a fost trecută sub tăcere de către autorități, iar după numai un an, atât Vasile Pârvan, cât și asistentul său mor în condiții cel puțin dubioase.

Dacă această descoperire ar fi fost singura ne-am putea îndoi de veridicitatea ei, însă în anul 1985, la Scăieni (județul Buzău), au fost găsite două schelete, apoi, la Cetățeni, în anul 2005, încă două schelete gigantice, iar sub Mănăstirea Negru Vodă (Pantelimon, lacul Lebăda), alte douăzeci de schelete. În toate aceste cazuri, autoritățile au impus să se păstreze tăcerea. Desigur teritoriul țării noastre nu este singurul depozitar al unor asemenea vestigii, ele fiind descoperite frecvent pe tot întinsul mapamondului, iar reacția autorităților este una ciudată de unanimă. Nu mai vorbesc de alte genuri de schelete, unele chiar miniaturale, găsite prin tot felul de locuri, iar unele dintre acestea ajunse chiar în muzee sau colecții particulare înconjurată la fel de o tăcere absolută din partea celor care se consideră oameni de știință...

Când vom reuși, dacă vom reuși vreodată, să ieșim de sub tirania Evei mitocondriale, este posibil să ne uimim de cât de proști am putut fi!

pr. Ioan PETRU

Învățământul românesc în Târgul Fălciu

Pornind pe firul documentelor scrise în tratarea acestui subiect, menționăm că și pe aceste meleaguri, încă din cele mai îndepărtate veacuri, de la apariția primei comunități, credințe, obiceiul, învățătura se transmiteau pe cale orală de la înțelepții satelor. Simbolurile și semnele convenționale erau cunoscute de locuitori, confirmarea fiind argumentată de descoperiri arheologice din zona Fălciului, datând din secolele IV-XV.¹

În secolele XV- XVII nu este atestată documentar existența vreunei școli. Nu trebuie pierdut din vedere că în tradiția românească și a omenirii în general, a existat întotdeauna o formă orală de învățătură bazată pe observație și transmiterea experienței, cunoștințele trecând de la o generație la alta. Astfel, s-a transmis arta populară și meșteșugurile, creațiile folclorice, înțelepciunea populară acumulată de veacuri. Primele școli de pe lângă instituțiile bisericești, pomenite de documentele vremii, datează din secolul al XVIII-lea.²

Este de presupus că slujitorii bisericii, psalții, ipodiaconii, diaconii și preoții aveau o pregătire primitivă într-o anumită formă de organizare și care la rândul lor le permitea să învețe și pe alții. Lor li se cerea să cunoască rânduilele liturgice, tipiconale și adevărurile de credință ortodoxă. Dacă nu exista la acea vreme o școală bisericească, existau așa numitele „școli de chilie”, în care personalul clerical cu știință de carte și cunoscători ai regulilor bisericești pregăteau la rândul pe ucenici ce doreau să devină slujitori bisericești, primind în același timp, și alte cunoștințe, în afară de cele religioase. „Preoții” aveau rolul de meditari pentru vremurile când nu exista școală, când învățătura se preda de la om la om, când singurele cărți erau cele religioase având rol de manual de învățătură, alături de cele laice, iar școala era „tinda bisericii”

Luând ca punct de pornire hrisovul domnesc dat de „Ștefan Vodă la data de 11 februarie 1447, prin care dăruiește jumătate din venitul vămii de la Vadul Călugăresc (Fălciu), Mănăstirii Moldovița”³, presupunem existența trimiterii de către mănăstire a unor călugări cunoscători de carte, cep e lângă pregătirea lor sacerdotală, să țină și evidența veniturilor dobândite în urma trecerii peste acest pod și îndreptarea acestora spre mănăstirea căreia erau destinate. După obiceiul călugăresc, aceștia și-au luat

probabil și ucenici localnici spre a fi învățați să scrie, să citească, în vederea formării lor, pentru a deveni călugări și alții folosiți în problemele administrative ale vremii. Oare câți tineri au fost atrași de frumusețea slujbelor religioase, de îndemnul sufletesc de a cânta și ei la strană și împinși de dragostea de a dezlega tainele din ceaslov și cărțile de cult, nu se știe. Alții, deprinzând îndeplinirea funcțiilor administrative de la Vadul Călugăresc și cele ale Fălciului, au constituit un început de cultură, prin care știința de carte începe să capete o mai mare însemnătate pentru cei care deveneau ucenici.

Existența unor biserici în Fălciu sunt consemnate în „Cronici turcești”, „Orașe și sate arse de turci” din 1538. Târgul avea în acel an „biserici mari”⁴, care au fost arse de aceștia odată cu târgul. Relațiile dintre slujitorii acestor biserici, călugări de la Vadul Călugăresc și localnici au fost dintre cele mai strânse, sub raport religios, creștinesc și de înțajutorare. Apropierea unor tineri de biserică și carte în general, a fost înlesnită prin această ucenicie din preajma bisericilor.

La toate acestea se adaugă bogata activitate a Episcopiei Hușilor, înființată în anul 1598, care a funcționat fără întrerupere până la data de 5 februarie 1949, când a fost desființată, care prin ierarhii ei a sprijinit și a încurajat activitatea de început organizând, pe lângă bisericile mari, schituri și mănăstiri, luminarea tinerilor prin carte.

Prima „școală particulară” din Târgul Fălciu⁵

Ispravnicii ținutali și agiile urbane din Moldova primesc la 28 noiembrie 1836, ordinul epitropiei de a oferi informații despre școlile particulare și pensioanele din cadrul ținuturilor, precum și numele profesorilor și al elevilor. În ținutul Fălciului funcționau școlile administrate de către dascăli. Rezultatul cercetărilor a fost comunicat în aprilie 1837 cu nr. 6885⁶, Ministerul din Lăuntru este solicitat de Epitropie la 15 septembrie 1839 să alcătuiască o cartografie a școlilor din Moldova.

În ținutul Fălciului existau mai multe școli private unde se preda în „moldovenește”.⁷ Raportul din 16 octombrie 1853 consemnează pentru Târgul Fălciu: „afară de o școală particulară cu 25 de copii cari

învățătorul lor este sfinția sa sachelarul Constantin Ciudin din acest târg, învățându-i citire, scrisoare, socoteli și cântăreți bisericești, iar mai multe pensioane sau școli nu sunt.”⁸

Prima „școală de obște” din târgul Fălciu

Întreaga viață moral- creștină a Târgului Fălciu se desfășura în jurul bisericii, după cum menționa N. Iorga „biserica unde era popă domnesc”, aflându- se sub purtarea de grijă a conducătorilor administrativi ai târgului, sub oblăduirea domnitorilor prin diferite ajutoare și ofrande. Biserica „Sfântul Nicolae” a fost în aceeași perioadă locaș de rugăciune, dar și școală.⁹ Constantin Alexandru Ipsilante „dăruiește Târgul Fălciu lui Șerban Costache (zis Negel) prin hrisovul din 1801 cu toată vatra târgului”.¹⁰ Noul proprietar al vetrei târgului Fălciu, Șerban Costache, se îndreaptă spre biserica „Sfântul Nicolae” și solicită ajutor pentru întreținerea acesteia domnitorului Alexandru C. Moruzi- Vodă, menționând că: „...este veche, necesitând consolidarea cu piatră, dar nu se bucură de privilegii, neavând danii, nici școală ca celelalte biserici.”¹¹

Domnitorul Alexandru Constantin Moruzi îi răspunde spătarului de Fălciu: „Noi, cu mila lui Dumnezeu, Alexandru Constantin Moruzi- Voievod, Domn al Țării Moldovei, facem știre prin acest hrisov al Domniei mele, că biserica Sfântul Nicolae din Târgul Fălciu, că din jalba data către domnia mea, al nostru cinstit boier Domnul Costache Negel, biv vel spătar a arătat cum că această biserică, fiind veche din lemn, a început a se zidi, a se face din piatră și neavând nici un fel de acouturi de la care să aibă venit, nici o cuprindere de milă cum au alte locașuri sfinte, s-au rugat domniei a se face miluire și acestei numite biserici, să fie de ajutoriu la lucrare cât și după săvârșirea lucrului, arătând mai ales că la această biserică Domnia lui vrea să facă școală de obște de învățătură în limba grecească și moldovenească și să fie această milă și spre ajutorul tinerei școli. Scriu acest hrisov de la scaunul Domniei mele în Iași, într- a doua domnie a noastră în Moldova în anul al patrulea, la anul

1805 noiembrie 7.”¹²

Ajutorul constă în acordarea „veniturilor de la vama Domnească (de la Vadul Călugăresc- Fălciu) și birul de pe zece dughene.”¹³ „De aceea hotărâm prin hrisovul ăsta să hotărâți întocmai nestrămutat asupra acestei sfinte biserici și a școlii ce se va face după cum

Piciorul Sf. Mese de la Bis. Sf. Nicolae

Ușile împărătești de la Bis. Sf. Nicolae (Aflate la Bis. Sf. Nicolae- Bogdănești)

Clopotul lui Șerban Costache 1809

s-a făcut de Domnul Spătar, s-au hotărât episcopul ca prea iubitul de Dumnezeu și al nostru duhovnicesc părinte, Sfinția sa chir Meletie Episcopul Hușilor, ca împreună cu Domnul spătar, ce este stăpânul Târgului Fălciu, să poarte de grijă ca atât biserica să fie păzită cu toată cuvioșia, cum și școala ce se va face să fie în bună stare.”¹⁴

Sunt menționați, de asemenea, în documentele slujitorilor bisericești, preoții slujitori de la Biserica „Sfântul Nicolae”¹⁵ din perioada anilor 1812-1814: Pr. Panaite, Pr. Gheorghe (menționat la anul 1812), Pr. Toma Paraschiv (la 7 martie 1830), Pr. Ioan Diaconu, Pr. Petru Cireșu (în anul 1838), care

cu siguranță au asigurat predarea învățământului în „prima școală de obște din târgul Fălciu”, întemeiată la inițiativa spătarului Costache Șerban.¹⁶ Având ca punct de referință cele două documente: a) Hrisovul domnesc din 7 noiembrie 1805 adresat spătarului din Târgul Fălciu¹⁷; b) Raportul din 16 octombrie 1853 solicitat de episcopie,¹⁸ aflăm că în vechiul Târg al Fălciului în perioada anilor 1810- 1853 funcționau două școli: „una de obște ” și „una particulară”.

Prima „școală de băieți” și „prima școală de fete”

În anul 1864 funcționa la Fălcu „școala de băieți”, lucru confirmat de solicitarea făcută în 1866 de „Primarul din Fălcu, din acest județ, conform votului Consiliului acelei comune, prin referatul nr. 170, recomandând Comitetului de institutori al „școlii de băieți”, pe domnul Basiliu Emanuil, în locul defunctului Teofan Oancea, aceasta în acord cu art. 78 alineatul V din Legea comunală.”¹⁹ În ședința din 23 martie 1866, se ia în considerare adresa nr. 365, înaintată de Prefectura Fălcu, iar „Consiliul permanent de instrucțiune aprobă recomandarea făcută și numirea lui Basiliu Emanuil în postul provizoriu de învățător în locul defunctului...”²⁰

În 1865, urmare a Legii instrucțiunii publice, date de Al. I. Cuza, a fost înființată o „școală de băieți”, în care funcționa și „școala de fete”, cu un program diferit, conform hotărârii Ministerului Departamentului de Cultură și Instrucțiune Publică. În anul 1885 funcționau la Fălcu două școli:

Școala de băieți, având ca învățător pe Basiliu Emanuil;

Școala de fete, având ca învățătoare pe Ana Moțet.

În 1896, predarea învățământului era asigurată în cele două școli de către: Ana Moțet, Ana Georgescu Grecescu, Adela Bogdan, P. Cătănescu, Elena p. Cătănescu.²¹ În 1908 a început construirea unui local nou (corpul B), pentru școala de băieți, lucrări finalizate în 1913. Din 1924 ciclul elementar a funcționat în localul fostei școli de fete. Ciclul complementar (V- VIII) a funcționat în localul fostei școli de băieți.

„Școala elementară” din Fălcu

Prin legea învățământului din 1 septembrie 1893 și apoi modificarea ei din 30 decembrie 1896, s-au stabilit definitiv bazele învățământului elementar, care să poată da, în chip real, instrucțiunea necesară unor buni cetățeni.

Legea din 1896 stabilește „înființare de școli primare rurale în toate satele unde sunt 40 de copii în vârstă de școală, iar în satele mai îndepărtate de 3 km, de o școală unde sunt 40 de copii se înființau școli de cătun.”

Înainte de 1864, învățătorii se recrutau dintre preoții și cântăreții bisericești, dintre copiii preoților și chiar dintre săteni, pregătiți într-o școală primară. Prin legea din 1864, învățătorilor li se cereau cunoștințe superioare ce trebuiau să le predea elevilor. Numirea se obținea pe baza unui examen. Primele școli normale au funcționat cu 4 clase, apoi cu 6 și 7, iar în perioada interbelică cu 8 clase. Absolvenții primeau numirea pe baza examenului de capacitate. Institutorii școlilor urbane se recrutau dintre absolvenții de gimnaziu, pe baza unui concurs, iar din anul 1886 prin școala de institutori.

Legea din 1893 a fixat anii de studiu la 4 clase, pentru școlile urbane și la cinci clase la cele rurale cu cel puțin 2 învățători; la școlile cu un singur învățător anii de studiu erau de 4. Prin această lege s-a stabilit o programă unitară, atât pentru școlile rurale cât și pentru cele urbane, impunându-se învățătorilor predarea aceleiași materii”²²

Recensământul din 1899 arată următoarea statistică ce indică că numărul celor care știau carte era de două ori mai mic decât cei cunoscători.

INSTRUCȚIUNEA									
7-15 ani				Peste 15 ani				Total, fără copii de la 0- 7 ani	
Știu carte		Nu știu carte		Știu carte		Nu știu carte			
B.	F.	B.	F.	B.	F.	B.	F.	Știu carte	Nu știu carte
172	102	60	150	399	116	499	724	789	1441

Sufletul școlilor a fost și rămâne învățătorul, fiind cel dintâi chemat pentru propovăduirea culturii. Chemarea lui e grea și plină de răspundere, față de sat, care i-a dat în seamă creșterea viitorului tinerei națiuni, față de părinții care i-au încredințat instruirea și educarea copiilor lor. La toate acestea se mai adaugă și problemele timpurilor prin care aceștia au trecut, educând nenumărate generații de elevi.

Începutul anului școlar 1916- 1917 se face sub povara zilelor de grele încercări ale războiului. Majoritatea învățătorilor au fost mobilizați, iar școlile funcționau (acolo unde funcționau), cu învățătoare, pensionari și suplinitori. Jertfa dată de școala fălciană, în războiul reîntregirii, a fost destul de mare; 20 de învățători au căzut la datorie.

Printre cei căzuți pe câmpul de muncă poate fi socotit și învățătorul Constantin Hanganu²³ din Fălcu,

decedat după război din cauza invalidităților căpătate pe front.

Din fișe bibliografice ale cadrelor didactice din județul Fălcu aflăm numele cadrelor ce au asigurat predarea învățământului în 1939:²⁴

Hârnașea Ecaterina- 11 iulie 1901. Școala Normală, Iași, 1 septembrie 1921, Fălcu.

Strulescu Maria- 16 ianuarie 1911, Școala Normală, 11 septembrie 1930, Huși, Fălcu.

Popescu Lina- 11 decembrie 1912, 2 clase liceu, Școala Normală, 1 octombrie 1936, Fălcu.

La „Școala de băieți”, între 1935- 1936, au fost înființate încă cinci posturi, la care au fost încadrați:²⁵

Bugeac Ion – învățător și director din 1919- 1940
Popovici Dumitru – învățător și profesor suplinitor până în 1960

Stoica Constantin- învățător până în 1945

Preotul Verdeș Gheorghe – învățător peste 22 de ani și profesor suplinitor de matematică până în 1947

Alexandru Tănăsă – din 1940- 1945, învățător și director

Prisecaru Ioan – învățător și director din 1945- 1947, apoi ca învățător până la pensionare în 1962

Grancea Vasile – învățător în perioada 1945- 1958

Grancea Ecaterina – învățător 1945- 1948

Popescu Nicolae – învățător și director, 1948- 1950

Penișoară Ioan – învățător și director, 1950- 1974, director adjunct 1978- 1980, apoi la catedră până în 1984, când se pensionează.

Nechifor C. – învățător din 1951 până în 1969

Moisă Corest – învățător până la 31 decembrie, detașat la Adj. d.

La „școala de fete”²⁶ din Fălciu, în perioada 1910 au funcționat următorii:

Cristea Elena – învățător și director, 1920- 1947

Popovici Paraschiva – învățător din 1922 până la pensionare

Hermeziu Elena din 1925, până la pensionare.

Tănase Mitriță - învățător

Chervase Elena – învățător și profesor suplinitor până în 1953

Andreiescu Margareta – învățător până în 1952, când este transferată la Cavadinești, Galați

Vartoloș I. N. – învățător și director 1845- 1952, fiind transferat

Vrabie Ecaterina – învățător și director 1953- 1956,

Țurcanu Elena – învățător și director 1953- 1956, apoi până la pensionare și profesor suplinitor

Moisă Maria – învățător 1956- 1960, transferată la Bârlad.

Din anul 1918 la Fălciu a funcționat și „Grădinița de copii”, la care a funcționat educatoarea Hârnajea Ecaterina.

În anul școlar 1945- 1946, ia ființă la Fălciu „Gimnaziul”, ce până în anul 1948 a avut ca director pe preotul Verdeș Gheorghe. Din 1948 se înființează „Școala generală de 7 ani”. Din 1963 „Școala generală de 8 ani”, iar din 1974 „Școala generală de 10 clase”, cu treapta I.

Când frontul celui de-al Doilea Război Mondial se afla pe linia Prutului, cu luptele de la Fălciu- Țiganca, s-a primit ordin de evacuare și luarea de măsuri pentru bunurile școlii, iar în școală au fost cazați soldați. Când tăvălugul războiului a trecut și vremurile s-au mai liniștit, a fost luat totul de la capăt.

Greutăților materiale pe care războiul le-a provocat școlilor li s-au adăugat cele cerute de noul regim. A început urmărirea preoților și a cadrelor didactice considerate ostile noului regim. Rotirea cadrelor era strategia vremii, făcându-și în acest fel propaganda politică și răspândirea ideilor ateist- comuniste, precum și înlăturarea celor care erau considerați un pericol, „neavând origine sănătoasă”.

Învățământul fălcian, în trecut și astăzi, este

o problemă ce reclamă multă cercetare a celor de specialitate. Închei acest articol cu nota făcută de poetul Mihai Eminescu, fost revizor școlar pentru județul Iași și Vaslui: „Școala va fi bună când preotul va fi bun, subprefecții oameni care să știe administrație, finanțe și economie politică, învățătorii pedagogie, când va fi și școala școală, satul sat și omul om, precum e în lumea toată.”²⁷

NOTE BIBLIOGRAFICE

1. Gh. Coman, „Contribuții la cunoașterea satului din teritoriul Est- Carpatin, în secV-VI” în Acta Moldaviae Meridionalis. Vol II, Vaslui, 1980, p81 și în „Cercetări Arheologice în Sudul Moldovei cu privire la sec. V-XI”, Galați, 1969, p.2.
2. Gh. Ghibănescu, „Originea Hușilor”, Bârlad, 1887, p.115
3. D. I. R. București, 1954, Vol I, Doc. 325, p 2701
4. M. Gublogu și M. Mohamed, „Cronici turcești privind țările române”, București, 1966, vol I, p266
5. Constantin Lască, „Contribuții monografice asupra școlilor primare din județul Fălciu”, 1939, p. 9
6. V. A. Urechia, „Istoria școlilor de la 1800- 1864”, Tomul I, București, 1892, p. 375
7. Idem. Tomul II, Imprimeria Statului, 1892, p. 123
8. Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași (D.J.A.N.I.), Fond Isprăvnicia Fălciului, Tr. 1588. Op. 1818, dosar 1704/1847, f.353, preluat după prof. Clit Costin „Învățământul particular din Huși (1836-1854)” în „Elanul”, Găgești, jud.Vaslui, nr.55, septembrie 2006, p.8.
9. Protopop Pr. Ioan Petru, „Prima Școală de obște din Târgul Fălciu” în „Elanul”, nr. 55, septembrie 2006, p.7
10. Arhivele Statului Vaslui, nr. 581, p. 145.
11. Ibidem.
12. Arhivele Statului Vaslui, Hrisov nr. 581 și în Arhivele Statului Huși, publicat de Gh. Ghibănescu în „Lumina Moldovei”, Iași, 1992, p.2
13. Ibidem
14. Ibidem
15. Prof. Costin Clit, „O vidomostie inedită cu slujitorii bisericilor din județul Vaslui la 1840”, cu subtitlul „Vidomostie de toți preoții și diaconii ce sunt în slujbă către biserici ce sunt în Târgul Fălciu”, în „Elanul”, Giurcani, jud :Vaslui, nr. 35, p.4, 2003
16. Protopop Pr. Ioan Petru
17. A se vedea nota nr.12
18. A se vedea nota nr. 8
19. Prof. Costin Clit, „ Documente inedite privind școlile satești din județul Fălciu (1864- 1869)” în „Prutul”, Huși, nr. Valea Elanului”, în „Elanul”, Giurcani, județul Vaslui, nr. 22 mai 2003, p.17.
20. Idem, p.11
21. Prof. Costin Clit, „Slujitorii școlilor rurale din județul Fălciu la 1896”, State deplată din ianuarie și decembrie 1896, în „Prutul”, Huși, nr. 1, ianuarie 2005, p. 10
22. Prof. Gh. Clapa, „Școala. Obligatorietate și frecventare”, în „Elanul”, Giurcani, jud. Vaslui, nr. 23, iulie 2013, p. 16.
23. Prof. Gh. Clapa, „Contribuții privind istoricul școlilor primare din valea Elanului”, în „Elanul”, Giurcani, jud. Vaslui, nr. 22, mai 2003, p.17
24. M. Agavriiloaei, „Fișe bibliografice ale cadrelor didactice din județul Fălciu”, Fondul Inspectoratului Școlar Fălciu, dosar 2/1939, f. 1-200, în „Prutul”, Huși, jud. Vaslui, nr. 1, ianuarie 2005, p.15
25. Penișoară Ioan, fost învățător și director la Fălciu, din (director 1950-1974), (director adjunct, 1978- 1980), apoi la catedră până la pensionare în anul 1984.
26. Ibidem.
27. Prof. N. Ionescu, „Scurt istoric al Învățământului Vasluiian”, în „Cronica Episcopiei Hușilor”, vol. V, 1999, p. 30.

ALTRUISMUL - O LATURĂ A PERSONALITĂȚII ELEVULUI CULTIVATĂ DE CADRELE DIDACTICE

Prof. Niculina Liliana ARTENI

*„Raza de soare care te încălzește
pe tine nu-ți este împuținată
dacă se mai încălzește la ea și vecinul
tău.” — Alexandru Vlahuță*

Așa după cum se definește, *altruismul* este atitudinea morală sau dispoziția sufletească a celui care acționează dezinteresat în favoarea altora. În școala noastră această atitudine morală a prins contur odată cu derularea multelor proiecte sub egida „Strategiei Naționale Acțiuni Comunitare”.

Elevii noștri au fost implicați în proiectele „Strategia Națională Acțiuni Comunitare” din marea lor dorință de a ajuta copiii și persoanele adulte aflate în suferință. În fiecare an, în Școala Gimnazială „Manolache Costache Epureanu” – Bârlad, se derulează proiecte care au drept scop cultivarea altruismului ca latură a personalității. Proiectele din școala noastră au un numitor comun: **IUBIREA APROAPELUI.**

Iată câteva dintre titlurile acestor acțiuni comunitare: **„Daruri sufletești - Bunăvoință, Toleranță, Înțelegere”; „Iubire și cuvânt-accente de interculturalitate”; „În numele iubirii”; „Dar din dar” „Mai aproape de tine, mai aproape de noi!”; „Viața- iubirea cea dintâi”.**

Implicat în activități de voluntariat, elevului i se

oferă, de fapt, șansa descoperirii propriilor abilități. Obținând aceste abilități, încrederea în sine crește, imaginea de sine se conturează, iar respectul pentru ceea ce îl înconjoară se creionează. În acest sens, voluntariatul înseamnă a crea legături constructive și durabile între oameni și comunități, în așa fel încât să ofere copilului posibilitatea de a exersa și de a-și dezvolta abilitățile sociale, de a lucra în echipă, implicându-se activ și căutând soluții, fiind cunoscut faptul că unii copii sunt în mod natural sociabili, în timp ce alții sunt caracterizați de timiditate și le este greu să se integreze. Elevul devine înțelegător față de problemele celorlalți și încercă să le rezolve. De altfel, în acest mod, se dezvoltă și calitatea de a fi empatic, pentru că va încerca să ia locul celui aflat în dificultate și să găsească cea mai bună cale de a-l determina să depășească momentul.

Solidaritatea ar trebui să fie o constantă a vieții omului. Astfel, inițiativele voluntare de sprijinire a persoanelor a căror condiție socială este defavorabilă, trezesc în copil dorința de a fi solidar, de a face bine și de a-și oferi ajutorul, manifestând înțelegere față de

cei aflați în neputință. În activitățile derulate de elevii școlii noastre, sub îndrumarea cadrelor didactice, au fost implicați și părinții prezenți la cursurile școlii părinților coordonată de consilierul educativ.

A fi om e lucru mare...

Înțelesul acestor cuvinte vine odată cu vârsta, după ce începi să faci diferența între bine și rău, urât și frumos, prieten și neprieten. Bârlădenii sunt oameni în marea lor majoritate și fac dovada omeniei lor din puținul sau preaplinul buzunarului, dar din adâncul inimii. Persoanele care afișează bunătate intră mai ușor în contact cu ceilalți, iar trăsătura bunătății servește la întărirea relațiilor. Să influențezi viața cuiva purtându-te frumos cu el duce la creșterea stimei de sine și îți aduce satisfacție și bucurie. Se pare că îi ajutăm pe alții din motive biologice, neurologice (altruismul activează centrele de recompensare din creier). Neurobiologii au descoperit că, atunci când suntem implicați într-o faptă altruistă, centrii plăcerii din creier devin activi – din motive ce țin de mediu și de normele sociale. Regulile, normele și așteptările societății pot, de asemenea, să determine dacă oamenii se angajează sau nu într-un comportament altruist.

Redăm două episoade dintre activitățile proiectelor de caritate care au ajutat mult la rezolvarea problemelor de sănătate:

1. Cătălina Neculai, profesoara de la Școala Gimnazială „Episcop Iacov Antonovici” din Bârlad.

2. Ștefan Gafton elevul Școlii Gimnaziale „Manolache Costache Epureanu” - Bârlad

Comunitatea noastră mică s-a unit din nou. De data aceasta, o mână de profesori de muzică, educație plastică și religie au organizat un spectacol caritabil – „**GHIŢOCEI PENTRU CĂTĂLINA**”. Spectacolul s-a ținut la Colegiul Național „Gh.R. Codreanu” – Bârlad. Responsabilii acestei manifestări de omenie sunt: doamna Arteni Liliana, profesor de educație muzicală la Școala Gimnazială „M.C. Epureanu”, Bârlad, profesoara Oprea Mihaela de la Liceul Pedagogic „Ioan Popescu”. De asemenea, profesor Pleșu Constantin Corneliu de la Școala Gimnazială „Episcop Iacov Antonovici” și profesor Maxim Iulian de la Colegiul Național „Gh. Roșca Codreanu”, Bârlad. Doamna profesoară a primit dovada că oamenii din jurul domniei sale, prieteni, cunoscuți, străini, bârlădeni sau nu, i-au dat speranța că va fi bine. I-au dovedit că nimeni nu e singur. Tot ceea ce s-a făcut: spectacol, expoziție cu vânzare de felicitări și obiecte confecționate de copii, donații particulare, au demonstrat omenia noastră față de suferința unei mame a trei copii.

ȘTEFAN GAFTON, elevul școlii noastre, a fost un alt caz la care întreaga comunitate a răspuns prompt pentru ca Ștefan să poată fi vindecat în altă țară.

Proiectul S.N.A.C.: „**VIATA- IUBIREA CEA DINTÂI**” a contribuit mult la reușita operației și la recuperarea elevului nostru. Cu mic, cu mare ne-am mobilizat și, într-un timp record, am reușit să strângem banii de care Ștefan avea nevoie pentru operație în Turcia. Aducem mulțumiri tuturor bârlădenilor și oamenilor din zonele vecine Bârladului pentru solidaritatea cu noi, profesorii și colegii lui Ștefan!

Nu este de neglijat faptul că prin toate proiectele

caritabile, am adus un strop de fericire și elevilor școlii care provin din familii defavorizate, unor foști colegi care au avut nevoie de noi în situații dramatice, unor pensionari care au simțit sprijinul nostru, atunci când toată suflarea românească sărbătorea un anumit eveniment creștin.

Impactul proiectelor de caritate este benefic asupra elevilor, asupra cadrelor didactice, asupra părinților, și a comunității:

1. Asupra elevilor:

- ▶ participare activă la propria formare prin cultivarea unor valori morale ca: hărnicia, prietenia, bunătatea, modestia;

- ▶ deschidere către toleranța și egalizarea șanselor pentru toți copiii;

- ▶ dezvoltarea spiritului de lucru în echipă, de asumare a responsabilităților în luarea deciziilor;

- ▶ competențe în planul creativității, al relaționării.

- ▶ prin derularea activităților caritabile se va crea un climat de înțelegere și de toleranță.

2. Asupra cadrelor didactice:

- ▶ îmbogățirea experienței personale (psihopedagogice și metodice), a competențelor de comunicare cu elevii și părinții;

- ▶ dezvoltarea sentimentului de responsabilitate, a spiritului de lucru în echipă, a competențelor de comunicare, cooperare și negociere;

- ▶ descoperirea unor noi metode de cunoaștere a copilului

3. Asupra părinților:

- ▶ schimbarea atitudinii fata de școală și societate;

- ▶ creșterea gradului de satisfacție prin participarea copiilor lor în diversele acțiuni caritabile organizate, care pot constitui un punct de plecare în conturarea unui traseu socioprofesional și moral.

4. Asupra școlii:

- ▶ orientare către noi direcții de dezvoltare instituțională;

- ▶ promovarea egalității de șanse, solidaritatea și voluntariatul, toleranța și nonviolența, care asigură condiții pentru dezvoltarea armonioasă a fiecărui elev din școală

- ▶ creșterea prestigiului școlii în comunitatea bărlădeană;

- ▶ îmbunătățirea imaginii și o încredere sporită în forța educațională a școlii în comunitatea locală.

Bibliografie:

Simon, Marinela Cristina, *Voluntariatul în domeniul social*, Editura Institutul European, Colecția Academica, Iași, 2017

Cleopatra RAVARU
Consilier D.G.S.A.P.C. Vaslui

VREAU SĂ ȘTIU

Pentru o țară al cărei deziderat este să fie o *România educată*, realitatea demonstrează că măsura de concretizare a dorinței rămâne, în continuare, foarte redusă. Citeam recent, în presă, că numai în județul Vaslui sunt sub 10 acele procente din populație ce au diplome de absolvire a învățământului superior.

Mai citeam, de asemenea, un articol scris de cercetătorul Dacian Dolean, care susține că nivelul analfabetismului funcțional, valabil pentru întreg poporul român, depășește 50%, alături de o rată a abandonului școlar de aproximativ 15%. Cercetătorul, eminent psiholog educațional, specializat în dezvoltarea limbajului și în alfabetizarea timpurie, vorbește de categoria de vârstă a celor de 15 ani, elevi selectați pentru evaluarea prin testele PISA. Concluziile sale pot fi întâlnite în următorul citat: „Manualele școlare care sunt avizate de comisii de experți (dintre care unii sunt cadre didactice universitare) sunt pline de greșeli, dar acest lucru nu deranjează pe nimeni. Formatorii profesorilor au nevoie de formare foarte bună în domeniul științelor educației, dar se pare că această problemă este irelevantă. Proiectul *România Educată* este plin de greșeli metodologice pentru că specialiști în științele educației nu au fost consultați, iar pilotarea școlilor este făcută fără să se țină cont de practicile bazate pe dovezi științifice. Sugestiile făcute de specialiști în neuroștiințe sunt subestimate.”

În opinia personală, problema nu rezidă, totuși, nici în numărul scăzut de diplome, nici chiar în calitatea instruirii, ci în falimentul educației în general, la dimensiuni globale, deoarece modul de a gândi și face educația nu este adaptat la caracteristicile specifice tipului de generație din care fac parte elevii. Din această cauză elevii, în mare parte, învață mecanic conținuturile pe care nu le pot pricepe rațional, apoi le uită cu conștiinciozitate, eșuând în a le sesiza utilitatea practică în viața de zi cu zi, în special în existența de după încheierea, indiferent de manieră, a formării școlare. Devin totuși, „funcționali” într-o societate axată, tot mai mult, pe o cantitate enormă de informații adesea contradictorii, ce pot conduce la confuzii ideatice, la dezinformări, la alterarea spiritului critic, la incapacitatea de a stabili conexiuni (chiar simple) și de a concentra atenția pe un subiect o perioadă de timp suficientă pentru a-l înțelege.

Referitor la generații. Citisem, tot de curând, despre „Partea întunecată a Generației Z”, de care aparțin cei născuți între anii 1997 – 2012 (sau între 1995 - 2009, după alte surse). „Deși există, fără îndoială, multe aspecte pozitive ale acestei generații, cum ar fi cunoștințele lor tehnologice și deschiderea minții, există și câteva efecte negative care trebuie abordate.” Articolul enumeră următoarele elemente ce influențează în rău dezvoltarea acestor membri ai societății care încep să intre, acum, în viața tânără/adultă: dependența de tehnologie (efecte: tulburări de somn și atenție, probleme de sănătate mintală – anxietate, depresie); lipsa/insuficiența abilităților de comunicare față în față (afectează formarea abilităților de bază în comunicare – realizarea contactului vizual, susținerea unei conversații, citirea indicilor non-verbale); incapacitatea de a munci din greu și de a avea răbdare (consecințe directe asupra succesului în profesie); lipsa de preocupare pentru mediu și pentru problemele sociale (cu impact asupra viitorului planetei și societății, prin promovarea egoismului și prin ignorarea consecințelor, pe termen lung, ale propriilor acțiuni asupra mediului). Despre copiii născuți din 2010 până în 2025 (generația Alpha) se spune că fac parte din cea mai educată generație, deoarece s-au născut într-o societate tehnologizată și în familii cu o mai mare stabilitate financiară, au, de la vârstă fragedă, acces la o rețea vastă de informații, denotă încredere în sine, nu acceptă autoritatea impusă cu forța și trebuie să le fie câștigat respectul, nu pretins. Bineînțeles, nimic nu trebuie generalizat, deoarece trebuie să privim aceste caracterizări în contextul socio-politic mondial, dominat de războaie, atacuri cibernetice, violență și dogmatism, dezinformare, sărăcie, discriminare și confuzie valorică.

În acest mediu haotic, devine tot mai dificilă gestionarea modului în care poate fi educat „omul viitorului”, iar cum responsabilitatea formării acestuia revine întregii societăți, nu doar sistemelor de învățământ naționale, situația se transformă într-o adevărată echilibristică pe sârmă sau cursă cu obstacole în care „sportivii” implicați sunt diverse entități guvernamentale și non-guvernamentale.

În privința României, aici există 3 mari organizații (filiale ale unor organisme internaționale) care se

implică, în paralel cu instituțiile publice, în ocrotirea intereselor și drepturilor copiilor, în formarea continuă a specialiștilor care lucrează direct cu generația tânără (vulnerabilă sub atât de multe aspecte) și în campanii de conștientizare a opiniei publice referitor la problematica acestei generații: FICE România, Salvați Copiii România și World Vision România. Fiecare dintre respectivele organizații, prin misiunea, viziunea și acțiunea proprie, urmăresc încă din 1990, cu limitările obiective inerente, asigurarea bunăstării celui mai important exponent al societății: copilul (= garant al viitorului).

După cum reiese din site-ul de Internet al FICE România, aceasta „pune un accent deosebit pe cazurile copiilor care cresc în afara familiei, la distanță de părinți, în condiții sociale dificile” și „acționează pentru respectarea drepturilor copilului și dezvoltarea profesională a domeniului de educație”, desfășurând, cu precădere, activități de formare și perfecționare a personalului din instituțiile de protecție specială, activități de sprijinire a copiilor, tinerilor și familiilor aflate în dificultate, publicând materiale de specialitate, organizând schimburi de experiență, stagii de pregătire, simpozioane și conferințe naționale/internaționale.

În același context, World Vision România se axează pe educație (militând pentru șansele egale ale copiilor la o instrucție de calitate), pe protecția și participarea copilului (astfel încât vocea lor să fie auzită) și pe dezvoltarea economică rurală (resurse și sustenabilitate), făcând, simultan, advocacy, aducând în atenția comunității cele mai importante probleme ale universului copilăriei.

În ianuarie anul curent, Salvați Copiii România a prezentat o analiză a indicatorilor care reflectă situația concretă a copilului din țara noastră, așa cum reiese din statistici și studii realizate la nivel național și european. Îi voi trece în revistă, succint:

1. Sărăcie și excluziune socială („Copiii României continuă să fie cei mai vulnerabili la nivelul Uniunii Europene, 41,5% dintre ei aflându-se în risc de sărăcie sau excluziune socială.”)

2. Participarea la educație („Un copil din cinci nu ajunge să finalizeze școala la timp, România fiind statul membru al UE cu cel mai scăzut nivel de participare în educație la vârsta finalizării învățământului obligatoriu (81%).”)

3. Protecția copiilor cu părinți plecați la muncă în alte țări („Peste jumătate de milion de copii (536.000) au avut recent cel puțin un părinte plecat la muncă în străinătate, iar consecințele acestui fapt asupra fenomenelor de risc la care sunt expuși copiii sunt semnificative.”)

4. Violența împotriva copiilor („Conform unui raport reprezentativ la nivel național, 46% dintre copii declară că părinții lor recurg la pedeapsa corporală, un procent mult mai mare decât cel al părinților

care admit că folosesc astfel de pedepse. Unu din 10 copii mărturisește că este victimă a acestei forme de violență des sau foarte des, cu o incidență mai mare în cazul copiilor din mediul rural.”)

5. Bullying-ul („Deși tot mai multe incidente grave, inclusiv sinucideri, cu victime printre copii sunt puse pe seama bullyingului, fenomenul continuă să crească atât ca incidență, cât și ca gravitate, în lipsa unor măsuri adecvate de răspuns.”)

6. Accesul la servicii de sănătate („Anual, peste 7.000 de copii se nasc din mame minore. Deși neajunse încă la vârsta majoratului, aproape 1.200 din aceste mame sunt la a doua sau chiar a treia naștere. Deși semnificativ mai mică față de acum 20 ani, rata mortalității infantile înregistrată de țara noastră continuă să fie mult peste media Uniunii Europene (5,2 la mie versus 3,2 la mie) și depășește media înregistrată la nivelul anului 2004 în cele 27 de state membre în configurația actuală a Uniunii. În mediul rural, rata mortalității infantile continuă să fie sensibil mai ridicată în comparație cu mediul urban (6,5 vs. 4,2 la mie).”)

7. Bunăstare emoțională și comportamentele de risc („Nivelul bunăstării emoționale în cazul copiilor români (măsurat conform indexului Organizației Mondiale a Sănătății, pe o scală de la 0 la 100) scade semnificativ odată cu vârsta: în cazul fetelor, de la un scor mediu de 65,6 la vârsta de 11 ani, la 52 la vârsta de 13 ani, respectiv 49,4 la 15 ani, iar în cazul băieților de la 71,8 în cazul celor de 11 ani, la 65,4 în cazul celor de 13 ani și 61,7 în cazul celor de 15 ani. Același raport al OMS relevă o serie de probleme legate de bunăstarea emoțională a copiilor români: mulți dintre ei au probleme frecvente legate de somn (cu o incidență care ajunge la peste 41% în cazul fetelor de 15 ani) se simt frecvent nervoși (cu o incidență de până la 57% tot în cazul fetelor de 15 ani), se simt singuri frecvent sau în permanență (32% din fetele de 15 ani). Datele disponibile cu privire la comportamentele de risc la copii și adolescenți argumentează solid nevoia unor intervenții rapide, prin programe solide de prevenție și limitare a riscurilor la care sunt expuși cei mai tineri dintre cetățenii României.”)

8. Copiii români vor să emigreze („Peste jumătate dintre copiii români (55,1%) își doresc să plece din țară și să se stabilească peste granițe, în vreme ce o treime dintre aceștia și-ar dori să-și continue studiile în străinătate. Printre principalele motive care i-ar determina să emigreze se numără oportunitățile legate de educație (26,3%), neîncrederea sau nemulțumirea față de condițiile de viață din România (21,9%).”)

9. Protecția copiilor împotriva abuzului sexual („În România, conform Consiliului Superior al Magistraturii (2020), în medie, 80% dintre cele 18.549 de sesizări cu privire la fapte penale de abuz sexual cu victime minore (1 februarie 2014-29 iulie 2020), mai puțin de 20% (3.496) au fost finalizate prin trimiterea în

judecată a agresorilor, iar pentru două treimi (12.636) au fost adoptate soluții de clasare. De asemenea, a fost evidențiat faptul că instanțele judecătorești și parchetele nu urmează o „practică stabilă și coerentă”, conform solicitării Consiliului European, încadrarea abuzului sexual comis asupra copilului la „viol” ori „act sexual cu un minor” fiind supusă hazardului.”)

10. Dreptul la participare a copiilor în luarea deciziilor care-i privesc („În ceea ce privește implicarea copiilor în viața comunității, conform legislației actuale, nu există obligativitatea înființării unor structuri consultative ale copiilor. Autoritățile locale au făcut eforturi sporadice de înființare a unor structuri de consultare a tinerilor, omițând dreptul la participare a copiilor.”).

Organizația Salvați Copiii România propune și soluții imediate:

- o Consolidarea serviciilor de asistență socială pentru identificarea precoce a situațiilor de risc pentru copii, printr-o bugetare constantă și în acord cu nevoile locale;

- o Întărirea cooperării inter-instituționale dintre serviciile de asistență socială și școli pentru asigurarea de servicii de suport pentru copii cu părinții plecați la muncă în străinătate;

- o Dezvoltarea serviciilor de educație timpurie, în special în mediul rural;

- o Creșterea investițiilor economice în comunitățile rurale;

- o Extinderea programului național „Masă sănătoasă în școli”, începând cu anul școlar 2025-2026, pentru fiecare copil în creșele, grădinițele și școlile din comunitățile vulnerabile economic (în special în unitățile de învățământ din mediul rural și urban mic);

- o Reglementări pentru asigurarea de către autoritățile locale, în fiecare comună, a unei echipe mixte de informare și intervenție integrată formate din: asistent medical comunitar, asistent medical și asistent social;

- o Acoperirea, din surse bugetare centrale sau locale, a costurilor de transport spre orașe la medicul specialist pentru gravidele vulnerabile din comunitățile dezavantajate;

- o Educație pentru sănătate începând cu perioada preșcolară și pentru sănătatea sexuală și a reproducerii cât mai timpuriu (după modelul de intervenție dezvoltat de Salvați Copiii);

- o Îmbunătățirea calității și echității în educație prin atragerea și reținerea în mediile dezavantajate socioeconomic a cadrelor didactice pregătite și motivate profesional;

- o Asigurarea predictibilității în alocarea resurselor financiare în educație și respectarea obligației legale de alocare bugetară a minimum 15% din cheltuielile bugetului general consolidat pentru educație;

- o Sprijinirea școlilor în procesul de creare a grupurilor de acțiune anti-bullying din școli;

- o Asigurarea numărului optim de medici și asistente de neonatologie și moașe, pentru a combate mortalitatea infantilă;

- o Dezvoltarea serviciilor sociale și a instituțiilor implicate în protecția copiilor împotriva abuzului sexual și pregătirea specialiștilor (asistenți sociali, psihologi, polițiști, procurori, judecători) în acest sens;

- o Extinderea la nivel național a programului Barnahus dezvoltat de Salvați Copiii și DGASPC Sector 6, singurul în măsură să asigure audierea și protecția copiilor victime ale abuzului sexual;

- o Adoptarea de către Parlamentul României a celui de-al 3-lea Protocolul facultativ privind Procedura comunicării la Convenția ONU cu privire la drepturile copilului.

- o Crearea de echipe multidisciplinare formate din profesori-logopezi, profesori psihopedagogi, kinetoterapeuți, consilieri școlari, psihologi școlari, analiști comportamentali, asistenți sociali și cadre didactice de sprijin și itinerante, pentru elevii cu CES.”

În prezentul articol am pomenit de viziuni, misiuni și (eventuale) soluții înaintate de specialiști în diverse domenii cu relevanță deosebită din punct de vedere social. Ce concluzii întrevăd eu, ca răspuns la preocupările personale?

Că vreau să știu când (și dacă!) aceste soluții vor fi aplicate, dacă aceste misiuni vor fi îndeplinite, dacă aceste viziuni vor fi concretizate.

Că vreau să știu dacă (și când!) decidenții, indiferent de culoarea lor politică, vor conlucra pentru remedierea disfuncționalităților existente în Educație și în Protecția Socială, dar și în celelalte sectoare cu impact umanitar, centrate pe bunăstare, sănătate, familie, dezvoltare personală.

Că vreau să știu, adică să învăț în acord cu propriul potențial, pe care să-l pot pune în slujba binelui comunității.

Că vreau să știu, indiferent din ce generație fac parte, în afara etichetelor ce consideră că mă definesc ca om!

Surse bibliografice:

Analfabetismul funcțional din România depășește 50% și aceasta nu este cea mai mare problemă a sistemului educațional din România – cercetătorul Dacian Dolean - Edupedu.ro

Radiografia situației copilului în România, în 10 puncte esențiale. Salvați Copiii România cere Guvernului un plan de măsuri - Stirileprotv.ro

Tabelul generațiilor X, Y (mileniali), Z și Alpha | Află din ce generație faci parte și ce înseamnă, în funcție de anul nașterii (cancan.ro)

The Dark Side of Generation Z (msn.com)

Virgiliu GHEORGHE

BUCURIA REÎNTÂLNIRII

Nu e greu de observat că așa-zisa „distracție” a înlocuit tot mai mult cuvântul „bucurie”, mai ales în rândul noii generații. Dar există o diferență între ele, cel puțin una care surprinde esența lor.

Distracția este asociată adesea cu plictiseala și tristețea, mai cu seamă când nu izvorăște sau nu naște bucurie. Bucuria însă ne aduce aminte de copilărie, ne veselește sufletul și ne dă putere să mergem mai departe. Viața noastră se hrănește cu bucurii mai mici sau mai mari, de aceea și sărbătoarea este unul dintre ingredientele de bază ale unei vieți fericite. Și, până la urmă, ce caută sufletul omului cu adevărat în viața aceasta: distracție sau bucurie?

Oamenii nu sunt triști pentru că sunt săraci, deși sărăcia nu este un motiv de bucurie. Am cunoscut mai mulți oameni fericiți printre cei săraci decât printre cei cu averi mari. Și, ca o paranteză, adevărații monahi sunt cei mai fericiți, deși nu stăpânesc mai nimic în lumea aceasta. De asemenea, am văzut bolnavi, chiar oameni condamnați practic la moarte de o boală gravă, bucurându-se. Da, iar o bucurie ca a lor nu mi-a fost dat să văd prea des în viața aceasta. Am cunoscut orbi și șchiopi, oameni simpli care abia aveau după ce bea apă, oameni lipsiți de mâini sau picioare, bucurându-se mai mult decât toți ceilalți pe care îi întâlneam. Dar și copii am cunoscut, copii cu handicap, fie fizic, fie mental, care răspândeau în jurul lor voieșie și dragoste. Parcă nu-ți mai venea să te desparți de ei, deși, când îi vedeai așa neputincioși și lipsiți de viitor, îți venea ție să

plângi. Ei însă nu erau triști pentru neputința lor.

Pe de altă parte, am văzut în viață, oameni cât se poate de triști, mai ales tineri. Și o spun cu durere, pentru că pe unii dintre ei i-am cunoscut personal. Tineri triști – chiar dacă nu le lipsește nimic: nici mâinile cu care pot îmbrățișa persoana dragă, nici picioarele care-i pot purta pe munții cei mai înalți, nici ochii care pot vedea lumina soarelui, nici puterea de a rosti cuvinte, nici hainele, nici banii, nici distracțiile sau cele mai multe dintre cele pe care și le-ar putea dori un om obișnuit în lumea aceasta. Atât de triști, încât nu o dată au încercat să se sinucidă, și unii până la urmă au reușit.

Oare din ce material este zămislită bucuria în sufletul nostru? Sau care sunt ingredientele din care se poate găti „mâncarea” care să-ți hrănească aceea bucurie ce nu se identifică cu plăcerea și nu are nimic comun cu distracția. Bucuria care nu trece și nu se pierde, căci așteaptă să fie tot timpul reînnoită, recâștigată sau revitalizată în suflet.

Îmi amintesc de oamenii copilăriei mele și am sentimentul că în chipul lor adăsta mult mai multă bucurie, care parcă abia aștepta să se manifeste cu simplitate, deși nici atunci timpurile nu erau ușoare. Dar lumea parcă știa mai mult să se bucure decât astăzi. Iar bucuria lor față de a celor de astăzi venea, bunăoară, dintr-un fel de smerenie adusă de o viață cu multe lipsuri și fără atâtea prilejuri de a te crede buricul pământului, îndreptățit să le primești pe toate pe tavă. Nu drepturi, nu distracții, nu atâtea și atâtea înălțări ale

minții, încât să te crezi cel mai deștept din lume, deși nu ai citit mai nici o carte.

Dar să nu idealizăm! Lumea în comunism era și ea traumatizată, însă, sincer vă spun, dacă privesc în jur, am impresia că era totuși mult mai sănătoasă. Oamenii erau cu mult mai frumoși, în cele mai multe sensuri ale cuvântului, și nu pentru că trăiau în comunism, ci pentru că nu apucaseră să se alieneze atât de mult cu mijloacele media și de consum.

Un gust al veșniciei

Personal însă pot spune că abia după 1990 am început să conștientizez ce înseamnă cu adevărat să te bucuri în viața aceasta. Parcă ni s-a ridicat un vâl de pe minte, iar acea bucurie naturală, să spunem, din vremea comunismului, s-a transformat când am cântat primele colinde. Se întâmpla undeva în anii studenției. Când mergeam în spitale și le colindam bolnavilor, când ajungeam la casa unor bătrânei care nu mai auziseră de mulți ani colinde și lacrimau, sau când colindam copiilor din orfelinat – atunci am simțit cea mai mare bucurie din viața mea, iar experiența aceasta o trăiam în jur de 50-150 studenți în fiecare seară din zilele premergătoare Crăciunului. Ne bucuram nu numai pentru că aveam ocazia de a aduce bucuria în locurile singurătății și ale durerii, ci pentru că bucuria aceea nu era a noastră, ci era bucuria vestirii lui Hristos, cel Care a venit în lume ca să mângâie și să vindece, ca să dăruiască tot ceea ce are mai multă nevoie sufletul omului: Duhul vieții, duhul Învierii din moartea îndepărtării de Dumnezeu. Simțai că ceva se petrece cu sufletul tău, că devii mai bun, că ai și tu cu adevărat un rost în lumea aceasta, un rost care transcende toate nimicurile unei vieți lipsite, altfel, de un sens mai înalt. Atunci am învățat din practică că idealurile nu înseamnă nimic, dacă dincolo de ele nu este binele pe care îl poți face oamenilor, faptul că poți să le aduci o alinare și o bucurie. Postul Crăciunului trecea, și acea experiență a colindelor era privită de cei mai mulți dintre noi cu multă nostalgie. Am căutat-o apoi în lume, am căutat să o mai trăim la aceeași intensitate. Nu știam atunci de ce, dar numai în Biserică am putut să o mai reținem având același gust al veșniciei. Am regăsit-o în ușurarea spovedaniei, în liturgiile de duminică, în privegherile de noapte, am regăsit-o în tot ce ne apropia de Dumnezeu. Tocmai de aceea ne-am luptat ca și alții ca noi să-L cunoască pe El.

Nu sărăcia, nu boala, nu lipsurile, nu orice altceva ne poate aduce întristarea, cât ne-o aduce păcatul. Îndepărtarea de rostul nostru în lume, acela de a face binele. Fuga de noi înșine prin mijloace evazioniste, prin distracție, ecrane, droguri și toate celelalte similare lor. Or asta înseamnă timp irosit, viața împrăștiată în multe gânduri și dorințe efemere, o părere de sine hipertrofiată de mass-media ce ne hrănește o imaginație bolnavă. Pornografia, sub toate formele ei de manifestare, și agresivitatea, de la jocurile video „nevinovate” până la filmele și știrile unde violența este

justificat și glorificată, toate acestea ne aduc întristare în suflet.

Practic, toată cultura care celebrează plăcerea, de la dulciurile și carbohidrații rapizi care dau dependență și totodată anxietate, până la ideile că bărbatul este femeie sau femeia, bărbat, ori că ești îndreptățit să pui la îndoială și să contesti tot ce a lăsat Dumnezeu bun în lume, însăși existența Lui, acestea toate diseminate în întregul mod de viață, în spațiul noetic confundat astăzi cu cel mediatic al omului modern. Ele ne omoară încetul cu încetul sufletul făcându-l pe omul modern să se gândească tot mai mult la eutanasiu ca o soluție pentru viața sa.

Unii mă condamnă că sunt prea pesimist. Dar la capătul a douăzeci de ani de când am început să scriu și să vorbesc despre efectele orwelliene ale tele-vizionării în viața omului modern, mi se pare, dimpotrivă, că atunci am fost mult prea optimist în raport cu ce am ajuns să constatăm astăzi la generațiile crescute cu televizor și Internetul, mai nou cu telefoane mobile și TikTok-ul.

Un singur lucru ne trebuie!

Da, suntem tot mai săraci, iar anii care vin nu vor fi ușori. Este adevărat că dictatura orwelliană se strânge ca un laț tot mai mult în jurul trupurilor și a minților noastre. Vor fi probabil greutăți mari ce ni se vor părea imposibil de trecut, dar în pofida tuturor acestora, bucuria lui Hristos nu ne-o poate lua nimeni. Nimeni nu ne poate smulge credința din suflet, dacă o întreținem și o hrănim cu cele cuvenite. Nimeni nu poate să ne văduiască de Duhul lui Dumnezeu, cel Care singur poate să ne dăruiască bucuria cea mai mare și fericirea, chiar și în chinuri greu de imaginat, precum ale martirilor din întreaga istorie. Și avându-l pe Domnul, ne vom bucura mai mult atât de lumina soarelui, cât și de munții cei înalți, de florile cu zâmbetul lor atât de frumos și cuceritor, dar trecător ca însăși viața noastră. Ne vom bucura de copiii neatinși de duhul lumii, neînrobiți de demonul ecranelor, despre care Domnul a spus că de nu vom fi ca aceștia nu vom intra în Împărăția Lui.

Așadar, un singur lucru ne trebuie ca să câștigăm bucuria care nu pierie, iar acela este ca în toată vremea să lucrăm la cultivarea în Dumnezeu a minții noastre, fie prin slujbe și rugăciuni, fie prin fapte bune și îndurere sau compătimire cu durerile lumii, fie prin gândul smerit și așteptarea Domnului, a zilei vieții ce va să vină.

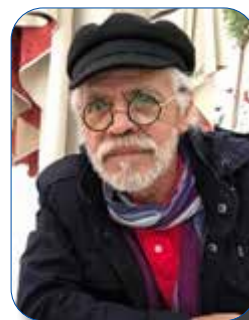
Articol publicat în revista „**Familia Ortodoxă**” nr. 179 (decembrie 2023)

TRADUCERI DE POEZIE ÎN FORMĂ FIXĂ

Într-una din trecerile prin lașul studenției sale poetul chilian Mario Castro Navarrete, acest adevărat hidalgo al cuvântului ziditor, a tradus în limba spaniolă și unele sonete ironice ale prietenului său M.B.B. împreună cu care a scos și volumul Poeme ironice (Poemas ironicas)

SONETUL CHEFLIULUI POCĂIT

În cântece rostogoleam pahare
Cu lăutari, amici și niscăi fufe,
Râdeam de-orice ca în comedii bufă
Și era totul vis, ori desfătare.

În drum spre casă rătăceam prin tufe...
Mai adormeam cu nasul în vreo floare,
Sau altceva extras dintre picioare,
Spre zori fiind mai moi ca niște rufe.

Dar ca un fum trecură, iată, anii...
Cât despre cârciumi, lăutari, ori fete,
De mult nici nu mai vreau s-aud măcar;

Beau doar sifon, sau apă, ca bibanii,
Nevastă am și un ficat cu pete
Și-n vis mă-mbăt, din ce în ce mai rar.

SONETUL SUPUNERII PIERDUTE

În Biblie ni se spune că femeia
Mereu supusă trebuia să fie
Și nu era doar vorbă pe hârtie;
Făcea copii, mâncare, vorba ceia...

Îți suporta și câte o beție...
În pat, subtil, îți aprindea scâteia,
Iară la mă-sa nu fugea cu cheia
Când pumni îi mai cărai... așa, să fie...

Trecut-au vremuri însă cu toptanul
Și-acum femeia-i stirpe îngerească.
Noi? Niște sclavi, trufași precum curcanul...

Scăpare-ar fi, prin pronia cerească,
Și am putea chiar să refacem planul,
Dar cin` mai știe-n Biblie să citească!?

SONETO AL JUERGUISTA ARREPENTIDO

Cantando vaciábamos los vasos
Con cantantes, amigos y algunas mujerzuelas
Nos reíamos de todo, como en las comedias
Y todo era un sueño o bien un deleite

Camino a casa nos perdíamos entrmatorrales
Y a veces dormíamos con la nariz en alguna flor
U otra cosa sacada entre las piernas
Hacia el alba siendo más lacia que la ropa de lavar

Más como un humo pasara, he ahí, los años
En cuanto a los bares, cantores, o chicas,
Desde ya hace mucho ni quiero ni siquiera oír;

Bebo solo soda, o agua, como los peces,
Esposa tengo y también un hígado atrofiado
Y en sueños me emborracho cada vez menos.

EL SONETO A LA SUMISIÓN PERDIDA

In la Biblia se dice que la mujer
Siempre debe estar sumisa
Y no es cuestión solo del papel;
Educar a los niños, hacer comida, ... así es

Soporta tus borracheras
En la cama con disimulo, te saca chispa
Y no se escapa con la llave adonde su madre
Cuando puñetazos recibe...amén, así es...

Pero el tiempo pasa sin límites
Y ahora la mujer es un ser angelical
¿Nosotros? Unos esclavos, soberbios como el pavo real...

La solución sería, la ironía celestial
Y podríamos rehacer el plan
¿Pero quien la Biblia lee hoy ?

Lăcrămioara-Iolandina IVAN

EU, RESTUL LUMII ȘI CATRENELE...

Vineri, 22 decembrie 2023, pe la ora 11:30, la Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad, în sala „Alexandru Ioan Cuza”, a avut loc un eveniment cu multe și cu de toate: lansarea cărții „Eu și restul lumii” a scriitorului Silviu Man, prezentarea și plecarea în cadoul de Crăciun a revistei „Viața Noastră” nr. 61, concerte de colinde, de muzică populară, tradiții specifice sărbătorilor de Crăciun, într-un cuvânt ce are mai bun Bârladul și împrejurimile. Prilej care mi-a dat de treabă, să fac și eu cadouri de Crăciun participanților. Ce altceva decât un catren. Să ne întoarcem în 2023...

1.Eventimentului

Pentru cel ce se pricepe azi cu **Imnul** se începe
Ca toți să ne amintim pe Eroii să îi cinstim.
Revoluția-am trăit și azi e de... povestit,
Reculegere-un moment la tot omul ce-i prezent !

2.Nicolaie Mihai, magistrat pensionar, președintele CARP

Programul îl întocmește; nimeni oare nu cârtește ?
Și cum vrea se execută; chiar de unii mai discută !
Adună artiști mulțime, spectacolul ore ține,
Dar când este calitate treci ușor și dai la spate !

3.Ansamblului folcloric „Răzeșii”, Pogonești „Dalbe și iar dalbe” ne prezintă-n salbe

Colinde vechi ce-s păstrate și de bărbați colindate,
În ținută uncați, lăudați și căutați,
În județ sunt o mândrie, au un loc și-o datorie !

4.Silviu Marian Man, bârlădean, inginer zootehnist, autorul cărții

Pe-aragaz, în pandemie, i-a venit așa să scrie
Pentru că a isprăvit filme vechi de urmărit.
Se vede că n-avea treabă, scrie „pozne” și postează
Și-astfel cartea a ieșit; cam asta ne-a deslușit !

5.Carolina Boroș, profesor de Limba și literatura română

Cică FB-ul i-o stradă ce-are case, ochi să vadă;
Man, Creangă contemporan, cum s-ar zice, e baban,
Stilul lui e captivant, comic și deloc savant,
Iar limbajul colorat incită la lecturat !

6. Ion Dobrin, profesor de Limba și literatura română de... 26 de ani

Personaj e autorul, el este și naratorul;
Din cea Epocă de Aur amintirile-s tezaur;
Critic este cititorul, stilu-i cel ce face omul,
„Cataroiul” a-nvățat, e expert necontestat !

7. Vasile Chelaru, comisar șef de poliție (rez), scriitor
 Man nu scrie-ntâmplător, dozaj și subtil umor;
 Cu emoții relatează, „cocoștârc” se deplasează;
 Folosește arhaisme, găsești regionalisme
 Și uite nu te plictisești până Cartea nu citești !

8. Lucia Munteanu, pensionar, profesor de Limba și literatura română

„Caiafa” a abordat-o, cafeaua a preparat-o
 Și-ntr-o atmosferă sfântă, prin cea carte ce cuvântă,
 A trecut prin trei etape, de departe la aproape
 În capitele ce-arată cum era cândva, odată !

9. Alexandrina Pascal, pensionar, profesor de Limba și literatura română

A-nceput sublim și bun, Cartea-i dar de Moș Crăciun;
 Are stil și-acel ceva, te prinde de undeva;
 Grafic, întâi se citește, emoțional țintește,
 „Mâncăul” e-n Pardesiu lucrat artă, știți și știu !

10. Lăcrămioara-Iolandina Ivan, pensionar colindător

„Bună vremea la fereastră” pe aici la dumneavoastră
 V-am adus ca în povești un colind de la Drujești.
 La „Nuntă” voioși ne-am dus la minunea Lui Iisus,
 Și ne bucurăm cu toți de copii și de nepoți !

11. Neculai Ghețau, pensionar, profesor de muzică, 89 de ani...

„O brad frumos” azi te cântăm, pe prof noi îl lăudăm
 Că la vârsta-i, nu se lasă, e activ și încă-i pasă !
 „Astăzi S-a născut Hristos”, tot creștinu-i bucuros
 „Colindița” c-am cântat cu Ghețau am colindat !

12. Andrei Dumitru, învățător pensionar

„Mi-e dor”, ne spune-n poezie și oare cine nu o știe
 Ce vremuri am trăit odată, așa frumos, ca niciodată.
 Învățătorul e un sfânt ce-aduce pe acest pământ
 Lumina-n suflet de copil călcând sfios, pășind tiptil !

13. Lucia Munteanu și prezentarea Revistei „Viața Noastră”, nr. 61

Doamna trece în revistă tot ce-i scris și ce există;
 Urări, zile sărbători, fel de fel de scriitori
 Care pun din suflet bun ce ne-aduce Sfânt Crăciun.
 Puneți mâna și citiți, prin citit vă-mbogățiți !

14. Mihai Luca, gălățean, absolvent al Academiei de Marină, psiholog

A venit în aste locuri și-a văzut emoții, focuri,
 O mare de inimi care, aici, nu bat la-ntâmplare.
 Ziua Mamei e mereu cu-a Mamei Lui Dumnezeu,
 Nici când noi să nu uităm, acasă să ne-nturnăm !

15. Pentru Oaspeții de Seamă

Diplome de Excelență pentru muncă și prezență
 Au primit azi Carolina, Silviu și cu Iolandina,
 Luca Mihai și Ghețau, Pogonești cu neamul său;
 Din ei, trei medaliați, de restul necontestăți !

16. Concluzii

Am fost și colindători, la ai noștri, vestitori,
 Dar am fost și colindați tot de-ai noștri, români frați;
 Și aflăm împreună ce înseamnă-o Carte Bună,
 Ce este Prietenia, Darul și cu Omenia !

Carmen Bulzan – Douăzeci de poeți pentru o antologie

Petruș ANDREI

Două superbe Antologii de poezie contemporană românească: „Poeme peregrine” („Poemas peregrinos”), ediție bilingvă româno-spaniolă (Turnu Severin, „Kult”, 2023) și „Poemas peregrinas” (Independently Poetry, 2023, „Cima Colección”, Waco, Tx-Santiago de Chile-Mendoza) apar sub semnătura și traducerea în limba lui Cervantes a d-nei prof. univ. dr. Carmen Bulzan Peregrina, membru titular al Academiei „Leopold Sedar Sendhor” din Milano, Italia.

Antologia în limba spaniolă beneficiază de o prefață semnată de Luis Cruz-Villalobos. Mbele Antologii au două moto-uri: „Poezia – trandafirul ce crește în potir de aur sufletul frumos” (Mihai Eminescu) și „Poeții pot fi definiți ca ființele care știu cel mai bine să spună ce-i doare.” (Pedro Salinas Serrano)

Cele două Antologii evidențiază opera poetică a 24 de poeți români contemporani.

Câte zece poezii din opera fiecărui autor dau măsura talentului acestora.

Unii poeți au predilecție pentru versul alb, prin care chiar orice român poate deveni poet, după zicerea „Bardului de la Mircești.”

În civilie, poeții incluși în prezenta antologie sunt profesori, preoți, ziariști îmbogățind limbajul poetic cu cel profesional.

Temele și motivele poetice sunt cele de când lumea:

menirea poetului și a poeziei în societatea contemporană;

atitudinea semenilor față de artiști în timpul vieții acestora și după trecerea lor în eternitate;

dialogul arghezian, rilkenian cu divinitatea;

iubirea dintre bărbat și femeie, celelalte așa-zise „iubiri” fiind, de fapt, niște anomalii;

- dragostea față de patrie și de limba română;

condamnarea societății și a regimului de atunci, că nici cu cel de azi nu mi-e rușine;

singurătatea alergătorului de cursă lungă și multitudinea sentimentelor care îl încearcă: bucurii, tristeți, visuri, îndoieli, reușite și eșecuri, idealuri...

moartea ca aspirație și presentiment;

bucuria creației ca izvor divin;

istoria, natura, școala, educația ș.a.

Autorii sunt oameni serioși, umorul sau sentimentul ludic lipsind din creația lor într-o „țară tristă”, cum spunea poetul toamnelor insalubre.

S-a ivit, după prima lectură, „Problema spinoasă a nopților” (Geo Dumitrescu) următoare, necesară redactării acestei lecturi empatice.

Universitara Carmen Bulzan, (Carmen Peregrina, ca poetă), cu o bogată experiență didactică, dovedește profesionalism și pragmatism.

Fișa de autor prezintă portretul poetului antologat, un scurt citat dintr-o referință critică, un succint C.V. strict necesar și poeziile semnificative.

Nu ne propunem să comentăm fiecare autor în parte, din motive lesne de înțeles; despre unii autori am scris deja recenzii, eseuri, cronici în cele trei volume de „Lecturi empatice” (vol. I, Editura Sfera, Bârlad, 2015; vol.

II, „Lecturi empatice basarabene”, aceeași editură, 2019 și vol. III, „Dăinuirea prin cuvânt” (lecturi empatice), „PapirusMedia”, Roman, 2020) însumând 1108 pagini de critică literară.

Prin selecția făcută, autorii și-au înveșmântat poeziile în haine de duminică.

Avem de-a face cu poezii de idei și mai puțin de sentimente, poezii ale esențelor, cu intarsii mitologice din Grecia antică sau din fascinanta Românie.

Unele poezii par de dicționar sau din dicționar, înțelesul lor rămânând la latitudinea (sau longitudinea) cititorului.

Ne-am obișnuit, de la Maiorescu citire, ca poezia, asemeni unei femei frumoase, să poarte podoabe (stilistice), multe creații fiind de-a dreptul sărace: „Prima condițiune dar, o condițiune materială sau mehanică, pentru

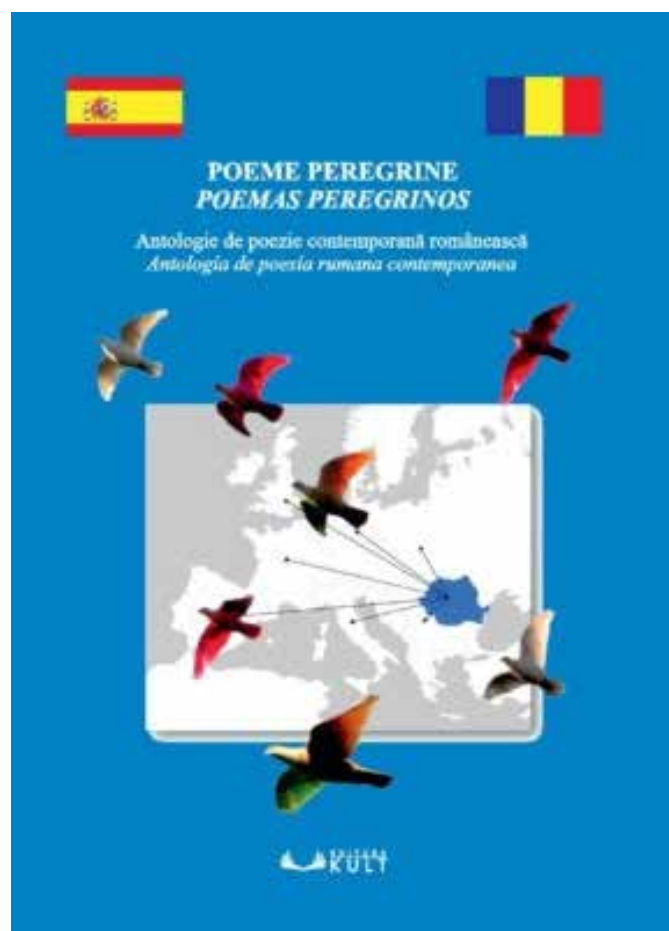
ca să existe o poezie în genere, fie epică, fie lirică, fie dramatică, este ca să deștepte prin cuvintele ei imagini sensibile în fantazia auditoriului.” (Titu Maiorescu – „O cercetare critică asupra poeziei române de la 1867” în „Critice”, vol. I, E.P.L., București, 1967, p.12)

Unii autori au primit premii și distincții, atât în țară cât și în străinătate, de la instituții de prestigiu, cu certificate de noblete semnate de scriitori de renume mondial, ceea ce e bine pentru români și pentru România lui Eminescu, a lui Brâncuși și a lui Enescu, nu cea a maneliștilor.

„Romanticul Petruș Andrei, rezident în Moldova de mijloc (dar cu rădăcini nemțene), a trecut prin Dante și Petrarca, pe care-i invocă, prin Eminescu și Voiculescu fiind la curent, deopotrivă, cu sonetistica actuală. (Acad. Constantin Ciopraga) Acad. Theodor Codreanu în Prefața la volumul „O sută și una de poezii” (Editura Academiei Române, București, 2022) adaugă celor spuse de „Profesorul de profesori”: „Din miere pare croită și ființa umană a lui Petruș Andrei. Altfel zis, el e un sentimental neoromantic, nu lipsit de tristeți și melancoliei bacoviene, trăite într-o provincie care te poate condamna la anonimat.”

Mierea din trestii de cuvânt

Mugure
de strugure
sub cununi de raze crești,
între spini
dureri s-alini

un cuvânt
de legământ,
între două inimi dor,
început
de cânt durut
și în munte alb izvor;

mugure
de strugure
încălzit de soare sfânt,
lacrimă
de patimă,
miere-n trestii de cuvânt.

Poeta Carmen Bulzan (Peregrina) ne dă „Măsura iubirii” („La medita del amor”) amintindu-ne de Magda Isanos:

„Doamne, fă-mă ca Dalila vicleană
Când o da geană prin geană,
Să-i aflui taina și să-l robesc
Visului meu pământesc.”

Iar Carmen Bulzan:

„Cum să-l seduc, cum să-l vrăjesc,
Fără să-l supun, nici să-l silesc”

Cheia înțelegerii se află în distihul final: „Dacă învățătura ce Ți-o cer e o cuadratură,/ atunci, Doamne, doar Tu ești a iubirii măsură.” (p.114)

Ca dovadă că filonul romantic încă n-a secat, multe creații sunt construite pe antiteze: lumină-întuneric, eu-noneu, efemer-etern, zi-noapte...

„Călătorul albastru” Viorel Dinescu dedică un „Imn soarelui” după care, făcând „Radiografia personajului”, caută „Buruieni de leac” pentru „Francesca da Rimini” și Paolo Malatesta spre a dăinui peste veacuri prin iubire:

„Cum ne strigau pe nume toți copacii!
O, Paolo, prin veacuri n-am uitat
Sărutul tău de moarte-nfiorat,
Cum ne strigau pe nume toți copacii!”

Poetul Spiridon Popescu trece „cum îl taie capul” pe orice culoare a poeziei. Prieten cu bunul Dumnezeu, Îl roagă de la inimă la inimă:

„Doamne, dacă-mi ești prieten,
Cum Te lauzi la toți Sfinții,
Dă-i în scris poruncă morții
Să-mi ia calul, nu părinții.

.....
Dă-i în scris poruncă morții
Când și-o ascuți pumnalul,
Să-l înfigă-n mine, Doamne,
Și să-mi lase-n viață calul.”
Și poezia desigur.

Preotul-poet Președinte al Institutului Român de Teologie și Spiritualitate Ortodoxă din New-York, este „O

personalitate polivalentă de o energie impresionantă." Poezia sa este „cu preponderență, una de cunoaștere chiar în plină experiență existențială, dramatică din „Semnul Isar”, cu avantajul de a nu se rătăci niciodată în gnoză. De la îndoiala carteziană și apofază teologică la imnul liturgic, acesta este cercul/ drumul ființei lui Teodor Damian. Dacă „maturii” (ateii) pot rătăci drumul, cum s-a întâmplat în comunism (dar nu numai), copiii sunt aceia care duc vestea întrupării Cuvântului: „Copiii mergeau înainte și strigau/ că Domnul este aproape, Domnul vine/ Ecoul străzilor cântecul lor repeta/ în arlechini dureau durerile de mâine./ după copii, bătrânii mergeau din casă în casă/ și sfîșteau sub pașii lor pământul/ și băteau pe la ușile Domniilor Voastre:/ Îl primiți pe Cuvântul? Nu! Nu-L primim pe Cuvântul. („Copiii mergeau”) (Apud Acad. Theodor Codreanu în prefața „De la teologia icoanei la poezie” la volumul „O sută și una de poezii”, Editura Academiei Române, București, 2022)

Poeta Florina Zaharia (n.1975) este președintele Filialei Sud-Est a Uniunii Scriitorilor din România. Volumele de versuri publicate până în prezent i-au

adus numeroase premii și recunoaștere națională și nu numai. Din „Jurnal, aflăm că „Așteptarea” este „Ceva ce nu atinge decât înnodând bătaile aripilor.” Cu sinceritate și inocență, poeta Florina Zaharia mărturisește „Nu știu cine subț” dar afirmă apoi cu tărie că „Sunt liberă.” Având deplină libertate, idealurile sale nu sunt de neatins: „Voi salva planeta/ voi elibera gâzele de rochie/ voi elibera păpșile din cutiile muzicale.” (op.cit. p.624)

Citim și recitim din antologia prezentă, și vă sfătuim și pe dumneavoastră s-o faceți, poezii de Petru (Petruș) Andrei, Veronica Balaj, Constantin Barbu, Simion Bogdănescu, Cătălin Bordeianu, Carmen Bulzan, Leo Butnaru, Theodor Damian, Ion Deaconescu, Viorel Dinescu, Alexandru Drăghici, Mihai Firică, Dumitru Găleşanu, Maria Grădinaru, Mihai Octavian Ioana, Nicolae Jinga, Ioan St. Lazăr, Nicolae Neagu, Sever Negrescu Negrești, Spiridon Popescu, Vasile D. Suci, Robert Șerban, Clara Georgeta Tîrcă și Florina Zaharia.

Le urăm poemelor lor, asemeni autoarei Carmen Bulzan, „Mergeți cu bine, poeme peregrine!” („Poema peregrine, buen camino!”)

Cântecul lebedei

de **Zaharia Stancu**

M-am întors într-o zi în sat
Să mai adoarmă în mine tristețea
Și toți salcâmi m-au întrebat
Unde? Unde ți-e tinerețea?

Am pierdut-o – le-am spus – am pierdut-o demult,
Zi cu zi am pierdut-o și noapte cu noapte.
Mi-au mâncat-o orașul plin de tumult
Și cântecele toate rostite în șoapte.

Am vrut să văd casa în care-am crescut,
Poarta a rămas zăvorâtă.
De ce te-ai întors? Ce mai cauți aici?
S-a răstît la mine o umbră urâtă.

Nu te speria, i-am răspuns, n-am să-ți cer
Nici pâine, nici struguri, nici rodii,
Doresc doar atât: să-mplinesc
Ce e scris în străvechile zodii.

Am să cad într-un somn adânc,
Cu nimic n-o să te mai supăr,
O să mă schimb într-o trestie
Ori poate într-o floare de nufăr.

O să mă urc pe-o creastă de nor,
Cu norul să mă duc pân' la soare.
Să suflu printre buze în el
Să ardă mai repede și mai tare.

Am să călătoresc cu norul apoi,
Mult mai sus și mult mai departe,
Poate că voi ajunge într-o zi la o stea
Pe care să fie și viață, și moarte.

Miezul Universului o să-l caut,
Va fi de aur? Va fi de rubin?
Când eram tânăr, aveam ochii
Albaștri ca lanul de in.

Acum, ochii mei sunt tulburi de tot,
Prea mult i-am ținut scăldați în lumină.
Văd cu ei lumea prin care-am trecut
Și lumea care e pe drum și-o să vină.

Roxana GALAN

Furcile caudine ale debutului, sau „arta” de a încerca

Volumul „Ecou” de Florența Carp, apărut la Editura Sfera, Bârlad, 2023, încearcă să denunțe o altă voce în lirica locală.

Începutul e firav și neconvincător, autoarea încercând să se apropie de o problematică universală, însă textul e greu de stăpânit ca stil.

În poeziile „Ecou” și „Bunicii” versul sau sugestia poetică e greu încercată de un lirism ușor naiv, dar, după „Rămas bun, August”, în care prima strofă scârțâie în metrică, apoi începe să curgă bine, autoarea atacă problema timpului: „Sfidând și timpul care plasa-și țese/ Și tot te străduiești văzând că-ți iese/ (...) Cum toate trec, la fel tu ai trecut.../ (...) Și pentru că de tine-mi va fi dor/ Pe raft îți voi păstra un colțisor./

Mai bine structurată, poezia „Gând” îmbină descriptivul cu meditativul, iar vântul, personificat, compune o melodie: „Vântul ce adie, gândul îmi ghicește/ Și la mine-n plete pare că se-oprește./

„Trăim puțin” demonstrează o mai mare stăpânire a muzicalității, care deschide calea spre poemul meditativ, dar rămâne la nivelul constatării. Iată câteva reușite: „...goană nebună/ ...în suflet știu că-i furtună.”

O discuție între anotimpuri, impresionează prin imaginea personificată a celor două perioade ale anului, desprinse parcă dintr-o poveste versificată: ceva între poezie și proză, sugerând lirism.

„Lumea mea” în schimb, mă face să întrezăresc un „stil”, pe care autoarea ar trebui să-l rafineze, să-l modernizeze, scurteze, dar îmi plac imagini ca: „Privesc la floarea albă de cireș” o veche prietenă a liricii, dar asociată cu „...i-aș tot da refreș” dă bine, apoi nimic nu mai e forțat: „Cu suflet tânăr dar de ani bătrână/lubesc să merg desculță în țărână.”

Ispita de a scrie e depistată în poezia „Insomnie”: „Privesc chiorăș spre-o foaie de hârtie/Și parc-aș scrie./ O stea sclipește, la fel și autoarea: „Și cu nădejde în telepatie/ Aș vrea, un suflet drag ascuns în ea să fie/, urmează un final reușit: „Îi dau ignor rețelei despre viață/Și-ncerc să-adorm, acuș e dimineață!//”

Avem și „Iubiri” cu strofe reușite, uneori ușor forțate; aș fi făcut două poezii: mai ales ultimele trei strofe, mai sugestive și primele fără strofa cinci, dar asta e o părere.

Apropierea de spiritul patern e clară și autoarea își dorește să afle mai multe despre lumea de dincolo: „Deși aș vrea și tare mi-ar plăcea...să știu/ Cum e acolo-n lumea ta./

Îi cere Moșului Crăciun „Copilăria” ce reprezintă pentru Florența Carp ușa către Rai. E o poezie a lucrurilor simple, din care emană o teamă pentru ziua de mâine. Autoarea pare un suflet ancorat în trecut, care nu vrea, sau nu poate să încerce un salt spre viitor; doar acceptă ce i s-a dat: „Ne revem la anul viitor/Tu negreșit și sigur nu lipsești,/Eu sper din suflet să mă regăsești.”

Poezia „Eu” ne dezvăluie oare, prea mult din eul liric? Autoarea cultivă vechi concepte moștenite din bătrâni, care ar trebui valorificate mai mult.

„Odă tatei” e o poezie clasică reușită. Are tot ce-i trebuie: ritm, imagine

cu valoare simbolică, sugestie, meditație: „La cimitir, un vânt scârțâie poarta/Sub cruce, la intrare, doar metata./ (...) Gândesc, ce forfotă o fi în cer/ Și ce se-ntâmplă acolo-i un mister./ Mă doare gândul/ Și-l văd pe tata așteptându-și rândul/... știe cine-l strigă./ Și chipul lui i-atâta de blajin!/ Simt o dorință parcă, să mă-nchin/ Peste umbra tatei, chiar în față/...rămân înmărmurită și mă-nchin/În așteptarea paștelui blajin./

Amurgul pe deal e prea evident eminescian.

În „Aș cumpăra” iar scapă banalul de sub sugestie! E „periculos” zic eu, dar în „Arca lui Noe” sugestia meditativ-poetică acoperă, știutul, banalul, cel puțin la început: Plutește-n derivă arca lui Noe/Uităm să fim buni când e nevoie/Când fiecare-și urmează scopul/Eu cred că în lume deja e potopul/. Strofa patru cade în derizoriu: „...suntem tot mai răi, am uitat să fim buni”/ Ar trebui căutată mai mult sugestia, altfel textul pare o simplă versificare; ceva ce s-a mai spus de sute de ori. Cititorul se așteaptă să fie surprins, impresionat, sensibilizat.

Autoarea încă e în căutare și ar fi bine să încerce să experimenteze alte zone ale liricului, poate cele abisale, să mai scurteze unele poezii.

„Vorbindu-i toamnei” poate fi o poezie educativă pentru copii.

Amintiri fulgurante ne transmit bucuria copilăriei apuse și regăsite: „Păpușa din păpușoi” stârnește asemeni „madlenei” proustiene o rememorare din vârsta fericită: „Ne-a învins tehnologia/dar n-am uitat jucăria.”

Floreța Carp poate avea și ton ironic: „Mi-a făcut viața pictură/Și mi-a zis să tac din gură(...)...să stai cuminte/Ca să dai bine la poză/(...)Și-am simțit-o cum vibrează/În timp ce mă modelează./

„Pictura vieții” e mult mai bine „condusă”, o compoziție stăpânită corect, sugestiv, îndrăznesc să o numesc „stilul”, calea care ar putea-o defini ca autoare.

Apare uneori și revolta, protestul ce reiese din dezamăgiri și o deschisă observație a lumii, ca în „Străin de urban:”

La mijlocul volumului întâlnim versuri dedicate Dumnezeirii; o altă variantă inspirată de Tatăl Nostru -s-au scris deja multe...autoarea discută cu Dumnezeu, vorbește despre destin, în care pare că și crede, își reconfigurează portretul în „Profil”-destul de reușit-de realist, găsește sensul vieții prin harul ce i s-a dat: „Deschis-a Floreța ochii la lumină/Și s-a unit întreg Universul/Și cu blindețe i-a dăruit versul/Și-n sufletul ei

simte-acum bucurie/ Că dăruiește cu drag, poezie./ O altă meditație, în „Viața” ne descrie parcursul unui om ce e dispus să-și înțeleagă rostul: „Eu sunt profesorul vieții mele” și, chiar de viața i-a dat „restanță”, e gata să învețe.

În „Părinții” înregistrăm tentația experimentului-schimbarea registrului- apropiat de cel popular, dar revine la cel ce-i definește sufletul mângâiat de „acasă” de „Eternul meu cântec/Modest, liniștit, potrivit/Acasă e totul E hit”/, sunt gânduri ce nasc „dureri mocnite”; își cunoaște defectele, se mângâie întru credință, descoperă „harul primit în vis...și se pune pe scris.”

Floreța Carp simte nevoia de a evada, dar se întoarce în locul unde se simte bine, singură. Se apropie de propriul suflet, îl simte, îi vorbește, îl dezvăluie, cere primăverii să-i redea pofta de viață, împletind „mănușa vieții”, pe care toți o purtăm (inspirată metaforă). Dorește să se mai nască o dată pentru a resimți apropierea mamei, bucuria copilăriei...

Volumul urcă în calitate cu încercări și scăpări.

Cugetând asupra problematicii ontologice găsește expresii lirice de mare forță, dar, uneori spusa le banalizează.

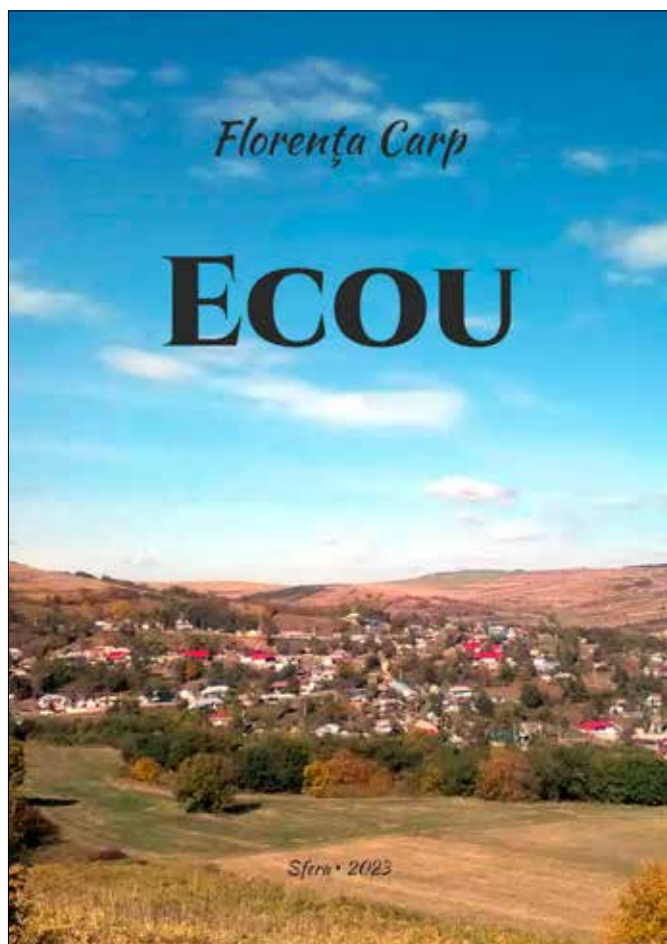
Dacă își dorește să-și descarce sufletul, e lăudabil, intim și mulțumim că împărtășește cu noi trăiri, senzații, dar dacă dorește să devină o voce în lirica de azi, are nevoie de mult mai mult: experiment, cizelarea expresivității poetice...

ECOU

Un strigăt ce propagă unde
Și-un paradox când nimeni nu răspunde
Un glas ce-i îndreptat spre zări
Și care are așteptări

Uman, dar uneori în van
Atunci când ține doar de ban
Grav sau acut, un strigăt mut
Pe care sufletu-l aude
Urechii prea surde
Căci viața e nedreaptă
Iar sufletul de piatră

Un strigăt mare, a disperare
Și-ntr-un târziu o alinare
Un scurt popas, un glas
Un braț întins spre împlinirea unui vis
Un pix, o foaie de hârtie și-un om ce scrie

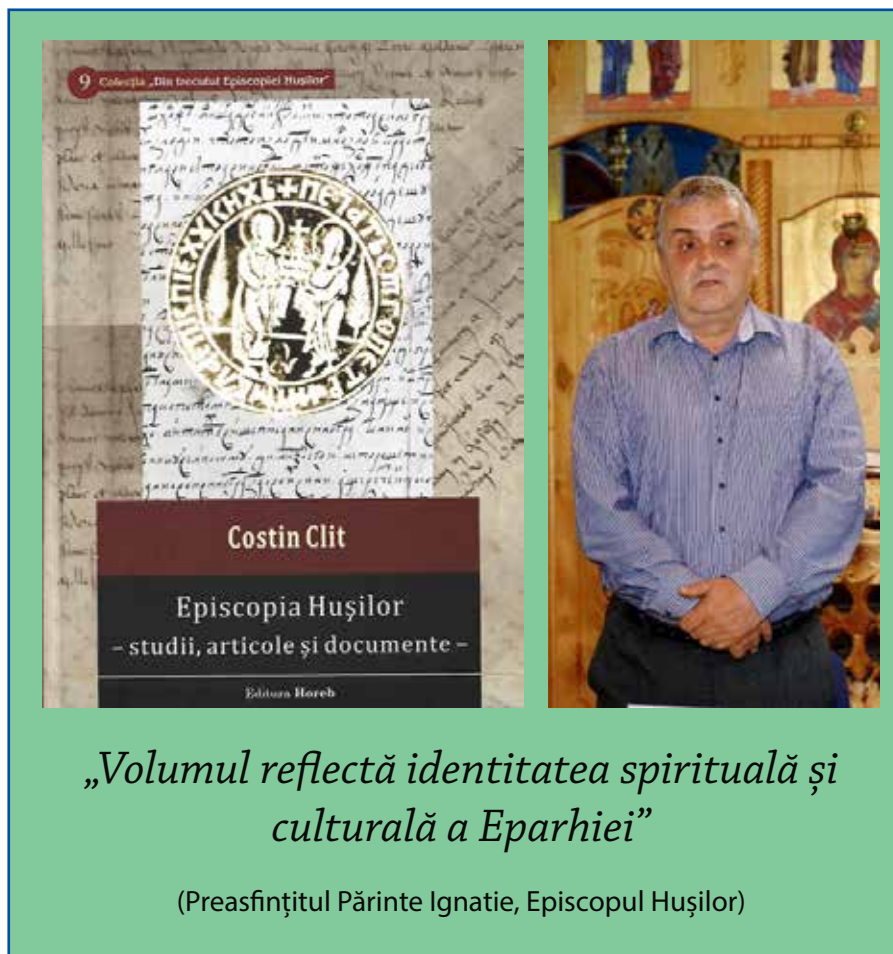
Prof. dr. Nicolae IONESCU

Costin Clit „Episcopia Hușilor - studii, articole și documente”, eveniment editorial în istoriografia ecleziastică

Împlinirea unui sfert de veac de la reactivarea Episcopiei Hușilor, prin osârdia vrednicului de pomenire, Preasfințitul Ioachim Mareș, primul Episcop al reînființatei Eparhii, a dus la desfășurarea unui amplu program de sărbătorire a acestui eveniment, inițiat din anul 2021 de actualul chirarh, Preasfințitul Părinte Ignatie. În cadrul acestuia, se numără și editarea unor lucrări privitoare la istoria Episcopiei, prin munca stăruitoare a profesorului Costin Clit, renumit editor de izvoare și cercetător al acestei instituții.

În această direcție se înscrie și valorosul volum „Episcopia Hușilor – studii, articole și documente”, apărut la Editura Horeb, în 2023, cu binecuvântarea Preasfințitului Părinte Ignatie. Ierarhul nostru evidențiază, în prima pagină că această instituție cu peste patru secole de existență, reprezintă un inestimabil tezaur, întrucât istoria vieții religioase nu poate fi despărțită de istoria vieții sociale, politice și culturale sau de monumentele trecutului.

Volumul este parte integrantă a proiectului „Repere ale culturii și spiritualității vasluiene”- dezvoltat de Asociația „Filantropia Ortodoxă Huși”, în parteneriat cu Consiliul Județean Vaslui, prin intermediul Programului de finanțare nerambursabilă a activităților non-profit, de interes local, pentru anul 2023, domeniul cultură, apărut în colecția „Din trecutul Episcopiei Hușilor”. Profesorul Costin Clit, subliniază în *Cuvântul Înainte*, că demersul său are în vedere recuperarea trecutului Eparhiei Hușilor, înființată în 1598, prin prezentarea unor studii și articole

„Volumul reflectă identitatea spirituală și culturală a Eparhiei”

(Preasfințitul Părinte Ignatie, Episcopul Hușilor)

reprezentative, însoțite de documente aferente, fiind o continuare al celui inițiat de Episcopul Melchisedec Ștefănescu, care publica prima monografie a instituției, intitulată „Chronica Hușilor și a Episcopiei cu asemenea numire”, de la a cărei naștere (1823) s-au împlinit două secole. Demersul ierarhului cărturar este urmat de cercetările ulterioare. Lucrarea de față are 935 pagini și este o selecție asupra temei, structurată în cinci capitole, cu aspecte diverse din trecutul Episcopiei.

În primul capitol intitulat *Episcopia Hușilor: înființare, jurisdicție, ierarhi*, sunt inserate studii interesante, însoțite de documente, despre jurisdicția Eparhiei Hușilor până la 1812, când a fost răpită partea de răsărit a Moldovei de Rusia țaristă. Până atunci, Eparhia își exercita influența ecleziastică și asupra ținuturilor de peste Prut: Fălciu, Lăpușna, Orhei și Soroca. Episcopia, de-a lungul existenței sale, a cunoscut vicisitudinile istoriei, având de suferit din cauza invaziilor străine, a epidemiilor, cutremurelor, a războaielor, foametei, menținându-și însă, identitatea în vremuri de restriște. În continuare, sunt prezentați câțiva ierarhi de seamă, precum Varlaam I - ctitorul Mănăstirii

Brădicești (acestui lăcaș de cult, autorul dedicându-i în 2013, o monografie), apoi Episcopul Veniamin Costachi, viitorul mitropolit al Moldovei, Episcopul Meletie Lefter Brandaburul, cu documente din vremea sa, Nifon Criveanu, filantrop și fondator al revistei „Cronica Hușilor”, la care se adaugă Preasfințitul Ioachim Mareș, cronicar și sprijinitor al învățământului, restauratorul Episcopiei în 1996, după aproape 50 de ani de comunism (p. 9).

Capitolul al doilea este dedicat *Catedralei Episcopale*, ctitoria lui Ștefan cel Mare, cu referiri asupra devastatorului cutremur din 10 noiembrie 1940, a demersurilor făcute de Episcopul Grigorie Leu pe lângă mareșalul Ion Antonescu și autoritățile de după 23 august 1944, pentru refacerea lăcașului de cult. În anul tragic 1940, când România Întregită era rășluită, prin răpirea Basarabiei și nordului Bucovinei de Stalin, Episcopia a fost încercată de groaznicul cutremur din 10 noiembrie, care a afectat numeroase biserici și mănăstiri din Huși (șapte), Bârlad (13) și Vaslui. Tot atunci, Cupola Catedralei a fost deteriorată, fiind amenințată cu prăbușirea, iar mănăstirea Adam era total distrusă. „Mai mult de 50% din biserici și mănăstiri sunt distruse, în mare parte monumente istorice”, se arăta în Adresa cu nr. 6318, din 23 noiembrie 1940, trimisă autorităților statului, de Episcopul martir, Grigorie Leu. Peste puțin timp, Cupola de la turla Pantocratorului se prăbușește în urma furtunii din 27 aprilie 1941, dar Catedrala ruinată, se bucură de atenția mareșalului Ion Antonescu care, în urma unei vizite, acordă suma 3.000.000 lei pentru reparații, gest apreciat de ierarhul locului, Grigorie Leu, considerându-l „ctitorul ctitoriei lui Ștefan cel Mare din prima ei zidire”. În final, cheltuielile de restaurare se vor ridica la 10.000.000 lei (p. 177).

Acest capitol cuprinde și un istoric al moaștelor *Sfintei Mare Mucenițe Chiriachi*, aflate în Catedrala Episcopală. De-a lungul timpului, în Catedrala Episcopală s-au păstrat mici părți de moaște, ca cele ale Sfintei Mucenițe Varvara într-o cutiuță de argint, degetul Sfintei Mucenițe Tecla, particule din moaștele Sfântului Mucenic Pantelimon, sărbătorit la 27 iulie, ale Sfinților Trifon și Haralambie, iar din 1787 și moaștele Sfintei Mari Mucenice Chiriachi. După istoricul Costin Clit, moaștele acestei Mari Sfinte s-au aflat mai întâi la o biserică din Constantinopol sau la o mănăstire din Sfântul Munte Athos, de unde au ajuns la Mănăstirea Solca din ținutul Sucevii. După ocuparea Bucovinei de austrieci în 1775, mănăstirea Solca a fost desființată și moaștele Sfintei au ajuns la Huși în timpul Episcopului Iacov Stamati, viitor mitropolit al Moldovei. Acest ierarh renumit pentru realizările edilitare, aduce în anul 1787, un mare odor - *Sfintele Moaște ale Marii Mucenice Chiriachi* (mâna stângă) de la Sfântul Munte Athos. Numele Sfintei se traduce în românește „Duminică” și este ocrotitoarea Episcopiei Hușilor, prăznuită de Biserica Ortodoxă Română la 7 iulie. Odorul a fost cumpărat de Iacov Stamati cu 100 de lei de la arhimandritul Meletie Ghica, egumenul Mănăstirii Solca, acesta fiind grav bolnav, îl amanetase la Marea Lavră din Sfântul Munte Athos, care avea ca egumen pe arhimandritul Ghenadie. Chivotul din argint în care se păstrează Sfintele Moaște,

aflat în catedrala episcopală, datează din anul 1790 și a fost donat la îndemnul Episcopului Iacov Stamati, de familia ofițerului rus Alexie Srebriacov, decedat la asediul Ismailului și înmormântat lângă catedrală în partea dreaptă, în apropierea mormântului Episcopului Inochentie. Două iconițe ovale străjuiesc partea laterală a chivotului și o altă iconiță în argint aurit a Sfintei Chiriachi, se află sub încuietoarea chivotului, cu inscripția grecească „Aghia Kiriaki” (Sfânta Chirachi). Pe două plăci ovale în lateral sunt două inscripții, una în limba rusă și alta în limba română, în litere chirilice, cu data la care a fost achiziționat. Valoarea lucrării chivotului, lucrat de preotul Lavrentie, s-a ridicat la 300 lei (p. 245). Recent, se fac eforturi de Episcopie pentru confecționarea unei noi racle a Sfintei Mari Mucenițe Chiriachi.

Cultul Ocrotitoarei Catedralei Episcopale a Sfintei Mare Mucenițe Chiriachi, s-a extins în secolele XIX-XX, așa cum o dovedesc documentele, fiind sărbătorită în fiecare an la 7 iulie. Credincioșii din Episcopia Hușilor o serbează în mod deosebit pe Sfânta Muceniță Chiriachi și la moaștele Sfintei, aflate în Catedrala episcopală din secolul al XVIII-lea, au loc pelerinaje. Aici, la Huși, în mod special, înainte de desființarea Episcopiei, în anul 1948, era o sărbătoare foarte mare. Veneau creștini și de dincolo de Prut. În timpul regimului comunist, sărbătoarea era restrânsă, fiind marcată în chip tainic. Scopul urmărit era dezrădăcinarea credinței și impunerea ateismului, însă Biserica Ortodoxă Română a rezistat prigoanei și a contribuit la păstrarea tradițiilor, la dezvoltarea conștiinței naționale, poporul nostru „fiind creștin de la întemeiere, dar de rit bizantin” cum remarcă regretatul Papă Ioan Paul al II-lea, în vizita sa în România, din mai 1999.

Reactivarea Episcopiei Hușilor la 15 septembrie 1996 prin întronizarea Episcopului Ioachim Mareș a fost urmată de o cinstire deosebită a Sfintei Mucenițe Chiriachi prin oficierea regulată a Tainei Sfântului Maslu, a Acatistului Sfintei Mucenițe și a unei procesiuni cu un sobor de preoți în frunte cu chiriarhul locului, care se deplasează cu Sfintele Moaște pe străzile municipiului Huși, la care participă numeroși credincioși.

O coincidență divină face ca ziua de sărbătoare a Sfintei Chiriachi să fie și ziua de naștere a Preasfințitului Părinte Episcop, Ignatie, actualul chiriarh al Eparhiei Hușilor, care militează încă de la întronizarea sa, pentru o nouă dimensiune a pelerinajului și a cultului Sfintei Mare Mucenice Chiriachi. De altminteri, începând cu anul 2022, ziua sărbătorii Sfintei Chiriachi este trecută cu roșu în calendarul Episcopiei Hușilor, având loc dumnezeiasca liturghie în fiecare parohie din eparhie. De asemenea, icoana Sfintei se află pe stema Episcopiei și sub patronajul ei s-au înființat așezăminte sociale, fiind și o distincție acordată celor care se implică în viața Bisericii.

Capitolul al treilea cuprinde *Cultura și școala*, Episcopia fiind de-a lungul vremii un important factor de cultură și educație a zonei. În această secțiune a volumului se insistă pe importanța circulației cărții în Eparhia Hușilor, în secolele XVIII-XIX, ierarhii hușeni îngrijindu-se de înzestrarea bisericilor cu cărți de cult

necesare săvârșirii serviciilor religioase. Alături de cărțile tipărite sunt folosite și cele în manuscris. Însemnările de pe acestea, oferă informații prețioase despre cei ce le dețineau, locația unde se găseau, circulația lor, dar și referiri la evenimentele politice, bisericești, la catastrofele naturale, la slujitori ai lăcașurilor de cult, inclusiv, la sfințiri de biserici. Folosind aceste însemnări, autorul constată implicarea ierarhilor în copierea, tipărirea și circulația cărților, remarcând activitatea mitropoliților Dosoftei și Veniamin Costachi, promotori ai renașterii spirituale a românilor, a episcopilor Mitrofan, Ierotei, Inochentie, Melchisedec Ștefănescu (membru al Academiei Române și rector al Seminarului din Huși), Silvestru Bălănescu (ctitor al școlilor de cântăreți bisericești), Nicodim Munteanu, al doilea Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Iacob Antonovici, membru titular al Academiei Române, Nifon Criveanu, viitorul mitropolit al Olteniei, Episcopul martir Grigorie Leu, Episcopul Ioachim Maresș și în prezent, Părintele Episcop Ignatie Trif, mare iubitor al cărții. Mulți dintre ierarhii hușeni erau autori de cărți, de publicații bisericești și urmăreau circulația lor, iar cele care contraveneau dogmelor Bisericii Ortodoxe, erau interzise.

Este de remarcat că primele școli au apărut în Evul Mediu, în tinda bisericii, a mănăstirilor, numite de marele istoric Nicolae Iorga, *școli de chilie* și evoluția lor este în strânsă legătură cu dezvoltarea societății românești. Ele sunt „ca o fântână din care se adapă obștescul norod cu îndestularea învățaturii și înțelepciunii” (p. 11). În 1832, prin Regulamentul Organic din Moldova, școala se transformă într-un serviciu public în limba română și în același an se înființează prima școală publică ținută la Huși. Întemeierea Seminarului Teologic din Huși în 1852, existența cu suieșuri și coborâșuri, personalitățile din fruntea sa, înființarea școlilor de cântăreți bisericești din eparhie, cu personalul aferent, alături de Muzeul Eparhial și Tipografia Episcopiei, însoțite de documente inedite, ocupă un loc consistent în acest capitol (pp. 273-371).

Al patrulea capitol, intitulat *Schituri și Mănăstiri*, cuprinde aspecte ale vieții monahale din secolele XVII-XVIII, istoricul Costin Clit considerând, pe bună dreptate, că pentru credincioșii dintre Prut și Nistru lumina spirituală venea de la Huși, Iași, Roman și Rădăuți, unde rezidau ierarhii Țării Moldovei. Sunt în continuare inserate studii solide despre mănăstiri și schituri, precum Mănăstirile Grăjdeni, Curchi, schiturile Bursuci, Ghireasca, Dobrușa, Rusului Golgofta, Averești, dar și unele dispărute, precum Șiscani, Zgura, Viișoara, Mera, însoțite de documente inedite pe un mare spațiu tipografic (pp. 371-771). Studiile de aici au constituit surse pentru diverse lucrări monografice, cum ar fi Albumul *Tinda Raiului. Mănăstiri și schituri din ținutul Vasluiului*, Huși, 2020, editat de părintele exarh Zaharia Curteanu și preotul Cosmin Gubernat.

Ultimul capitol al volumului este intitulat *Biserici din Eparhie* cuprinde două studii dedicate Bisericii „Sfântul Spiridon” din Bârlad, ctitorie a familiei Sturdza, la sfârșitul secolului XVIII, și a celei din satul Tomești, din ținutul Tutova, ctitorie a familiei Jora. În această biserică este

înmormântată Ana (Anița) Bantăș, cea de-a treia soție a domnitorului Constantin Cantemir, mama lui Antioh și Dimitrie Cantemir, cu origini în Siliștenii Fălciului, potrivit unui document descoperit de autorul acestui volum la Biblioteca Academiei Române. Capitolul se încheie cu o catagrafie a bisericilor din Eparhia Hușilor de la 1827, important izvor istoric despre trecutul lăcașelor de cult din zonă, și cu o Listă a studiilor și articolelor cuprinse în lucrare, cu locul unde au fost publicate inițial.

O *Galerie* cu imagini sugestive din trecutul Episcopiei (Catedrala, clădiri, publicații ale Seminarului Teologic din Huși, fotografii ale unor ierarhi etc.) încheie volumul care se dorește o contribuție importantă la cunoașterea trecutului Eparhiei atât de încercată în istorie.

Lucrarea este un instrument de lucru pentru istorici și o „carte de identitate” a instituției, multă vreme cu jurisdicție ecleziastică de o parte și de alta a Prutului. Activitatea culturală, socială, religioasă și administrativă a Episcopiei Hușilor este relevantă convingător, prin publicarea documentelor, multe inedite, fiind o sursă importantă a impactului pe care Eparhia a avut-o asupra locuitorilor din această zonă și nu numai.

Studiile și articolele prezintă aspecte ale evoluției Bisericii, în general, a celei locale, în special, și conțin documente despre lăcașurile de cult din Eparhie, acte juridice, danii, circulare, adrese, rapoarte ale Episcopiei către instituțiile statului. Ele reliefează, în egală măsură, istoria instituțiilor laice, a istoriei țării, în general, dar și activitatea neobosită a unor ierarhi de mare forță, care au fost în fruntea Eparhiei. Aceste personalități ecleziastice s-au identificat cu oamenii și locurile zonei. Corpusul de studii reprezintă o contribuție de seamă la cultivarea memoriei înaintașilor, a celor „care s-au impus în viața spirituală și culturală a Moldovei, implicit a României întregite”, fiind o adevărată radiografie a identității de neam și credință din zonă.

În concluzie, prezentarea vieții spirituale, administrative, politice și culturale a Episcopiei Hușilor prin studii, articole documente, găsește Eparhia hotărâtă să reziste timpului, să perpetueze tradiția și valorile mai departe, în secolul XXI. Demersul autorului oferă prilej de reflecție, de cunoaștere a comunității, cu luminile și umbrele sale, de desprindere a unor învățăminte.

Volumul cinstește înaintașii: ierarhii, voievozii, preoții ca apostoli ai neamului, mirenii, oamenii gospodari din zonă, reprezentând și o angajare plină de responsabilitate pentru viitor.

Așadar, să ne bucurăm de fiecare dată, când apare o carte pe această temă, de suflet și spirit ortodox, întrucât este incitantă, oportună, inedită și onestă în mediul istoriografic local și nu numai.

Cunoaștem strădania autorului pentru apariția lucrării, fiind un dar prețios, asemenea unei raze de lumină, pe care îl oferă din prinosul inimii, a osteneții sale de neobosit cercetător și o recomandăm călduros cititorilor.

Prof. Dr. Vicu MERLAN

Vulcanii noroioși din județul Botoșani

Un peisaj unic în județul Botoșani, necunoscut și nepromovat, care de la un an la altul își schimbă înfățișarea, de la un anotimp la altul capătă texturi și forme noi.

Județul Botoșani își conservă, adevărate comori pe care natura, în spectaculoasa-i inovație, le-a presărat prin locuri mai mult sau mai puțin știute de oameni.

Vulcanii noroioși, o atracție turistică în toată lumea

Puțină lume știe că, pe lângă obiectivele amintite deja, județul Botoșani se poate lăuda și cu vulcani noroioși.

Chiar dacă nu de anvergura celor de la Buzău, intrați de multă vreme într-un circuit turistic uzual, **vulcanii noroioși din Botoșani au specificul lor**, dar și povești, unele devenite legende, păstrate de bătrâni și copiii satelor.

Potrivit explicațiilor oferite de noi în lucrarea „Vulcanii noroioși din România”,¹ pe baza amplelor studii pe seama vulcanilor noroioși din zona Moldovei, sub denumirea de vulcanism înțelegem „procesele și fenomenele geologice legate de ascensiunea gazelor și apei cu nămol până la suprafața scoarței terestre”.

Spre deosebire de vulcanii formați în urma erupțiilor de lavă topită, însă, care se solidifică și formează roci vulcanice, acești „vulcani” sunt formați din noroi.

Mai exact, este vorba despre formațiuni create de gazele naturale care provin uneori, de la peste 1.000 de metri adâncime. Gazele străbat un sol argilos, iar în combinație cu apa din pânza freatică împing spre suprafață apa amestecată cu argilă.

Nămolul format răzbate până la suprafață și se usucă în contact cu aerul, formând niște structuri conice asemănătoare unor vulcani. Nămolul ieșit la suprafață este rece, deoarece vine din straturile de argilă, pentru ca la suprafața pământului să formeze niște structuri conice numite impropriu cratere.

„Solul din preajma vulcanilor noroioși este sărătos și sulfuros, peisajul fiind asemănător celui selenar. Vegetația este foarte săracă, doar câteva specii de plante fiind adaptate acestui mediu”²

Vulcanii care erup regulat se numesc vulcani activi, spre deosebire de cei care au erupt cândva, dar nu vor mai erupe niciodată, și se numesc vulcani stinși sau fosili. Este dificil de apreciat dacă un vulcan este stins definitiv, deoarece printr-un aport hidric însemnat de la suprafață, dar și prin unele frământări importante ale scoarței, pot fi reactivați oricând,

România pare a fi o țară prielnică vulcanilor noroioși. În afara celor din zona Buzăului, cei mai cunoscuți, vulcani noroioși există pe dealurile Transilvaniei, dar și în anumite zone colinare din Moldova.³

Mai mici și mai anemici, dar spectaculoși...

Copălău...

În județul Botoșani, în atenția specialiștilor au intrat, dar fără a face subiectul unui studiu aprofundat, **vulcanii noroioși din Copălău**. Aici, a fost identificată o pungă de gaze care iese la suprafața pământului, vulcanul fiind în prezent stins și ascuns în stuf.

Vulcanii noroioși de la Copălău au intrat în atenție prin anii '50 atunci când profesorii botoșăneni de geografie își duceau elevii pe câmpurile de la Copălău să le arate aceste creații ale naturii. Pe atunci erau spectaculoși, noroiul și apa ieșeau cu putere la suprafață.⁴

Au fost vizitați și de oameni de știință de la Iași în 1975, dar au fost consemnați și în lucrarea profesorului de geografie Mihai Poclid. În această lucrare, geograful botoșănean explică și cum s-au format, acum aproximativ 3.000 de ani în urmă. „Ieșirea gazelor din subsol la suprafață determină deplasarea apei din adâncime și antrenarea particulelor argiloase și nisipoase din straturile de rocă. Rezultă un noroi, mai mult sau mai puțin vâscos care se ridică prin crăpăturile ce taie straturile și care odată ajuns la suprafață, se revarsă creând în timp un relief specific”, spune Mihai Poclid.⁵

Tot în perioada comunistă, pasionații de geografie din Botoșani, au reușit să îi determine pe șefii de atunci ai administrației socialiste să declare vulcanii noroioși, monument al naturii. Această titlatură nu i-a ajutat însă pe vulcani să supraviețuiască. În prezent, nici măcar oamenii de știință nu mai par interesați de soarta lor, „șmârcurile” de la Copălău, ne mai fiind cercetate de specialiștii din centrele universitare. În continuare, se știe puțin despre aceștia. „Am auzit de vulcanii noroioși de la Copălău. Este clar că au fost prospectați, dar nu știu sigur dacă s-a mai întreprins ceva în acest sens. Nu știm foarte multe despre ei”, spune geologul ieșean Viorel Ionesi.

Proiecte de punere în valoare a locului

Deși sunt mai mari și au fost din spusele sătenilor chiar mai spectaculoși decât rudele lor de la Buzău, vulcanii noroioși de la Copălău par a fi dați uitării, nefiind puși în circuitul turistic al județului. S-au acoperit cu stuf și papură de-a lungul timpului. Umiditatea a fost drenată, pământul uscat, iar vulcanii și-au pierdut farmecul, devenind doar niște dâmburi în mijlocul câmpului.

Cel mai spectaculos dintre aceștia, uriașul vulcan cu diametru de peste 40 de metri, are suprafața solidificată din cauza stufului adăpostind doar iepuri de câmp sau mistreți.

„Am deja un proiect pe fonduri europene. Aștept să văd axele de finanțare și vedem ce putem face. Vreau să depun proiectul că vreau să fac din vulcanii noroioși un punct important de atracție. Vreau să dăm stuful, să îi drenăm și să îi facem din nou să „bolborosească”. Este un monument al naturii unicat în zona Moldovei. Dacă crește umiditatea ar putea să arate la fel de spectaculoși chiar și ca cei de la Buzău”, spunea cu ceva timp în urmă primarul de la Copălău, Ciprian Ivanov. Dacă pe plan local există interes, la nivel de județ lucrurile stau diferit, unii oficiali nici măcar nu știu că există la Botoșani, vulcani noroioși. Aceștia nu au fost incluși în nici o prezentare turistică a Botoșaniului.⁶

...și Oneaga

Mult mai greu accesibil, dar de departe cel mai spectaculos și în continuă schimbare, este **locul căruia localnicii îi zic Humărie. Se află în Oneaga**, la marginea pădurii, „sprijinit” de rădăcinile seculare și vegheat de umbra copacilor din pădure.

(Vulcanii noroioși de la Oneaga, iulie 2020)

Se ajunge greu, după un drum coborâtor prin pădurea deasă, mai jos de Schitul Oneaga. Dacă te aștepți să găsești aici vulcani „bolborosind”, vei fi dezamăgit. Dacă, însă, ești un admirator și un căutător

al spectacolului naturii, atunci la Oneaga vei descoperi un loc unic. Vulcanii noroioși de la Oneaga că sunt dintre cei activi, în ciuda faptului că au o activitate anemică.

Despre aceștia putem spune că, avem de a face cu vulcanii noroioși activi cu o activitate mai anemică astăzi. Găsim analogii cu cei din Moldova din Depresiunea Elanului, județul Vaslui și Valea Moșnișoarei, județul Iași. Sunt fenomene naturale care apar datorită unor gaze de la adâncime nu prea mare.⁷

Ochi glodos: Oneaga și Bărboieni

Pe de altă parte, nu întâmplător localnicii îi spun locului **Humărie** sau **Ochi glodos**. Și asta pentru că găsim aici argila denumită popular humă, material folosit de țărani la spoitul caselor sau pentru adăpostul de animale, în loc de var.

(„Ochi glodos” la Oneaga, foto din incinta școlii)

Oamenii își amintesc cum, în trecut, la Humărie „bolboroseala” era mare. Până și pârâul se numește Humosul. Locul de la Oneaga seamănă foarte bine cu vulcanii noroioși de la Bărboieni, Republica Moldova, unde localnicii au dat aceeași denumire, „**ochi de glod**”. La fel ca la Oneaga, și la Bărboieni se folosește huma la spoitul pereților și al prispelor, ba chiar și în scopuri tămăduitoare, sătenii tratându-și durerile de oase. Sătenii cunosc bine locul, dar nu se avântă prea des pe la Humărie. Doar atunci când nevoia îi înghesuie să ducă acasă huma pentru spoieli. De când casele s-au mai modernizat, însă, huma mai este folosită doar rar, pentru igienizarea adăposturilor de animale.

Oamenii își amintesc că, în anii ploioși, activitatea în Humărie este spectaculoasă. Acum, seceta pare să fi încremenit fiecare părticică de argilă, dar și spectacolul este unul pe măsură. Nu te mai sature privind lucrătura minuțioasă, craterele de o finețe ieșită din comun, „bolboroseala” încremenită ce nu seamănă cu nimic altceva.

„Cinci sau șase vite s-au scufundat acolo. Acum e secetă, dar când ieșea la suprafață noroiul nu te puteai avânta. Da, vă zic, sunt vite scufundate acolo, nimeni nu le-a mai putut salva”, spune un sătean care își mână cele două vaci spre desișul pădurii, să nu se apropie de Humărie.

Pe ansamblu, fenomenul geologic întâlnit în Câmpia Jijiei, din județul Botoșani, are aceleași analogii cu cele din județele Iași și Vaslui, fiind legați de ascensiunea gazelor și apei cu nămol până la suprafața scoarței terestre, de frământările tectonice zonale ale microplăcilor și a faliilor locale. Nu departe de vulcanii de la Copălău sunt și cei identificați recent de noi, cu ocazia unor cercetări geografice de pe Văile Chiriței și a Cîrcului din comuna Aroneanu, din apropierea municipiului Iași.⁸

Note:

1. Vicu Merlan, *Vulcanii noroioși din România*, Editura Panfilius, Iași, 2011.
2. Vicu Merlan, *Vulcanul noroios de pe Valea Moșnișoarei*, în revista geografică *Terra Magazin*, nr. 9, 2005, p.8.
3. Idem, *Vulcanii noroioși din Subcarpații Buzăului*, în magazinul cultural - științific, *Lohanul*, nr. 16, martie 2011, p. 63-67.
4. Gabriela López – Cobeña, Copălău, Județul Botoșani, file de monografie, Editura Alfa, 2023.
5. Mihai Poclid, *Județul Botoșani în 2013 - Monografie geografică*, 2013.
6. Sursa informației: Sorin RUSU (<https://www.monitorulbt.ro/author/monitbt/>) Monitorul BT (<https://www.monitorulbt.ro/author/monitbt/>) 6 noiembrie 2018 (<https://static.monitorulbt.ro/wp-content/uploads/2018/11/copalau.jpg>).
7. Vicu Merlan, *Vulcanii noroioși de pe valea Elanului*, în rev. *Elanul*, nr. 94, dec. 2009, p. 3-6.
8. Studii realizate la sfârșitul anului 2023.

Luca MIHAI

Jurnal de bord la Antipozi

Aseară am ajuns în Australia, la Fremantle. Ca de obicei, autoritățile portuare, agentul și poliția de frontieră nu au urcat pe navă... motive de carantină. Am fost înștiințați că nimeni nu are voie să coboare pe cheu... izolați într-o țară izolată, într-o lume izolată. Se fac astfel trei luni de când nu am atins pământul și nici nu cred că o să o fac foarte curând. De jur împrejur peisajele sunt onirice, plaja e la doar 100 de metri de noi, văd doi surferi (în emisfera sudică a început vara) în picioare, pe un paddle-board, chiuind zgomotos, ca la o nuntă cu dar, iar peste drum e Muzeul Marinei, o construcție ce amintește de opera din Sydney, cu acoperișul curbat ca al unei bărci întoarse.

Îmi analizez senzațiile: frustrare, neputință, singurătate... speranță....

Speranță?!! Chiar o caut pe fundul cutiei... Să mai fie umbra speranței pe acolo, sau cutia zace goală de multă vreme cu balamalele ruginite, căscată din capac ca un cufăr în care, în graba pandemiei, lumea și-a strâns boarfele și tace egoistă. Fiecare pentru el, fiecare respirație contează, fiecare sul de hârtie igienică, fiecare pungă de mălai..

„Să ajutăm pe cei ce ajută”, mă gândeam la tema asta dintr-un seminar. Pentru mine, pentru noi are sens, chiar se justifică. Părăsim zona de confort, casele noastre, familiile și zburăm prin aeroporturi, cu două rânduri de măști pe față și zeci de ore pierdute printre terminale, unde și scările rulante par a fi năclăite cu bacterii, ajungem apoi la bordul navei și ne schimbăm colegii care au trudit până atunci ca lumea să nu se oprească, ca cei de acasă să aibă ce să găsească la rafturi, pentru a nu se instaura panica. Ajutăm medicii să poată purta mănuși și măști, să poată opera cu bisturie iar echipamentele de ventilație să existe, farmaciștii să poată prescrie medicamente, pompierii,

să poată avea piese pentru mașinile lor, roți de cauciuc și furtune de presiune.

Ajutăm aducând în porturi mărfuri fără de care lumea ar șchiopăta cu siguranță, fără sa ne numească nimeni actori strategici pe scena pandemiei. Coborâș privirea! Răsușește limba de la ghetă... demult nu mai scrie Guban, ci Made in China... nu-i așa?

Continuăm să muncim, port după port, încărcăm, descărcăm, livrăm, suntem păziți la scară ca nu cumva să infectăm, să nu strivim corola de minuni a lumii.

Mergeam pe sârmă prin viață și înainte, numai că acum o facem legați la gură, iar lumea, în lăncezeala izolării, îmbibată-n spaima bolilor și morții, pare că își sugrumă propria trahee. „Să ajutăm pe cei care ajută”... ar ajuta... dacă am gândi mai mult, dacă nu am lăsa media să gândească pentru noi, dacă am simți mai mult și am gândi protectiv față de propriile senzații.

Aveți încredere în voi, în primul impuls... ajutați pe cei ce se străduie să ajute.. Se aud macarelele de pe cheu cum scrâșnesc dinții de metal ai cremalierelor și apoi tăcere... nici nu s-a luminat de zi, nimeni nu se simte odihnit, nimeni nu vrea să plece atât de repede însă lumea trebuie să primească, întocmai ca pietrele unui joc de rummy... iar noi trebuie să livrăm.

Vinerea este întotdeauna epuizantă pentru mine. Diferența de fus orar mă face să încep cursurile online, de la bordul navei către Iasi, undeva în jur de ora cinci după-masa și să le termin înainte de răsăritul soarelui, uneori și după. Am dureri de ochi spre dimineață, simt că imi explodează tâmpile, privitul în ecran devine un calvar (după alte ore cu ochii în radare și aparatura de bord) și caut gheață să imi pun deasupra pleoapelor, succesiv, când pe un ochi când pe celălalt. Probabil e necesar un alt control, probabil dioptriile... ecranul ăsta alb și incert ca un voal de mireasă e insuportabil.

Avantajul în toată povestea asta este că sunt în Sydney, legat cu tribordul la cheu, ancorat în istorie. Undeva, la o milă în mijlocul golfului, este o geamandură roșie, unde, la 1770, pe 29 Aprilie, Sir James Cook a fundarisit ancora mândrei sale corăbii HMS Endeavour, descoperind astfel estul Australiei după o explorare în masă a Noii Zeelande. Mai târziu, britanicii au hotărât ca acest loc, Golful Botany să fie așezământul unei colonii penale. Din lipsa de apă în golf, planurile s-au modificat, astfel că, „prima cărmidă” europeană a unei locuințe în Australia s-a pus la Sydney. Deși penalii a fost mutați aproape imediat în Sydney, în Marea Britanie transportul către „Botany Bay” a fost un metonim pentru transportul către oricare dintre așezările penale australiene.

Cât despre „Captain Cook”, acesta rămâne cel mai important și mai mare navigator al tuturor timpurilor, cu mult peste Columb sau Amerigo Vespucci, tocmai prin faptul că, folosind observațiile astronomice la Lună pentru a determina longitudinea, a devenit primul navigator care și-a cunoscut poziția în orice moment (deși se sugerează că purta cu el și un cronometru experimental ce l-a ajutat în sensul ăsta, obiect fără de care determinarea cu precizie a acestei coordonate este aproape imposibilă). Geniul e pus în valoare

și de faptul că, la mai bine de o sută de ani de la călătoriile căpitanului Cook, navele înzestrate deja cu cronometre, obțineau mari erori în a calcula latitudinea și longitudinea. Cook însă a ajuns în același punct fix, în Australia... de trei ori... „chapeau maître”!

După ce mi-am masat tâmpile și mi-am afundat cu putere podul palmei peste ochiul drept, ca să capăt o durere mai mare decât cea din găvane, mi-am deschis camera și am intrat, pentru că internetul mi-a permis, în seminarul de la Facultate, de la Iași, în care, ca de obicei s-a discutat liber, s-a dialogat, s-au aflat lucruri, s-au pus întrebări, s-au dădit răspunsuri.

Cred cu adevărat că dialogul socratic e calea spre învățare, și mă refer la învățarea facilă, plăcută, cred în profesorul idealist, care face din fiecare seminar un exercițiu de terapie, care te duce subtil, cu el deopotrivă, acolo unde trebuie să umpli suferința cu idei, cu revelații, cu știință.

Lucrul ăsta funcționează la mine, și ies mai tonic din întâlnirea asta cu cei de acasă, cu întâlnirile on-line. Durerile dor, dar parcă nu mai sunt la fel de dureroase. Până la urma dialogul socratic despre asta este. Să fii învățat să crezi că tu ești cel ce descoperă, că nimic din ce spui nu e greșit, ci are doar o nuanță diferită față de percepția majorității. Iar un pedagog bun, cu har, e acela care, închide ușor ușa, fără s-o trântască, în urma exclamației tale bolunde semn că te-ai priceput, lăsându-se pe sine în urma ta, modest, zâmbind în colțul gurii, având satisfacția faptului că dovleacul tău a priceput ceva.

Închid calculatorul și urc pe puntea de comandă. Ofițerul de cart își fixează pe hartă poziția, trecem prin Marea Barieră de Corali, un colț de lume în care omul intră smerit, fără puțința de a negocia cu marea. Ne ridicăm spre Nord și mergem mai departe... cu fiecare zi, mai departe, spre capătul lumii.

Am mers așa săptămâni la rând, doar înainte, cu prova spre cer. Înainte, cu valurile albe în față și Hristos de-a dreapta. Eu duhând a pește și cu hainele soioase, El mirosind bună mireasmă, mir și Mare Moartă, împărțind binecuvântări cu degetele Lui albe de ceară, împreunate de închinăciune peste tigva mea păcătoasă.

În cana mea zoioasă de cafea mi-am înmuiat primul azima, ca Iuda Iscarioteanul și am vândut ce-am vrut să fiu pe o pungă de arginți... dar am mers mai departe, înainte, bezmetic și fără să mă tem... cu Hristos în barcă...

Tensiunile urcă la cote alarmante și dau impresia că nu se vor mai termina până când nu își vor lua tainul nevrotic. La primele ore ale dimineții, în plină manevră, la sosirea în ultimul port, pompa de răcire ne-a dat emoții. Apa intrată în compartimentul motoarelor auxiliare printr-o

fisură în tubulatura ruginită riscă să scurtcircuiteze panourile electrice care ne asigurau funcționarea - inima navei. Am oprit tot ce nu era de maximă utilitate, am deschis santinele, am conectat corpul metalic la „aparate” în efortul de a ajunge la cheu... și am ajuns odată cu răsăritul.

Manevra de acostare durează mult, vântul suflă cu putere, în rafale și zădărnicește apropierea noastră de mal ca într-un tangou andaluz cu pașii bine calculați în care partenerii se străduie să reziste tentației sărutului final. Dăm primele parâme, coardele vibrează și se întind plesnind apa, la fel, nervii noștri stau în tensiunea unui arc care își eliberează săgeata odată cu oprirea motorului principal și conectarea la auxiliare... Putem dormi, pentru prima oară după multă vreme, putem dormi într-un pat care nu se mai clatină...

Taxiul claxonează... noi cei care debarcăm ne îndreptăm în șir indian spre ieșire, flancați

de cei care rămân, ne strângem mâinile, batem o palmă prietenească și bărbătească pe umăr... unii urează răbdare celor rămași, iar cei rămași ne urează... să vedem oameni... să bem un pahar de vin și pentru ei... să nu uităm să ne întoarcem. Lăsăm în spate griji și nopți cu încercări și emoții adunate în luni pe mare.

Acasă va fi altfel... e gândul care mă însoțește. Voi putea să povestesc faptele așa cum oamenii își doresc sau așa cum au fost? Zâmbesc uitându-mă în urmă, la prova smolită a vaporului care rămâne străin într-un port, priveghind în crepusculul care pune stăpânire pe lume... câte vieți diferite, cât de puține lucruri știm despre noi, câte războaie se dau în spatele valurilor înspumate și a nopților nepătrunse... Acasă va fi altfel!

CĂPRIOARA

Gheorghe ENĂCHESCU

Stau pe un bolovan de piatră, pe o coamă de deal, aplecat înspre seară. O adiere destul de îndrăzneță de vânt scutură pământul de urmele ploii căzute în crucea zilei. O pătură de aburi începe să învelească pădurea ce se întinde dincolo de firul apei trecătoare pe la poalele dealului.

Sufletul mi-i liniștit, iar trupul s-a luat după el. Anii învolburați sunt dincolo de culmea vieții. Mai împrăștii, din când în când, din ceea ce mi-a mai rămas din cenușa arderilor acelor anii. Pentru aceasta aleg vreme calmă, ca vântul să o lase să se aștearnă lin pe pământul în care încă îmi țin înfipte rădăcinile...

Privesc de ceva timp valea cu pârâul și cu pădurea ce se pierde departe, rupând linia orizontului. Toate culorile lumii s-au adunat în frunzele copacilor închinați deja toamnei. Adierea vântului leagă elementele acestei priveliști, întinzând peste ele o plasă, realizând astfel un tot indestructibil la prima vedere.

Deodată, ca o picătură mare de ploaie suprafața unei ape, ceva tulbură această armonie. La marginea pădurii, prin liziera de arbuști, a apărut o căprioară. Se oprește surprinsă parcă de perspectiva ce i se oferă în față. Lumina după-amiezii îi mângâie trupul zvelt, alunecând pe lângă el și izbindu-se de bariera formată din copacii pădurii.

Căprioara privește în juru-i. Face câțiva pași cu îndrăzneală. Se plimbă de-a lungul lizierei. Apoi, deodată, hotărâtă, se îndreaptă spre pârâu. Se oprește la marginea lui și privește apa. Se uită apoi în față, spre malul celălalt. Se întoarce și aruncă o privire spre pădure. Revine iar cu o privire nesățioasă cu care cuprinde priveliștea ce i se oferă dincolo de pârâu. Chemarea necunoscutului îi înfioarează pielea, iar ochii i se umezesc. A luat o hotărâre. Intră în apă cu picioarele de dinainte, cu privirea ațintită în față. Privește apoi apa, estimând parcă adâncimea ei. Se retrage, dar nu renunță. Merge pe malul apei, cântărind din priviri lățimea pârâului. La un moment dat se oprește. Stă un moment, apoi se întoarce spre pădure. Se îndepărtează de mal. O îngrijorare, venită de nu știu unde, mă cuprinde. S-a hotărât să nu mai treacă pârâul? Îmi pare rău... Dar, nu. Căprioara se oprește, se întoarce spre apă și începe să alerge. Tot mai repede. Știu ce va face! Am crezut că știu... Ajunsă la pârâu, se oprește brusc. Privește iarăși apa și apoi malul celălalt. Pornește iar pe malul apei. Merge cu hotărâre, fără să șovăie. După un timp se oprește și apoi se întoarce în direcția opusă. Acum sunt convins că încearcă să găsească un loc de trecere spre malul celălalt. În sfârșit, se pare că s-a hotărât. Se oprește la o oarecare depărtare de apă. Apoi, pornește. Repede. Tot mai repede. Zboară și aterizează în necunoscut. Nu-i vine să creadă. După ce realizează ceea ce a reușit să facă, topăie de câteva ori, apoi începe să se deplaseze, curioasă, pe malul apei.

Vântul își sporește tăria și coboară aburii ce s-au transformat în niște norișori de pe vârful copacilor, deasupra pârâului. Se întind, molatici, deasupra apei, îmbrăcând priveliștea într-un puf alb. Încetul cu încetul, dispare și căprioara, dizolvându-se parcă în această monotonie albă.

Lin, ceața urcă spre mine...

ÎNTÂLNIRILE DE PROMOȚIE, BALSAM PENTRU SUFLET!

(Articol publicat în Monografia Liceului Pedagogic „Ioan Popescu” - „150 de ani de învățământ Pedagogic la Bârlad”, de prof. dr. TATIANA BRADU, după notele prof. Neculai Ghețau)

S-a păstrat obiceiul, îndeosebi al absolvenților de liceu pedagogic din promoțiile până în 1984, să se organizeze întâlniri de promoție, prima dată la 10 ani de la absolvire, apoi la 25 de ani de la absolvire. După aceea, din 5 în 5 ani, ajungând la 40 de ani de la absolvire.

Nostalgia și vârsta participanților a determinat ca, după această dată, întâlnirile de promoție să se organizeze anual.

Nu este ușor să organizezi o astfel de întâlnire: de căutat foștii colegi, de stabilit o dată convenabilă pentru adunare, de „numărat” cei care mai pot participa, și multe alte obstacole ce pot apărea.

Aceste întâlniri de promoție sunt ca un balsam pentru suflet. Dincolo de bilanțul profesional și personal al fiecăruia, de fiecare dată ne reamintim cu emoție de profesorii noștri, care au însemnat pentru noi dascăli deosebiți, mentori, confidenți și sprijin în situații dificile sau de bun augur.

Mi-am propus să organizez cât mai multe întâlniri de promoție ale clasei mele, promoția 1956, diriginte prof. Gheorghe Cănepă (Științe naturale). Am reușit performanța de a ajunge la cifra 20, ultima fiind la 5 septembrie 2020.

Cu ocazia celei de a 20-a reuniuni, am făcut o retrospectivă a tuturor întâlnirilor anterioare:

„Stimați colegi, iată-ne și la cea de a 20-a întâlnire de promoție, după 64 de ani de absolvire.

Acum 64 de ani, fiecare dintre noi ne pregăteam, cu entuziasm sau poate cu rețineră, să ne prezentăm în apostolatul de lungă durată la școlile unde fuseserăm repartizați de Ministerul Învățământului.

Au trecut 64 de ani de când, cu emoție, ne-am prezentat în fața micilor învățăcei. Este mult de atunci, dar nu vom uita clipele de început. Anii au trecut și, cea mai de seamă promoție, s-a reîntâlnit pentru a 20-a oară. Din cauza situației sanitare actuale (pandemia Sars-Cov19) au răspuns prezent doar 6 colegi.”

A urmat o scurtă retrospectivă a celorlalte 19 întâlniri organizate de-a lungul timpului, citată de organizatorul întâlnirilor:

Prima întâlnire, 10 august 1966, organizată de colegul Chiper Augustin și colaboratorii lui, a avut loc în clasa în care am absolvit, adică **Liceul Industrial de fete „N.R. Codreanu”** (azi **Centrul de Servicii Comunitare**).

Au participat 21 de colegi din 41 absolvenți, alături de profesorii: GHEORGHE CĂNEPĂ (diriginte) cu soția, GHEORGHE POPESCU (Istorie), OCTAVIAN GRIGORESCU (Limba Rusă), ȘTEFANIA NEGURĂ (Limba Rusă) și SILVIU CHIBURȚĂ (Pedagogie-Psihologie).

A doua întâlnire, 19 iunie 1976, și aproape toate celelalte de acum înainte, (excepție – întâlnirea a 8-a) au fost organizate de subsemnatul, împreună cu colegul Ionel Duma, profesor de Istorie. Ne-am întâlnit tot în școala noastră, 23 de colegi, împreună cu profesorii: GHIOROAIE ILIE (Pedagogie-Logică), CĂNEPĂ GHEORGHE (diriginte), BUHOCI ORTANSA (Istorie), ȘTEFANIA NEGURĂ și OCTAVIAN GRIGORESCU (Rusă), GHEORGHE STOIENESCU (Muzică vocală), MĂȚĂ DUMITRU (Educație fizică) și SPIRIDON ARSENE (Lucru manual).

A treia întâlnire, 20 septembrie 1986, organizată la Școala Gimnazială nr. 4 (azi „Tudor Pamfile”), unde funcționam ca profesor de Muzică, după ce între anii 1963-1966 absolvisem Facultatea de Muzică LA I.P. 3 Iași. Împreună cu cei 21 de colegi au fost și 3 profesori: GHIOROAIE, GRIGORESCU, CHIBURȚĂ (ales diriginte de suflet, pentru următoarele 3 întâlniri; a participat doar la următoarele două, din păcate decedând).

A patra întâlnire, 22 iunie 1996, după 40 de ani, așa cum reiese și din articolul unui coleg publicat într-un ziar local, a fost organizată în clubul școlii, acolo unde aveau loc toate manifestările artistice ale elevilor normaliști, celebre fiind „Concursurile inter-ani”. Au fost

prezenți 21 de colegi, împreună cu profesorii : Chiburță, Grigorescu, frații Măță (Dumitru și Mihai). Invitați de onoare au fost: Alexandru Craus, fostul nostru diriginte din anul I și Elena Popescu, învățătoarea de la practică. A fost o întâlnire după 40 de ani, iar după aceasta, întâlnirile au fost mai dese: la 5 ani, la 3 ani, apoi în fiecare an, propunând o parolă cu care au fost de acord toți cei 21 de colegi: „Ne vom întâlni în fiecare an, în prima zi de Sâmbătă din luna Septembrie, la ora 12, când organizatorul vă va aștepta în curtea școlii.”

A cincea întâlnire, **14 iulie 2001**, la 45 de ani de la absolvire, s-a desfășurat tot în clubul școlii, onorându-ne cu prezența profesorii: Chiburță, Grigorescu, Craus și înv. Popescu Elena. Au participat 21 de colegi.

A șasea întâlnire, **12 iulie 2003** (47 de ani de la absolvire) a fost organizată în cantina școlii, împreună cu profesorii Măță Dumitru (propos diriginte pe viață, ca urmare a decesului dirigintelui de suflet), Grigorescu, Craus (ulterior decedat) și înv. Popescu. Au participat 18 colegi.

A șaptea întâlnire, **26 iulie 2006**, a fost jubiliară, 50 de ani de la absolvire, întâlnire la care au fost prezenți 19 colegi, împreună cu profesorii Măță, Grigorescu și înv. Popescu (ulterior decedată în 2007).

A opta revedere, **12 iulie 2008**, a fost organizată de colegul COROERU GHEORGHE la Tecuci, unde era profesor de Științe naturale. A fost singura întâlnire din afara Bârladului, la care au participat 14 colegi, alături de profesorul Măță Dumitru. Tot acum se propune ca aceste întâlniri să se organizeze în fiecare an, respectându-se parola mai sus menționată.

A noua întâlnire, **4 septembrie 2009**, a fost organizată la școala noastră, unde au participat 15 colegi, împreună cu prof. Măță și Grigorescu (decedat la 1 noiembrie 2009 la Iași).

Întâlnirea a 10-a, **4 septembrie 2010**, organizată la școală cu 14 colegi și cu dirigintele Măță Dumitru, din păcate pentru ultima dată, pentru că a decedat anul următor, cu 9 zile înainte de a 11-a întâlnire (24.08.2011). Tot acum s-a reamintit ca următoarele întâlniri, cât ne va mai permite Dumnezeu să ne revedem, să le facem în fiecare an, în prima sâmbătă din luna septembrie, conform „parolei” anunțate.

A 11-a întâlnire, de la **3 septembrie 2011**, unde au participat 15 colegi, din păcate s-a desfășurat fără nici unul din profesorii noștri.

A 12-a amintire de la **1 septembrie 2012** a fost „onorată” tot de 15 colegi.

La a 13-a întâlnire, din **7 septembrie 2013**, au fost prezenți 11 colegi, făcând observația că, din ce în ce numărul colegilor scade.

La cea de-a 14-a întâlnire, din **6 septembrie 2014**, numai 10 colegi au fost prezenți, aceiași fiind prezenți la **5 septembrie 2015** și la **3 septembrie 2016**.

Momentul întâlnirii după 60 de ani de la absolvirea Liceului Pedagogic a fost marcat și de presa bârlădeană, fiind un eveniment care se petrece foarte rar:

Elevii fostei Școli Pedagogice de băieți din Bârlad s-au întâlnit după 60 de ani

Puțini dintre noi au șansa să se revadă cu colegii de liceu după 60 de ani de la absolvire.

Sâmbătă, 3 septembrie 2016, elevii clasei care au absolvit Școala Pedagogică de Băieți, promoția 1956, s-au întâlnit în locul unde, pe vremuri, au petrecut anii de liceu. Școala nu mai există acolo, dar clădirea a rămas, acolo funcționând acum Complexul de Servicii Comunitare Nr.1.

Din cei 41 de absolvenți ai clasei A, promoția 1952-1956, au fost prezenți la întâlnire 11, 13 fiind decedați, iar restul absentând din diverse motive. Pentru început, cei 11 elevi de odinioară au asistat la o slujbă de pomenire a colegilor și profesorilor lor trecuți la cele veșnice, oficiată de părintele Valeriu Mirciu. Apoi, de la Biserica Sf. Sterian din incinta Complexului de Servicii Comunitare nr.1, cei prezenți s-au strâns în sala de ședințe a Complexului, unde, după strigarea catalogului de către organizatorul Neculai Ghețău, cei prezenți și-au desfășurat amintirile din anii de liceu.

„Sunt mândru că sunt absolventul Școlii Pedagogice de Băieți, cum s-a numit până în 1953, când școala a devenit mixtă. Sunt alături de colegi cu vârste între 78 și 81 de ani, dar absolut toți sunt tineri spiritual și mai înțelepți ca atunci când erau adolescenți. Majoritatea dintre băieții absolvenți, având titlul de învățători, am fost repartizați prin decizie ministerială în noul înființat raion Târgu Frumos, Regiunea Iași. Îmi trec prin minte multe amintiri, ca de altfel și colegilor mei. Dacă suntem ceea ce suntem astăzi, se datorează profesorilor noștri minunați – Elena Popescu, Octavian Grigorescu, Ștefania Negură, Silviu Chiburță, Ilie Gheoroiu, Ortansa Buhoci, Gheorghe Stoinescu, soții Căneapă, Mihai și Dumitru Măță, Alexandru Craus, profesorul Mihăilescu, Volcov, Timuș Leonida, sau fostul director Gelelețu. Mi-l amintesc pe acesta din urmă că venea dimineața în curtea școlii și striga către dormitoare: «Sculați, măi! Sculați-vă! Că s-a luminat!». Mi-o amintesc și pe profesoara de limba română, doamna Tutoveanu, a doua soție a poetului George Tutoveanu, care ne vorbea cu mult patos despre Sadoveanu, dar nu amintea niciodată despre poetul Tutoveanu. Nu am știut niciodată de ce. Poate pentru că era mai tânără cu 34 de ani decât poetul”, a mărturisit Neculai Ghețău, organizatorul întâlnirii de sâmbătă, și el absolvent al promoției '56.

Un alt absolvent al promoției 1956 este și profesorul de istorie Ioan Duma, care a declarat că se simte mândru că a învățat la Școala Pedagogică, continuatoarea Școlii Normale „Regele Ferdinand” din Bârlad: „Sunt recunoscător profesorilor de carieră care m-au educat, nume grele pentru învățământul bârlădean și nu numai, pedagogi și profesori care s-au dedicat în totalitate nobilei meserii pe care și-au ales-o. La rândul meu, m-am

strădui să nu-i dezamăgesc și cred că am reușit”.

După întâlnirea de 50 de ani de la terminarea liceului, colegii de clasă ai profesorilor Ghețau și Duma s-au întâlnit în fiecare an, dar, din păcate, de la an la an, numărul colegilor dar și al profesorilor care au participat a fost din ce în ce mai mic. Organizatorii speră ca, anul viitor, conform tradiției, în prima sâmbătă a lunii septembrie, colegii de clasă să se reîntâlnească și să petreacă împreună câteva ore, amintindu-și de exuberanța, tinerețea și optimismul care-i anima în acea zi de iunie, când, în lumina soarelui s-au despărțit de școală, profesori și colegi.

„Frăgezimea vârstei ne legăna între entuziasm și responsabilitate. Eram cu toții nerăbdători să gustăm viața. Între timp, am împlinit vise și am construit amintiri. Vârsta de acum nu mai are frăgezimea de atunci, dar sufletul a rămas la fel. Acum știm de ce emoția revederii este atât de mare”, a mai adăugat profesorul Neculai Ghețau. (Mihaela Niculescu – ESTNEWS.RO)

A 17-a întâlnire, **2 septembrie 2017**, a consemnat 11 colegi.

A 18-a întâlnire, **1 septembrie 2018**, s-a desfășurat doar cu 8 colegi.

A 19-a întâlnire, **7 septembrie 2019**, a avut doar 7 colegi.

CUVÂNTUL ORGANIZATORULUI NECULAI GHEȚĂU LA CEA DE A XIX-A ÎNTÂLNIRE A PROMOȚIEI 1956 A ȘCOLII PEDAGOGICE DE BĂIEȚI DIN BÂRLAD 7 SEPTEMBRIE 2019

Motto:

„Timpul nu iartă. Uitarea este rezultatul senectuții.

Astăzi să ne amintim de istoricul școlii noastre și de viața de elev!”

Vă mulțumesc celor care sunteți prezenți, astăzi, dorindu-vă multă sănătate, plecând de la această întâlnire cu amintiri frumoase pentru cea de la anul 2020 (a XX-a întâlnire).

Permiteți-mi ca, în startul întâlnirii noastre, să fim recunoscători celor care ne-au instruit și educat, pentru că... „Recunoștința este cea constantă umană care împiedică uitarea liniei de start în maratonul vieții.” : ILIE GHIOROAI, EUGENIA TUTOVEANU, ELENA PETREA, MIHAI MĂȚĂ, ION CÂNEPĂ, CLEOPATRA CÂNEPĂ, DIONISIE DRUȚU, GHEORGHE CHIBURȚĂ, GHEORGHE POPESCU, ORTANSA BUHOCI, ȘTEFANIA NEGURĂ, NATALIA COLOȘENCO, NICOLAE VOLCOV, ALEXANDRA DRAGOMIR, LEONIDA TIMUȘ, GHEORGHE STOINESCU, LEON SCARFF, NICOLAE BALAN, SPIRIDON ARSENE, ELENA POPESCU, OCTAVIAN GRIGORESCU, DUMITRU MĂȚĂ.

Să ne amintim și de colegii noștri care ne-au părăsit: Dumitru Bancu, Costache Cristea, Ionel Munteanu, Costel Tufă, Elena Negruți, Laurențiu Munteanu, Ion-Bucur Soare, Ion Varvara, Toader Ichim, Horațiu Coatu, Ion Zanoschi, Mihai Patrichi, Augustin Chiper, Ștefan Beldiman, Elvira Beldiman, Tilici Gheorghe, Maria Munteanu, Jenică Roșu.

Propun ca, pentru toți cei plecați la DOMNUL, să păstrăm un moment de „aducere aminte”.

Stimați colegi, fără a ignora cunoștințele voastre istorice, să-mi permiteți să fac un scurt istoric al Școlii Pedagogice, unde ne-am instruit acum 63 de ani, de la începuturile ei și până azi.

Școala normală de învățători sau Liceul Pedagogic din Bârlad se numără printre cele mai repute instituții de învățământ local din țară: prestigiul de care se bucură și l-a format de-a lungul celor 149 de ani de existență.

Ideea înființării unui astfel de așezământ, aparține unui grup de intelectuali din Bârlad: ION POPESCU – un ardelean stabilit pe meleaguri tutovene, IOAN VÂRGOLICI și IACOB FĂTU.

Istoricul viitorului Liceu Pedagogic începe în anul 1867 când, pe 15 februarie, cei trei intelectuali pun bazele „SECȚIUNII TUTOVA A SOCIETĂȚII PENTRU ÎNVĂȚĂTURA POPORULUI ROMÂN.”

La vremea când a luat ființă, în Moldova mai exista doar o singură instituție similară – „Școala Preparandală” din Iași.

După trei ani, în martie 1870, Ion Popescu publică o lucrare, special consacrată acestui obiectiv, cu titlul „Școala Normală CU INTERNAT, PENTRU PREPARAREA DE ÎNVĂȚĂTORI ÎN COMUNELE RURALE DIN JUDEȚUL TUTOVA”. Citează: „Dar ca să avem școli, trebuie, mai întâi, să avem învățători, și încă învățători buni... pentru a răspândi învățătura și buna creștere în comnule rurale.”

La 4 ani de la înființare, Școala Normală dă prima promoție, 52 la număr (noi suntem a 56-a promoție – 41 la număr).

Trebuie spus că de-a lungul timpului, Liceul Pedagogic a funcționat în diferite clădiri. Abia după 76 ani, școala se mută în local propriu cu numele de ȘCOALA NORMALĂ „PRINCIPELE FERDINAND”, situat în apropierea Grădinii Publice. Din păcate, în prezent, nu s-a mai păstrat nimic din construcție deoarece localul a fost complet distrus în timpul celui de-al

doilea război mondial – dându-i-se foc de trupele germane în retragere – rămânând doar, așa numita „CASA ROȘIE” (locuința directorului) – azi CENTRUL CULTURAL „EMINESCU”.

După 1944 LICEUL PEDAGOGIC va funcționa în diferite localuri, cum ar fi „LICEUL CODREANU” sau în fostul LICEU INDUSTRIAL DE FETE – clădire în care ne găsim și noi astăzi, clădire întemeiată de NECULAI ROȘCA CODREANU (fratele lui GHEORGHE ROȘCA CODREANU), rămas în istorie ca cel care a înființat prima școală pentru fete din Bârlad, școală deschisă în 6 decembrie 1880 sub denumirea de „Școala Secundară – Profesională de fete NECULAI ROȘCA CODREANU”, ca o dovadă a respectului pe care, toată viața sa, l-a arătat femeilor.

Iată ce a scris în testamentul său: „Compatrioții mei moldo-români, fiind acum de câteva veacuri apăsați și subjugăți de influența străină, ba chiar și de către unii din Domni și boieri ai țării, n-am putut cunoaște câtă vătămare se poate aduce societății, prin nepăsarea secului femeiesc; căci în zadar se silesc unii a nimici pe femeie, disprețuindu-i drepturile ei; ea a fost și pururea va fi partea intimă a neamului omenesc, înger păzitor al copilăriei, idealul măreț al junimii, obiectul celor mai vii afecțiuni ale omului, visul necurmat al vieții sale, mângâierea și sprijinul bătrânețelor; femeia exercită asupra omului, neîncetat, o înrăurire de care niciodată nu se va înlătura.”

La scurt timp după redactarea testamentului, N.R. Codreanu încetează din viață la Bârlad, pe 17 februarie 1854, fiind înmormântat în curtea bisericii „Sf. Ion”.

Școala „Neculai Roșca Codreanu” a funcționat timp de 9 ani, după care a fost închisă pentru reorganizare. Cursurile se reiau la 1 septembrie 1901, în locul în care ne găsim și noi astăzi, durata cursurilor fiind de la 3 la 7 ani.

La început, disciplinele erau cele prevăzute în testamentul ctitorului: citirea, scrierea, gramatica, aritmetica, istoria universală și istoria patriei. La acestea s-au adăugat: religia, muzica, româna, franceza, italiana, contabilitatea, caligrafia, desenul, rufăria, confecționarea hainelor de damă, lucrări de modistă, țesătoria, bucătăria, spălatul și călcatul, grădinăritul de flori, verdețuri și legume.

În decurs de câțiva ani, școala își clădește un renume atât pe plan local, cât și național.

Așa se face că instituția a câștigat medalia de aur la o expoziție de la Pitești pentru lucrările de broderie dantele și felurite cusături și împletituri pe care elevele școlii le confecționaseră.

Cu timpul, școala s-a transformat în Liceu Industrial cu noi discipline de învățământ ca: Geografia, Științele naturale, fizico-chimice, Igiena și medicina populară, Cântul, Gimnastica, Pedagogia și practica pedagogică - până în 1948 când, în urma reformei învățământului, s-a hotărât desființarea acesteia, chiar dacă în 1908 numărul fetelor care urmau cursurile acestei școli s-a ridicat la 191.

Ca o ironie, parcă, la dorința ctitorului său, în clădire a funcționat timp de 10 ani Școala Pedagogică de băieți, iar după 1958 clădirea a fost transformată în Casă de copii, Liceul pedagogic mutându-se în Complexul Școlar, sub numele de Liceul Pedagogic „Alexandru Vlahuță”.

Din 15 septembrie 2001 acesta își desfășoară activitatea în local propriu (în oraș), iar din 2012 își schimbă numele din „Alexandru Vlahuță” în „Ion Popescu”.

Ca o mărturie a vremurilor trecute și în semn de prețuire față de cel care a fost Neculai Roșca Codreanu, unul dintre filantropii Bârladului, în 1908 i-a fost ridicată o statuie din marmură, amplasată chiar în fața ctitoriei sale, statuie care

poate fi văzută și astăzi pe strada Epureanu la nr. 19.

Stimați colegi, în continuare vă rog să luați cuvântul și să vă amintiți ce a fost mai semnificativ pentru fiecare din timpul cât am fost elevi sau după absolvire.

Vă mulțumesc pentru prezență și să ne întâlnim în 2020 cu aceeași parolă: „Prima sâmbătă din luna septembrie eu vă aștept în curtea fostei noastre școli, la ora 12.”

A douăzecea întâlnire, **5 septembrie 2020**, s-a desfășurat în condițiile impuse de pandemie. Ca urmare, ne-am văzut doar 6 colegi: Duma, Ghețau, Barbu, Candel, Rășcanu (cu soția) și Tufă Laurențiu, lipsindu-ne Ginghină, fotografii tuturor întâlnirilor, lipsa lui determinându-mă să apelez la un fotograf de ocazie care să immortalizeze pe cei 6 „mohicani” din fotografia alăturată.

**A 20-a întâlnire de promoție (1956).
Întâlnire de „Adio”**

Ca organizator al întâlnirilor majoritare (minus prima și a 8-a), îmi revine sarcina să fac o statistică a colegilor din promoția 1956 astfel:

Din cei 41 de absolvenți în 1956, în 2023 au fost: 21 decedați; 13 cu adrese necunoscute în 2020, la ultima întâlnire și prezenți actuali 7, din care au participat 6 la ultima întâlnire în 2020 (1 decedat și 1 necunoscut în 2023).

Acesta a fost balsamul inimilor promoției 1956, balsam pe care-l doresc și celor care vor absolvi Liceul Pedagogic „Ion Popescu” din Bârlad.

Bibliografie:

Almanahul Bârladului 2008, editat sub egida Fundației Culturale „Dr. Constantin Teodorescu”.

Implicații terapeutice și pastorale la Taina Sfântului Maslu

Preot Răzvan-Andrei ACOSTIOAEI

Argument: boală și rugăciune

Aș începe cu impresionantele cuvinte ale profesorului Marcel Sendrail, care, în lucrarea sa Istoria culturală a bolii, spunea că, „*viața este prin esență o sfidare provizorie a vieții. Fiecare dintre celulele noastre nu se menține decât cu prețul unei lupte permanente împotriva forțelor care tind să o distrugă. Încă de la naștere, țesuturile noastre conțin largi zone de degradare și uzură. Boala este urzeala continuității noastre trupești.*” Așadar, sănătatea nu este altceva decât un echilibru firav și provizoriu între forțele vieții și alte forțe opozante și nu există om care de-a lungul vieții să nu fi avut de-a face cu boala. Orice boală constituie o interpelare, este vie și reală, nu o putem trăi abstract, nu este niciodată neîntemeiată și se înscrie într-o experiență ontologică cel mai adesea sfâșietoare. Aceasta și pentru că, de la o anumită intensitate, suferința bolii devine în noi sihastră, prea puțini ne mai pot fi alături sau ajuta și o trăim într-o singurătate apăsătoare.

Întotdeauna, fără excepții notabile, boala pune în discuție fundamentele, cadrul și formele existenței noastre, echilibrele dobândite ca oameni ai crucii asumate, valorile noastre de referință, relația noastră cu ceilalți sau relația noastră cu însăși viața. Departate de a fi un fapt care nu privește decât trupul, boala este o încercare care angajează întreaga noastră ființă și devenire. Ea ne auncă într-o situație neobișnuită, în care condițiile noastre de trai

„Este cineva bolnav între voi? Să cheme preoții Bisericii și să se roage pentru el, ungându-l cu undelemn în numele Domnului.” (Iacov 5, 14-15)

„Vindecarea înseamnă deplinătate (...) Vindecarea înseamnă o recuperare a unității.” (Kallistos Ware)

zilnic ne sunt perturbate, relațiile noastre cu ceilalți sunt deseori slăbite până la izolare silnică, în care trebuie să facem față deopotrivă îngrijorării și disperării, angoasei și depresiei. Suferința și boala se impune ca o „*mușcătură a absolutului*”. Ea îl copleșește pe om nu numai prin presiunea naturală, ci și prin insurmontabilitatea ei metafizică, prin faptul că la toate întrebările se găsesc răspunsuri satisfăcătoare, numai la suferință, nu. Este drept că medicina a atins în zilele noastre o înaltă treaptă de cunoaștere, de capacitate tehnică și de organizare socială care îi conferă cel puțin în domeniul teraputicii o destul de mare eficacitate. Însă acest progres își are limitele și reversurile sale cel mai adesea nu datorită științei medicale în sine cât datorită eticii și deontologiei neconforme sau a folosirii metodelor de diagnosticare cantitative și abstracte sau a mijloacelor terapeutice pur tehnice. În același timp suntem datori să nu ignorăm limitele medicinei și existența unui câmp larg de suferințe umane care îi rămâne inaccesibil, unde nu mai operează metodele obișnuite, dar unde credința, își poate spune cuvântul.

Prin rugăciune, în fața căreia totul este secundar, omul se poate întoarce la vreme de boală la Dumnezeu și poate primi de la el, printr-o atitudine adecvată, ajutorul de care are nevoie. Rugăciunea poate să-i permită bolnavului, a cărui minte se concentrează pe Dumnezeu să-și depășească suferința, să-și învingă boala și să se tămăduiască. Dintre toate

terapeuticele religioase, cea dintâi este rugăciunea, pentru că ea este temeiul și însoțitoarea necesară tuturor celorlalte și are o eficacitate particulară împotriva bolilor.

Taina Sfântului Maslu, este, înainte de toate, taina rugăciunii pentru cel aflat în suferință, taina vindecării întregului, taina mijlocirii, taina empatiei plină de discreție și de dragoste, taina smeritei așteptării, taina liniștei și a răbdării roditoare.

Taina Sfântului Maslu – Taina vindecării întregului

Putem înțelege tulburările afective, psihice sau trupesti ale oamenilor și având în minte schemele antropologice inspirate ale Sfinților Părinți mai ales atunci când aceștia vorbesc despre rațiune și inimă. Aduc atenției cititorilor cea mai simplă schemă: nașterea gândului și atragerea minții asupra lui – perioada de interacțiune, în timpul căreia omul oscilează între posibilitățile oferite de acest gând – consimțământul – înrobirea – materializarea acțiunii păcătoase – patima, ca reziduu al ființei umane – apariția tulburărilor în ritmul normal somatic sau afectiv, numite generic boli. De aceea, îndrăznesc să numesc Taina Sfântului Maslu o taină a vindecării totale și datorită faptului că prin participare și împreună rugăciune cu preoții, credincioșilor li se oferă posibilitatea de a începe să vindece sciziunea uriașă dintre minte și inimă. În iconomia lui Dumnezeu, prin această taină vindecarea evoluează până în punctul în care inima și mintea se reunesc și se restabilește starea lor originală nealterată, acum nu doar în lumina originală a Raiului, dar și în lumina transfigurată a Împărăției cerului. Sfântul Maslu este o taină a restaurării *in integrum* a omului, beneficiind de statutul de taină penitențială și de emblema ei simbolică. Taina aceasta evidențiază faptul că boala este consecința unei disfuncții spirituale, a unei

îmbolnăviri interioare și de aceea tinde să refacă armonia persoanei și să îi cicatrizeze rănilor prin puterea Duhului.

Dacă urmărim profunzimea teologică a pericopelor Evanghelice și a rugăciunilor din Taina Sfântului Maslu o să observăm un lucru extraordinar: ele urmăresc vindecarea prin reunificarea sau defragmentarea ființei umane, implicând resituarea, coborârea minții în inimă, acolo unde îi este și locul. Deci cam tot ceea ce citim despre folosul nevoițelor ascetice, despre puterea rugăciunii, despre legătura dintre păcat și boală, în operele Sfinților Părinți este rezumat magistral, în rugăciune, în Taina Sfântului Maslu. Taina Sfântului Maslu este în chip special, **Taina vindecării și restaurării noastre trupesti și duhovnicești** nefiind doar Taina tămăduirii neputințelor mădularilor bolnave ale trupului Bisericii, ci ea este expresia cea mai vie a comuniunii și lucrării harice a lui Dumnezeu în Biserică.

Sfinții Părinți care au alcătuit slujbele și **rugăciunile Tainei Sfântului Maslu** au realizat o adevărată antropologie a căderii și ridicării omului pe treptele ființei. Sunt astfel rememorate căderile cele amare ale umanității și ridicarea prin harul lui Dumnezeu. Timpul omului căzut este o măsură a morții progresive. Prin Taina Maslului, se instaurează era eclesială a minunilor lui Dumnezeu, adică timpul în care El lucrează prin oameni pentru zidirea veacului viitor Maslu alină durerea nesfârșită a omului îndepărtat de Dumnezeu și dă suferinței un sens hristologic: acela de Cruce a răbdării și a smereniei omului în Dumnezeu. Biserica lui Hristos conștientizează finitudinea trupului uman, neputința lui de a persevera în bine și ghimpele morții din el, dar încredințează lui Dumnezeu viața omului și pune toate durerile omenești la picioarele Crucii lui Hristos. Biserica nu încearcă să ascundă ori să cosmetizeze, ci asumă imensa tragedie umană și durerea eșecului omenească, transfigurând prin Hristos Crucea în înviere și suferința în bucurie. Dimensiunea vindecătoare și restauratoare a rugăciunii eclesiale trebuie unită cu permanența gândului la Dumnezeu, care devine o respirație spirituală a omului credincios: „*Însuși Preabunule împărate, ascultă rugăciunea mea în ceasul acesta și în această sfântă zi și în toată vremea și locul, și ia aminte la glasul rugăciunii mele și dăruiește tămăduire robului Tău*”.

Vindecarea se produce în viața celui bolnav uneori ca urmare a întăririi puterilor sufletești; alteori, datorită iertării păcatelor nemărturisite, sufletul se întărește, iar odată cu sufletul și trupul. Acum este reafirmată legătura indisolubilă a sufletului cu trupul în timpul vieții umane. Împreună cu tămăduirea de boala trupestă se realizează și însănătoșirea sufletească prin asanarea păcatelor și viciilor, și împrărierea virtuților. Prin Taina

Sfântului Maslu reafirmăm cu tărie că Ortodoxia este și o știință și o metodologie terapeutică. Nefiind antropocentrică, ci hristocentrică, și nefolosindu-se de metode mundane pentru a trata și tămădui, ci de ajutorul și energiile harului divin lucrătoare în om prin intermediul sinergiei dintre voința divină și cea umană ea diferă net de alte proceduri, fie ele și psihoterapeutice, sensibil inferioare. Harul Sfântului Duh vine înăuntrul nostru și face din fisurile traumatice intrări prin care pătrunde lumina. Pogorârea din minte în inimă risipește imaginile false despre noi înșine și ne descoperă cine și cum suntem în realitate. Atunci percepem, prin har, că nu suntem ceea ce trauma ne obligă să fim, ci ceva mai adânc, chipuri de lumină a lui Dumnezeu.

Taina Sfântului Maslu - Taina mijlocirii

Taina Sfântului Maslu este și o mijlocire înaintea lui Dumnezeu pentru cel aflat în suferință. Și poate fi privită și ca un moment al distragerii în sens pozitiv și profund spiritualizat al celui bolnav de la starea sa. Mijlocirea înseamnă a ne ruga pentru oameni și situații. În Taina Sfântului Maslu nu ne rugăm neapărat pentru niște rezultate strict ținute și dorite, ci pur și simplu, înainte de toate, trebuie să conștientizăm că pomenim pe cineva, înaintea lui Dumnezeu, în rugăciune, ca pe un gest de dragoste. În această minunată taină, nu încercăm să arătăm ce greșeli face Dumnezeu guvernând viețile noastre și nu impunem o listă de sarcini pe care ne-ar plăcea nouă să le întreprindă în domeniul sănătății noastre. Pur și simplu, aducem în fața lui Dumnezeu suferințele sufletești și trupești ale celorlalți și le lepădăm acolo, fără a face din dorințele noastre punctul central al Tainei. În acest sens taina devine un izvor de speranță, confort și odihnă. Este posibil ca ungerea să fie urmată de o vindecare minunată sau de un regres al bolii. În lumina unei morți fizice iminente, Maslul poate sluji ca încurajare și trecere în viața veșnică, fără să-l înțelegem ca un sacrament al morții, și nici măcar o pregătire pentru ea. Este un mijloc prin care noi experiem harul mântuitor al Vieții și al Învierii noastre care este Hristos Domnul, o celebrare a vieții nemuritoare care transcende moartea. Unul dintre scopurile principale al slujirii vindecătoare a Bisericii reliefate în această taină, este de a recunoaște, în mijlocul bolii și a suferinței, prezența lui Dumnezeu și începutul Împărăției.

Din tot sufletul cred, că Taina Sfântului Maslu este un alt loc de întâlnire cu Dumnezeu, loc în care trebuie să descoperim pe cineva care există cu adevărat și care acționează și funcționează cu totul altfel decât ne putem noi aștepta. Așa de puternică este tendința noastră de a încerca să-L facem pe Dumnezeu să acționeze într-un mod previzibil pentru noi (și putem tare ușor să observăm acest lucru cercetându-ne propria mimică, gestică, propriul ton al vocii atunci

când săvârșim această Taină) încât adeseori pierdem esența Tainei. În Taina Sfântului Maslu se manifestă convingerea profundă a Bisericii că bolnavul este în mâinile lui Dumnezeu și El oferă vindecarea. Cu toate acestea, rugăciunile nu încearcă să-i impună lui Dumnezeu cum să ofere vindecarea. Departe de a fi doar un simplu ritual prin care Dumnezeu este forțat să acționeze într-un fel anume – tămăduindu-l pe bolnav – Taina este, mai degrabă, un angajament solemn al bolnavului, susținut de Biserică, de a se încredința complet în mâinile lui Dumnezeu.

Fiind o Taină a mijlocirii pentru cel suferind, se impune să fie plină de empatie, de discreție și de dragoste. Pentru cei ce suferă de tuburări afective, anxioși, depresivi, din păcate din ce în ce mai mulți astăzi, dragostea cu care reușim să îi înconjurăm este un element fundamental. Andrew Solomon în lucrarea „*Demonul amiezii*”, probabil cea mai completă și mai reală antologie a depresiei, dă o definiție zguduitoare depresiei: „...*este punctul nevralgic al iubirii, imposibilitatea de a deveni un receptacul al iubirii, depresivul fiind asemenea unui animal rănit, hăituit în câmp deschis...*”. Prin Taina Sfântului Maslu putem reuși să-i încredințăm pe unii ca aceștia , din nou, iubirii milostive a lui Dumnezeu. Totul cu multă discreție și delicatețe.

Taina Sfântului Maslu – Taina comuniunii

Taina Sfântului Maslu este și taina comuniunii în rugăciunea unuia pentru altul, semn al dragostei creștine și al solidarității cu cel aflat în suferință. Cel bolnav este mângâiat și încurajat, simțind că nu este singur în suferința lui, întreaga Biserică rugându-se pentru el. Accentul este pus pe co-slujirea preoților cu laicii: într-adevăr, Paul Meyendorff avea dreptate atunci când vorbea despre slujirea comunitară eclezială, „*cu participarea atât a clericilor cât și a credincioșilor care exprimă prezența Bisericii*”. Întregul trup suferă atunci când unul dintre mădulele sale se îmbolnăvește și suferă (I Cor. 12, 26). De aici și co-responsabilitatea întregului corp eclezial – clerici și laici deopotrivă. Cuvântul lui Homiakov, „*Nimeni nu se mântuiește singur, ci se mântuiește prin rugăciunile Bisericii, ale Sfinților, ale Maicii Domnului*”, se adevărește și la săvârșirea acestei Taine.

Sfântul Maslu are o finalitate terapeutică, însă nu în sine, ci din perspectiva unei relații cât mai strânse cu Dumnezeu și cu semenii. Din acest motiv, la suferința unuia dintre membrii Bisericii trebuie să participe întreaga pliromă bisericească, pentru ca, în acord cu această compătimire, ca act al iubirii creștine, pe de o parte se poate tămădui cel suferind, iar pe de altă parte, ceilalți se pot bucura de revenirea lui activă în cadrul Bisericii. Observăm, în acest sens, faptul că Sfânta Taină a Maslului și viața bisericii în general au un profund caracter ipostatic. Persoanele umane

sunt dependente una de cealaltă și toate de relația ipostatică cu Persoanele Sfintei Treimi. Vindecarea nu este o chestiune individuală; este un eveniment și o experiență care este împărtășită în Biserică. Vindecarea înseamnă, înainte de toate, părtășie la prezența lui Hristos în și prin comunitatea liturgică, membrii rugători ai trupului lui Hristos.

Frânturi de gânduri înspre sărbători

Întrucât revista „Viața noastră” are o apariție variabilă, profit de ocazia oferită de acest număr al revistei pentru a transmite cititorilor un gând despre minunata sărbătoare a Învierii Domnului. Pentru că, poate cel mai mare dar primit de noi, oamenii, este Lumina învierii, după cum minunat și îndreptățit spune Sfântul Apostol Pavel: **„Altădată erați întuneric, iar acum sunteți lumină întru Domnul; umblați ca fii ai luminii!”**. Învierea Domnului este încununarea mântuirii noastre întru Hristos, este reîntoarcerea noastră la condiția primordială de fericire, este revenirea noastră la starea în care ne aflam înainte de neascultare, prin participarea din nou la viața veșnică și intrarea în Împărăția Cerurilor. Hristos însuși este viața lumii și învierea omului. Părtășia cu Hristos Domnul eliberează omul nu doar de frica morții, ci și de veșnicia ei, și dăruiește în modul cel mai real creștinului autentic bucuria de a fi el însuși un candidat la înviere: **„Eu sunt învierea și viața; cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi. Și oricine trăiește și crede în Mine nu va muri în veac”** (Ioan XI, 25-26). Așadar, Învierea Domnului este începutul învierii noastre. Părintele

arhimandrit Teofil Păvăleanu, le spunea, neasemuit de frumos, fiilor săi duhovnicești : **„Avem cinci daruri ale Învierii și anume bucuria, ne-temerea sau curajul, pacea, binecuvântarea și, pe lângă acestea, avem și iertarea păcatelor. Toate acestea le avem însemnate pentru noi și le avem în vedere pentru noi, pentru viața noastră, pentru credința noastră, pentru ai noștri, pentru cei apropiați de noi...”**. De aceea, datoria noastră de a-L vesti pe Hristos Cel Înviat este mai acută astăzi ca niciodată. Lumina pe care am primit-o de la Hristos Domnul să nu o ținem ascunsă, să nu încercăm să o închidem în noi, pentru că, dacă nu o lăsăm să lumineze prin noi și viața aproapelui, dacă nu luminăm cu această lumină și viața semenilor noștri, atunci, cu siguranță, ea se va stinge și în noi. Lumânările pe care le ținem aprinse în mâini, la Înviere, simbolizează lumina lui Hristos Cel înviat împărtășită oamenilor. Însă, ca orice dar pe care îl primim de la Dumnezeu, trebuie să îl împărtășim și aproapelui nostru, să ne bucurăm de darurile lui Dumnezeu, dăruind din ele și noi, la rândul nostru, celor ce au nevoie.

Să luminăm în lume cu lumină din lumina Învierii lui Hristos; să încercăm să-l vedem pe aproapele nostru mereu în lumina Învierii lui Hristos. Întotdeauna să ne străduim să-L vedem pe Hristos cel înviat în aproapele nostru și să ne purtăm cu fiecare ca și cum ne-am întâlni cu Hristos Domnul. Să fim mai milostivi ca și Dumnezeu să se milostivească asupra noastră! Să fim mai buni ca și Dumnezeu să-și reverse tot mai mult bunătatea Sa peste noi! Să încercăm tot mai mult să tindem către sfințenie, ca Însuși Dumnezeu, izvorul sfințeniei, să se pogoare asupra noastră!

Să facem trecerea mai ușoară de la sezonul rece la sezonul cald

Daniela Tudorița TEODORU

Specialist în kinetoterapie și motricitate specială

„Nu uita: lângă cel mai înalt punct al fericirii se află cea mai adâncă prăpastie a durerii.”

Octavian Paler

Frig, cald... și iarăși frig, și iarăși cald... Doaamne... groaznic de suportat! Este foarte adevărat faptul că s-au schimbat vremurile, s-au schimbat timpurile. În ultimii ani, trecerea de la sezonul rece la cel cald se face foarte brusc. Când eram mică, îmi era greu să înțeleg când părinții mei, bunicii mei spuneau că suportă foarte greu trecerea de la o temperatură la alta. Îi vedeam moleșiți, acuzau dureri de oase, dureri de picioare, dureri de cap...

Acum, după mulți ani, daaa, pot spune că am înțeles acele stări prin care treceau.

Dar faptul care mă surprinde este că, în aceste timpuri, observ persoane tinere, chiar foarte tinere, care se plâng de anumite stări, în momentul în care au loc aceste schimbări de temperatură. Rece-cald, cald-rece.

Oare cât rău fac organismului, aceste diferențe bruște de temperatură?

Ce se întâmplă în corpul nostru?

Nu-i așa că v-ați pus această întrebare de nenumărate ori?

Bine ne-am regăsit, dragii mei!

S-a constatat științific că organismului îi este mai ușor să treacă de la cald la rece și nu invers, adică de la rece la cald. Când se face o trecere bruscă de la frig (-5°, -10°) la căldură, se poate produce șocul termic. De aceea, specialiștii recomandă ca toți cei care lucrează la temperaturi extreme să-și facă periodic analizele. Cei mai expuși acestor schimbări de temperatură sunt cei care au boli cronice, deoarece mecanismul lor de termoreglare este deficitar.

Daaa, aceste diferențe bruște de temperatură, pot afecta puternic organismul și pot produce dezechilibre grave.

Dintre acestea, menționăm:

- Slăbirea sistemului imunitar - dă peste cap organismul, apar stări de oboseală și slăbiciune;
 - Afecțiuni reumatice;
 - Probleme respiratorii;
 - Probleme cardiovasculare;
 - Insomnii;
 - Tulburări de somn;
 - Scăderea capacității de concentrare;
 - Stări de anxietate.
- Ce putem face ?!

În primul rând, să fim atenți la alimentație, mai multe fructe, legume, hidratare... și să nu uitați de apă.

O altă recomandare – să ajutăm sistemul imunitar cu suplimente nutritive.

Cei mai sensibili și expuși acestor modificări bruște de temperatură sunt copiii și bătrânii. Specialiștii spun că organismul are nevoie de cel puțin două săptămâni să se adapteze acestor schimbări.

Câteva trucuri, extrem de utile:

- Păstrând o temperatură constantă în casă, putem face trecerea mult mai ușoară de la frig la cald, evitând apariția Sindromului Raynaud. Cunosc multe persoane care fac economie la căldură, adică stau în frig, pentru a economisi, zic ei, bănuții. Greșit, procedând așa, pot apărea afecțiuni, care odată instalate, necesită controale medicale, analize, medicamente. Și așa cum știm cu toții, prețurile nu sunt chiar mici. Pot depăși cu mult facturile de gaz și energie.

- Recomandate sunt și alimentele bogate în proteină. Nu evitați carnea, mai ales cea roșie, consumată într-o cantitate rezonabilă.

- Să purtăm căciuli care să acopere bine capul, mai ales urechile, să purtăm mănuși, fular, șosete groase.

- Obișnuiți-vă să vă îngrijiți pielea, folosind creme, mai ales cele pentru față și mâini.

- Atât dimineața cât și seara recomand câteva exerciții pentru activarea circulației. Mișcați degetele picioarelor în sus și în jos, răsuțiți gleznele, închideți și deschideți palmele...

În concluzie, exercițiul fizic combinat cu o alimentație echilibrată, contribuie la menținerea unui organism sănătos, făcând trecerea mult mai ușoară de la o temperatură rece – la o temperatură caldă.

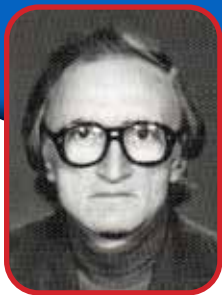
Aceste diferențe de temperatură nu pot fi ocolite, dar, efectele lor asupra organismului pot fi ocolite.

În încheiere, vă doresc sănătate, pace și liniște!

Nu uitați să fiți buni!

Cu drag,
Daniela

Gheorghe LEU

PRE-texte

Simțul văzului

Nu are în vedere răfuieli
Nu a crezut, nu crede în minuni
Și nici că toți poeții sunt nebuni
Dar vede bărnele din ochi rebeli.

Îi ia la ochi pe cei ce spun nimicuri
Dar trece cu vederea la greșeli
Făcute de amicii mai fideli
Pe critici nu îi vede cu ochi buni.

Sunt puncte de vedere diferite
Ce uneori sunt cam nepotrivite
Nu vede traiul nostru feudal

Spunând: democrația-i minunată...
El are deci o optică ciudată
Cât timp mai poartă ochelari de cal.

Dans

Adeseori apare-o melodie
Pe care dansează fiecare
În ritm corect sau doar la întâmplare
Cu multă sau puțină măiestrie.

Iar alții spun că este o eroare
Sau chiar că este chiar o neghiobie.
Dar sunt și dansatori de meserie
Ce știu în amănunt orice mișcare.

Un dans e totdeauna ca o viață:
Te dă la fund, te scoate mai în față
Te răcorești sau te înfierbântă
Dar să reții ca o învățătură:

Când nu dansez în ritmul ce se cântă
Pe mulți îi vei călca pe bățatură ...

Constatare

(Sonet – rondel)

Suntem cea mai perfectă din minuni!
Strângând tot ce trecutu-a adunat
În trupul de femeie, de bărbat
Ca hoți de cromozoni de la străbuni.

Acum se pare c-am evoluat
Și afirmând c-am devenit mai buni
Suntem cea mai perfectă din minuni
Strângând tot ce trecutu-a adunat.

Dar parcă viața este azi mai dură
Suntem oameni ce-au uitat
cuvântul frate
Subjugă unii, alții doar îndură,
Alături stau colibe și palate

Și spunem vieții plină de minciuni
Suntem cea mai perfectă din minuni?

Certitudine nesigură

(terține)

„Românul e născut poet”
Cântând o doină, o baladă
E guraliv dar și discret.

Vrea numai binele să-l vadă
Și crede numai în vecinul
Ce n-are capre în ogradă.

Dar a orânduit destinul
Să vină-n țară cei din vest
Să-și facă de aici prea-plinul

Și am promis atunci, pe șest
Cam câte-n lună și în soare
Că nu-l destul să fii modest

Și-am fost crezuți mereu, se pare
Deci este dovedit concret
Că poate nu din întâmplar
Românul a rămas... poet ?!

Infidela

(terține)

Și soarele se-nvârte în galaxie
Târându-și amărătele planete
Iar drumul unde duce nu se știe

Așa-s mereu doar marile secrete
Și nici știința nu le mai dezleagă
Ce știe zoderul pe-ndelete

Eternitatea este încă vagă
Și nu prea știm ce poate să conțină
Pe cine dintre noi să îl aleagă

Dar Terra, ca oricare curviștină
Spre alte lucruri noi o să ne-nbie
Să caute în alte zări lumină

Alt soare, dintr-o altă galaxie!

FEMEIA-N IPOSTAZE VARII

Selecție de Nelu VASILE

FATĂ

Unei tinere

Când erai micuță-n școală,
Mi-era drag să fii școlar.
Azi, când tobă ești de carte,
Azi m-aș prinde toboșar!

Ion Luca CARAGIALE

Unei frumoase

Natura legile ei are,
Copilă, trebuie să știi,
Nu se putea așa frumoasă,
Numai a unuia să fii...

Dimitrie TELEOR

Unei cochete

„Vai capul mi-am pierdut!”, a zis
Când a greșit întâia oară...
Probabil că l-a regăsit,
Că s-a grăbit să-l piardă iară!

C.C. BRĂIESKU

Unei pețite

Doi cerutu-i-au azi mâna
Și alegerea-i aproape;
Dintre dâșii cine fi-va
Fericitul ce-o să scape?

Alexandru BAȘTURESCU

Unei domnișoare

Am comparat-o c-o icoană
Și n-am greșit-o, știi prea bine,
Căci pe-amândouă deopotrivă
Le poate săruta oricine.

Constantin RĂULEȚ

Unei fete sărace

Se mărită bine
Gingașa Mariță,
Foaia ei de zestre...
Frunza ei de viță!

Valentin BUDE

La facultate

Am văzut pe hol o fată
Nu-ș de ce dând să se-apelece,
După câte ne arată,
Cred că e de nota zece.

Valentin URSU

SOȚIE

Doamnei...

Doamna nu primește curte,
Nici cadouri, probe noi:
Ics i-a dat o sărutare,
Ea i-a dat-o înapoi...

Octavian GOGA

Unei doamne

În laudele mele, doamnă,
Atât de mult te-am ridicat,
C-ai amețit de înălțime
Și-atunci în brațe mi-ai picat!

Toma FLORESCU

Unei cuconițe

Ea-l iubește și-l adoră
Și-i e drag și scump bărbatul;
Numai ca să-l... menajeze,
Îl mai schimbă... și cu altul!

Al. C. CALOTESCU-NEICU

Unei doamne mature

Circeea când te-ndrăgostea
În lup sau porc te prefăcea.
Mai tare decât dânsa ești:
Tu pe bărbați îi schimbi în pești.

Radu D.ROSETTI

Unei femei

Coarnele se schimbă greu!
Draga mea, dictonul minte!
Nu vezi tu că soțul tău
Dă și cerbilor-nainte?

Cincinat PAVELESCU

Văduvei X

Ar dori-ntr-o mănăstire
Deznădejdea să și-o-ngroape,
Numai dac-ar ști că este
Vreo... cazarmă pe aproape.

George RANETTI

Văduvei de vis-a-vis

Ți-e frică mult de hoți, știi bine,
De apelezi la polițiști,
Că văd mereu venind la tine
Pe ofițerul de gardiști!

Ștefan IVANOVICI-TERENȚIU

SOACRĂ

Afaceri

„Încotro mergi pe alee?”
„La talcioc, cu soacră-mea.”
„Măi să fie, ce idee!
Și cât vrei să ceri pe ea?”

Cornelius ENESCU

Soacra

Apucându-l disperarea
Soacra-n mare și-a zvărlit
Și-i drept, soacra-a amuțit,
Dar de-atuncea... urlă marea!

Aurelian PĂUNESCU

Mărturisire

Eu n-aș putea să fiu bigam
Și nu că țin la chestii sacre,
Dar simt, putere nu mai am,
Să mă confrunt cu-atâtea soacre.

Sever PURCIA

Soacra și Masa Tăcerii

Convins că am găsit o cale
S-o-nvăț că și tăcerea-i artă,
Venii cu ea spre Parc, agale,
Păcat că n-a-ncăput pe Poartă.

Petru-Ioan GÂRDA

De ziua soacrei

După ce mai trag o dușcă,
Soacrei'iau cercei perechi
Și-am să merg la ea c-o pușcă,
Să-i dau găuri în urechi.

Nichi URSEI

Unei soacre supărată pe ginere

De fata ta, deși frumoasă,
Va divorța, de bună seamă;
Când s-au luat, acum o lună,
Ea l-a mințit că n-are mamă.

Petre STĂNESCU

Unei soacre

Lespedea masivă
E de circumstanță
Și decorativă
Și de siguranță.

Florin IORDĂCHESCU

Eterna EA

Gheorghe ENĂCHESCU

FEMEIA

Femeia cu dulce grai
Are-o fire de nomad –
Ea te duce când în Rai,
Când în Iad...

DILEMĂ

Vinul sau femeia? –
Subiectul investigației.
Îți dă ideea
Data fabricației.

LA ANIVERSARE

Anii – destin
Mă fac năuc:
La mine vin,
La dânsa se...duc!

ȚESĂTOAREA

Se plânge că, la război stând,
Lucrează de nu poate.
O veden și noi umblând
Cu mâinile la spate...

IMPURTURBILA

Cobor, printre stânci,
În ochii ei adânci
Să văd cum stă treaba,
Dar cobor degeaba...

ABORDARE DE CIRCUMSTANȚĂ

O mănânc de mult cu ochii...
Cum să fac să mi-o apropii?
Îi spun simplu: -Sărut mîna!
Ea-mi răspunde: -Lasă mîna...

ȘOFERIȚA

Ce evlavie induce
Și inspir-o lume-ntreagă –
Când mașina o conduce,
Toți fac cruce și se roagă.

SOȚIE DRĂGĂSTOASĂ

Îi place să te-aliunte...
Din zori și până-n seară
Rostește trei cuvinte:
„Dulceața mea amară!”

Și viața noastră

BUCĂTĂREASA

Ascuțind de zor cuțitul,
Punând la-ndemână telul,
Ea dă zor cu pregătutul
Să-i facă la bărbat felul...

ZODIACALĂ

Ne povestește-n News Alert
Un fapt pe care-l dă drept cert –
S-a măritat a treia oară
Și divorțează tot... FECIOARĂ.

SCHIMB DE CADOURI

Tocmai în castelul
Unde stăteau ducii,
El îi dă inelul,
Ea îi dă... papucii.

NEDUMERIRE

Întreabă tot satul
Care-i este vina –
I-a plecat bărbatul
Și plânge vecina...

POTRIVIRE ÎN FAMILIE

Nu e vina nimănui –
E-o-ntâmplare șuie:
Ea – pantofi cu tocul cui,
Iară el – cu...cuie.

ARMONIE ÎN CĂSNICIE

Cu tact, soția a știut
Cum să-și impună vrerea –
Cu lingura a început
Și-acum tigaia-i dă puterea...

DIALOG CONJUGAL

- Fata asta, de-ai văzut,
A râs de cum m-a văzut!
- Crezi că i-a fost așa greu?
Tot așa am râs și eu...

CONSTATARE

- N-am fost de-o lună la coafor!
Bărbatul meu parcă e chior...
- Nici când s-a însurat cu tine,
Nu prea vedea el așa bine...

SOȚ DE VEDETĂ

Se mândrea cu soața sa –
Era stea de cinema!
Azi și-a pus mândria-n cui:
Este vai de steaua lui...

LA CONSULTAȚIE

Când văzu pe doctor, iată,
Bărbat de bărbat,
S-a îmbolnăvit deodată
Și-a căzut la pat...

EDILITARĂ

Primăriței, aspre critici,
I se-aduc cu carul,
Fiindcă-n loc de case, clinici,
Face trotuarul...

ÎNȚELEGERE

Ecaterino, mi-i drag de tine...
Aș vrea diseară să vin la tine.
Vino degrabă, stai noaptea toată,
Că până mâine eu sunt plecată!

FINALITATE

Îl trăgea la cap curentul
Și ea s-a gândit
Să-i aplice tratamentul...
... Și l-a-mbrobodit!

DIVERGENTĂ

- Fată, ce arab drăguț!...
- Nu vezi, fată, că-i nasol
Și-i căzut din lac în puț?
- Da! Da-n puțul cu petrol!

VORBĂREAȚA

Vine vara, se-ncălzește.
Ea toată ziua vorbește;
Mai tot timpul se răstește,
Doar așa se răcorește.

DISCUȚIE ÎNTRE PRIETENE

- Soțului meu îi plac
Hainele ce-am cumpărat!
Parcă nu-mi vine să cred!...
Așa puțin au costat?

UMOR DE PRIMĂVARĂ

Prof. Maximilian OPAIȚ

NUNTĂ CU CEFERIȘTI

Un mire, fiu de șef de gară,
Află scandalul din oraș,
Căci invitații se certară;
Voiau prea mulți să fie...nași!

UNUI JUNE

Orbit de-al dragostei fior,
S-a însurat; (mai sunt minuni!)
Iar l-a lovit norocul chior,
Căci ea era în ... patru luni!

AUTROIRONIE

Plouat fiind, ascund cu teamă
Sub braț, acoperit cu trenciu,
Notițele c-o epigramă,
La care pare bun și ...clenciu!

SCHIMBARE DE PARADIGMĂ

Degeaba cauți azi dreptate,
Când, înglodată în nevoi,
Se-ntreabă lumea (în etate),
De ce-s la car atâția... boi?

ESCALADĂ

Dacă urci pe munte,
OMU-i ca Apollo,
Dar, ca să-l înfrunți,
BABELE-s acolo!

OGLINDĂ, OGLINJOARĂ...

Trecută de o vârstă bună,
La două toamne-o primăvară,
La vârstă numărând adună
Sperând să pară... domnișoară!

IARNA PE-O ULIȚĂ

Erau săraci ca vai de ei;
Doar prafu-l mai aveau pe tobă.
Când se certau, ieșeau scânteii
S-aprindă seara focu-n sobă!

POLITICĂ DE INTEGRARE

Politica la noi se face
Pe documente asumate,
Croite de-alții să înmpace
Sărace, țările bogate!

EFECTE COLATERALE ALE DEMOCRAȚIEI

Evoluția-i firească
Astăzi în societate,
Când prostia omenească
A ajuns normalitate!

RESPONSABILITATE ASUMATĂ LA PROCESUL DE ÎNCREDINȚARE A COPILULUI DUPĂ DIVORȚ

Cum s-a hotărât, rămână!
Nu așa am vrut... (în fine!)
Șapte zile-n săptămână
Stă la mama... `n rest cu mine!

CE TREBUIE FACUT
PENTRU A MĂRI
PROMOVABILITATEA LA BAC:
-SĂ ÎNVĂȚĂȚI MAI MULT.
-PROFESORI MAI BUNI
-SUBIECTE MAI UȘOARE?

! SĂ SE RENUNȚE
LA CAMERELE
VIDEO...

VINE BAC-UL!...
LA CE MATERIE AVEȚI
PROBLEME?

LA MATERIA
CENUȘIE!

Să râdem cu...

Gheorghe NICULESCU

ANOTIMPURI

Toată iarna m-am rugat
Ca să vină vara
Și-abia mi s-a arătat
Primăvara.

LUNA MARTIE

Luna lui mărtisor, iară,
Dă semne de primăvară.
Eu am primit semne multe:
Pe unul îl am în frunte.

ALEGEREA BABELOR

Este un obicei, bre,
Să ne-alegem babele.
Anul ăsta, baba mea,
A făcut pipi pe ea.

40 DE PAHARE

Anul are-o zi în care
Se beau patru de pahare.
Unul, doar zece-a băut
Și nevasta l-a bătut.

ATENȚIE LA CADOU!

De 8 Martie nu-i rău
La femei să faci cadou.
Tigaie-a primit a mea
Și mi-a dat în cap cu ea.

TRIPLEȚI

Berzele au revenit
Și ne-au adus bucurii,
Iar la un nefericit
Iau mai adus trei copii.

SCUNPIRI

În natură, totu-i nou:
E-n floare toată grădina,
Păsările-n cuib pun ou...
Însă s-a scumpit benzina.

INFLAȚIE

Copacii înfloresc iar;
Se bucură nația,
Toate ar fi bune dar
A crescut inflația.

ÎNCOLȚIRI

Semințele,-n sol agrar,
Încolțesc și azi și mâine;
Până când și domn primar
A fost încolțit ... de-un câine.

PRECIPITAȚII

Nori bătrâni, și-au scuturat
Albele lor plete
Pe pământul înghețat,
Devenind troiene nete.

UNEI SOACRE

Soacra cea cu trei nurori,
Cu probleme-i uneori,
Că nu are răutate
Să le împartă la toate.

DEZECHILIBRU

Crește prețul la benzină
Precum și la motorină,
Însă scade - vrai, nu vrai -
Nivelul nostru de trai.

SPERANȚĂ

De-acum, îmi va merge bine;
Nicidecum n-am să muncesc,
Căci horoscopul îmi spune
Co o să mă îmbogățesc.

UNUI ALCOOLIC

Alcoolicul, în sfârșit,
Din beție s-a trezit
Și, de bucurie,
A tras o beție.

VREME REA

Când văd vremea asta rea,
Parc-o văd pe soacră-mea
Certând pe nevastă-mea
C-a luat persoana mea.

INTEMPERII

Dumnezeu a dat ninsoare
Peste mai multe popoare,
Da-n Ucraina, băiete,
Plouă rușii ... cu rachete.

MÂNCĂRI

Multă vreme, Nae Fleață,
A mâncat numai verdeață,
Însă astăzi, bietul Nae,
A mâncat și o bătaie.

HIBERNALĂ

A venit iarna cu gerul
Și-a-nghetă caloriferul
Iar la noi în casă, iară,
E caldura ... ca afară.

AUR

Ieri, mi-a spus prietena mea
Că-și dorește-un soț de aur;
Deci, am ascultat de ea
Și-astăzi am intrat în A.U.R.

AVEM

Avem încălziri globale,
Avem geruri infernale,
Datorii catastrofale
Și-alegeri parlamentare.

ÎN VIITOR, LA RESTAURANT

Vei fi servit, deseori,
Cu greieri și viermișori;
De-o să zici că sunt prea mici,
Te vor servi cu limbrici;

Vacile, fiind poluante,
Vom primi lapte din plante:
Din cucută, din scaieți
Și-alte buruieni, băieți;

Ca să fii satisfăcut,
Îți vor da și un vermut,
Terebentină, bismut,
Sau rom, ce-a mai fost băut
De un rrom, bețiv acut.

Dragă prieten, te salut !

ZOO REBUS

Aristotel PILIPĂUȚEANU

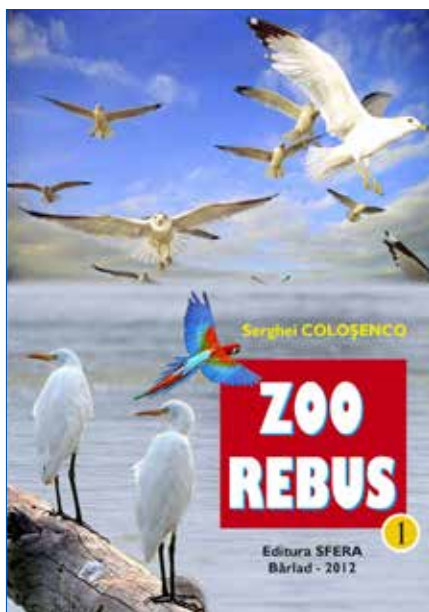
I

O cuprinzătoare lucrare finalizată de Serghei Coloșenco în trei volume (2012, 2014, 2015) la Editura „Sfera”, intitulată „Zoo rebus” reprezintă de fapt un fals tratat despre necuvântătoare și vom vedea imediat de ce.

Primul volum este dedicat păsărilor și concentrează într-o suită de careuri inteligent ordonate, dar și în multe șarade ilustrative o bogată experiență în materie și o documentare fără cusur. Avantajul aparține dezlegătorilor care au copilărit la țară. Numai cine a furat pupăza din tei, a păzit via de atacurile graurilor, numai cine a simțit în pumn inima speriată a unui sticlete ori, în palmă, ciupitura delicată a unui pițigoi poate da instantaneu soluții la cerințe cu amănunte de genul: „Numele a două păsări migratoare, una cu pete albe, negre sau ruginii, cealaltă cu pete roșii-ruginii” (călifar). Copilul de la oraș a văzut poate doar porumbei pe trotuare, vrăbii prin boscheți ori ciori adunându-se în stoluri sinistre, ca în filmul lui Hitchcock, pe turnul stației de termoficare.

Cartea lui Coloșenco este un veritabil vivariu scriptic. Aproximativ 25 de specii (ciocârlii, privighetori, lebede, rândunele...) își găsesc un cuibușor cald (careu) în primele 52 de pagini ale cărții. Lucrurile nu se opresc însă la acest fabulos inventar. „Denumiri populare”, „Însușiri”, o „Păsărească”, limbă în care se îngână mulțimea de „aripate” sunt utile indicații care ghidează vizitatorul. Intrând în amănunte, aflăm originea unor nume precum cele ale unui analist politic tv. (ciuvică), al rebusistului de la Darabani (ceucă) sau al unui fost mare fotbalist craiovean (țiclean). Ne copleșesc elemente din vastul câmp semantic ilustrat de cuvintele cuib, stol sau zbor. Călătorim în vremuri mitologice când pământul era bântuit de „monștri având chip de femeie și trup de pasăre răpitoare, cu aripi mari și gheare ascuțite” sau, din contra, vrăjit de „fabuloase zeități ale iubirii, voluptății ori primăverii”.

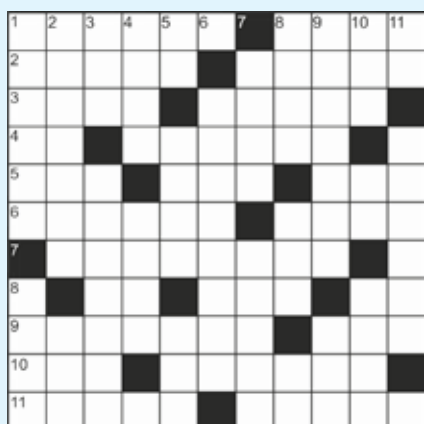
Spuneam despre lucrarea lui Coloșenco, la început, că ar fi un fals tratat de zoologie deoarece majoritatea definițiilor propuse se bazează pe texte literare. Din adâncuri nebănuite, răul sapă răbdător, țâșnește la lumină („Păsări literare”) și dobândește supremație („Lirica eminesciană”), alimentând plăcerea jocului. Poeții apar în mai toate careurile cu metaforele lor sublime: „Din praștia câmpiei, lumina cântă sus” (ciocârlia lui Ion Pillat); „zvon zvelt și negru: -ntâia rândunică”, zice Z. Stancu. Iar Coșbuc reușește să aducă la „Nunta în codru” floarea păsărimii: codobaturi iuți ca focul, șoimi,

RÂNDUNELE

ORIZONTAL: 1) Liric român care în poezia „Primăvara” scrie: „Zbor zvelt și negru: -ntâia rândunică./ Spre soare primăvara mă ridică” (Zaharia) – Deplasarea rândunelelor, care „străbat văzduhul ca niște săgeți” (Emil Gîrleanu). 2) Pasărea care „în depărtare intonă o fanfară” în „Legenda rândunică”, de Vasile Alecsandri – Astrul amintit de Ion Bănuță în poezia „Rândunele”. 3) Pasăre răpitoare, numită și eretele-rândunelelor – Pasăre de mărimea rândunicii. 4) Radu Boureanu – Materia primă folosită de rândunele la confecționarea cuiburilor de sub streșinele caselor (pl.). 5) Zgomotul făcut de turturică (reg.) – Cuvânt care imită strigătul rândunicii – Alungă câinii. 6) Vântul menționat în poezia „Rândunica”, de Vasile Nicolescu – Scriitor moldovean, autorul schiței satirice „Un canariu și o rândunică” (Gheorghe). 7) Poetul care-n „De ce nu-mi vii” scrie cu tristețe: „Vezi, rândunelele se duc./ Se scutur frunzele de nuc” (Mihai). 8) Ioan Grigorescu – „Sudden Phase anomalies” (abr.) – Loc gol! 9) „... și rândunelele”, fabulă de Al. Donici (nom.; pl.) – Animalul lui Costea care zboară „Rândunel, tot cu jalea-n el” (pl.; G. Coșbuc). 10) Coadă de rândunică! – Ciocul rândunicii, lătit la bază. 11) Poetul care în postuma „De-aș avea eu coiful din poveste” a scris: „De-oi simți că alte rândunele/ Ocolesc acumă casa ta” (Panait) – „Rândunica și ... risipitor”, fabulă de Babrios (nom.).

VERTICAL: 1) Publică în revista „Rândunica” de la Sibiu (1894-1895) poeziile „Amintire” (nr.23) și „Dor de moarte” (nr.6/1895; Ion) – Sunetul scos de rândunelele-de-noapte din America de Sud, când încearcă să nimerească intrarea în peștera unde locuiesc în colonii mari. 2) Poet român, autorul titlului „Rândunelele” (Victor) – Aicea în centru! 3) „Alianța Cooperatistă Internațională” (siglă) – Scriitor român a notat în jurnalul său, „Cartea de piatră”, că prima rândunică „a sosit azi, 23 aprilie, pe la 6 seara. Am salutat-o cu un semn din mână” (Eusebiu). 4) Afluent al Oltului în județul Sibiu – Gheorghe alintat. 5) Coș gol! – Poetul care se destăinuie că timpul „popas mi-a dat sub streășina ta/ mie și rândunicii” (Tiberiu) – Literă grecească. 6) „Rândunica verde” din poezia acestui liric român „s-a desprins din ramuri,/ lunecă pe lângă geamuri/ și se stinge-n zare...” (Nichita). 7) Rândunică din Oltenia – Alcool etilic. 8) Râu în Iran – Cap de scatiu! – Tudor Arghezi. 9) Autorul amintirii despre Mihai Eminescu, publicat în revista „Rândunica” de la Sibiu, sub titlul „Reminiscențe”, în nr.1/1894 (I.G.) – Poziție socială înaltă (od.). 10) Soi de graminee – Luată în cioc! – Forma capului rândunicii din Venezuela, numită de localnici guaharo (fem.). 11) Notă muzicală – Fabulist român, numit de Mihai Eminescu „cuib de-nțelepciune”, a scris „Cheltuiitorul și rândunica” (Alec).
 Dicționar: TUC, TAL, NOUL, ZOUR, SCA, CIN.

prepelițe, sturzi, păuni. Drept orchestră, „Mierla şuieră ca naiul,/ Cu cimpoiul cântă cioara,/ pitulicea cu vioara,/ Bufnița c-un drâmb. Dacă în Japonia sau Coreea, corbul este considerat o pasăre de bun augur, la noi lucrurile se schimbă. Ca și la Edgar Poë („Nevermore”), la Bacovia, corbii „*azvârlîți de-al nopților pustiu*”, taie orizontul diametral, aterizează la abator unde „*E albul aprins de sânge-nchegat,/ și corbii se plimbă prin sânge... și sug*”. Noroc de Topîrceanu care mai atenuează din tonalitatea sinistă investind cioara cu ingenioase și hazlii comparații. Apoi, orizontul se luminează cu triluri vesele din poemele sensibilei Magda Isanos care visează: „*Eram ca o turlă înconjurată de porumbei,/ Mereu cercetată de îngerii mei*”, lăsându-ne „*orbiți de verdele atâtor câmpii,/ de cântece de mierlă și de ciocârliei*”. Un poet preferat al rebusistului și al multor dintre noi, Serghei Esenin, „*ca un copil veghează/ Și-i scânteie ciorile în văz*”, pe când iubita-i tânjește „*ca porumbiță*” singură departe. Păsările nu puteau lipsi nici din „*Fabule*”, unde alegoric, devin surse ale înțelepciunii, de la părerea găștei comunicată liștei și a raței privind gătitul unui pește până la facila păcăleală a corbului de către vulpea care îi subtilizează cașcavalul.

Citind, gândind, soluționând, parcurgem subțiri trepte de rafinament ce urcă până la „Simboluri”. Lebăda întruchipează puritatea, curajul, elevația spirituală, șoimul-tineretea, barza este asociată primăverii, regenerării, fertilității și belșugului. În schimb, coțofana ar simboliza „*femeia gălăgioasă, guralivă și turbulentă*” (Ion Coman, folclorist). Garnitura tematică fiind aproape epuizată, urmează, spre deliciul cititorului, fanteziile, „*Cirip, cirip... glasuri de păsărele*”. Spre final, ca de obicei, se valorifică și sincretismul artelor cu „*Păsări pe ecran*”, „*Triluri pe portativ*” și se face apel chiar la „*Puțină geografie*”.

Dar volumul se remarcă și printr-o bogată imagistică. Un copilaș ne sugerează numele pictorului (Picasso), iar mai multe viețuitoare (bou+miel+lupi+crap) își unesc forțele spre a proiecta desenul („*Porumbelul păcii*”, adică Sfântul Duh în accepție modernă). Vuia (Traian) și Jora (Mihail) sunt „*voiajori*” ai tehnicii și artelor. Boul și tapirul, ființe greoaie, prozaice pot fi sublimați în gingașa porumbiță. Elemente cu totul banale, pară+ceapă+rac+os+uluc, reușesc a reda minunata pasăre a paradisului. Un pescăruș, prin metagramă anagramată desemnează pictorul Petrașcu, în vreme ce seriosul Maiorescu ajunge doar o simplă mierlușcă. Dacă, prin scart anagramat, Ibrăileanu reprezintă un stol de albăstrei, Topîrceanu trebuie să se mulțumească doar cu o potârniche. Și festivalul metamorfozelor literale continuă: țurture→turturea, tamburină→brumăriță etc. O noutate: reprezentarea a zece păsări; prima cifră din paranteza adiacentă fiecăreia reprezintă numărul de litere al păsării, iar a doua, litera care trebuie extrasă. Rezultatul: numele emblematicului poem eminescian „*Luceafărul*”.

O carte încântătoare în care autorul, asemeni lui Odobescu, se plimbă liber ca pasărea cerului, făcând tot soiul de asociații, comparații, substituiți și metamorfoze. Departe de a reține în cușca grilelor minunatele zburătoare, el se rialiază sublimei săgetări în azur, chemându-ne și pe noi să ne bucurăm de frumusețile naturii și ale literaturii.

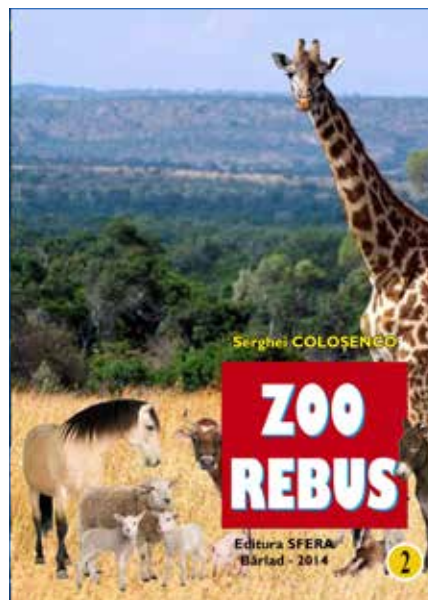
II

Al doilea volum „*Zoo rebus*”, conceput de Serghei Coloșenco este la fel de interesant ca și primul. Dedicat în special patruipedelor, aduce avantaje celor care au copilărit la țară, dar și pentru stăpânii animalelor de companie sau pentru fanii canalelor tv gen „*Animal Planet*”. Demersul rebusistic debutează domol, un prim careu având titlul „*Animale...*”, iar al doilea „*...domestice*”. Sunt onorate mai întâi viețuitoarele cele mai atașate de ființa umană, caii (careuri), câinii (8) și ceva mai târziu pisicile, printre

care mult îndrăgitul Mițu, a cărui definire implică nu mai puțin decât patru acrobații rebusistice. „Parcul zoo” are pe orizontală o cerință concisă: numele a 25 animale.

Pe măsură ce călătoria continuă în lumea necuvântătoarelor, se accentuează sursele literare. Vaca este un motiv nemaipomenit de generos ca izvor de inspirație. Egiptenii din antichitate cinsteau vacile mai mult decât pe celelalte animale, consemnează Herodot, iar indienii fac același lucru și astăzi. „Pravila” lui Vasile Lupu prevedea menajarea blânde rumegătoare. Pentru că „sub burtă ține o gloată întreagă de ștregari” (Victor Hugo), „nu se conduce vaca la verdeață fără mângâieri” (Paul Eluard). Ultrasensibil, ultimul poet cu satu-n glas, Esenin, surprinde iubirea maternă în momentul de explozie a durerii: uciderea puiului. Când supraviețuiește, „al doamnei vaci fiu” (Grigore Alexandrescu) capătă odată cu maturizarea și castrarea cele mai numeroase conotații, în genere satirice, posedate de vreun patrupe. Dacă are șansa de a deveni taur, este considerat materializarea forței: „Vibra al serii aer de tauri grea murmură” (Heliade). Zeitate a multor popoare, erou al coridelor spaniole, pare a fi pândit de un singur pericol: „Culcă-mi-te, trândavă, pe coarne,/ Stăpâna mea, frumoasă ca aurul,/ De care tremură taurul!” (Arghezi). Bivolul, „emblema vechiului Ardeal” (Mircea Micu) întruchipează frumusețea urâtului, atracția straniului, farmecul brut al primitivității. Surprinzător, leul rege despot „îl numește din ordinul său direct/ Pe bivol mare prefect” (Costache V. Carp). De un asemenea tratament rebusistic asezonat literar se bucură și porcul și oaia sau capra. Măgarul este desigur calul (nu este indicat să faci din cal măgar, dar invers se poate), calul de bătaie al fabuliștilor și nu numai.

„Sălbăticiunile” își ocupă și ele locul. „Mistreții”, cu bogată serie sinonimică (godaci, godini, grășuni, groștei, răzleți, solitari) apar pentru Nicolae Labiș „în primejdios șirag monoton”. Cunoscutul exemplar „cu colți de argint” nemurit de Șt. Aug. Doinaș cere jertfă supremă. În schimb, Ștefan Bănulescu este de părere că „mistreții erau blânzi”, e drept, la o vreme de cumpănă. Cerbii sunt și ei de multe genuri și subgenuri: carpatin, lopătar, cerbul-axis, cerbul-cal, cerbul-printz-Alfred, cerbul-porc, sombarul și chiar cerbul-lui-Aristotel. Lupul, animal totemic al dacilor și patron al inițierilor războinice este, ca și ursul, factor de bază în povești de îngrozit copii. Eterna victimă, iepurele se încăpățânează și refuză să moară spre a face viața altora mai ușoară. Mai sperios decât el este omul: Văzui o veveriță mică și sprintenă, care sărea de pe creangă pe creangă, se uita galeșă la mine și părea a se strica de râs de florii ce-mi dăduse”. (Nicolae Gane). Dar ne calmează Sadoveanu printr-o evocare cu adevărat poetică: „O veveriță, un ghem de blăniță de culoarea flăcării, c-un căpșor minuscul în care licăreau ochișorii ca două boabe de ploaie ori de lacrimi”. Neînsemnatul arici devine eroul marilor poeți, de la Topîrceanu la Arghezi. Nu sunt uitate sălbăticiunile exotice: antilopa, cangurul sau elefantul: „cu laba grea și colții de ivory/ Și epidermul dur, invulnerabil/ Pășește suveran și venerabil/ Imperturbabil, necontradictoriu”

CÂINI

ORIZONTAL: 1) Epitete ale cuvântului îngrilat: cromatice, referitoare la formă, starea și înfățișarea fizică ș.a., la toate formele gramaticale.

VERTICAL: 1) Tineri neînsurați – Bibliothèque Cantonale et Universitaire Fribourg, Elveția (siglă). 2) Lac pe care barzii celți îl reprezentau ca fiind locul de ședere a sufletelor (mit.) – Cărți de joc. 3) Oameni cinstiți – Localitate în Oman. 4) Categorie – Milimetru – Cod aeroport Nantes (Franța). 5) Element al scheletului – Fapte glorioase. 6) Scriitor spaniol (Ibanez) – Negație. 7) Pasăre răpitoare de zi – Folositor. 8) Curajos – Constantă (abr.) – Antemeridian. 9) Format numai din drepte – Trandafir. 10) Particulă onomastică anglo-saxonă – Om integru – Alifia moldovencei. 11) George Sterescu – Cargobot (abr.) – Haine (reg.).

Dicționar: LEGO, NIAD, NTE, EAD.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											

ORIZONTAL: 1) Câini de talie mică, cu părul pufos și cu urechi drepte – Pui de câine. **2)** Mamifer din familia câinelui – Câinele din desenele animate ale lui Walt Disney. **3)** Câine din regiunile calde ale Asiei, cu coada dreaptă și cu părul for, pal sau auriu – Proprietarul unui câine. **4)** Bune! – Zădărnătul câinelui. **5)** Ține câinele legat – Zeul protector al casei, la romani (mit.). **6)** Lătratul din curte – Costel Petrea. **7)** Animal de vânat, asemănător cu câinele, cu blană prețioasă – Vânător mitologic schimbat de zeița Artemis într-un cerb și devorat de proprii lui câini. **8)** Simțul foarte dezvoltat al câinilor – Vicleane. **9)** Emil Cozma – Neagă puterea divină (pl.; fem.) – Șarpele cobra mascul din „Cărțile junglei”, de R. Kipling. **10)** Hămăit – Șuier (reg.). **11)** Câinii ținuți în lesă – Ultimii căței!

VERTICAL: 1) Câine jigărit – Cățea. **2)** Câine cu părul foarte lung și lăptos – Eroul „Amintirilor din copilărie” de Ion Creangă, speriat de câinii lui Trăsnea. **3)** Lipit la mijloc! – Nume de câine – Cățel! **4)** Domeniu în care sunt folosiți anumiți câini. **5)** Ion Pătrașcu – Stradă mică! – Rasă englezească de câini de vânătoare. **6)** Liga Sindicatelor Miniere (siglă) – Victor Avram – Literă grecească. **7)** Cățel alintat. **8)** A întârâta câinii – Traian Ogăraru – Ultimii cățeluși! **9)** Poetul care în „Rapsodii de primăvară”, îl descrie ironic pe câinele Grivei. **10)** Coadă de ogar! – Câine jigărit (fam.). **11)** Câinele care nu latră – Cum sunt în cerul gurii câinii răi.

Dicționar: LAR, NAG, SUIR, IPI, STAG, ETA.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											

(Victor Eftimiu). Desigur, nu pot lipsi leul, încoronat de fabuliști, nici tigrul bengalez sau nu, dar automat vărgat, nici alte viețuitoare mai umile, șoarecii de pildă.

Fauna acvatică este și ea diversă: balene, inclusiv celebra Moby Dick, delfini, rechini, caracatițe și orăcăitoarele broaște. Despre crocodil, Shakespeare zice: „*Trăiește din ce mănâncă/ Și-atunci când moare/ Reînvie iarăși în metempsihoză*”.

Arealul populat de viețuitoare este vast și complex: păduri, ape, „Rezervații naturale” (în două careuri solide), „Ferma animalelor”, practic întreaga planetă. Este invocată și una din ancestralele meserii ale omului, vânătoarea. Un trofeu este pentru vânător o glorie ce se răsfrânge asupra întregii lui vieți.

Partea cea mai prețioasă pentru iubitorii de literatură include careurile: „Citindu-l pe Sadoveanu” („*ochii răsului îi luciră în apă și-n spre noi cu lacrimi de fosfor mai reci și mai ascuțite decât ale acelei nopți de dechemvrie*”), „Din proza lui Vasile Voiculescu” („*Dunărea veghează neconținut peste această împărăție închinată muțeniei*”; „*oile pășteau singure, răsfirate pe adâncul muntelui, până în codru, în paza unei acvile ce se rotea în azurul de deasupra lor*”), „Fram, ursul polar”, „Cărțile junglei” și altele încifrând mulțime de fabule. Un careu „Cinel, cinel...” se distrează cu mintea noastră, în vreme ce altul, pragmatic, ne dă sfaturi culinare: „Preparate din carne”.

Șaradele ilustrate, mai puține de această dată, își păstrează capacitatea sugestivă: un bidon mare → doberman; balerini → zibelină; mănășă → mangustă; șarpe + piton = Petroșani; Stan + Cioran = Rosinanta; puma + lei + răs = marsupiale; țarc + cai + mâte = caracatițe; tip + om + om = hipopotam; Călin + ham + Atlas + ar + eta = cal înhămat la șaretă etc. Numeroase cărți de vizită de la cei ce nu cuvântă cer prietenie.

Volumul se încheie rotund „La păscut, „Iarbă” cu „Animăluțe”, „Adăposturi” și „Cuțu-Cuțu”. Felicitări dezlegătorilor care au reușit să parcurgă cu creionul în mână cele 160 de pagini. Căci a dedica 30-40 de ore jocului de rebus în vremuri de griji, grabă și alarmă reprezintă un gest care înobilează ființa umană.

Cu al treilea volum din „Zoo rebus”, Serghei Coloșenco, parodiind pe cel mai abil autor de parodii din literatura noastră, G. Topîrceanu, ar putea declara: „Delicate aripate,/ Muza rebusistică/ V-a-nchinat cu drag la toate/ Câte-o grilă tipică”. Rebusul pășește și de această dată la braț cu literatura, alcătuind o carismatică pereche capabilă să câștige orice concurs de vals, tangou ori salsa.

Începutul îl fac, în două careuri, albinele pe cât de fragile, pe atât de harnice, demne de admirat pentru tenacitatea și jertfa lor. Să nu uităm că o albină produce în întreaga ei existență doar o linguriță de miere. „*Tu aduni de pe meleaguri,/ pentru stupi și pentru faguri,/ pulberi, rouă, stropi și leacuri,/ poate că de mii de veacuri*”. (T. Arghezi).

Pierzându-și acul în împrejurări nedorite, își încheie prematur pașnicul zbor printre flori. Matca, „aleasa între-atâtea mii de vieți” (D. Anghel) este privită de unele popoare ca un totem, o divinitate zoomorfă, simbolizând hărnicia, truda, regalitatea, inteligența, nemurirea, înțelepciunea. („Când vrei să tragi săgeata adevărului, înmoaie-i mai înainte vârful în miere”, ne învață un proverb arab).

Furnicile sunt și ele, contrar părerii unor cercetători care le văd agitându-se fără nici-un rost, simbolul unei munci neobosite, al sânguinței și prevederii, al vieții colective subordonate unui scop lucrativ.

Greierii, minunați în timp de vară („Și toți greierii din lume/ Pentru mine cântă-anume”, constată fericită Otilia Cazimir), apar jalnici în anotimpul rece; povestea sărmanului cu chitara pe umăr, alungat de furnica nemiloasă; contabilizase optimist (sau eronat) succesiunea temporală presupunând că toamna nu va sosi înainte de Crăciun.

În materie de fluturi, neîntrecut rămâne Topîrceanu: „cu-aripi de umbră și mătasă/ Stropite-n două locuri cu carmin,/ Din zboru-i frânt și plutitor se lasă/ Pe vârful unui spin” Inefabilul este surprins de Blaga: „De-i ștergi fluturului praful, nici-o boare -/ nici-o vrajă nu-l vor face să mai zboare”. Pe un plan superior al reflecției, Eminescu îmbogățește efemerida prin conotații filosofice: „Când fluturașu-și arde aripa-n lumânare,/ Nu seul îl învârtește, ci magica lumină”.

Lăcustele rămân celebre prin înspăimântătoarea lor invazie telurică (Miron Costin), dar și acvatică: nava de pasageri „Principesa Amalia”, în 1890 a navigat 33 de ore pe Marea Roșie printre lăcustele doborâte de furtună, care acopereau apa ca o coajă.

Libelula îi prilejuiește mult citatului Topîrceanu o strofă-bijuterie: „Mic, cu solzi ca de balaur,/Trupu-i fin se clatină,/Juvaier de smalț și aur/Cu sclipiri de platină”. Licuricii ar fi, conform credinței populare, îngeri pedepsiți de Dumnezeu pentru refuzul de a reveni din ispititorul azur ceresc.

Muștele au generat multiple sintagme cu caracter intuitiv și cognitiv, „ca musca la arat”, „cu musca pe căciulă”, „ca musca-n lapte”, „rău de muscă” etc., însuflind o întreagă literatură de la fabulele lui Esop la piesa „Muștele” de Jean-Paul Sartre sau romanul „Împăratul muștelor” de William Golding.

Țânțarul urcă proverbial până la stadiul de armăsar. Portretizarea caricaturală o realizează același Topîrceanu: „Înzestrat la cap c-o sculă/ Minusculă/ cu pretenție de nas”. În ciuda micimii fizice, este asociat cu vampirismul făpturilor din lumea de dincolo.

Puricele apare încă din poveștile biblice. Pentru pretenția de a mânca zilnic un om, năpârca este aruncată de Noe în foc. Din cenușa ei apar puricii moștenind setea de sânge uman. În basme, gângania cu potcoave de oțel, deși apteră, sare până la cer, părându-i-se respectivul record cam lejer. Într-o legendă, un aprod Purice, profitând de o situație disperată pentru un domnitor, dar favorabilă pentru sine, ajunge hatman Movilă, cu urmași la tron. În des invocata nuntă din „Călin”, puricii se zbânțuie înaintea

GREIERI

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											

ORIZONTAL: 1) Instrument muzical cu coarde la care cântă greierele în fabule sau în ilustrații – Cântecul dimineții pe care greierele „cu toată oboseala, le cântă, în cinstea lor” (vacile-domnului) din proza „Cântărețul”, de Emil Gîrleanu. 2) În ea sângere „iarba tăiată” în poezia „Greierul”, de Mihai Moșandrei – Scriitorul român căruia Fănuș Neagu i-a dedicat povestirea „Buturuga cu greieri” (Constantin). 3) Indivd – „Tăcut și trufaș” se aude ca un dangăt peste morile strâmbe, „peste plopilor de fum, peste casa cu greieri” în poezia „Încheieri”, de Ion Vinea – Extremele hamacului! 4) Poezia Otiliei Cazimir în care se aude un dulce țârăit al unor greieri tineri – Locul unde-și găsi odihna zilei greierele „sub frunza unei rochița-rânduncii”, păzit de vacile-domnului, care „începură să-i facă vânt, să doarmă la răcoare” („Cântărețul”, de Emil Gîrleanu). 5) Ultimii greierași! – Inițiale cu care a semnat I.L. Caragiale. 6) Locul unde

plânge rouă în poezia „Noapte de greier”, de Ion Brad – Katia Ivanovna. **7)** Cum îl considerau vacile-domnului pe greierele din „Cântărețul” lui Emil Gîrleanu – Poetul care într-un sonet a scris că cei doi, arestat și călăraș, „vor dormi pe iarbă, în câmpie,/ În cântece de greieri” (Dimitrie). **8)** Heliu (simbol) – Timpul când „greierii sunt numai insecte” în poezia „În somn”, de Ana Blandiana – Formulă de salut folosită la despărțire. **9)** „Internationala Lines Transport” (siglă) – Participanții la o nuntă. **10)** Liric basarabean, autorul a două poezii pentru copii intitulate „Greierașul” (Grigore) – Țara de Sus. **11)** Poezie inclusă de Ana Blandiana în volumul „Ochiul de greier”, apărut în anul 1981 – Astrii din prima strofă a poeziei lui Ion Brad „Noapte de greier” (sg.).

VERTICAL: **1)** Profesia lui Coco, la circ, dintr-o proză de Victor Eftimiu. Copil fiind a citit basmul greierului, dintr-o carte de povești, alungat de furnică – Țară din Asia unde locuitorii cresc în mod special greieri cântători și-i țin în niște colivii speciale pentru că-i consideră cântecul de bun augur. **2)** „Din căsuța lui de.../ A ieșit un greieruș,/ Negru, mic, muiat în tuș/ Și pe-aripi pudrat cu brumă”, versuri din „Balada unui greier mic”, de G. Topîrceanu – Greier, prin Maramureș. **3)** Ion Moraru – Prețioasă – Televiziunea Moldova (siglă). **4)** Hipocoristic de la Costică – Azi se amestecă în iaz! – Chiot. **5)** Una se întoarce! – Andrei Diaconu – Pictor român (Iosif). **6)** „Greieri... cântau ca orologii aruncate în iarbă, iar păianjeni de smarald au țesut de pe-o insulă pânză diamantică” în nuvela „Sărmanul Dionis”, de Mihai Eminescu – „... de nisip”, antologie în care Ana Blandiana a inclus și poezii din volumul „Ochiul de greier”. **7)** Poetul din a cărui lirică am ales versurile: „Toamna frunzele colindă,/ Sun-un grier sub o grindă,/ Vântul jalnic bate-n geamuri/ Cu o mână tremurândă” (Mihai). **8)** Pseudonim al scriitorului Tudor Teodorescu-Braniște (1899-1969) – Relativ la aripile păsărilor. **9)** Ilie Olteanu – Ultimii greieri! – Poet și eseist englez, Premiul Nobel în 1948, a scris în „Țara pustie”: „Nu greierele/ Și țărâitul de iarbă uscată/ Ci susurul apei pe stâncă” (Thomas Stearns; 1888-1965). **10)** Scriitor rus, autorul comediei satirice „Greierul verde” (Serghei) – Artur Enășescu. **11)** Copacul din catrenul „Toamna”, de Grigore Vieru în care i se bat fructele, iar poetul întreabă: „Ce ești trist, măi greiere?” – „Ultima...”, ciclul de poezii din volumul „Carte de citire, carte de iubire”, de Nichita Stănescu în care se pot citi „Fluturile”, „Cărăbușul”, „Greierele și lunca” (Ultimul titlu) ș.a.

Dicționar: GREL, AIZ, ANU.

sărbătoreșcului alai pe post de vornice. Flămânzi, îl ușurează pe Sărmanul Dionis de ceva globule roșii, trezesc din somn poeți iluștri, Arghezi, La Fontaine, ori luminate majestați precum roșcatul din povestea lui Harap-Alb. De aceea, observă etnograful Artur Gorovei, „în *ajun de Crăciun și Bobotează nu se cerne făina, ca să nu se facă purici în casă*”. Curios cum asemenea lighioană îi alimentează lui Coloșenco nebănuite impulsuri prozodice: „*Buclușă de insectă sare peste orișice ștachetă*”.

Viespea este tratată într-un areal mult depărtat de albină spre a evita nedorite și dureroase confuzii. În virtutea injustei distribuții a binelui și a răului, veninoasa insectă este favorizată. Larvele speciei *sirex* pot supraviețui în lemnul coniferelor chiar câțiva ani. Are și forță turbionică: „*Gaițele*” lui Kirițescu își găsesc, prin intermediul cinematografului, locația potrivită, „*Cuibul de viespi*”. Structura malefică n-o împiedică să fie simbol legendar (sufletul șamanului siberian urcă la cer prefăcut în viespe) ori sursă poetică („*Viespi radioase*” de Ion Cocora).

La fel, arahnidele: „*Pe-un fir subțire, aurii, Se leagănă sub o sulfină/ Un mic păianjen străvezii -/ O picătură de lumină*”. (Otilia Cazimir). Super-meșterul filier este asemuit cu Brahma care țese din propria-i substanță formele și legile universului. Metaforic, dă nume unor romane scrise de Cella Serghi ori Sandra Brown sub același titlu: „*Pânza de păianjen*”.

Scăpat de obligația informării cititorului, Serghei Coloșenco se delectează în a doua parte a lucrării, utilizând ustensilele din domeniul pe care îl iubește și pe care îl stăpânește cel mai bine. Cu „*Pagini literare*” (2 careuri) și „*Lirică*” (4 careuri) poarta scânteietorului joc semantic este deschisă. Iosif Naghiu sosește cu o valiză de fluturi, un N.P. Stan, călărășean, este pasionat colecționar de greieri, Zaharia Stancu – admirator de albine, iar Tiberiu Utan scutură fluturii din genele iubitei. Surclasându-i, Serghei Esenin încântă cu o strofă remarcabilă: „*Învârtejite frunze se destramă,/ Căzând din apa iazului să bea/ Precum un stol de fluturi de aramă,/ Ce-n agonie zboară către-o stea*”.

Ridicați cum se cuvine la rang de cinste, câțiva scriitori beneficiază de careuri personalizate. Eminescu, excelent descriptor al sărbătorii nupțiale din „*Călin*”, își extinde aria și în alte direcții. Gîrleanu este pictor în cuvinte de flori și găze, urmărind uneori senzaționalul: un străbunic al greierului, cu mii de ani în urmă, a fost cântăreț în cuptorul brutăriei lui Por-Împărat; fluturile nu poate suferi unele flori (margaretele) și zboară pe deasupra lor numai ca să le facă în ciudă. Povestirea „*Sărăcuțul*” se bucură, în definiții aplicându-se metoda croșetelor. Și iarăși Topîrceanu rămâne imbatabil stilistic („*Toamna prin văzduh adie/ Ca un zbor de libelulă*”) și umoristic („*Doar o gărgăriță mică/ Blestemându-și zilele,/ Necăjită cere sfatul/ Unei molii tinere,/ Că i-a dispărut bărbatul/ În costum de ginere*”). Îl urmează îndeaproape Otilia Cazimir: „*În casa lui de smalt vârgat/ Uitată pe sub tufe de urzici,/ Își află adăpost, ca-ntr-un palat,/ Un gândăcel și două-trei furnici*”, iar albina îl admonestează pe greier: „*Mă pătrunde până-n creier/ Parcă ești un gramofon/ Și strident și monoton/ Ca un...*”.

greier”.

Șirul careurilor se încheie cu referiri mitologice (Athena și prefacă în păianjen o rivală care îndrăznise a o provoca la întrecere în arta țesutului) și simboluri. Fluturile ar fi o reîncarnare a sufletului. Specia *striga* ar reprezenta vampirul, moroiul, strigoiul. Scarabeul este un simbol sacru reprezentând soarele și resurecția.

Complicațiile în care se aventurează autorul fac deliciul cititorilor. Un careu are la 1 orizontal zece de G, iar la 10 orizontal zece de E, ceea ce impune condiții severe pentru termenii de pe verticală. În privința enigmelor ilustrate, Coloșenco stabilește noi performanțe. Așează pe hârtie doar un 1. Înseamnă „cifra unu” și, prin anagramare: furnică. Este nevoie de multă imaginație și zbatere neuronală ca să înșiri pe hârtie TTTT și să constăți că „îs cinci t”=insecticide. O aparent imposibilă asociere, Marie Curie-Radu Beligan, duce la un rezultat surprinzător: „Balada unui greier mic”. Roata se învârtă și invers: trei furnici+două pume îi reprezintă pe Codreanu (Mihai), Eftimiu și Piru. Valorosul Apollinaire are un corespondent pe măsură: apilarnil. Două portrete, dar ce portrete!, Sergiu și Rita în vremea lor de glorioasă fotogenie, sugerează ordinul ortopterelor. Din ceva „amestecat” se naște musca-țețe, din tăun+licurici, o cruciuliță, taur+elan=tarantulă. Niște pistoane urmăresc strivirea unei ploșnițe, trei pădării prescriu o apiterapie, o buturugă se înalță prin dublă metagramă în zbor de buburuză, din două litere V și P țâșnește o viespe. Niște păsări, aspirând la finețuri, se metamorfozează, este drept nu chiar așa cum și-ar dori: granguri→gărgăuni, graur+gaie→gărgărițe. Insectele înseși fac schimb de... elite: car+tăun=bărzăun. Nu lipsește nici tenta satirică: vistiernic=insectivor. O revistă, și ce revistă, „Labirint” având pe copertă imaginea „Casei rebusiștilor” de la Oituz, impune o soluție zăpăcitoare: „viespar”. Doamne, păzește și apără!

Rebusiștii veleitari au din când norocul să trăiască mergând pe stradă revelația unor ingenioase asociații. Din păcate, unii, până să ajungă acasă, le uită. Alții și le notează, dar amână „sine die” o concretizare. Iar alții, plictisiți, agasați renunță periodic la ocupații rebusistice. Serghei Coloșenco survolează toate aceste capcane ale comodității și, cu o tenacitate de invidiat, merge întotdeauna până la capăt, oferind iubitorilor de jocuri inteligente cărți minunate de genul celor trei volume intitulate „Zoo rebus”.

VIZIUNE PRIVIND VIAȚA NOASTRĂ

(fantezie)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												

ORIZONTAL: 1) ... 2) Iese în calea atacatorului.

3) A suna la centru! – Scos din sărite – Spus dimpotrivă.

4) Definitivat de la început! – Se comportă ca un măgar – Spus cu aproximație. **5)** Cea greu de găsit – Cămașă

luată de la proprietari! – Teren extravilan la șes. **6)** Ocolit dinadins – Față de masă. **7)** Lac adânc la munte –

Exprimă un raport de compensație. **8)** Anvelopă cu cameră de aer – A doua parte a mesei! – Cale. **9)** Bun de uns – Înălțimi – Argument hotărâtor. **10)** Notă din trecut! – Silabă pe care cade accentul – Luată din crater!

11) A celebra o personalitate. **12) ...**

VERTICAL: 1) ... 2) E ca și inexistent. **3)** Cuvânt de aprobare – Taie părul – Spus împreună. **4)** Lichid vital – Nu-și recunoaște părinții – Nu are lipsuri.

5) Scade datoria – Are date! – Pierdere a cunoștințelor. **6)** Înmulțire a animalelor – Poezie cu paisprezece versuri. **7)** Porție de hrană – A fi bolnav. **8)** Urcă la munte – Numere nelimitate! – Vâlvă. **9)** Panaș –

Întrebare de moment – Trecut prin foc. **10)** Esență de mirt! – A provoca sterilitatea râtanilor – Nu duci lipsă.

11) Încăpere mică pentru alimente. **12) ...**

Dicționar: DEF.

P.S.: Pornind din stânga sus în sensul acelor de ceasornic și urmând traseul rasterat, veți citi distihul „Viața”, semnat de Nicolae Dragoș.

Nelu VASILE

DEZLEGĂRI CAREURI: RÂNDUNELE: STANCU – ZBOR – CUCOS – SOARE – ULIU – STURZ – RB – LUTURI – D – TUC – TAL – TIO – URAGAN – SION – EMINESCU – I – C – IG – SPA – LC – LILIECI – CAI – ICA – TURIT – CERNĂ – TANAR. **CĂINI:** FLOCOS – BLEG – LENES – URIAS – AGER – BLAND – COSTELIVI – C – A – T – RAI – ALB – INIMOS – CRET – O – MICUT – A – BUN – COTARLA – CAINE – I – U – I – URAT – BLAJIN – FIDELA – MARE. SPITI – CATEL – LUP – PLUTO – E – ADIV – STAPAN – BE – ASMUTIRE – LANT – LAR – S – F – ZARVA – CP – ENOT – ACTEON – MIROS – HOATE – EC – ATEE – NAG – LATRAT – SUIR – A – LEGATI – EI. **GREIERI:** CHITARA – IMN – LUMINA – TOIU – OM – CUGET – HC – VARA – UMBRA – N – A – ASI – ILC – GRADINA – KI – CRAI – TELEOR – HE – ZI – SALVE – ILT – SOCRI – A – N – VIERU – OAS – ARMURA – STEA. **VIZIUNE PRIVIND VIAȚA NOASTRĂ:** UNДАРPRIMITC – T – APARATOR – U – UN – ATATAT – CI – DEF – ASIN – CAM – RARA – IE – CAMP – EVITAT – MASAR – IEZER – PENTRU – PNEU – SA – DRUM – MIR – COTE – ATU – UT – TONICA – AT – R – COMEMORA – U – DNUTATIUSIVN (Un dar primit cu împrumut, / Un vis uitat, un drum pierdut).

În atenția cuplurilor care sărbătoresc anul acesta „Nunta de Aur”

Având în vedere că anul 2024 a fost instituit ca „Anul Avram Iancu”, pentru a aniversa 200 de ani de la nașterea revoluționarului Avram Iancu și faptul că pe 24 iunie sărbătorim „Ziua lei”, eveniment ce precede „Nunta de Aur”, vă sugerăm ca la aniversarea a 50 de ani de la data căsătoriei să îmbrăcați costumul tradițional românesc, în semn de respect față de eroii neamului.

Dumnezeu să vă binecuvânteze!

COLECTIVUL DE REDACȚIE

Coordonatori:

Serghei COLOȘENCO, Petruș ANDREI, Ion DOBRIN, Cosmin-Emil MIHAI, Nicolaie MIHAI

Membrii Consiliului Director al Asociației C.A.R.P.: Veronel AIONIȚOAI, Vasile CHELARU, Nicolaie MIHAI, Tincuța SIBERESCU, Veruța TĂNASE

Foto: Sorin Gheorghiiță BOCAN

Tehnoredactare: Bogdan ARTENE

Adresa redacției:

ASOCIAȚIA C.A.R. A PENSIONARILOR „Elena Cuza”
Str. Nicolae Iorga nr. 7A, cod 731182, Bârlad, jud. Vaslui,
et. 2, cam. 13, Tel.: 0235 421 340, Fax: 0235-421.341,
0235-425.933, E-mail: revista@carpbarlad.ro,
Web: www.carpbarlad.ro

Tipărit la S.C. IRIMPEX S.R.L. Bârlad
ISSN 2247 – 3580; ISSN-L = 2247 – 3580

**MAMA,
ETERNA
IUBIRE**